

นิทานอิเหนาชาดธรรม

ร.ช.
๘๙๑. ๒๓
๒๓๒๐๙

(รวมปกตัวนม)

เล่ม ๒

นิทานอิหร่านราชธรรม

(ประชุมปกรณ์)

เล่ม ๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑๓ ๓,๑๐๐ ชุด

พ.ศ. ๒๕๐๕

องค์การศาสนาของครูสุภา

ศึกษานิเทศก์พิเศษ

ถนนราชดำเนินกลาง

กรุงเทพมหานคร

กรมการปกครอง

(กระทรวงมหาดไทย)

ที่ ๒๒๖

เลขที่ ๘๗๑.๒๑
๒๒๑๖

๔๕๕ ๐๒๘๔ (๓๓๓ ๕๕๕)

สารบัญ

หน้า

ภาค ๕ บททุกปกรณัม

บทาพรธงษา	๑
๑. นางศรยชาติ	๘
๒. นายถชาช	๑๒
๓. บุตรชนเมือง	๑๖
๔. วิชาฤๅษยพรหมณี	๒๐
๕. อภยเศวต	๒๑
๖. พระมคคเณรภักคเณรไมศโณน	๒๔
๗. ก้าวเชศยวราช	๒๔
๘. มาณพเลขยงคเณร	๒๗
๙. ไอรศพระเจาศคคเณรฉลวราช	๔๗
๑๐. เศษฐฐฐฐฐฐฐฐ	๕๖
๑๑. ไอรศพระเจาศคคเณรฉลวราช	๖๓
๑๒. เศษฐฐฐฐฐฐฐฐ ๔ คน	๖๗
๑๓. ๔ มาณพ	๗๒
๑๔. ๑ศรพรหมณ	๗๔
๑๕. ๑ศรนารี	๗๖
๑๖. พรหมณณเลขาเมษ	๘๔

สารบัญ

	หน้า
๑๗. สืบสกนธ์	๑๗๑
๑๘. นายสำเภาสอนรัชชวาณิช	๑๑๘
๑๙. พระเจ้าโครวค	๑๑๙
๒๐. พระราชวรวงษ์	๑๒๖
๒๑. กษัตริย์อินทนิล	๑๓๒
๒๒. ชาวจีน	๑๓๓
๒๓. ทหารจีน	๑๓๕
๒๔. พระเจ้ากรุงธนบุรี	๑๓๗
๒๕. นางกรมการเมือง	๑๔๐
๒๖. เลขาธิการ	๑๔๖
๒๗. นายเวียง ๒ คน	๑๔๗
๒๘. รัตนกษัตริย์	๑๔๘
๒๙.-๓๐. วรรณคดี	๑๕๐
๓๑. ตำรวจ ๒ คน	๑๕๔
๓๒. สุนัข	๑๖๐
๓๓. เรือ	๑๖๕
๓๔. เสวก	๑๖๗
๓๕. สุนัข	๑๖๘

๓๖. ศุภกมลพรรวารกนิชา	๑๗๐
๓๗. ทงสทวณเดา	๑๗๗
๓๘. ลากยราชลท	๑๗๙
๓๙. พรวทมณชวชกย	๑๘๑
๔๐. นามงทก	๑๘๔
๔๑. อุดชบงสนชบมวชกย	๑๘๕
๔๒. นกทวางเจณททพรทมวชกย	๑๘๘
๔๓. นาชเนชว	๑๘๙
๔๔. ชวชกนเนชกยทท	๑๙๐
๔๕. ชวชเนชกย	๑๙๒
๔๖. ทอองเนชกย	๑๙๘
๔๗. นกทวราชกย	๑๙๙
๔๘. เกชชวชกย	๒๐๗
๔๙. ชลาทชวชกย	๒๑๑
๕๐. ทวทศกยวราชทททวท	๒๑๓
๕๑. นกชวชกย	๒๑๖
๕๒. กยทชกย	๒๒๑
๕๓. วาชรกย	๒๒๓

พิไทยปเทศวตถุปรกตม

นทานม	๒๓๓
๑. พนแตรนถกรวญแตรถว	๒๔๗
๒. เสือโครงกษคนเกนทว	๒๔๗
๓. กทชสน	๒๖๖
๔. แรงถบมว	๒๖๘
๕. ชวังกษสนรจวช	๒๗๘
๖. ฎนทษมมถษม	๒๘๖
๗. ลกษรชว	๒๘๗
๘. พระเจวมทษมทษมทษมทษมทษม	๓๐๕
๙. นทมูลโคกษชช	๓๐๗
๑๐. สชทวชกษชช	๓๐๗
๑๑. สชทวชกษช	๓๑๑
๑๒. ฎนทษม	๓๑๕
๑๓. ชวชชชชชชชชชช	๓๑๖
๑๔. ชวชชชชชชชชชช	๓๑๗
๑๕. วชชชชชชช	๓๒๑
๑๖. นชชชชชชชชชช	๓๒๗

คำอธิบาย

พระนิพนธ์

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

บันทึกปกครองมณฑลในภาษาไทยจำนวนแล้ว เป็น
 หนึ่งถึงสามพันฉบับ และมากน้อยตาม
 ระเบียบราชการ
 ราชการในมณฑล
 สืบเนื่องมาจาก
 ตามแบบราชการ

นันทกปกรณัม

นทานเรื่องหน้า

ระกถาวชาตมุตตกแห่งนางกนิโครช ในกาลเมื่อสิ้นทวาร
ตรียุค แล้วกฤษณะครมาองเจาเนน "เอโก ราชา" ยงมพระ
มหากษัตริย์พระองค์ ๑ ทรงพระนามสมเภาพระเจ้าโฮธโรทวา
ทราวท กวางเอโกโรทวาโฮธโรทวาโฮธโรทวาโฮธโรทวาโฮธโรทวา
ราชธานี อังคนปวงหมากสี ๑๒ โยชน ๑๒๖ มงอนนหมากสี
๓ ๗ ๗ แสกนหมากสีแห่งเอโกโรทวา ๑๒ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖
กัณเภาสีลาสูงโกล ๑๒ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖
สูงโกล ๑๒ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖
ฮอลสถลमारก ในทวารที่หลัง ๑๒ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖ ๑๒๖
กัณเภาทราว และคนศาลสูงทวารโยชนันมาก และธานีเชค
แห่งเมืองป่าตลยक्रमทวาทน ๑๒๖ โยชนัน ฮัททกวัช
นรากรพทลโยธาพศทงทวาทนฮัท คอชกัณเภาทรวทวาทน
ทุกประเทศ และประกอบด้วยช้างน้ำ และพลทหารนักลวักลา
นระกถานานขมโต และสมเภาพระมหากษัตริย์เจ้าพระองค์น
ทรงราชธรรม และประกอบด้วยมหาสมยกันโทฬาร และเมนา
พระสนมแสนสาว ๒ หมื่น ฮัททกวัชทวารพระธาตุดุคมาคย

มนตรี กุญชรเกษมศรี และครุฑมณฑลราชทั้งหลาย เช้าใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอิศรพลราช นวพล ๙ ทมมโต
จาก และมนตรี ๑ เป็นใหญ่กว่ามนตรีทั้งหลายนั้น ซึ่ง
วิจิตรวิธานนามตามมนตรี และมนตรีชนก ๔ คน และ
มนตรีทั้ง ๔ คนนั้น มีมนตรีเช่นขรรค์และ ๑,๑๐๐ คนแล

“เชกศรราชา” และพระมหากษัตริย์ขึ้นเป็นประเทศ
ราชมาแต่เมืองเขมรนั้น และตามการพระราชพิธี
ครุฑสารทศก และราชพิธีราชทานและเสนาบดี มนตรีเกษม
ทหารเอกหลวงพลหลวงพระ มหาพระอิศรานุรักษ์ ในทอง
พระโรงทอง ๑๒ คนและพระมนตรี ๑ คน

ครุฑมนตรี และครุฑมนตรีพระบรมสถานพระ
โรงทอง ท้าวพระยามโหฬารราชราชทั้งหลายก็พร้อมด้วย
องคมนตรีทั้งองคมนตรี และมหามงกุฎระดมกัน และนาวรัตน
ขึ้นประทับล้อมทูลเกล้าทูลกระหม่อม พระโรงชัยทุกวัน ครุฑเสนา
ราชพล และนายขรรค์กวาดกตของพระโรงนั้น เกษโศกนา
รัตนพล ๑๒ ครุฑนาค

และพระเกษมเจ้าภาพพระมหากษัตริย์เจ้านั้น ได้มีขบวน
กษัตริย์เจ้าภาพพระอิศรพลราชเมืองเวลายกของ และท้าวพระยา

บนทุกประการ

๓

แสนเสนาบดีทั้งหลาย ชนฮ่อในป่าทึบหรือภัยพิบัติอื่น ๓๓
ข้าพเจ้าขอถวายพระพรมาลา

ชัยมากาลวัน ๑ โทณกษัตริย์บรมราชโอรส ๑
พระพิการ วราหเมงค และพระบรมวงษ์บริวารทั้ง

๑ ประภคณบริวารย์โอรสทั้งสาม และประภคณบริวารย์
ภรรยาน้อยและท้าวหม่อมมาลาด้วย นายจันทราพรเสนาธิบดี

พระมหากษัตริย์เสวยราชย์ใน และท้าวพระยามนตรีพรหมไชย
ทั้งหลาย โภชนาธิบดีพระยาพรหมมุนีและสมเด็จพระเอก

ภคมนตรีกรมวังหลวงและท้าวพระยาส่วนราชการทั้งหลาย
ชนฮ่อ ในที่เสนาบดีและท้าวพระยาและท้าวพระยา

พระโอรส มหกรรมเสนาบดีและท้าวพระยา มหกรรมเสนา
บริวาร ๑ เขาพระเนตรมณีบริวารทั้งสามและท้าวโ

สวัชพรพราหมณ์ จงมหาราชโองการถึงแก่วิศวกรรม
มนตรี โสกราชมนตรีและท้าวพระยาทั้งหลายนั้น ๒

ประภคณบริวารย์ จงมหาราชมนตรีและท้าวพระยาทั้ง
สามพระพรหมเจ้าทั้งหลายท้าวหม่อมและท้าวหม่อม

มาลาตามทุกชนกษัตริย์ เวลาประภคณบริวารย์และ
บริวารอื่น ชนฮ่อในป่าทึบและท้าวหม่อมมาลาทั้ง

หลาย เมื่อนั้นพระพรหมมณีและท้าวพระยาในคำผู้

ในกาลวัน ๑ วัตรวาวรรณามหามนตรีเขาไปเสาะออก
 มาพบพระโคตรชวา นางกัลยาณี แล้วกลับมาทูลทูลพระมหา
 กษัตริย์ พระโศภณาตมาเราเสด็จถึงโคตรแห่งเรา แล้วกันจน
 เป็นทุกข้อ นางฉัตรราชมาเคอณว่า เชิญท่านไปชานามแล้ว
 ทรงพระโศภณาอาหารในกาลวัน ๑ วัตรวาวรรณามหามนตรีทรง
 วาทาขอว่า พระโศภณาขอพระโศภณาไม่ไกลแล้ว เพราะทุกข้อ
 แห่งหมามากหนักหนา นางฉัตรราชมาเคอณว่า ทุกข้อเช่นใด
 ท่านทรงบอกให้ข้ารับว่า วัตรวาวรรณามหามนตรีทรงขอว่า ถ้า
 พืชออกแก่เรา ๑ ขงระขอโคตรหรือ นางฉัตรราชมาเคอณว่า
 หนักหนา ทรงบอกมา ขงระขอโคตรหรือ โคตรขอเป็นโคตร
 ว่าการของเรามีทุกข้อในโคตรขอมาตามเคย

นางคนโคตรโคตรโคตรมาขอพระโศภณา นางจึงเข้า
 ไปนั่งใกล้โศภณาแล้วถามว่า ข้าแต่ยกา เทศการณโคตร
 มาเป็นโคตรหรือ ขงระโคตรหรือพระโศภณา ๑ ขอโคตรขอ
 เทศการณโคตรหรือ ยกาทรงแจ้งเทศว่า ทุกข้อของยกาทเทศการณ
 พืชประมาณนี้ ยกาทขอยกาทเราขงระขอโคตรโคตรหรือ
 นางจึงว่า แม่นขงระขอโคตรโคตร มีขงระโคตร ขอยกาทโคตร
 ขอเทศการณโคตรหรือ ยกาทความเสนาในยกาทเช่นทุกข้อ

นนทุกปกรณัม

างแวงศกธา สันเกศพระเจ้าอชุตวเราน มยธูชาสังจากโศภคา
 ักทนางกัลชานเข้าไปอวาชางทุกวัน วันละคน ๆ โศภ ๑
 ชยาโศภากวัน ถ้าวินโศภาค พระองพระวราชธาญาพินาพมา
 เสยสันทงโคศร แลระวันนระจักทานางเบญจกัลชานนเน จะ
 ไมทนไมวันพรังนแลว ถูกเซยพระวราชธาญาพระมพนเวาแลวระ
 อุกรัก

นางคนโศภางงวา เทกธมมวาชางนนแลวยกางงวา
 ลุกนไปอวาชเอก เหมระเศกชนศกวาชหาชโศภ บกาทงวา
 ฉานเทละยกาพระเมกษเรานาเข้าโศภวาชางทุกม โศภโคโศภ ไมวันน
 พรังนระ โศภางเบญจกัลชานนเน โศภ โศภนำไปอวาชอก
 เลานระอูกเซย นางางงวา กศากอนนระอวมก ดาษคานาควชาเขา
 ไปอวาชแลว จาจะถูกลกทนามชรัมพระองคไวไม โศภนางอน
 อกคอปไปเลช บกาทงวาอูกเซย เกาชงมโศภุทกพระฤคชพระเมษ
 พระมศากนศรชนชากนกันระอูก เขาจะถูกลกทนามศกทานน
 ะโศภกงวาจาแลทวช นางางงวา เหมอนนางศรชคภา มชายโค
 ๘ ชวช ชิงชวยมารกาโศภนทกชโค อินศวอูกนมชายโค ๘
 ชวชแลว แลระกลโกางระมชวยศกาโศภนจากทุกชโคเลา บก
 ะธานมวาชอนนางศรชคภาชายโค ๘ ชวช แลระชวยมารกาโศภน

จากทกชนนนิ โทเลอโลก นางคนโตรชางเลานชาย โทบคาฬง
คังนวา

๑. นทานเรื่องนางครมคิ

ขงมพรทมณ ๔ คน คน ๑ ซอวประสวามิ คน ๑
ซอวประสากโป คน ๑ ซอวประสากธา คน ๑ ซอวประส
อนและพรทมณทง ๔ คนนนิยายเลเมซกนังควาจูนคร มา
เทอวถกชาราวในเมองพวรวณนิมทานกร ึ่งสมเค้าพระเจ
พรทมคตราช งามอชกรานนถพรทวชทวน โทนถกพรทมณ
ทงหลายน ๗ กเทศนโปกถชาราว ในราชานันคณคานประเทค
ทอนชก และประสมโตทงคณนระชง พรทมณคน ๑ ึงว
แฉวาทงข่วงนระพุกทงอนนไวณนโค พรทมณทง ๔ คนนนิ
ึงว่านถนางพรทมณวา กุทนชงเห็นนางชอในคิลซอชคชอนก
กุทนชงรงฝากทงไวณนเกนาง ึ่งกรณชา วยชอทงนไวณนค
คทงนนิโคลมคณชงนางเลช นางพรทมณางรบชอทงอนน
ไว พรทมณทง ๔ คนนนิว่านถนางว่า เมอโตทชว ๔ คน
นมาพรอมกัน นางางสังคองโตกชานนค ถาชชางนมาพรอม
กัน นางชอชัพอโตทชงนเลช พรทมณทง ๔ คน ควัน

ฝ่ายทองแก่นางไวแฉวกเที่ยวไปลักขารารชกเถา และครนตง
 วันสังกรานคารไปสำระสนานตงเกศกงศา พร้าทมนตงใหญ่ทง
 ว่า เราเรโคมะกรศสมข้อมมาแต่โชน พร้าทมนตงผทนมทงว่า
 เชนมกรศสมข้อมข้อมขานทเรวฝักทองไวมน พร้าทมนตง
 ๓ คนนทงขงกขว่า เทา่งไปข้อมมาเราเรสรกเถา พร้าทมนตง
 ผทนมทงว่าข้อม แต่ดจามรพร้าทมนตงไมเชนเทา่งทง ๓ ไป
 กวย คุชวคเคยวเชนนางนทรไมโหมกรศสมข้อมมาแต่ชา
 และชาเรขกแก่นางนทรโกก ๑ พร้าทมนตง ๓ ทว่า เราเร
 ร้องเชาไปว่า คุชวทง ๔ แลว พร้าทมนตงนทรโกกผทงคชค
 แลวทงไ้วนแก่นางพร้าทมนตง พร้าทมนตง ๓ คนข้อมภาย
 นชกขาน ไซโหชาเชาเมนทรทงทง ๔ ขงอินฝักไวแฉกขาน
 นน นางนทรจว่า เมอโศแต่เทา่งมาทง ๔ คน ขารจเรตง
 ทงนนโศ เมอเทา่งมาทงนเคยว ขารจเรตงทงโศกโศ ๑
 พร้าทมนตงนทรนทงว่า ฉาทานเมเชชชาไซเร ขารจเรตงออกไป
 และพร้าทมนตงนทรจเรตงออกไ้วนนางพร้าทมนตงว ไมเชนเทา
 กทง ๓ คน แต่เชนชาคเคยว นางนทรไมโศ พร้าทมนตง
 ๓ คนกคทว่าคมะกรศสมข้อมข้อมมาเราเร ร้องจว่าเชาไปว่า คุชว
 มาทง ๔ คนแล้ว เทา่งกรุฉาโศเมคคุชวข้อมข้อมเดค นาง

พราหมณ์โคธอนเลี้ยงพราหมณ์ทั้ง ๓ คนร้องเข้ามา แล้วตั้ง
 ทองให้พราหมณ์หนุ่มนั้น ๆ โทษองแฉวกยระตาสหนีไป และ
 พราหมณ์ทั้ง ๓ คน ๆ อยู่ ครั้นเห็นชานกกเข้าไ้ดู ครั้น
 ไม่เห็นกถามแก่นางพราหมณ์ว่า เ้าให้มะกรูดส้มข่อยแก่
 พราหมณ์หนุ่มนั้น มาก หรือ น้อย นาง พราหมณ์จึงแจ้งว่า
 พราหมณ์หนุ่มมิได้มาจากมะกรูดส้มข่อย เพื่อนมาบอกว่กถาม
 ทั้ง ๓ คน โทษมาเอาทองไป ระวังมิได้ให้แก่เพื่อน ๆ จึงถาม
 ทานทั้ง ๓ ๆ ก็ร้องเข้ามาว่า โทษอง ระวังโทษทองไปแก่
 พราหมณ์หนุ่มนั้น พราหมณ์ทั้ง ๓ คน ได้ฟังก็โกรธมากนาง
 พราหมณ์ว่า จึงให้มะกรูดส้มข่อยแก่พราหมณ์ไปถึงชุมชนเมือง ๆ จึง
 ถามนางพราหมณ์ ๆ ก็เล่าทุกอันให้ชุมชนเมืองฟัง และชุมชนเมือง
 จึงพากันว่า พราหมณ์ โศกทั้ง ๓ ได้ใช้พราหมณ์หนุ่มนั้น
 ให้ไปซื้อมะกรูดส้มข่อย และพราหมณ์หนุ่มนั้นร้องบอกนางว่า
 แคชานกกเขว่น นางพราหมณ์ไม่ไหว แคเทานกกเห็นเขว่นคน
 เกะข่อยแล้ว ก็โดนพราหมณ์ทั้ง ๓ นร้องเข้าไ้บอกเล่าว่า ไ้ ๆ
 เดก ศกทั้งนศกถกแล้ว ควระเข้ามาทั้ง ๓ ไ้พร้อมกันทั้ง
 ๖ ข่อย พราหมณ์ทั้ง ๓ เห็นเขว่นชอกษา ส่วนนางพราหมณ์ดี
 เป็นหมาย ถ้าไมคนจึงมารบของฝากของทานไว้ เมื่อพราหมณ์

๑๒
หลงทางเขวียงนน ไทบุตร พง นางผอศร นนงวามนนิมารการว
ฉนวน หนึ่งเวงนาชานเขาไปดงขนเมืองเดก ชاعرโหมมารกา
พจนากพรหตมณตง ๓ คนน นางผมารการางว ถานมณเว
ระกาโหมมารกาไปพจนากพรหตมณตง ๓ คนนโค แลวกระโค

ความงชทนททนา แควว ๓ พรหตมณตงมปรชาจรทอกนแหลม
เทษมตงการวพระยา เจาสชงกรณชอเลขกนตบชจรระเทษม
ชานทรอ ถานนทกททพนาเรวมมอถวระงชากนทโกไปนรถเขย
นางผอศรวา ชاعر โหมมารการน เจาระโค ชานนเชชชาก
พรหตมณและระกาโหมมารการวพจนากพรหตมณโคทรอ นาง
มารการก โจระโค ถานนทชารททชชว หนึ่งถานวาเจาระ โททน
จากพรหตมณควนชอระโร เจาระโรยชอชเทกเขาवनการระวณช
นชชธรรมนเชมมอชโค ถานนพรหตมณโค ปรประกอบทวชคณจวง
ชงกวาเจา เพราะทานเชนพุดมาารช นางครอชวา ธรรม
นเชมมอช นางกถานชายนายกชายนนมาเชนธรรมนเชมมโท
แมพง

๒. นทานเวองนายกชอย

เทมมกตุคชททว พรหตมณตงก ๔ คนนมาคเมอง
พทชชว แลวระไปชงโกสินาราชอมทานค ควันไปดงชาน ๑ ชอ

ประจักษ์ตาม ไวรไปคอบสัทกอยู่ จะปล้นเขาทองของพราหมณ์
 ลูกค้านั้น ๆ ครั้นรู้ถูกศัพทว่าไรรจะคอบปล้นดังนั้น ไรรจะ
 พองไปฝากไว้ในแก่ศุกศคระศักรณ ๑ ศักรณมมรยทองพราหมณ์ลูก
 ค้านั้น ๆ ingsa ลูกสาสนเททในทานมโค จึงจะฝากทองไว้
 แก้วณ ๑ เดก พริงนเจ้าวาระเขาไป นางจึงว่า ถ้าพริงนเจ้า
 จะเขาไปชำระรอยไว้ ดาจรโงนาน จาจรรมโค นางก็รับทอง
 นั้นไว้ แลวงตามว่า ทานระโธส โทมนธาของน ทานจึงว่า
 ไร่โธชาว พราหมณ์เอกภักจว่า ครั้นมาพร้อมกันทั้ง ๔ คน
 เจ้าจโธของเดก จาคมาพร้อมกัน เจ้ายาสังทองโธ ซึ่ง
 เมวณนแลวจากไปนั้น ครั้นนั้นจวามจึงเจ้า พราหมณ์
 ลูกคাত্র ๔ คนนั้นทอนมเขาไปสู่อานเสฝากทองนั้นแลวก็ถอย
 ออกมาอยู่ณอกบ้าน พราหมณ์คน ๑ ว่า รัมเคทานางทเว
 ฝากทองไว้ในนมคณคยทม มผลกททกททว พราหมณ์คน ๑
 จึงว่า มาเราจะไปเคอนเขาทองอันเราฝากไว้ในน ทังระโธชช
 ผลทททมมากันควยเดก วาแลวกเขาไปชผลทททมคณคยว
 แก่ศุกศคระศักร ๆ ก็โหมผลทททม ชายนนจึงร้องว่าชอกไปแก่
 เพอนกนนั้นว่า ชองทานทั้ง ๓ ะมาเขาเองทวช ทวชระโธชา
 เขาไปโธควย พราหมณ์ลูกคাত্র ๓ คนนั้นเจ้าคณูว่า ๆ ะวผล

โหมารักษาทุกซีก นายกชายว่าแล้วไปหาชนเมืองว่า ชว
 โภทของมาแล้ว ขอเจ้าโคโศทาควมเราของทั้ง ๔ คนนั้นมา
 โศทพรหมกันโคขสัญญาเนน แลเราเรสิ่งของโศทเนนแล้ว ชน
 เมืองบงคยแก่พรหมผดลกว่าโศทากนมาทั้ง ๔ คน ารง
 เขาทอง ารงพรหมผดลเราารกยกันว่า มันสัดนจะไปหนโค
 เราเร ถ้าเราเรแห่งกอนนอย เราจะไปกมเราควมมาเนน
 สราย มันกาทรงกโคเราเรอ กงเนนารวมแห่งเราเองแล
 เราเรองกโค โศทเนนองปองอชกโคสโคสโคสโคสโคสโคสโคสโคสโคสโคส
 ไปเลย

นางศรยภางงาแลนรกรว นชกชายชวโค ๗
 ชว บงกกระทำโหมารักษาทุกซีกของโคกงน แลชว
 มชวโค ๔ ชวแลแล้ว แลชวจะชวมารกาโศทนจากศกยเทาน
 ารวมโคทธร นางพรหมผดลมารกาโคทงกโค โศทโคทพน
 ารกพรหมผดลทง ๓ คนน ารงนางศรยภางงาศรยน ไปยง
 สำนกสถานชนเมือง นางศรยภางงาแลนรกรว เราเรอ
 สโคชชอชอแลชรรวม เมอพรหมผดลทง ๔ คนมาฝากทองไวแก
 มารกาแห่งชาแลแล้ว แลเพชนมาลวงเราทองแลลวทนไป ทาน
 บงคย โหมารักษาโศทเนนชวคชวราแห่งพรหมผดลทง ๓ คน

และคนซาหาคองมาโคแล้ว ขอโทษจากท้าวราหมณะถึง ๔ คน
นั้นมาชำระสิ่งทองไหลวน ขอโทษมาทรงพร้อมกัน ชุมเมือง
ว่า เชือกแล้ว

ฝ่ายครุพราหมณะไปบอกข้าราชการ ครนกลัษมาลีเศรษฐี
โคเห็นแมงกนชอชพเคหา ทราหมณะจึงเที่ยวหานางแมงกนช
เห็นชอช เรือนแห่งชุมเมืองนั้น จึงจะไปพามแมงกนชมา ชุม
เมืองจึงขงคอยโศหาทักมาทั้ง ๔ คน มารับเชือกของโคยคนสัญญา
สมอส่ากนช ท้าวพราหมณะพูดกับขงนว่า มันไปแห่งใด ๆ
เราไมโคไรเลย ท้าวขงนเร เห็นอาควเอนไกรไลอ์ แดมนประ-
ทูล ร่ายแก่เรา สืบสืบอันเฮนเร เรชนนเคเรเรา แลชนนัก
เขนชายโคเรเรทแคงเรเรา แล้วจึงทราหมณะนนักพันจาก
พราหมณะถึง ๓ เพราะครุชอมม อาย โศ ๙ ขวม ในกาอนนแล

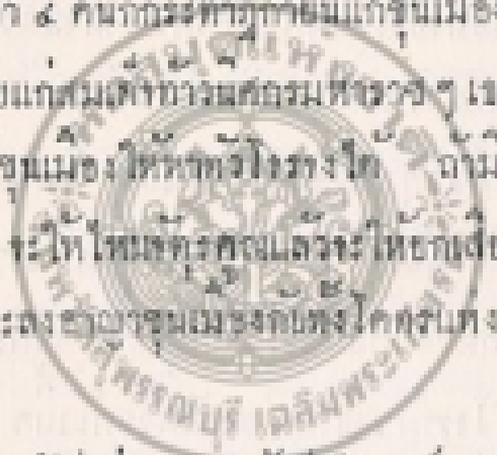
นางคน ไกรขงจวณแกยคา ท้าวชาย โศ ๙ ขวมแล้ว
ระชวยบคา ไกรขงจวณแกยคาเรมโคนนกล โศ นางขงนชชาย
เรอง ๑ มาลา ไกรขงจวณแกยคาเรมโคนนกล โศ นางขงนชชาย

๓. นิทานเรื่องบุครชุมเมือง

ขงนมาเรช ๔ คนเป็นสหายกัน ทั้งบ้านเรชนชอชเมือง
ท้าวครุทศราษ ท้าวเชอผ่านโศริบสมบครคนราชธานน

แผลสหาย ๔ คนมีทของคนละซอง ชวนกันไปค้าเมืองชกคกมทว
 นครราชสีมา พระมหากษัตริย์หลายสมัยกัในครนนทรงพระ
 นามว่า พระเจ้านศักรมหากราช มีพระชक्रमเหล็ก ชื่อนางเทพ
 ลศเทวี และมีชินเมืองส ๑ ซองแสนจ่านางราชเขินเส่นาคี แล
 เสนายกนมนบุตรคน ๑ ซองนางนอช มีธายุโก ๗ ซอง ครังนน
 มีลูกศว ๔ คน ไปปลงพระรัตนคคม เทนศาลาแห่ง ๑ ซองกล ก
 ชวนกันเข้าเ็นชนทกชากัย มีพรหมณเณลกคามทอง ๔ คน
 มาอกเตว มาเห็นขวงระชาคชอยแลว จึงคิดกันว เชาว
 ไปคชไปถายหน้าเ็นทกรวมศายารชอยแลว เชาวศายันอน ณ
 ศาลาณเดค ก็คพรหมณเณลวงระชาคชอยกชอยกันนนวน เวา
 จะไปหน้าเ็นไทรกรวมนี้เจ้าชชชคชวยกันเดค แลเราพนชง
 ทรงจระเมครวงศวงจหนกเดค จงพรหมณเณลกคาม ๔ คน ก
 คชชวณกันนว เชาวเราทชงไปผง ไร่ ไทคนเ็นทนณเดค จง
 พรหมณเณลชวนกันลงไปผงไร่แลวก็กลชมานอนเ็นศาลานน แล
 ลูกศว ๑ แกลงกระทาเดทหลยกรนอช ครนวเ็นเพอนกันทอช
 สนมลวงกลอชลงไปชคนธาทงนน ไปผงไร่เ็นทอน แลวก็กลช
 คนมานอนอชคชวยกัน ครนจระไกลรงกชวนกันจระไปชคนธาทชง
 เ็นแมครอชชคนธาไป เ็นเ็นทชง พรหมณเณล ๔ คนนทไป

รองแก่ขุนเมืองว่า คุซาลงวโรระปล้นเอาทอง ๔ ชั่งของคุซา
 ทง ๔ ไป คุซาจึงฝังทองนั้นไว้ แลทองนั้นหายไป ของเจ้า
 ราชโศภารณาเอาทองไหมแก่คุซาในกาลยกคนเอก ขุนเมืองจึง
 พิจารณาหาโรระนั้นมพบ ตามใคร ๆ รมพรุขตามโค ๖๔
 แดงคนทเชอโค โท ไปฝังคุกสังกเขยบขอมปราภฏอชกเลย ๖๔
 พราหมณลูกค้า ๔ คนกกระตาทภาชมแก่ขุนเมืองพระคอง ๆ ก็
 นำฎกาไปถวายแก่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๆ เเชอกรมพระโอง-
 การส่งชากแก่ขุนเมือง ไทททวโรระงโค ตาม โท โทขุนเมือง
 ไซ้ทของเขา ๖๖ โท โทมทศคณแลวระ โทชกเเชอจากทขุนเมือง
 แมนชาทนก ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐
 ชวคแล

ขุนเมืองไทพงส่งชากงนงกเขนทุกชทนทหน้า ออกมา
 ชงนททาไมโคชายนาขร โภคอาหารเลย ส่วนมหาภรรยาแลธ
 ภรรยาเห็นสวามนทกชเคระทมอง ก็ประเล้าประโตมปลอชตาม
 ขุนเมือง ๆ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐
 ภายชกแก่ครณคกรมชายโค ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 แดงเจ้าให้ชายนาขร โภคอาหารในกาลยกคน นางภรรยา
 นชชนนทไปเชอฎกา ขุนเมืองมีเสนหาชนชงในยุคร ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐

ว่า กูกอนบุตร อธิการมทุกษทนต์ทว เย็นมหนัก ไทอุทวง
 ะวรโลกอาทวกรโรโค นางางถามวากมทุกษเยนมนค
 นนคโค ชุนเมืองรงเลววา พราทมณวณช ๔ คนมาถ
 เมืองโกสมีพนกร มาไสขนาทกรนอพนกษาศัย ไมเจกคนนกร
 นลงทองไวคนละช่ง แลเมพรายลอมมาชกเขาทองแถงวณช
 นนไป แลวณชทงทสาบเนวไรชวรายทอเพชนนแกสมเกช
 พนมคศราชอกเจาแถงเรวม พนมทวเรวมพนมพรราชโองการ
 สิงชาคไทยศาทวธณาหาโรนหมงโค เจาเน ไทระโทพชาค
 ทกรรมเรวมเสชชมทงโคตอหมงเรว ยศาทวธณาหาโรนนม
 ไทรงเยนทกชชงนกร นองครณนคระงวอกรณนคทางชช
 นนาแลเบร โลกอาทวกรนค ไทระชวระหาโรนลคทชงนนให้
 แกเจาชองทองไทรงโค ชุนเมือง ไทพงครณนคระวคังนคคชย
 เสชมคถายทกช อชกมาชชานาชาระกรชกชแลวชว โลก
 อาทวในถาดนน

น้ำชนางครณนคมารนชชนน ริงไทหาพราทมณเจาชอง
 ทองทง ๔ คนนมา แลวโกไทเลียงกชวโกชนาทว ชวณ
 แลไทสังชองคาง ๗ ทกนนมโคชคทง ๔ คน ครนพนทศค นาง
 ครณนคมารนชชนนเจาโกตพราทมณทง ๔ คนแลวณนวา ชวม

พยัคฆเสอโครง ๗ นนทศคารามเจ้ามารจรยนางเขินอาหาร
 นางกณเขินมาไกลพยัคฆเสอโครงนนแฉวงวา เราพจม
 สวามไควนเขยวณ และเราไคว้อาลาสวามมาจรโยชอกแก
 ษรชมมากล่าวถามควยชคพทอแกเราทอนสวามเรานน และ
 สวามเราทอชอมโหเรามา พยัคฆเสอโครงกคควา ผู้ใด ๗ เทน
 เราแล้ววสละกุงคกโ และสครษนเทกโกทอนอจมีสละกุงคกโ
 นาง ไควพยัคฆแล้วอวสวาว จชาระโกลางเทกคชชาเลาแกกาน
 ครนชากดขมาทามรุ่งปวีระมชชาตารพนเป็นอาหารเด็ก พยัคฆ
 เสอโครงจวา ถ้าหากมีมารจรชากลโ นางกโหสคช
 สาขานสอด โทโหวา ถวามมาจร ๗ ยายชอนเขานนอเช
 ๗ ถวามมาจรชก พยัคฆนน รจมาโกลนทชชเรค พยัคฆจวา
 ๗ ยายชกชลาชกจวานนเขินชก ๗ เลนางจวา ๗ ยายชคชกชนสว
 และชคชชกามารกานนจมาโคแกชานเด็ก พยัคฆจวา ยาย
 นนชงเขานก นางจงถามพยัคฆจวา ยายชอนทนกันนฉนโคเต่า
 พยัคฆจวเลานยายโทพงกจวา

๕. นทานเรอจอบลเศวษฐ

มีเศวษฐกน ๑ ชอชอบลเศวษฐ ๗ นนมหอง ๙๐ โกล
 และเศวษฐนทานชคทรมโค ๗ ชอชคชคทงทานคช ชนมาเลชง

เป็นบุตรบุญธรรม ครั้นบุตรนั้นมีความรักใหญ่มาเศรษฐีให้
ชื่อเขาว่าบุตรกบฏ เห็นตเศนหาของหนักหนา จึงมอบเงินสมบค
ทางสทาสำทงป่วงแก่เขาบุตรกบฏมารทงสัน ครั้นอยู่รกาลนานมา
ภรรยาแห่งเศรษฐีนั้นมกรรทระโกลดประสูติ เศรษฐีก็ยกภรรยา
จำนรรจากันว่า บุตรซึ่งชอบคบเก็กมาน ถ้าเขนอัสครเราจะพา
วิจาหมงกลกนยกเขาบุตรกบฏมา ตกเป็นขบฏไซ้ เราจะไม่เขนมค
สทาขกนยกเขาบุตรกบฏมา นางภรรยาจึงรักประสูติบุตรออก
มาเป็นขบฏ เศรษฐีจึงให้เงินมากระซอเขาบุตรกบฏ บอเศรษฐี
กิมเส้นทวรกเสมอกันทง ๒ คม ครั้นกมมาถึง ๒ วนนาการ
เรารณมา เศรษฐีก็ทงให้ ไทรรอสิครมคคองระศาเขาทง ๒ แลว
ให้กานายทวาลกษณะ ไทรรอสิครมคคองว่า กุมารผนจะ
โคครอบครองแสนคองการททขสมบคแห่งทานทง ๒ กุมารผ
นองชิวทรามนทจะเลียงชคทวขบกลายากกาย เศรษฐีก็ลาไท
กลบมายงเคศนวาสสถาน ทปวารมภวาทงฉงบุตรอนเกกขกษณ
จะมคคกเจญูไร สมบคทระไปโคแกบุตรเลียงนกลโต เศรษฐีก็
เขนทกขไป ๆ ก็ไทกลบขซึ่งบุตรเลียงนบงหนักหนาคคระโค
ประทวาชพบุตรเลียงนบเศย. แลวระโคไทสมบคกบุตรชามา

โจรก็เสวยด้วยโชนางพวง

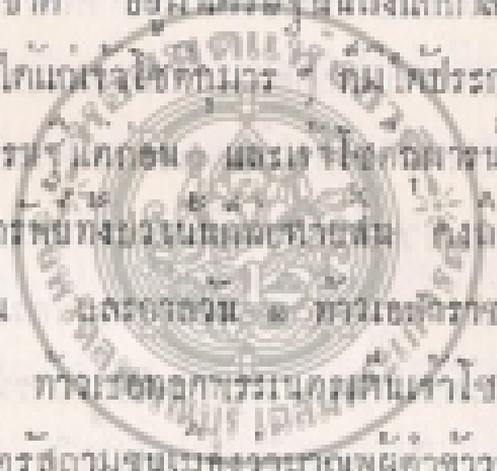
๖. นทานเรื่องพระมหาเถรวิเศษไม่เสมอกัน

ยังมีพระมหาเถรองค์ ๑ เจริญอารามโตกว่าสงฆ
 ทั้งหลาย พระมหาเถรนั้นชื่อ โจรก็ชื่อบรรพตเสมอกัน เจริญ
 โภชธรรมโตแก่บรรพตชื่อนั้นก็เสมอกัน บำเพ็ญนบแลตนก็
 ทนทานมาหาหาเราพระเถรเจ้าชื่อนั้นแลค นางกบฏชื่อ
 แลวธำถาโจรนั้นไป
 ครั้นถึงวันแห่งปราศรมณเฑาะว์กันนั้น ก็เข้าไปเฝ้า
 พระสมณเถรแห่งเทศวรรค์ เขาก็มาทูลขอโทษว่าเมื่อก่อน
 แลว และบอกกล่าวเรื่องราวแห่งเหตุให้ท่านรู้ ในกาลชกน
 วัลกฤษณะพระมหาเถรว่า โยชชวคมาจะไปขอตัวไปขอเจ้าชกนก็
 ไป ก็ขอขมาขอร้องท่านแห่งเราทั้ง ๒ นมเศษคกันแล้ว วัลกฤษ
 พระสมณเถรก็เสวยโชนางพวง

๗. นทานเรื่องท้าวเอฬาราช

ยังมีพระมหาเถรชกนพระองค์ ๑ ทรงพระนามท้าวเอฬาราช
 ราชเสวยสมณคณกรงชาวพระนคร มีพระชกนแท้ ชื่อนก
 กฤษณะ มีพระราชาชกน ๓ พระองค์ แล่นางศกนทั้ง ๒ นม

ไถ้เป็นภรรยาของเศวตอยู่ ในเมืองนน แคนางผู้ของนนซึ่งทำ
 ส่วนมโกลี อยู่ด้วยพระราชทานมารดาในเมืองนน มีเศวตอยู่
 กับ ๑ ชื่อเศวตเศวตอยู่ มีทรัพย์มากหนักและเศวตอยู่นั้นเป็นกตยาธ-
 มีศรัทธาด้วยพระเจ้าราชชนนี เสด็จเศวตอยู่นั้นมีศรัทธา ๑ ชื่อเรา
 ไชยโกมาร ๗ มีโศภิตาอินโกลี และประภคณด้วยโกลีศกโกลี
 ฐานกตยาธมโกลีชาค อยู่ด้วยเศวตอยู่นั้นถึงแก่กาลกตยาธ ทรงพบ
 สมยศทองยวงโกแลนเจ้าโกลีโกมาร ๗ มี โกลีประภคณการกาชาชย
 ความประเวณีเศวตอยู่ มโกลี ๑ และเมื่อโกลีศกมาสนทงแก่กตยาธ
 โกลีทาน และทรงพบทองยวงมโกลีศกด้วยสน ทั้งถึงกตยาธไปข้างเขา
 เลขงชวศกทกวน มีบุตรชื่อนั้น ๑ ทรงชื่อเศวตราชเสด็จประพาส
 เลียบพระนคร ทรงเรือออกกระบวนคนขึ้นเจ้าโกลีโกมารข้างคำ
 ชาวอยู่ เรือกตยาธตามชนนเมืองราชธานีพศกชาวนนชื่อโค เช่น
 บุตรนศกกาของมโกลี ขึ้นเมืองกราบทูลว่า มาณพศนชื่อนั้นเจ้า
 ไชยโกมาร เช่นบุตรเศวตอยู่ และเศวตอยู่นั้นถึงแก่กาลกตยาธ
 แล้ว เจ้าโกลีโกมารนศกเจือใจตลกทกประภคณขงนก ๗ มีเจ้า
 ทกนาคาชาวลเลขงชวศกทกวน ครั้นพระท้าวเอศทรงพงคองน ๗
 ทรงพระกำวคานงว ไช้เฮนศกเศวตอยู่ไถ้เป็นกตยาธมีศ
 ชองเรา กวเราละเลขงกมารนนไว้งระเป็นธรรม ทรงพระ

ขนคนากาญ แล้วครัสต์ส่งขุนเมองโตหาเจ้าไชยคกุมาร ๆ ก็เข้าไป
 ถวายองค์ม ท้าวเฮโหฬามาเลงไว้ในพระราชวัง ท้าวเฮ
 พระราชทานอภัยของนั้น ให้ขุนภรรยาเจ้าไชยคกุมารในกาลนั้น
 ฝ่ายสมเด็จพระนพทศกษัตริย์ ผู้เป็นพระชนนมารดาแห่ง
 นางนั้น ทรงพระโอรสแก่พระเจ้าเฮโหฬารว่า โฉนพระองค์มา
 พระราชทานบุตรแห่งชายาชยวราญ ให้แก่คนสำมายนกขณ ส่วน
 เจ้าไชยคกุมารและนางฉนดอชยวราญเสนาชยวราญ ในพระราช
 วังนั้น ครั้นพอเวลาเสด็จสมเด็จพระนพทศกษัตริย์ พระองค์
 ย่อมเสด็จไปของนายทวารบาลทั้ง ๑๐ ทศพระนครชัยเนือง ๆ
 กวาระโศภนางว ๑๐ ผู้โศภนทวารบาลพระนครชัย โศภนชยว
 แดพรอ ครั้นเวลากาลนั้น ๑๐ เสด็จไปสู่นายทวารบาลทศ
 ว่า นายทวารบาลโศภนชยวราญ ๆ เราละเสด็จออกนอกพระนคร
 ยศกัน นายทวารบาลกษัตริย์เสด็จโศภนชยวราญ ท้าวเฮโหฬ
 โศภนชยวราญไปเสด็จ นวกษา การกลอนมายัง ทวารบาล ทศกษัตริ
 มพระโองการตรัสอย่างนั้น นายทวารบาลโศภนชยวราญแล้ว ๆ
 ท้าวเฮโหฬารเสด็จมาหาชยวราญทศทวาร แล้วนายทวารบาลชยวราญ
 ทศโศภนชยวราญ แล้วท้าวเฮโหฬารมายังชยวราญทศทวาร พระโอง
 การตรัสทักทว่า เราละเสด็จไปนอกพระนคร โศภนชยวราญ ๆ

นายทวารบาลทูลจกไว้ว่า อย่างไรอาจหากรรมโกมมา อันสมแก่
 ธรรมกษัตริย์เสด็จ ออก ประพาส ภายนอก พระนคร แต่ พระองค์ผู้
 เกษว สันโทษในเวลารাত্রินมิชยก่อน ข้าพระบาทมีความระโ
 คาดถวาย พระโองการกำวเธนเสร้างทำอาภรณ์ทรงพระโกธร
 ทรวนายทวารบาล ถาทำนมิโคโธกาลทวารบดิน เหวาะประหาร
 ทวารเคียรทำน โหจากกระเคนทวษพระแสงจรรก นายทวารบาล
 ทูลว่า แมนพระองค์ละงพระราชอาณานิเสยภค ะจชเล
 นยาชอนเป็นโโบราณธรรมเมษผลวาชกอน ในกาลบคน

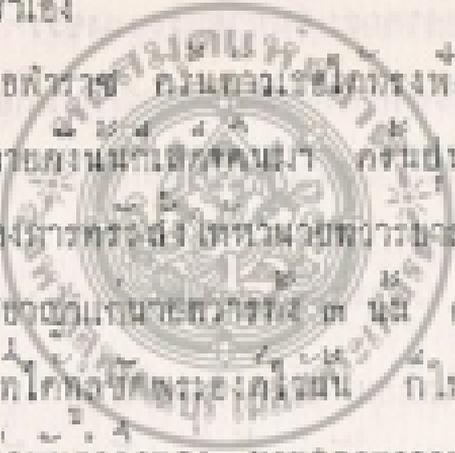
๘. นานาเรื่องมาดพรหมเพียงพจน

ในอภิศกาลก่อน บรมมาดพรหมเมษ บุตรเป็นทารกช
 คน ๑ และมาดพรหมเมษนชเชยงหงพจนทว ๑ ผกสถนไว้
 เชองเป็นชค ใหชบุตรยายบุตรในเคศธา ส่วนคนไปทำทการงาน
 วัน ๑ ภรรยาณไปคตลาถ ฉ่ายมาดพรหมนใหบุตรทารกนช
 หลอยแลวกดงไปสูทำอาชนา ซึ่งมทฤชชวคกงเทาคว ๑ มาคชค
 ติกทารกนนคชว ฉ่ายหงพจนนนแลเตนทฤชชวคกงเทาคว ๑ ใโลกค
 ทฤชชวคกนนคชว แลวกคชวเจ้าไปไว้ใคทนชนแห่งทารกนน
 ทรนมาดพรหมมาทากทำนเทนบุตรชวคมาคชวชช ึ่งวาไซชน

เลย พระรอยทรงพอนนกกบฏกรแห่งเรากาย มาฉพรโถธรโถโศ
 โมหมกมนทนต์หนา ยมกนทตระพรพรวดกททพพอนนนายนคย
 แลวงไรโซยอุหมทวรกนยชนจากทอน แลวงโลกผาแลเรเสชชก
 เห็นทฤษชาคชนควยชยณน กโคธศควา โยอกอเยย เราไมพนท
 พวพรพว ส่วนอุศรทคทายแลวงมาพมาพพอนชวชกเลอกงน ก
 เบนกรรมแห่งเราเอง

พระเจ้าเอศเวิราช ภิรมชองเรโถทรงทงนชายชน นาย
 ทวพรชวดเลาดวรกนนกเศศกรมเภา กรณชนะทวเศภาลสร-
 โดทย พระโองการทวตตโรททวทวพรพวรกนตง ๔ ไทถาม
 แลวงพระพรชชองนแกกนชวพรทต ๓ นน คน ๑ ชงรททนา
 ทวพรทศอกร ทโคทชศททวระคโถณน กโทพรพรชชวณฉา
 สชมพณ ๑ คาพททาลงทชง นายชกรทวพรชวณน รมพามา
 แลวงกมไซยรโถกนงทมพชชอเทยโเว กรนตงย โทมนชอชกนา
 ชยโเสเศยรเทศาแลวงเทยโเวเลา

ส่วนเราไซยคกมารอชยรชกาลณนมา รัชวานแก่นางภรร-
 ยาวา เราพเชย พระเศยรไปเลนในชรณุชระเทศชน เราช
 ชยูกยพระพรชชคสามารถนตก นางชงวชชนทวชา พระพรชชค
 มารการสมชอชเวนชาโศเชนุภรรษาชากแก่พานแลว แลกรานช

ไปประเทศแห่งใด ๆ ข้าระชอกามไปในประเทศนั้น ๆ ว่าแล้ว
เจ้าโชติภุมาร ก็เข้าไป ถวายบังคมลา สมเด็จพระเจ้าเอกทัศว่า
ข้าพระบาทจะเข้าไปสำนักแห่งญาติมิตรในประเทศทอน ขอฝาก
พระราชธิดาไว้ ถ้าชวคแห่งข้าพระบาทยังทรงกาลชนชางาน
ไป รอดกลับมาเป็นข้าทูลละอองธุลีพระบาทก็ไป

สมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงโองการประภาษว่าอิกามแห่ง
เรา ๆ ก็ให้เอนชางคกรณที่งานเสื่อ ละนางระชอกคามไป
ระไปก็ไม่ว่า นางจงทูลว่าข้าพระบาทจะอยู่ในพระราชวัง แลน
เสนาและไพร่ฟ้าประชาชนจะระไปเสื่อ นั้นชวคโคเอนสำม
แล้วถูกระชอกไปความตาม ในราชคฤนเสื่อ

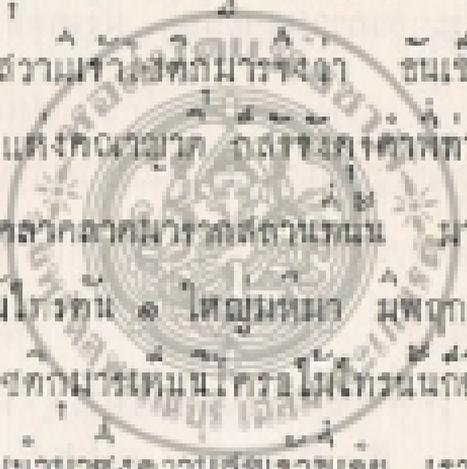
พระราชโองการจึงทรงอนุญาตว่า เื่อ ก็กามไปเจ้าเด็ก
เจ้าโชติภุมารกษนางกถวายบังคมลา แล้วก็ออกจากชาวพระนคร
ชวโคยประคองครกค นายทวารบาลเห็นเจ้าทง ๒ ระชอกนชก
พระนคร จึงถามว่า เจ้าระไปยังประเทศแห่งใด เจ้าทง ๒
ก็แรงความว่า จะระไปสู่ชนบทคาม นายทวารบาลทรงหทัยเอา
ผาสัมพ ชนโครบพระราชทานนนโหนกเจ้าทง ๒ แล้วแรงว่า
ผ่านพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ ข้าพระเจ้านมโคนงหม เจ้า
ทง ๒ จงระไปชวโคคโคค เจ้าทง ๒ กรบเอาผานนมาชวโคค

๘ แชน แล้วจึงลุกขึ้นก้มทูลนมัสการทูลน แล้วยกไป

ครั้นถึงชานแท่งมหาเศวตฉัตรสูงใหญ่ นางจึงว่าแก่
 เจ้าโชติคุณมารศรีว่า ข้าพเจ้าจะไปหาภรรยาเศวตฉัตร
 แท่งชา เจ้าโชติคุณมารศรีว่า เรานั้ชไรทูลทกเญ็เญมา เจา
 ระเขาไปยคนมชอยกอน เกลลอกทานระไมเรยททาททททท เรา
 นชเยนไโร แลมาระโททานดงชอยคระจะอกลยงนถ นางจึงว่า
 แมนเชนประทการ โดคค จาระเขาไปยหบ ไกรนาโหเจนน
 นชชทนงเดก วาแล้วนางก็เขาไป ึงโททาททกคน ๑ ไป
 แรงเทคกนกนางผุขวาราทนเองทณงจะเขามาชหาเรา นางลชเย
 ฐาทงถามทาสาว่าอนชนางนชมเกรนเรชวมา ยงมกรมกร ทาส
 ทามมาชาทรอ ทาลดแรงอว เฌนเทคเตชว นางผุทกลดลชย
 อชกมาค ทรนเห็นกนงอมระอชกปากททททท ึงนางภรรยา
 เจ้าโชติคุณมารศรีนถเขาไปจนทนาถารนถกผุใหญ่ ึงงวาไปมา
 ทาอชางน เขาจะศาทนคตเลนเรา อนงผวนางนสมเกศพระอชกเรศ
 เสคัทรอชกลลชยทรนคทร พระอชกทอชกพระเนคเรเห็นทรางพระ
 เมคทาชามาเลยงเณนยคทร ลมมกเรยภวชชนทนองกนนิช
 ทรอ นางจนอนชพิงนางเชฐฐาวามความลชชชช กชชกมาเลา
 คคไศสวามพง เจ้าโชติคุณมารศรีว่า ชชชวาเฉนไจนชไรไคร

เลขระกุก พวามเกเจามลวแกกเกมก วาแลวกชอกมาจากถนน ไป
 ดงขามแห้งนางผุสยฐาสุพักองนงเล่า นางก็วาระเขาไปหา
 พนึ่งจากนคนชยทง เจ้าไซคกมารักตามเหมอนบรูฟปาง
 หลงนางกมพง เขาไปหานางสุเอนมชณมาเชษฐา นางเชษฐา
 กกลาวลชยคาชนางมหาเชษฐาคนกอนน แลวนางเิงฮาลา
 มาแรงเทกแก้ววามเางไซคกมารักงอ ชนเชย โทโรทรพอน
 เอนทบชทนายแก้งกอวอวาก กอชงกชกชกทานวามาตักชน
 วามลวกพากนศลวกลากมารลลวเกน มาดงบรพทแห่ง
 ๑ มนโครมไมโครน ๑ โศยมททอ มพุกยเทพยคารักษา
 ชยชาศัย เจ้าไซคกมารเทนมโครมไมโครนชกนค วาสถาน
 ทนเอนทดำราญวามางความชยเจาทเชย เวาทะบชยงชยรก-
 ยาชูกลวชคณในสถานทน เวางนลตนาการนงชยทถาน
 พุกยโทรชางโพน ศวทนจระนลตนาการนงชยสถานพุกยโทร
 ชางน จาคนมคณไปโกลศคททวาร ๗ วัน เจ้าไซคกมารนน
 ทจาเรญอนลวฉวการระลคในมหาทคณ มคณพระศรทคณ-
 ทรยเอนชาท ชย ๗ วัน แลวกชยไมโครโลกชาทวเลขค้วยเคศ
 ชานาทชยนคเลอมโลในคณพระรคณครยนน เทวคาชนรกษา

โลกทั้งปวงคือ สัมภเวศอมรินทร์ราชธานี เหนือสำราญอุทัย
 และรัตนมณีนคราภิรมย์ไพโรชนาถราช ตงมาของาโหม่งเจ้า
 ไชยคัมภีร์ ครั้นสวริชยอภิมงเจ้า เจ้าไชยคัมภีร์ก็เรียกว่า เจ้า
 พงษ์วราภักตคณิน เทพขอเจ้าสำราญอุทัยกับรัตนม-
 คามณ และเทพไพโรชนาถราชลงมาโหม่งเจ้า นางจึงว่า กว้อ
 เกศผดงนทานประภอยความระชงกัน ผงเทพขออมริชอมกรอุณา
 แก้วแรนเด

เจ้าไชยคัมภีร์ ก็ความดังกลบ ก็ขึ้นมา ตงบ้าน กุมภการ ช่าง
 หมอ เจ้าทง ๒ กับเจ้าอาทิตย์ และขอหม่อมเจ้ากมลการณน โภค
 ๑ โสภนสำราญอุทัย ๑ หลงไลษน ครั้นสำราญอาหาร
 กถกนจิวแล้ว เจ้าจึงกลบและนางภริชยวรา เจ้าจึงไปหานาง
 สมเณษชฎาทง ๒ นน ึ่งนางเจ้า ชามนของระชออาทิตย์ใน
 บ้านน นางกษเจ้าไปหานางสมเณษชฎาทง ๒ ึ่ง กถามว่า นาง
 มาจะตองประสงคตงอินโค นางทงนางเจ้า จิวระชออาทิตย์ความ
 สดถานบ้านนตงเจ้าก นางสมเณษชฎาทง ๒ ึ่งว่า อินคนจิวชกาล
 อยางนระชอแห่งโคโค ในบ้านเรือนทาสกรรมกรแห่งเรือนอยเคม
 แล้ว นางภริชยวราเจ้าไชยคัมภีร์นนางนางเจ้า เจ้ากถางเมศศา
 ชำชอชอผู้คนชกรวนนเดก นางสมเณษชฎาว่า เธอ ทานไชร้สมอ

จอมขาดแฉะระฮ้อย ในรวันมฮอย กถวเกดชกพระละเลาดละม ฮยแบค
 ภายนชกรวเวก นางกฮอไมแฉะแบฝักคามาไทเจ้าโฮชกกุมาร ๗
 กัทนเขนกระทอมทฮอย นชกรวยานฉุพนน ครนจรกวาลฮอยมา
 สวามแห่งนางเชษฐาทง ๒ นน ยรรทุกสำเภาคนละ ๓ ถ้า
 ะไปคำ เจ้าโฮชกกุมารก็ไปทว่า ข่าระขอโทษสารไปทวย
 เคษชูทง ๒ ทามว่า ทนายระเฮาทกรพยอนโคไปเขนสินคำ
 เจ้าโฮชกกุมารก็แจะวามเอศานาสมิพสมมก ๑ เคษชูทง ๒ ว่า
 ภาพนายชวยเขนคนวิคณโค ังไปทวยเรโค เจ้าโฮชกกุมาร
 ังรับว่า คามแบคทานระองคณโค เหลทาสโค ข่าระทาคาม
 ทานแบค

ครนโคเวลาขามก เคษชูทง ๒ ก็โฮโยสำเภไปชง
 เมองานทประเทศ ระระทางแบคกอนนไป ๑ ังฉง เกษะชวย
 เจ้าโฮชกกุมารนไปทวยเคอน ๑ ทฉง อนงสำเภานระโครว
 กัทนโค เคษชูทง ๒ ก็โฮวาสำเภาวนแบคกอนนวิคณโค
 จาก ครวณกแบงฮอยทกฉ่า อนงพลนฉงทวยเฮ่า ยานาง
 ครวณมฮอยชานระ ังแล้วเคษชูทงภาพนายสินคำสำเร ังแล้ว
 ก็ทาลงยรรทุกเล็รสำเรทกฉ่า ก็ทาชวยยานาง พลงให้
 เลนการมทรลศ ๗ วัน ครนแล้วเคษชูทงเคอนเจ้าโฮชกกุมาร

ว่า เรซอทำยสนคาวอนโคมาตงกักตามใจเพราะครุพระพลันไปแต่
 เจ้าไชศกุมารจึงหอบเอาหมอนาสรามฤคสมา กอนชนไปยัง
 เมืองจันทประเทศ ครั้นถึงประเทศพระราชวัง นายทวารบาลถาม
 ว่าพนายมาแต่ประเทศใด เจ้าไชศกุมารจึงแจ้งว่า เราคือ
 พระราชสาส์นมาแต่กรุงฮาวทรนครโพน นายทวารบาลก็ถาม
 ว่า พระมหากษัตริย์เสด็จออกชย ๗ กองพระโอง ทัมมาชย
 มนครเขาเนาพรหมกันชย และพนายเรซอเวเจ้าไปชงมชชย เจ้า
 ไชศกุมารว่า เราคือพระราชสาส์นถึงพระมหากษัตริย์ และ
 พนายเร่งไปทูลให้ทราบละของอรุณครุมาต นายทวารบาลก็เจ้า
 ไปทูล เจ้าไชศกุมารก็ความไป นายทวารบาลจะห้ามกัยมพิง
 ผลักไสรูกันไปมา
 ชายพระเนตรไปก็เห็น จึงโศกนชอกมาถาม ไคความมาทูล
 ว่า พนายชย ๑ ฉิธราชสาส์นมาแต่กรุงฮาวทรนคร ชำครุเจ้า
 นายทวารบาลห้ามไว้ว่า จะโศกนชอกกอนมพิง และว่าเร
 เขาราชสาส์นเขามาถวายชงโค พระท้าวเชอทรงพิง ถิโศก
 เขาคัวมา เราจะถามเอง เขาก็ถันไปบอกเขาเจ้าไชศกุมาร
 เขามาถวายชงกม พระท้าวเชอศรีสถามว่า พนายมาแต่ประ
 เทศใด เจ้าไชศกุมารก็ทูลว่า รยสังพระเจ้าเขฬาราชโศโ

ข้าพเจ้าทนต์ราชดำเนินมาถวายแก่พระองค์ และรับสั่งมาว่า
 เมื่อใดพระองค์และพระมเหสีเสด็จออกพร้อมกัน ึ่งให้ข้าพเจ้าทนต์
 นนเขกราชดำเนินออกถวาย พระท้าวเธอไทยกเจ้าโชกกรม
 เจ้าไปเฝ้าพระราชาชนนเขย เจ้าโชกกรมราชทนต์ว่า ข้าพเจ้าทนต์
 สั่งมาว่า เมื่อใดพระองค์ และพระมเหสีเสด็จในนครโทฐาน
 และประภคณคายนพเพชานนจนอง ทรงเครื่องเสด็จราชแล้ว
 นนเขกราชดำเนินออกถวายแก่พระองค์แล้ว ึ่งให้ข้าพเจ้าทนต์
 ราชดำเนินถวาย ในเวลานั้น ส่วนเจ้าพระมเหสีทนต์เจ้าประ-
 พุกทนต์ทุกประการ

ส่วนเจ้าโชกกรมราชทนต์ประภคณคายนพเพชานนจนอง แล้ว ึ่ง
 เจ้าทนต์ทนต์มาขอรับมาสู่ราชดำเนินถวายให้เสวย พระเจ้า
 แฉนคณนทนต์พระชรา พระชนนอายุ ไก่ ๘๘ พรรษาแล้ว
 ครั้นพระองค์โคเสวยมาสู่ราชดำเนินพระชราทนต์ถวายพระ-
 โฉมเสวยถวายพระชนน รังสี ทนต์เพราทนต์พระชนน ศีร์สุนทรทนต์
 นางเยาว์อย่างบุรุษอายุ ไก่ ๑๖ ขวบ แล้วเจ้าโชกกรมราชทนต์นำ
 มาสู่ราชดำเนินไปถวายพระชราทนต์เสวย ในทนต์ทนต์นางก
 มพระ โฉมแพทนต์เพรา พระเยาว์นางนอยนวลละของ เลท
 ประทนต์แสงสุวรรณทนต์ทนต์ เปรียบทนต์ว่าศักรัตน์ ๑๕ ขวบ

แล้วเขาใช้ศกกรมารหอบเขา กวางแก้วมณเฑาะว์ในทรวงคามาดวาช
แล้วพระท้าวเข็ญรีวางเพนธพนพระทศดา ทรงพระโสมนัส
แซมขี้เหล็กทมน้ำ แล้วกเสกข์ออกสู่พระที่นั่งทองพระโรง ห่มมอ
มาศอมนัศร์แสนเส้นทองย่งเขาเผ้าเทหนักแปลกพระองค์ ครอบ
เหนวาทรงพระเขาวงกตหนมนชอ โสภิตา ถักกสนเททวา พระรช
ทุกคามานประหารพระองค์เสียแล้วแลธ เช่น พระขมาเอง และ
พระมหากษัตริย์ทรงครุฑว่า มีทานที่ผู้ว่าชญาโกสงนชัย เราใช้
ผอนศอก นายใช้ศกกรมารณมาอนารรามโดยมาไทรณเสว
ทานทองย่งเข็ญรี อากษัตริย์นบาม กเสกข์เป็น กรณ หนมน กกรม
เพราะเขาใช้ศกกรมารทวงพระเจ้าน นทานนศกรดี ๔ ริงอันวอน
วาแก่เขาใช้ศกกรมาร อีศกกรมารโศกนตาอธราชกนบาม เขา
ว่าชญาโกทรอนไศ แล้วทูลว่า อีศกกรมารโศกนตาอธราชกนบาม
ฟักกรศนมณเฑาะว์กวงน ท้าวเข็ญรีส่งแก้ว นนมา ไทรณมห
เสณามณนศกรฟักศก้า มนศกร ๑ ทูลว่า รัตนมณเฑาะว์น
ศวกรศก้าเมอง ๑ หู ๑ วา ๒ ศก้าเมอง ๑ หู ๑ วา ๓ ศก้าเมอง
๑ หู ๑ นนชิชานหมอน ออกกรามน ศกรทองย่งทูลว่า มณเฑาะว์น
ประเสริฐมหกของนก และศวกรพระองค์ระสนองกาแก้วมณ
ครอบสำภาเงิน ๕๐๐ สำภาทอง ๕๐๐ แล้วไทเคมไปครอบ

พลศกพรพยทงปวง พนสงละ ๕๐๐ โทมกเจ้าไชยคุมารน
 เสนกยงมกวรแกกษากถวน เจ้าไชยคุมารนเห็นว่าเส้นสกลมณตร
 ทงปวง ชงมวคณแห่งแกวชนประเศรัฐ เรางทชยเฮาควงแกว
 นนมาสรงนา แลวางเฮานานมาโททคมนตรีทง ๔ คนน
 ชำระสรรภาช แลรสกลภาชแห่งมนตรนนทงระวคครณทนม
 นช ๗ โสภปรากอแก่ตวณสมเสนาทงหลายสน สมเก
 พระมหากษัตริยเรชโททกแก่เงาเงาเงิน ๕๐๐ สำภาทชง
 ๕๐๐ ขรรคกรรททพยสงละ ๕๐๐ คนประจำล่ำละ ๕๐๐
 สำภาทชง ๕๐๐ ขรรคกรรทสงละ ๕๐๐ คนประจำ
 ล่ำละ ๕๐๐ โทมกเจ้าไชยคุมารนครเรง โททนใน ๑๐ วัน
 ในกาลยคน

มนตรนสง โทไปแกงตามพระรช โองการ เจ้าไชย
 คุมารนทูลลาตลงมาสู่สำเภา เศรษฐทง ๒ วจดามว่าพนายไปชย
 แห่งโกเนนเนนนานทลวชน เจ้าไชยคุมารนจงคชยว่า ไปชชย
 นาสัมพอม แลรทวนทง ๒ ษะชครรสำเภาลลวเมช โท
 เศรษฐวจงว่า ษะไปพรงนแลวเราวจงว่า ขอทานโกชชยชททชช
 แตใน ๑๐ ราชครเดค เศรษฐทจามว่าทานษะประสงคสงชมโกทจช
 ชชชย เราทจจจจจ พระมหากษัตริยเรชแลนพทพนษะ โทสำเภาเงน

สำเนาของสังฆ ๕๐๐ แลหา ฐ ุ รอยท่าก่อน เค็รชฐูทง ๒
 กคยผอรอง สรวดเขาร โยโพวา เจานโลกทรอเขนพกดชวค
 และเขามุสำทกรมาชวคคณ เจวรงวาชนคชา ชาน เขนสคชนค
 ชอทกนโกชยทกนค เค็รชฐูวาเชอ ฉาทกน ใค สำเนาสังฆ
 ๕๐๐ คุจควาฉนทวง เวาทง ๒ ไซ้ระเรลยสำเนาทง ๒ ฉา
 กยควเวาดงเขนทาสแห่งทวน ฉวมโกมาไซ้ เวาระให้ทกน
 เขนทาสแห่งเวา เวจธรรมแรงกน ๒ เจ้าไซ้คกมารทงวา
 กาทกนทง ๒ วานนบระสำรทรงและทรอ เค็รชฐูทงวา
 ค้าเวาเขนสคชนคแล้ว แลควรง ใคคยชยอยู่ฉนกัน แลควร
 ชยู่ประมาณ ๑๐ วัทว

ส่วนพระมหากษัตริย์เจ้า ใคไซ้ก้าสำเนาเงินสำเนาของ
 ทง ๑,๐๐๐ ฉานมาใคเจ้าไซ้คกมาร เค็รชฐูทง ๒ นน
 แพกสญญา กยชมเขนทาสกเจ้าไซ้คกมาร แลชยมิให้
 สำเนาทง ๒ ฉา เจ้าไซ้คกมาร กชน ใค ฉวาช ยง คม ฉา
 พระมหากษัตริย์เจ้า แลฉว ใคสำเนาทงย่วงมาชงเมองชาวหระ
 นครในกาลฉน

ส่วนนางผู้เป็นภรรยาเจ้าไซ้คกมารนฉน เขนเทพยสังใค
 นฤมคฉนว่าเทพยเจ้ามาชอควา เจ้าไซ้ค กุมาร ใค สำเนาเงิน

สำเนาของ และทรัพย์สินของสงฆ์สงฆ์ ๕๐๐ มาจากชนกชโก
 หนักหนา แล้วไปเล่าแก่นางผู้พระยูราชัง ๒ พังว่า จ้าพเจ้า
 สมนวเจ้าโชติภุมารณโคสำเนาเงินสำเนาของสงฆ์ ๕๐๐ และ
 สรรพทรัพย์สงฆ์ ๕๐๐ มาตามกลางหนทางแล้ว นาง
 เศษยูราชัง ๒ ก็พึงกัวยรภาณนาการว่า คนชราชลาชยาเหล่านี้
 มาแล้ว มาขอขอร้องกับเราแล้ว นางว่า ข้าหญิงสงฆ์
 นรพ นางเศษยูราชัง ๒ ก็สรรวโยโยแล้วว่า ถ้าสวามแห่ง
 ถานและโคสำเนาทุกนั้น เจ้าโชติภุมารณโคคนและควเรา
 ทั้ง ๒ ลงเป็นทาสของพวกฉันไป เจ้าโชติภุมาลงเป็นทาส
 กรรมกรแห่งเรา แต่เจ้าภักชกต่างให้สคย ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ครนชยประมาณ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ทั้ง ๒ ก็กมนาคารคือนรชวาม และสวามแห่งชาตมานลง
 ภายเรอชกสำเนาเข้ามา นางก็สรรกชกใจเลทประ ทนงอรุระ
 ทำลาย ครนลงเขาสวามก็เลามลคคนนโศพิง นางภรรยาค
 เลาคชชงให้สคยสัญญาอันพนนกันนนโศพิง และสวาม
 ภรรยาคเสวโศกรกกันอยู่ในกาลนั้น เจ้าโชติภุมารณนมารช
 นางภรรยาลงไปควยชคยรवार แล้วเจ้าทั้ง ๒ ก็กรรมรวมรุก

กนแล้วกตกนตงเครองยรรณาการ ซนไป ถวาช ยงคม พระราช-
 อกามารกา ครนถวาชยงคมสมเกทพระราชยคาณถว ฉาย
 สมเกทนางอนทกอลยาณณนชนนทเสกามา ยกร คม นากกร ทอน
 วยเททง ๒ สมเกทพระเพทษาราชเอศกรสวามเษนแรกเรว
 กรทการววาทหมงกลเจวไชคกมารภย ราชกรทไชเร เจามา
 ซงเคยคณภพ เซอกยคณเรวชเจวไชคกมารภยวชเททไคเจว
 กกรเจวณเษนยกร เพอชวเจวชยงคมเพณางมารกาณย เจว
 ไชคกมารภยทลลนชงวท ราชกรทวทวมาทมายกเกลา ซอ
 พระองคางระงชกยพระ เพทษาราชเอศกร นทกานเพณทงพระมารกา
 แศกรงเคยวณนเอศ ราชกรทวทวเททง ๒ ซอวาไชยงคมพระ-
 มารกา พระทวาชเอศกรสวาม เษนคณนเพททง ๒ นก เจวไชค
 กมารภยณางภรรยา ๑ ๑ เพณทงเชนรททง ๒ นนแศกยรรณา
 การคานไปถวาชพระมารกา ๑ กอนางทง ๒ กยสวามไทเษน
 ไทคณไวไนทเชนเชนรททงกอน เจวทง ๒ กถวาช แลวทูลวา
 ชาพระยาทกรททงนแศกเพทระ ๑ เพททง ๒ เพนไทณทงคณ
 เทานน แลวเจวไชคกมารภยชมมชชวณฉาเจวทง ๒ ฉานน
 ไทคณภยณางทง ๒ ไคกอนน

คคชรรณทานวยประฤฤษพรหมณเจวณนเลว ไทนางศร
 วิศกรทคนฉกกาเพวทงวา เพทนางภรรยาณทงเจวไชคกมาร

นนทุกปกรณัม

๕๑

ครองความดีขแห่งพระกวางน นางเร่งเกศสิ่งเสด็จพรเมธ
ภายหลัง แลวเร่งว อกัน คุกรนของหญิงเราครองดีกษา
นุสดีขคอง น เจริญเกศ สิ่ง เสด็จพรเมธ ภายหลัง เจริญ
นวดนาการกลยไปปรนนยคพราสมณณเช่นสวามแห่งแห่งโลก

นางศรีสวัสดิทวรัตนลคคานทว กิดลาวประกฤษนนกลยคิน
มารนยรรตุดงกล้านกแตรงนอยไร นางกนางชยุดเขตทงยวง
แกไร ๆ คิกว นางนมลตชวเมธคณภความดีคช นก ทน
มิกวระทำชนครายนคนางเอช ไรองวอนนงเร่ง ไปปรนนยค
แกสวามของนางนค

นางกมารนคชชวเมธ นางกคทงชองแกทชคช ๆ พง
นางเอคคณนแลวเร่งว นางนคภความดีคชเชนอนชองเรานมคว
ระกระทำไทนางเชนชนครายเอช นางเร่งไปปรนนยคสวามเชน
นารุคสวสคโลก

นางกมารนค สวามเร่งเขตคคคช ปวงนน แกสวามควณค
ทุกประการ

เมธคคชวรตคองน ชูตวชนเมธเอคไททวณชคทง ๔ พง
แลวเร่งถามว บรชโสคชเชนสวามชองนางกค ไรองก ทชคช
กค วประกฤษนนคคคช ๔ นคชคชประเศเร

พาดพิง ๑ ว่า บุรุษได้ศพรากนธอินมากระทำวิวาทะ
 ไควนเกษว แลละโหนางไป ลุณนแฉประเสริฐ ๕ ๑ ว่าโจ
 ประเสริฐ เพราะว่ายอยู่ในกำมือแล้วสละ โหนางมาเสียแต่ ๕ ๑
 ว่าพศกษประเสริฐ เพราะอาหารจะเข้าปากชยแล้วแลสละเสีย
 ใ้ ๕ ๑ ว่าวประฤชชงโศสญญาณกขวงแล้วแลละมิไคมาคัง
 สญญา ครนมาเมอภายพลางมาเฮงแล้วแลละไมเอาไว้ ลุณน
 แฉประเสริฐ คุรมาศรหระชกช แลวยปริศนาพ่งนาง
 แลวกไปยงสถานทศาคัยนหรงธกมา

ส่วนนางครนตออินเมืองดาว ๕ น ม
 กาทนคต่าง ๆ กัน ๕ น ม
 นน เทกโงนตงอากนธกาทนค ๕ น ม
 ประเสริฐนน เทกโงนตงอากนธกาทนค ๕ น ม
 ประเสริฐนน เทกโงนตงอากนธกาทนค ๕ น ม
 ทานลูน ๕ น ม
 มิไคกลวแกชย ๕ น ม
 ลูน นางเทนแฉชางนแลวนางกนคังชองกน ๕ น ม
 ใ้แกพาดชยว่าโจประเสริฐนน ๕ น ม
 มชอย ๕ น ม

พวามานชอชนนถหมา และชานคกเยนเดพีเยนถลหมากนถ พชช
 ถาพาดพรบรของชงกนหมไวแฉว พชชชอควา นางชพรชนเมอง
 ปรรังศนศนทานกแจกชงนถ ึงโถมานกแจกชกน นาง
 พลชงกไปโพชชงกนแฉวแรงศค ไคยนางฉง พวณชโศพิงก
 โสมนุสสาการชงนถ แฉวรบชชงกนหมไวแฉวว่าทำกถโคระพช
 ปกนาง นางพลชงวราชวรนโง แฉวระชกนางมาใหท้านพชปาก
 ในวินน นางพลชงกนหมวคชอชมาชนคนาง แฉวพานางมา
 เจรชาควพวณชฉนน ึงชโงใผชางกยชชกพชชหมกนไทย
 ทางสวามภรรษา นางชวเวา กชนพวราเทคผลชยเรณชช
 ชชพลศนนวาสมาเจรชชอน แฉวชชชชกกลวไปภายทนา
 โพน เกลชชกรมกวมชชฉล ถานจรสละระชเชช พวณชวราชว
 วนโจเลชทพชชนพลศฉมไวมคกชชนมอชแฉว เจาชชากถว
 ชชชเลช นางชชเวา ถาถานมฉนศนทานกชชโชร อชถานโพชช
 โศเทนทพชชแฉว แฉวถานระพชชชไปแห่งโค ึงถานมคก
 ถานเดค พวณชชนนาง พรชงพชชนาเจาไปโพเทนทพชชน
 นวกรบชชวคแฉววิกถอชมาชงคคศถาน ครนรังชชนนางรงโพ
 พลชง ไปหาพวณช นนมา แฉว นางก ถอชฉง ชวสสาร ไปคชาม
 พวณช นางกถวเยนค้ำฉนศนศนทไปพวณช พวณช กถวามว่า

เขาเสด็จไปมา นางว่าหยาของกิน ครั้นไปถึงคนไตรภพของ
 นางจึงคุกเข่าทูลขอขมาออกมา ไทนางเห็นทอง นางจึงว่า ทนชา
 เห็นโอรสแห่งท่านแล้ว จึงกลบขี้กไว้อย่างเกาเดก นางก็ชวน
 พวองช กตย คนมา นางก็ ผดอง ชาวสาร นน ไท รวเรยศึกตามทาง
 มรรคาจนลงสถานีเคหาแห่งนาง นางจึงว่าเชิญท่านขึ้นอยู่จาก
 ชานเรือน ข้าเรไปอาชานาแล้วก็จะกลบขี้กคน นางก็ไปแจ้ง
 แก่ชนเมืองผุยกาว่า โอรสโศ โอรสโศกถูกลบแห่งพวองชนั้นแล้ว
 ยศทางไทคนคามรอบชาวสาร ไปจนสักสิ้นชาวสารทุกไท ก็อุก
 เขาทอง ในทนนเถก ชนเมือง ก็มาทูลคนไปอุกเขาทอง นนมา
 แล้วก ไทกนเขาควพวองชพวองชนั้นไว้ นนนั้นก็ไปกลบแก่พวองช
 กษกรษ ๗ ครั้นถึงโพธิ์นเมืองดังทองสวนพวองชทั้ง ๓ นนไท
 ส่วนทองของมีราช ไทตั้งเขาพระศกตั้งเขนทองหลวง

นางคนไทรยเล่านยาย ไทยศาพัง แล้วจึงว่านแก่ยศกแก่
 นางผุมนซึ่งช่วยไทศการอุกไท กวียกตอชยายกจนแล้ว ข้าพเรา
 ไชรชัยไท ขอแล้วและ จะช่วยบิศาไทรศกม ไทน คนไท
 ว่า ไทวารณาพวองชครกกับคนนาการ ราพัง วายุศร เรานแต่งยว
 ผลากไทอย่างอรรมแนมไวจงน ชยานะเราพระเมตังไปถวายเด็ก
 ครกการแล้วกชายนานนปรัญชาหาร ครนถงถาลเวลาแล้วก

ให้ชำระ สวรรค์ นางคน ไทรบ ใต้ง ห่ม ผ่า พรรณพจนชาว
 ขรสีทช และเครื่องวอชครคนบวรรังศกัญจนประเพรา และ
 ไทสดกสถานส่วกาทัญนกลองกลกกลวากกลาก ประโคมพ้อง
 กลองแตรส่งชองศกาดกรยวงคคนครทนามทลงการคายก้วยควมา
 นกรนารสประพพร้อม ไททามแห่ทอหมัดอิมแลใส่วเข้าใปดววย
 พระเจ้าโธศรัยพาศรวร

ครนถงประทพระธาตวังกอชก ใทลึง นางเข้า ใปนางรงว
 แก่นายทวารบาลทว กอชกรทาม ใช้มาอชใส่นางทูลละออง
 พระบาทพระธาตอชวทวแล และพระเชษฐภคินชกเวลา ในเวลา
 แมนระสภทงหนกใช้ประกรร โศกค ใคแมนแลศคนชดศมาน
 ชยค้วยชาน ฉาชากอการยสังชา ในชยชพชายทญงและชาย
 ทงน พรงชวยชวย ใช้รงวักถาวรึง ใส่นค วยชชเยนชวชวประเทศ
 ชานชก ใฉแถวนางถลาใ

ฝ่ายหญิงชายนายทวารบาลทงนชกใน กัสรรเสริญชมว
 อนนางเจามากอน ในนระโคพาทปรวกรยอนทงนชก ใคไมม
 เลย และนางคนนมาพาทมวาทาไฟระอช่นทวนรชกชยใ
 นางคนนระมยญทงนคกคก ใทญชย

ครนนางมาถงทงพระ ใรงณเรอน ทลวง ในางก ใศกค
 สถานทสมควร แลวปรวกรยค้วยมทลลถานารนางคเวา ในาง

วันนั้นพระเจ้าโอรสยพาทราชเลขาธรรม นังหง ฮู่ นาง
คันทิโรยเองเล่านายโอรสองค์นี้

๕. นทานเรื่องโอรสพระเจ้าอุพทราชาธราช

ในอภักกาลก่อน สมเด็จพระบรมชคยวงศกตรงนาม
อุพทราชาธราช โกลานแล่นสี่ร้อยสมชค ๗ ทรงอุตรมทานกร
มพระหน อทาวเชอ ๒ พระชรัก ทิวเชอสัง โทโหราพยทกรณ
ทวยพระชันษายวรสกษณธ มกษพระเจ้าอุโอรสนัน โทรัก
ท้านายถวาชพยทกรณธา พระหนฮยวรสเชยอุโอรสพระชงคน
จะโกไปรับราชาเอก ๗ ทรงชกทกคณมทานกร ส่วนพระเจ้า
หนฮยวรสกษณธนาม กรมทรงพระทิมพากาจรเวญพระชันษา
โก ๑๖ พรรษา พระชันกชคเรคังมพระโองการโองาษาว่า
“ทาคชยปลุก” เจ้าพ่อเชย โทรท้านาชว่าเจานชคองนราศร
ชาชคธมารททาไปไกล จะโอราชาเอก ๗ ทรงชกทกคณ
มทานกรโพน แม้นในพระทษราชกษณธก็ธาสรงสำรูปวรดน
จะโทรไป ครันโกโองาสพระราชชคทกรคังนธ กักรายชูลดา
พระราชชคธมารททา ๗ กักรงชณญาคแลวประทานเชญราชก-
กษณธธา สำหรับพระยวรสกษณธกับพระราชกษณธ

“จตุราภิปาลภาคา” ฝ่ายพลบงกช ๔ มีเสนาหาของ
 จะโกยเสกัพระราชากรมาร ๗ ครบสี่สาม พลบงกชวงวณะระโกย
 เสกั พระราชากรมารางเฮาดอชยาคามินว่า ถ้าจะชยในกำสอน
 ของเรา ออกไปโกยยาคำหนักใน รูป เสกั กลน รส กง ๔
 สกานน กงไปควยซาพเพาเดก พลบงกช ๔ ทลว่า จะช
 วยประพฤคโกยอนศาसनคางของพระองค แล้วระโกยเสกั
 พระราชก้านเนไปขมดองกรเกอคคกควควย พระราชากรมารกย
 พลบงกชออกาทพระนครสนขระดงระโพ นางชกชนในราช
 ษยณนคไปสกคหุนาทรนคทนเบนเขวรสค ๗ ครนรขยระโณ
 ผลมสกกลนาร อากมควยระยสนทรของคสรคสายคององคอง
 แอน ออกมาสกคองมเสกัทางพชนค ๕ ทลว่าไปน พระราช
 กกรมารเทนคคกนคองพลบงกช ๔ ว่า เราทงทลาชชยามอาสรง
 สาขุปรารดนา สماعيلควยพาลสคทรนคมาลชดวงนเวช
 พลบงกช ๓ นคเสคทนคในรูป ครนคเเทนนางกเกคไมทง
 อการมคมนควยระคระกเดค สماعيلพระอนศาसनคองคอง
 แทงพระราชากรมารเดยสน กคณสนเรราพาทกควยนางชกชน ๗
 กวาทประ โลมตวงให้ทลงละเลงแล้วเฮนเบนภคษาทาร ส่วนสน
 ทงนนขระคองเบน ๔ ควชคณ พระราชากรมารกคสาวเกลชงคอง

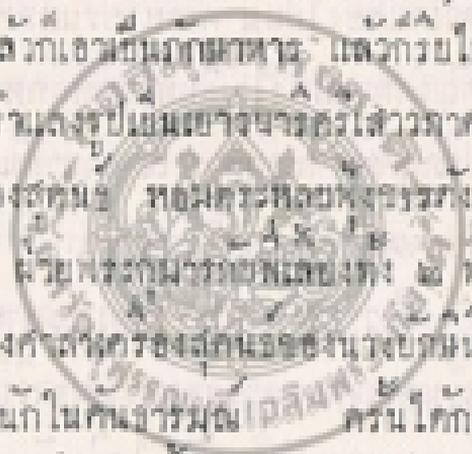

นนทุกปกวณัม

๒๕๒๖ H. 45

๔๘

สอนกันไปโดยมรรควาณ นางชกษนางไชนรมิศกาลา ๑ ไ
 ภายหน้า พรหมควยเครื่องคนครนางชบร่าชาเรอระงเมอญ ทรน
 พระราชกุมารเดกัไปดง นางชกษนิกเชอญชวณ ไทหยุกพักพง
 ส้านของชยประโคม พระราชกุมารทรายเขนกลนนางชกษนิก
 มโคเออเพอเสกขลวงเลขไป พเลขงคน ๑ มกเลศหนักใน
 สัททการมณ ทลลนทนกลนมาทานางชกษน ๗ ก็ประโคมลือไว
 ไทลอมทอง แลวกเออชนภกษนทาหา แลวกวบไปนรมิศกาลาไว
 ชางทงอก จันเลงรูปเขนเขารชวอริสวอลาชย ช่างกรมะระ
 จวงนทนเครื่องสัทนท หอมนครทลลนพวงชวอริสวอลาชย สคณ
 อาระชอไป ฝ่ายพระราชกุมารทลลนทง ๒ ทงชเทอชยชน
 กพาทนจรมวองคังลาพรอชสคณอชชงนรชยชนชน พเลขง
 ส ๑ มกเลศหนักในกนจารมณ ครนโคกลนเสอวคนช่ง
 ทรทลลนชยชวอ กคณมคณมเลงทลลนทงชยสคณชากลนชจวช
 ทลลนทงทลลนพระราชกุมารเข้าไปสู่สถาน นทงนางชก
 ษน ๗ ก็ประโคมลือชวอไว เลปนาการชะโคมทากวชยสคณอริส
 แลวกวบไปพลกรรณเสย

ฝ่ายพระราชกุมารกับพเลขงม ๑ ก็ททรไปคามมรรค
 ประเทคนัน จันรวรจางวอชคณนมาละลนชคณนส่งสคณเสย
 โจร บชมระดงนเกอญมระดงเขนเท

พลองทูลว่า ไชยคโธภายประการโก จักบาทะชือ
ประพฤติกตามชยตคคโคชเมท

ฝ่ายนางชยกอนกตลกลวง ไปข้างหน้า นรมคเณทาน
ศาลา ลาก บรรพชูรณ ติระชาค เขมม และ มี ภาชนะ ของ รอง

โกชนาทารอนประเสฐรูประณคยบรรจง ประคยฐาน ไวรุมทาง
ทพระราชากรมารกยพลอง ไปเนน พลอง กรณแลเห็นกเคลยเคลม

สมปดุก สักคญวทกนเมคังไวเนนทานกตลกลกนพระราชากรมาร
แวงเฮากระตาศปรมาณชกชกนอาหระ ณ ศาลานน นางชยกอนก

ตลกลวงพลองไปทักพลกรวมแลช ในศาลานน ชยแก่พระราชา-
กรมารองคณคยว ทวเวกเวทณนาลลคโคชมรวทกนน นางชยกอน

กนรมคชาคมาเนนกรณศคกรวณนชยศรทมาารน รูปทรงองค
เฮวชอนแชนชางศุพรณคกถล ชนมไนรคตคควานชกชยาน มา

นงประณณนชมคชยรบพระราชากรมารชยชางหน้า กรณพระราชา
กรมารมาฉางงคกถาแมว สามี ชามคเจา ชามาคชยทากาน

ชย ณ ทนนวนแลว ทงรคทวงประกคทอในทางเสนทหา เจงญ
เจาชยชงศคชกทนกอนนคก ทพระราชากรมารเห็นชากกรกถมาชยา

แฉางวานางนชยชกชยน กมโกทานรรชาคชยคชยเคินแวงพลค
ไป นางชยกอนกชางเคยาะไปชกมชไวฉา รูปคคชากชางน

ฝ่ายผู้ขานนกรเคน ไปมาแล้วตยทุกที ณ ศาลาเนย คุ้ม
 เหน่นางยกยอนกคกิดา นางภรรยาพระราชกุมารนรปญาม
 ขยวงเอกกว่าองค์พระธิดาแห่งพระเจ้าคกิดา นางยกยอน
 กขยขเจาผานางเคองพระราชกุมาร ๆ กิดา ยกยอน ขยวง
 ผานาง ไกลเรา เออถลกทลก โขนงเสียหาง ไกล นางยกยอน
 ขงวาพอเฮย ขยวง ขยวงจะโรกาไควาชยกยอนเจวหนช
 พระราชกุมารถลกประสาธินไปรักคกิดาเนย กคคทกถล
 ออรไปทวขพระมคร ทนทวของพระธิดาพระเจ้าคกิดากว
 นาง ๑ มาสถคช ๗ ควลา โสการขยวงกขยวงคระขยวง
 พระมคทกขคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง นางมี
 สวามทรอทานโค นางคขคขคขคขคขคขคขคขคขคขคขคขค
 นางเขาไป ชกเอกไวขนชคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง
 ๑๖๐๐ คน และนางนเนนคเสนทวขงนค

ขยวง ๑ นางยกยอนทลว ถาทรงพระเสนทวขยวง
 ขยวงขยวงขยวง พระองค์ขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง
 คระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง
 คระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง
 ขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง
 ขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวงคระขยวง

รัชชวาทโก เสด็จถึงชนเมืองไทพระสนมสังวรางคนาง และทศกั
 ล์ครนารทรงหลายมาเสนาวงษกษณนนทุกวัน ชยมา ณ เวลา
 ราชรถกลางคนวัน ๑ นางชกษณกชอกไปชวนชกษณกชผิงชวาทกา
 มากนพระมหากษัตริย์ กษณสนสาวสันมกรมมาร และเหล่า
 นกรถกานลชยในพระราชวงษนนเสียดันแล้ว ก็ประลาสนนไปใน
 กาลนน

ทรนชวรตรงเขานสนเณนามชานนทรเขานผา กษณ
 หลากกรวยกาลชยมี ไทชนองเรอสงศอย ใจเขาไปกมโต
 เห็นพระมหากษัตริย์ แลแลนสนมกานลใน เห็นแคชยูเกลอน
 เวชรายชย และไลศกคคกพนและผกษณกรรายชย มีไค
 รเทคกชอกเกวรกเบเน อกตทูลสงพระนคเว

พระราชกมารเห็นชกษณกรท รงดาพชนทงหลาย ๆ ก็
 แง้งเทความี ไคเห็นพระมหากษัตริย์แลแลนสนมสังกถกานล เห็น
 แคไลศกคคกพนพระนชยูเกลอนเวชรายชย พระราชกมาร
 จึงแง้งชวรลว่า นางชกษณชชยาสารภโพชน มนลวงพลชอง
 เวา ๔ คนไทสงเลงทลงชยควมมม มนกกนเป็นอาหารแล้ว ๆ
 ชำมตงกายเป็นศรณกมารควรรพงไท คคคามชากษณนมาชย
 ณ คาลนนชกษณกร พระมหากษัตริย์ม ไคแง้งว่าเป็นชกษณ

และไต่มาธไปเยี่ยมแม่ศรี มั่นทนเสียเป็นอาหาร มหาชน
 ชาวพระนคร ไต่ทางไปแจ้งความ นน แก่ เสนา มทา มน ตร ว่า
 กุมารทนมนขอมีหนงรูปสี่ตนฐวาสระชากดำอาจผวพระณนำงใจ
 แจ้งวรายกอนนพามมางชัย ณ ศาลานชกประทศพระนครวานน
 มีนมากนพระมหากษตรยทงแล่นสนมกานถนสน เสนามทา-
 มนตรครนพงเทศนน ทรงไทหาพระราชมารณนมาถามว่า
 เจ้ากนมาคประทศกโตเขนชครตฤทโต มาควยเทศอินโค
 ราชรกแจ้งวานางนเนนชกอน พระราชกุมารแจ้งว่า
 ชาคมะเขนโอรสพระเจอาทธรราชราช พระองค์ครอยครอง
 สวชล์มชค ณ กรุงชครมทวนคร ไทรวาดวาชพยากรณ์ว่า
 ชาคมะนระโกรชากแก่ ณ กรุงกลศกลาน ควยเทศนชาคมะ
 รางมากชชกบาดภาคพเลชงทง ๔ คน ครนถง ณ ชำสารณ
 โปน นางชกอนำแดงเทศเขนสครวยโสภา มาประทโดมดวง
 พเลชงชาทเราไวเขนชาคารสนทง ๔ คน แลวเคนคานชาทเจ้า
 มาชย ณ ศาลานชกพระนคร พระมหากษครยงโคโทไช่ธรมมา
 เขนแม่ศรี ถลกงนมนางกนเสชสนทงพระราชวง พระราชกุมาร
 เล่าคววมคานมมาคทลงณะ

มนตรีและเสนาไท่ทั้งไท่โทรมาท่านาย ไท่ทั้งหลาย
 กำจวนในพระชั้นยาพระราชกุมาร แลเถลิงพระเศวตพระนคร
 ราชทานยาพระเศวตเมืองนกกกของพระชววงศ์กษัตริย์ ราชอง
 ผลิตพระวงศ์ใหม่ อนึ่งพระชั้นยาพระราชกุมารนกกกของไท่เยน
 ทรยศค่างพระนครราช มหาเสนาอธกร ไท่ชนธูชาดก
 และชำระโลหิตในพระราชวัง กิ่งตักครवार ๗ วันงหมก
 แลพระพรหมมฤตุมหาวิธ ไท่ทั้งคิงฉวรพระพรชมนเทียร
 ไท่ขรสุทถ แลวดี เฮอร์นเสกพระราชกุมาร ไท่หมานพิภพคกภักดี
 มสถานกร ในกาตณ

นางคนไทรยเวลานชายคองแล้ว

จึงกล่าววว่า เจ้า
 สมณะพรชกมณ นฤทธี กูม มนุ พรหมทาศคัยท้าวพระยา
 เสนา เสน กูมท เสรยู วรณช ชาวครวั ผู้ไท ๆ กัก
 แลกำหนดคองนกกในธรรม ๔ ประการ คอ รูปเสยงกลนรสีช
 ฌนนกรดงแกภยพนาศแน และอชางอภยาดภาคคเลยงทง ๔
 แกทรวง แลวคณนกรนกกฤคณนศคชชยชัฟฟารทงชวัง ไท่ฟง
 นชายนนกกัสรเรเสริณ | สาอกรนางคนไทรยว่าเจ้าชางเจ้า
 ไท่เวระนิกศนา นางชางว แล้ว วันพรงนดาชาไท่ภณเจ้า
 พระบาทเรเจ้าให้โพเวระชงกว่านจนไป

ส่วนสมเด็จพระเจ้าโสมสวลีพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 มีโศภิตย์ ลมพระเนตรนางพจนายายช้อย ครั้นครั้นรุ่งเช้าเวลา
 สี่โมง ครึ่งสี่ โทษาวีร์ทวารวารีตามหามนตราว่า วันนสงกรานต์
 นางผนเฮามาเลิก ครั้นถึงเวลากาลวาวาหิมงคล วิทวารวารีตาม
 มหามนตรา จึงแต่งประคองนางคน ไทร้อยครั้นนทวยชองการา-
 ภรณ์เนาวรัตน์ นามาดวงพระมหากษัตริย์กสรังเสด็จแล้ว
 นางคนไทร้อยเผ่าต่างพระญาติ ชยศฤงคารมนตราคร่ำครวญกลยา
 พงษ์ข่วง และคนมาคร่ำครวญกลยาทั้งข่วงโดยนว่า แมคนไทรย
 เชิญมาเถื่อนชายเถื่อน ชาวเวียงทอกลาปี ๒๐๒ พงษ์ไว้ทวง
 ประโยชน์เมอภายในท้าว นางคนไทรยจึงเสด็จพจนายายคน

๑๐. นทานเรื่องเศรษฐีสอนบุตร

นางขอมเศรษฐีมี ๑ มนตรชายมี ๑ แลเศรษฐีนั้น
 ครั้นใกล้ถึงกาลมรณะก็สอนบุตรว่า คนมี สามี ก็อยู่โต
 ภิรยาไปก็กวราอยู่ สหายก็กวราคน นางกวรานอน ระกันไซร์
 โสฬารณาภิอน พอสอนแทน เจริงมณะดีการำไว้
 เมอภายในท้าวเมนารกลทกตกโรทรพยสันตัญญู กัรรชชอกทวคน
 โศภิตยทวคามอนุศาสน์สอนแทน เศรษฐีก็ถึงอสัญกรรมล่วงไป

ภายหลังเสร็จธุระก็ลุกเดินไปกระทำมีครันณะ
 คุยกับชายอื่นคนหนึ่ง ๑ สันตังว่าสอยู่รวมเรือนเกษวกกัน
 ชวนกันไปหาพบมารดา ชายทดลองผลธจากถามว่า ท่านจะ
 จะไปมากน้อยเท่าใด เศรษฐีบุตรว่าเราจะไปหา ๑
 ภวศิกว่า บิภาสอนไว้ว่า หายดีกว่านอน ชายทดลองธว่า
 จะไปมากทำไม ข้าจะเอาไปหาคอน ๑ เก้านน และขนกึ่ง ๒
 ก็หาหาคอนพม่าทำหน้าบ ส่วนเศรษฐีบุตรไปเขมมากกว่า ๒
 ส่วน ๗ ๑ สอนทลว ส่วน ๑ เก็บสนมไว้ เพียรชวบางทุก ๗
 วัน หนึ่งใจเป็นคำสาธุขม ฝ่ายทดลองธจากไปคนมาส่วน ๑
 ใจก็ทรพยส่วนเก็บ และเงินคำสาธุขม ๑ ๗ เป็นคำสุรา
 แคลาเรนงระหมกทหายว เงิน ๑๑ หวดน ไปดงศาลากลางหน
 ทางธราชาศย์ชุกนง เศรษฐีบุตรอนสรกานงว่า บิภาสอนว่า
 ไปดีกว่าอยู่ และรอนกลางหนนนสอชกกล ก็กแล้วกชรวน
 สหายว่า เรามาไปเลิกทดลองธจากนว่า ท่านจะไปก่อนเลิก
 แล้วซาจงจะไปตาม เศรษฐีบุตรก็ไป ชาวธจากนโคลม
 เป็น ๗ ก็เกลมทลยไป และชอนนไปมาธาศย์ ครนเห็นคนทลย
 ละเมออยู่ ก็ลยพลวงลกเฮาทธอาหารไปสน ครนชาวธจากน
 ทรลยวหาทธธาศยารไม่เห่น แล้วกตกประหม่าเข้าโจลกแล่นไป

ความทมิฬเศรษฐีบุตร จึงบอกวาไรมาลวงลักเอาที่อาหารของ
 เจ้าไปสิ้นแล้ว เศรษฐีบุตรว่า ฮากรรมช่วนแล้วสิ้นมาแล้ว
 อาหารแห่งเราณมมาตุงยรโลกศวกนเด็ก ครั้นเวลาเศรษฐี
 บุตรตุง โภชนะชาชนนกันอนชย ครั้นตักแล้วกเจ้ากนศวกน
 ส่องสหายปริภัญชาศวรกนแล้วกพากันไป ครั้นเวลาปากาของ
 กเจ้าธาศัย ๖ ศาถาแห่ง ๑ จึงชายทลทกเคชอนว่า สหายเชช
 นอนทลยเสยเด็ก ว่าแล้วกชุกผากสมทวนชน เศรษฐีบุตรน
 มิไคประมาณหมื่นรกกาศีสนชองชกาว่า นงศกกว่านชน จึงวา
 สหายระนชนกนชนเด็กเรารนชชย ครั้นมิชณมชามเวลา
 เทยงคนสงก มหวิโรพวก ๑ ไคทองมวชง ๑ จึงพากันมา
 ทโกลศาลานน ผงพองนมไฉแล้วกชจนตณไป เศรษฐีบุตรน
 มิไคนชน นงชยกเห็นสถานทอนไจรผงทองกกำหนดไฉ ครน
 เวลาจรุงรางกไปชुकเขาทองน แล้วมาปลุกทลทกสหายว่า
 รุงแล้วมาเราเรไป ชาชนนคชยว่า ท่านไปกอนเด็ก เศรษฐี
 บุตรกไปกอนชานาน จึงชายทลทกนนกกชอยโลเลคามาไป
 ครนทนกเห็นเศรษฐีบุตรครพายทองทอนน จึงถามว่า ไคชนไค
 ทอครพายมา เศรษฐีบุตรบชกวา เราไคทองชง ๑ ชายทลทก
 จึงวา เมื่อเราเกยพนชาชศวกน ท่านกไคครพยมากกว่าเรา

ครั้นเรามาอนอยู่กลางพันด้วยกัน ท่านโคทของซึ่ง ๑ ึ่งแบ่ง
 โห้เราอย่าง เศรษฐีบุตรทอขบว่า เมื่อไปเกยพันด้วยกันเสถาณเขา
 มาแคะอน ๑ ึ่งโคทรพยคาวพณนอช อากมะรเสเ้ามาทอา ๑
 ึ่งโคทรพยมากกว่า และมาทนทางเคยวกัน ท่านมาอนอช
 อากมะรมีโคนอางโคทของซึ่ง ๑ ชายทลทกนนคกคยงวรายระ
 เหาทอองนนโห้โค ครนเวลละหรงโภชนาหาร กัชวนชววยทง
 ชาวคณนแกงเอง โห้โห้เกยอชบุตร โห้พทพทาลกั ครนโภชนะ
 สกนลวงงวแกงเศรษฐีบุตรว่า ทานไปชายนาทอนแอก เศรษฐี
 บุตรกัไป ทลทกนนคกคโภชนะอชกั เ้าชายนคคกคเ้ากช
 โภชนะใส่ภาชนะโวกยสัประเพอชชนระ ครนเศรษฐีบุตรชายนา
 แลวกลชมาชวนเชอชว่า เ้าเราจะมรลชเ้าเราทวอยกัน ทลทก
 บุรชว่า ท่านจงมรโภคกอนแอก ชำระไปชายนาเสัยกอน
 เศรษฐีบุตรกนงคชททอชย เ้าชำนคคคคประทลาคแลลชวคคโค
 ว่า ชำระสอนโ้วว่า จะกนโห้พารณากอน เ้าเสัยชายนคคค
 นสัเชนคณนเกชชชรานนชววยทงคณนลช วนนโวนชงมาทงคณน
 เ้าเอง แลวทชายนโภคกัวยเราไม่ วนนนำปลอกโจนกั ึ่งทชย
 โภชนะนทมอชนนมายน ๑ นภษนระชน ๑ โห้กักัน และ
 โภชนะนภษนระนทกักันกัชช โภชนะนทมอชนนทกักันไม่

ตาย ก็เห็นประกายแห่งทุกข์ จึงคบชวต ในหม้อชอกกนสน
แล้ว ก็กลืนเอาโภชนะอันคลุกเคล้ายาพิษ ในภาชนะนั้น ใส่ไว้ใน
หม้อชอกข้างเก่า แล้วชักสาครลงเก็บรอนนงอยู่

ฝ่ายทลทกข รัชชายนามาแล้วกลบมาเห็น ก็สำคัญว่าดวงแก้ว
กาลมรณะแล้ว จึงคบควาโภชนะ ในหม้อชื่อว่าอาคมะเถอไม้ของก
คชชอกกน ๆ แล้วก็หยเขวหรือคองมันไป พยชาชายชานทฤทข
ไทกลกกลมมากตายอยู่ ณ กลางหนทาง เศรษฐบุตรดีระกรขย
คามไป ก็พบสัตว์ ๑ ชื่อโมมสวาม สัตว์นั้นชอกควา ภาคก
ชาคภ ขาย ๑ เกณนวก ๆ แล้วลงลงตาย ณ ทางกโพน
เศรษฐีบุตรว่า อคิน นองหญิงเฮย เจวรงนาทไป พระโศ
ลาภแก่เจ้าชาย นางนเกนไป ครนพยอมและโคทองนนแล้ว
เศรษฐีบุตรกขงชน โทนางนกก ๑ นางจวาทไททองแก่ชา ๆ
ก็ระรยไว้ แคคควาไซรโมมสวาม ทชาทระพาทองไปก็ยัก
เศรษฐีบุตรจางคอบว่า ควพกนรทวระสัน โทชอยแกลลเคยว
ทองแทนเวทชวยกนรทวาวใจเลชงกนเดค และเศรษฐีบุตรททวา
นางนไปเลชงเขนคู้ครอง ในกาลนน

เหล่าพฤกษสัตว์และนารพระสันมกานต ครนโกทองนาง
คินโครยก็สรรเสริญสาธุการว่า เจ้าช่างเล้าโพเวระหนักหนา

นางคนไทรยงว่า แล้ว วันพรุ่งนี้ ข้าพเจ้าจะมาเสวยอาหารพระบาท
ธิดา ข้าพเจ้าไทเพราะความ

สมเด็จพระเจ้าโอรสยพาทราช เสด็จบรรทมมิไต่หลับ
ทรงฟังนางคนไทรยงว่า เสด็จเสวยอาหารเสวยพระพรหมพระท้าวเซียง
ซึ่งแก้วจักรวาลนามทามนครว่า จึงส่งนางคนไทรยงเข้า
มาเฝ้า นามทามนครส่งความมายัง ครั้นสมัยกาลราตรีเสด็จ
เข้านางคนไทรยงรับเสด็จตามประเพณี แล้วก็นำของเสวย
ตามเคย ทมนางคนไทรยงรับเสด็จแล้วก็นำของเสวยไปเสวย
ไปเฝ้า ข้าพเจ้าทั้งหลายจะขอพร นางประนมกรถวายของคม
พระมหากษัตริย์แล้วเสด็จกลับยังวัง

๑๑. นิทานเรื่องโอรสพระเจ้ากรุงมัทราส

ว่าเมื่อชาติปฐมกาลล่วงแล้ว มีพระบรมชคชา

ธิษัทธิพระองค์ ๑ พระนามพระเจ้ามัทราส ผ่านพิภพ

กรุงมัทราสสมทานคร มีพระโอรสพระองค์ ๑ พระชน

มาชไต ๑๖ พรรษา ขุดลงไปเวียนนคิลยศาสตร์ ๗ กรุง

คักกคิลานคร สมเด็จพระราชาธิบดีพระวชิรทานทอง ๑,๐๐๐

กระษัตริย์ ให้แก่พระราชกุมาร ๆ กับพลเสวยก็ไปโดยอุกรทัก

มรรคาแล

ซึ่งมีบุตรเศรษฐี ๑ มีทรัพย์ ๔๐ โกฏิ อยู่ ณ กรุง

เหมราชนคร ไททอง ๑,๐๐๐ กระจาปณ์ แก้วบุตร ซึ่งมีชาย

ใจ ๑๖ ขวบ ไทไปเรียนศิลปศาสตร์ ณ กรุงศกกศีลา

พลของไปช่วยคน ๑ ครั้นถึงกรุงมรรคาทพบพระราชกุมาร ๗

ถามว่า ท่านมาจากประเทศใด เป็นบุตรตระกูลใด จะไปไหนไหน

ด้วยภาระธุระอะไร เศรษฐีตอบแจ้งว่าเป็นบุตรเศรษฐีอยู่

ณ กรุงเหมราชนคร จะไปเรียนศิลปศาสตร์ ณ กรุงศกกศีลา

จึงขออนุญาตพระราชกุมารว่าเห็นหน่อตระกูลใดมาจากประเทศใด

จะไปได้บ้างราชกุมารใจ พระราชกุมารแจ้งว่า เรายังหน่อ

ท้าวมทรราช อันแสนศกกศีลาท้าวมทรราช เราจะไปเรียนศิลปศาสตร์

ณ กรุงศกกศีลาท้าวมทรราช มทรราชจะไปเป็นเพื่อนกันเด็ก

กุมารทั้ง ๒ กับพลของทั้ง ๒ กับท้าวไปเป็นล้านอง ณ แนว

มรรคาท้าวลงสำนักอาจารย์ ทศปาโมกขจึงถามว่า มาจาก

ประเทศใด พระราชกุมารและเศรษฐีบุตร ก็แจ้งยอดแห่งถง

ยวงแห่งอาคมะทุกประการแล้วราชธรรมเรียนศิลปศาสตร์

พระอาจารย์กระษัตริย์สงฆ์ พระราชกุมารและเศรษฐีบุตรยก

ทรัพย์ ๑,๐๐๐ นนชญา พระอาจารย์สงฆ์ศิลปศาสตร์ราม

โกชนิมมธรรด สรรพวิชาศาสตร์แก่พระราชกุมาร และ

ท่านกล่าวตรึงขริงแลหรือ ยกยวราชว คำแรกกล่าวไซ
จริงแต่ไม่ตลอดวง พระราชกมารถระวางยกยวราชมน ๗ กัโ
มนตอปลئكถอชชวณแก่พระราชกมารถพะพะเลขง แล้วพระว
กรมารถอกรากศาลาไปประมาณ ๗ รัชกขบรดงพะชยนกร

สมเด็จพระพุทธมหาราชอินส้านทภพชยนกรน

มพระวชอกาองค์ ๑ พระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา รูปสร

โศภากษพระมพระศกคณะเมอจกลย ๗ กอปลวยพระมวงษ

เลศลาดวงมนษยนวทชชว ๗ กอชกมรานางมโศทาทกชชชชช

มาศรวาพระมษมธวณอชชชชชชช ๗ กอพระชนกกษราช

โตโชรท้านายพระชมจร ๗ กอพระมวชชชชชชช ๗ เมอโค

พระวชอกาพระชนม พรรษา ๑๕ พรรษาชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชช

ชรสวาทเมอนน ๗ กอสมเด็จพระพุทธมหาราชโธมคิงชชชชชชช

๗ ชนประภอชชช

โศชช

นงชชช

เหล่ากรชชช

๗ ๗ กอพระชอกาทำนรววาทชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชช

๗ มพระวชอกาศนท ๗ กอท้าวพระวชอชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชช

เศรษฐีคุณุหอกทงยวง ไทแดงกมารมเหษนคร ส่งเข้ามาไท
 พาททวยพระธกาวนละคน ๆ ฉานกาเรากอชทาททวยผู้ไท
 ษรธกเชกไทเขนมเทศแก่ณัน ฉานางมิไทพาททอชอชแก่ณ
 ไท ษรลงอาชญาแก่ณนจนสนชัพ ทาวพระยาสำมนกตักกลเสนา
 ส่งขุครเจ้าไยเวราทวอนาง ๆ มิไทคชอชพาทโดย ทาวเรอไท
 ลงอาชญาแก่กมารทงทอวยทชายนน เขนมชนคหมทนคคณนา
 ครงแลววม เขนมชระเมทงเศษ รุชทระไทเจ้าไย
 พาท บกามเรอชกคระทอสงคการทอวอเศษรุทมารน
 ไทเลนการมทรอชอชเวทพรหมคท ฉานทงชงเขนมชวคคณ
 มาอวยพรแลวไททอชอชกรโว
 ทอพระราชกมารททอชอชมาตง เจ้าชอชชัย ณ ค้าลา
 แกยชระคชานเศษรุท ครงเทนมชาการชนทง ๒ เทอไทศกเศรวิ
 ช่างอวยพรแลวราชอชชอชอช เห็นชศรรอยไรางฉานจนชนไย
 มา ชนทงชลาชกแก่งวาพระราชชอชคามพระชนมาย ๑๖ พรรษา
 แลระอชชวลาฉานแลวและมีไทพาทคชอชผู้ไทเลข บกนมพระราช
 กาทนคโว ไทเศษรุทคุณุหอก ส่งขุครเจ้าไยพาท ทอช นาง
 ฉานางพาทคชอช ทานระไทเขนมชาทชราและนางมิไทคชอชวาท
 ทอชผู้ไท ไทลงพระราชอาชญาแก่กมารทงทอชชายนนเสียมมากแลว

และรวมเขนวันแห่งเศวตวิบุตย์ครุฑาณนระไซ์ ภายญาติมาร้อง
โศกด้วยกลวงแกกษพนาศิ์ ข้างหมุญาติการ้องอวยพร

พระราชกุมารทรงฟังกษมิโซว่า ถ้ามผลของแทน
เศวตวิบุตย์ครุฑไซ์งระโคแกหรือ ชนทงหลายว่า เจ้ากวนก
หมักหนา เขาทั้งไซ์เงงแกมทาเศวตวิบุตย์ นิกุมาร ๒ คนมา
ว่าจะผลของแทนข้างบุตรของทรงรวม ไปว่ากล่าว พระราชธิดาซึ่งระ
โคทรอ

มทาเศวตวิบุตย์กวนกษมิโซมชวนมกษหมักหนา โศกนไปหา
พระราชกุมารกับทนต์ของนเขามาซึ่งเกทรตถาณ ถวาเจ้าเดทรอ
ระไปงานรราควิพระวิธอภานทนต์ครแห่งธา เดทอข้างเจ้า
มาโศกพนแกมบุตรธา พระราชกุมารก็ว่า ทานธชาธรนโ
ซาพเจ้าจะไปแทน มทาเศวตวิบุตย์โสมนัสสาการว่า ถ้าพระราช
ธิดาคอชวาทเจ้าโคไซริ์ บิดาจะแย่งบั้นสพรณรชฎูธาสถาสธา
แห่งยกานไทแกเจ้าถง ๓ มทาเศวตวิบุตย์จึงโศกพระราชกุมารชำระ
สระสร้างสคนธรตนาทอม แล้วประกบประกาศกวีของอลงการ
วิไลได้ชามรงค์เรองรองรงม เช่นชายศรมณนารชชวญอุอาพล
กวีของพตพาทศกคคสิ์ เลื่องมณนทม มทร ๘พแมซ์เซ่งกวีแก่
แก่งพระราชกุมารนนเส่มอบุตร ครนเพลาเวลากลางคาศาษาของ

จึงตามให้แก่พระราชกุมารและพลเสวยมาลง พระราชสมนเทียร
 ให้ถวายทุกแก่สมเด็จพระเจ้าพระมหาอุปการ ท้าวเธอให้เอ็ง
 ไปยังพระรัตนเมณฑลย์ค้ำหนักพระราชวัง พระราชกุมารกับ
 พลเสวยก่ดลามาถึงห้องบรรทมพระราชวัง

ครั้นถึงแก่ขกวารมชนทองรองนาสงฆาทอชยิก ๑ จึงท
 เลขงกถอกศิกปราณเจ้าธรรมาโสงฆาทอชยิก ๗ จึงรอง
 เชิญพระราชกุมารมา และเชิญพระเจ้าอภัยพิวชาญเร่งพระบาท
 แล้วจึงเสกษณสิพระเจ้าอนสงฆาทอชยิก ทักวนนพระเจ้าอนสง
 ท้าวเธอด้วยพระภักชคชยท้าวเธอองค์อยู่ แต่ชนนานนทเธอก
 เกษคชอมสาวไซจำ ๑ ไปโหนาง โหมกสง พระบาทพระเจ้าพชาน
 เสกษทอชย

พระราชกุมารครัดลามาว่า นนพชนนนาทรอปราศรยเว
 ชนนนทชานคชยว่า ชาททอเจ้าชนนนแอนทาสันทพระเจ้าอนสง
 ท้าวเธอชนนน แต่ พระราชกุมารครัดลว่าทชานอชยให้ล้ายากแก่สาว
 ไซเคชคชอมเลข พลเสวยแหรมาแล้ว พลเสวยเร่งถอกปราณมา
 เจ้าในรูปนทชชอมระ แต่วกชกชานมาสงฆาทอชยพระเจ้าอนกุมาร
 แล้ววกถอกชกปราณเจ้าอชย โหมกชานทรร รองเชณูว่าชาทเจอนาง
 ชกชานทรร ชอเชณูพระองคเจ้าอชยพระบาทชางมาชยชย

ข้าพระบาท เสียดายของทองพระนงท้าวเชือกเหล็ก ขนคนพระเว
 นองท้าวเชือกคอบอญ พระราชกุมารเสียดองประศุกทอง พลของ
 กิดอศิศปราณไปเจ้าอยู่ในประศุกรองเชือกว่า ข้าพเจ้านางประศุ
 ขอเชือกพระองค์เสียดเขาไปเกิดสมเิกนองท้าวเชือกคอบอญ

ส่วนนางโกพงเสียงร้องเชือกโกเทนกวไร้ว ทรงพระ
 ราพวงว่า ไกรทนมารของเชือกคนนอกรอย โทษนกหนา พระราช
 กุมารเสียดเขาองคนนอกรอย และพระราชกุมารเสียดอญน
 สมเิกนองท้าวเชือกคอบอญเสียดว่า พระราชกุมารครสแก
 พลของว่า วันนเวรจามาขอพระนงท้าวเชือก และเราระนาง
 นงนอญไร้วเทกนอกรอยเสียดอญ พระนงท้าวเชือกนาง เสด
 ไปเราระหง โทษทายทวนคน พลของทูลว่า เชือกพระองค์
 เสดนชายเหล็ก ข้าพระบาทขอของ พระราชกุมารครสว่า ฝโค
 รมนากนชายเราเสียด พลของจงกิดอศิศปราณเจ้าอยู่ในมานจาง
 ทพระนงท้าวของพระราชกุมารน ร้องทูลว่าข้าพระบาทเจ้าเป็น
 นางมานอญกน รกษาพระราชเทเวนระชอนกนชายนหงพระองค์
 เชือกพระองค์ทรงเสียดแก่ ข้าพระบาทขอของ พระราชกุมาร
 ถามว่า ไกรทนมารของออกมา นางมานหรือ ขอรับข้าพระบาท

นางมานนเช่นเจ้าฉันทพระนงท้าวเออมาตามแล้ว ทักชวนพระ
 เจ้านองท้าวเออ ก็มาสนพระกรรมกิจ ๆ ก็ชมท้าวธวัชพระธวัช
 เกษวัน ฉายาพระบาทว่าสงบถ้อมประพุกตาม เจ้าพลเอียงน
 ด้เห็นข้อมมา พระองค์ไปรักให้ชอบก่อนเด็ก

พระราชกุมารศรีสว่าง เยาวะเล่านยายขอม

๑๒. นทวงเรอชศรียรูปคร ๔ คน

ว่าชาติกาลก่อนมีศรีสว่าง ๔ คน เป็นบุตรสทวามเทกน
 สัตถชบ ๗ แวงสทวามเทกนศรีสว่าง ๔ คน ขอมมีศรีสว่างรูปคร ๔
 นน ก็ชวนกันสวดเวรชศรียรูปครไปถ้อมเป็นความทรง ๑ และ
 ปั้นความนขมนารกิมพยก ๔ คนเทวไขแสงทาสวาม
 ขอมมอญญา มากพขศรีสว่างรูปคร ๔ คน ๆ ก็มากพระศกพร
 ในทาง ๔ คนนน ก็เห็นกรายเข้าไปใกล้ปราศรัยว่า
 เจ้าทง ๔ นต์ถกชศสถานแห่งใด นางทง ๔ ก็ชอถนอปีศนา
 ทวงระลธงปรีชาทงน นาง ๑ เขามถอญม นาง ๑ อญถน
 แทงคน นาง ๑ อญถว นาง ๑ อญถว แล้วว่าทานทง ๔ ไป
 บงบ้านศุขานเด็ก

ครั้นรอกัดราตร เสร็จเรียบร้อย & กตเวทิตา
 ในสกลย้านศกคามมี โศภณกตงนเรนาถ จึงประชุมภักตวคร
 ประศนาทนางานนอบนอบกตโรหิ ๑ อันคงโทษเสียบเป็นไว้
 ไทรนนกถามว่า ท่านตง & จรไป ๆ มา ๆ แล้วมาประชุมกัน
 หาคทวยเทศสงโต เสร็จเรียบร้อย & กตเวทิตา
 ของนางตง & ไทรวางนางตง & จอนาโทชาวเรา กนเนก
 ชาวเราขอออกชวามแก่ประศนาโทไปก่อนสงทวย เสร็จเรียบร้อย
 ตง & ตกนามา ทนโทโร & กตเวทิตาโท & นางชงลยตม
 นนทนายานของนางนเรนาถนเรนาถ & นางชงลยตม ทนายาน
 ของนางมีรานนาเก & นางกตเวทิตา ทนายานของนางมกน
 ดิวควนาง นางกตเวทิตา ทนายานของนางมกนทชทุก
 เสร็จเรียบร้อย & ไปตามคำโจรก็พลนางตง & ๆ ก็ถามว่า
 ท่านมาหาพบกษานกตเวทิตาของนางชงหรือมด ชอกนทาท
 เสร็จเรียบร้อยก็บอกตมว่า ทเวทิตาเจ้าชานานไม่พบ
 โศภณโรหิ ๑ เจนเสียบเป็นไว้ ไทรนนกประศนาโทจึงโตมา
 พยเจ้า นางตง & จงว่า ชาวเราดีกว่าท่านมชวชคโคของแล้ว
 มดอันออกโทศอกทวอ ทตง & จงพาชาวเราไปให้ตงโจร

นักโทษแล้วเราจึงกลับคนมากด้วยกัน เสร็จเรียบร้อยทั้ง ๔ กำนานางทั้ง ๔ นั้นไปฉั่งโงวนักโทษ นางทั้ง ๔ ระวังทวนทั้ง ๔ นั้นไว้ หาขลุ่ยยามโก๋ เชิญท่านไปก่อนเถิด นางทั้ง ๔ ก็ช่วยกันยกโงวลงจากไม้ตั้งบนแล้วหามมาทางเคหาวาสของตน

นาง ๑ รับตักน้ำหุงโถษนาหารเลข นาง ๑ ซ้อขาว นาง ๑ รับทาลอด รอยชาน และ รับขลุ่ยคักคักผสมพวงลูกทองแดง กวน รวดำสนอ นางทั้ง ๔ ปรากฏเป็นภรรยาใหญ่ นางมานชวรา ปรากฏเป็นภรรยาเล็ก นางมานชวรา ปรากฏเป็นภรรยาเล็ก นางมานชวรา ปรากฏเป็นภรรยาเล็ก นางมานชวรา ปรากฏเป็นภรรยาเล็ก

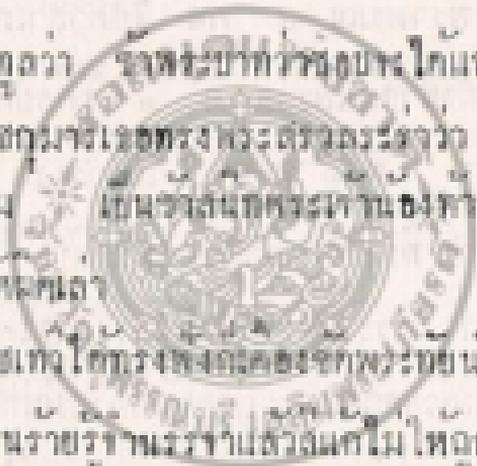

พระราชาผารักทรงพระสุริยโย โท้ว นางมานชวรา หวเป็นช่างนั้กพระเจ้านองทาวเธอ และรุดตอชรรวมแน่มมแล้ว แดแก่ปรีศนาเทานัก โสศโมภาสพระเจ้านองเดย

พระ ราช เทว ทรง พง มาน แก่ปรีศนาตค เรอถกทรง พระโอรสยัระหารตักมานเสอแล้วบรรภาชวา มานชวรายชโรโรน มาสมัครมโงวจามรรวามเสอมากลาวเพชระนเสอ ซ้อคนนางก สุ่มพักกรักษานนั้กโงวเป็นใหญ่

คน ๑ รัตกรรวมวาทเขียนรูปภาพต่าง ๆ ingsเขาไม้นนมาเขียน
เขียนรูปนางงามวิเศษ คน ๑ เป็นช่างสลัก เขาไม้นนมาสลัก
คามรูปเขียนไว้นน คน ๑ รัตนทพอสซอโทรปนนเป็นนาง
อินชวรงามพงพอโร แลมาดพ ๔ คนนนักซึ่งกันระพาไปเป็น
ภรรยา แลนางนระโคกแกมาดพสุโค ชวลาชชัย ingsงักไป
เวาเรชชพิง

ชวลาชอุลวา ingsพระบาทราชูปราโคกแกมาดพชชอนน
พระราชกุมารเอชทรงพระศรพระธรรมาจว ชวลาชอุกแธย
วารพลกนตลน เป็นวิธนศครระทานชงทาวเอชแลวสกลลาว
แกนชายเวาโตลคเลา

พระราชเทวีโตทรงพงนระชชชพระนินนท ทรชวาทค
ชโรชว ลากนราชราชมระาแลวณนทมิโตลคเลา แลนางน
ชชชระโคกเขียนภรรยาแกชรนศสลก พระเวาโคกชงนถลลชคเลา
นางกชชพระนาคประหารชวลาชนนททศนชชคมาชชัย

พวกพนักงานชงชกชชาล โกชนพระเสาวนชครสแฉว ๆ
งานรรจา ingsประโคมสังชนเทรแลคชนทว เสียงนสนนประภกษ
พระภรรณพระมหาภษทว

กวันลวงคชชชยาม พระราชกุมารครสแกพแลยงวา
ชวลาชวชิพระราชชชาณาลมคระแกงชชัยแลว เวาเรชชชชัยชช

เรื่อง ๑ เพราะนักโคจรแก่โกศลนอ พเลขทรงถกทศปาวณ
มาเข้าชัย ณ พานพระศรทศวา เณรพระองค์ทรงทศสโธภาณเอก
ซาพระยาทระซอศทาทรณกถาวแก

พระราชกमारังทรงเล่านชายคณ

๑๕. นทานเรื่องงศุภพราหมณ

ยังมีศุภพราหมณ ๑ คน ไปค้าสำเนา พราหมณ

๑ ๑ ฤกษ์ชยชกามาชกนอระช ๕ ๑ ฤกษ์ปลาศศรณศิลป์

๕ ๑ ฤกษ์ระกาน ๕ ๑ ฤกษ์ ในวาระวัน ๑ พราหมณ

มาพรมกนทง ๑ ศพทนายเล่านกนทนาย ๕ ๑ ตาม

พราหมณโศรวา ๑ ๑ ฤกษ์นอศุภระณนยงระถาว โศข่างพราหมณ

โศวกก้านนยชกนลวศกาว ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนนทกนทศายนาง

ชนมาในชามน ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมาพราหมณศ ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

ตามกนทศายนางชนมาวาง ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

นากว ๑ ๑ ตามนยชกนมาในนา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมาลงไปชอมเฮา

ชนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

พราหมณศ ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

ปาววางนยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกนมา ๑ ๑ ฤกษ์นยชกน

พราหมณ์ ๑ ราชประภาณางไปชมเขานางนงนพมาเทนาง
นงนพมาเทนาง พราหมณ์ ๑ ราชชุนาง กพทกนกง
มาถึงเกา กอชกวยวมลรูปโถมเฉกเฉลา พราหมณ์ ๑ คน
กชกน กางกวางนของชากมา

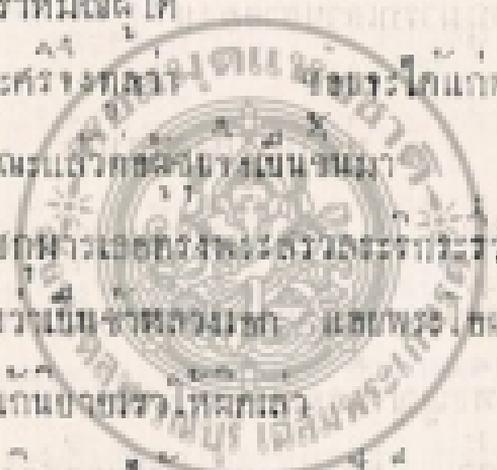
พระราชกุมารราช กุทนางพานพระศรี นางกน

ชอชระ โศภักพราหมณ์ ๑

พานพระศรีราชชุนาง ชอชระ โศภักพราหมณ์ ๑

เทคนางนงนพมาเทนางชอชระราชชุนาง

พระราชกุมารราชชุนางพระศรีราชชุนาง นางพาน
พระศรีราชชุนางราชชุนางชอชระ โศภักพราหมณ์ ๑
ชอชระ โศภักพราหมณ์ ๑

พระราชกุมารราชชุนางพระศรีราชชุนาง
ว่า ะโรพานพระศรีคนราชชุนางมาจกมโง จันรราชโศภัก
ราชชุนาง ชอชระ โศภักไปลาชชุนางชอชระราชชุนาง
ชอชระ โศภัก

ผู้คนชอชระ โศภักราชชุนาง ชอชระ โศภักคน

ชอชระ โศภักราชชุนางชอชระ โศภักคน
ชอชระ โศภักราชชุนางชอชระ โศภักคน

ครนตวงเจ้าพระมณเฑียร พระราชกมวทรศกแกลเลขงว

พามพระศรรมพระราชธัญญาแลว นายราชวงมชก เราจรเลา
ยกนโศวระแกแลว พเลียงระงอชกรศปรวณมาชชุน พระศัพรรณ
เจนนชุลว ชาพรหมากนางศัพรรณเจนน ระชชชชากรรณ
ทลลลลลนชาย เญญพระชงกรงครสโศภานนเกก

พระราชกมวทรศกแกลเลขงว

นทานอหฺรณราชธรรม

วามาศรณาว ๑ คน โศภณนเนนชนาว นาง ๑

เทนนแคเจ้ากรกระเคชศกรระชมนนอเวรชงคชชงคนชว นาง ๑

เทนนแคเจ้าศวทชญญาณชคนพชง นาง ๑ เทนนแคเจ้าศกคชง

ชกชงคชชงคนชว นาง ๑ แคพรนทศชงนเงงจาวศชง

กชวททงชงค

นางศัพรรณเจนนชเชอ จักรนารนเนชนางนุโศวระชชน

ชงกวากน

นางศัพรรณเจนนชชชชกรณทลลลลนชว ฌลลลลลว ฌมรนาว

ชนเทนนแคเจ้ากรกระเคชศกรระชมนนอเวรชงคชชชชกชชชชกน ฌลลลลลน

ฌมรนชชชชชกชชชชชก

สมเด็จพระมหาภคสรวิเชศกัศรเสถามธำมาศฯ ๗ ึ่งทูลว่า
 เป็นเวรบุตรเศรษฐโก โข้ววาท มพระ โองการสั่ง โหทาเศรษฐ
 ธำมาศยกแวงมาแวงแกมทานศรวิฐว มพระ โองการ โหทา
 มทานศรวิฐโก พงกตกประหม่าโมมชวณ แลวรงพาพระวราช-
 กุมารณนโย้ววาชขงคม พวทวาชเชศกัศรเสถามว วาควคณน
 บุตรแห่งถ่านโกมาววาทหรอ

มทานศรวิฐทูลว่า เป็นเวรแห่งบุตรข้าพระบาท แลบุตร
 ข้าพระบาทมโกเชวมา กุมารณนมาวาทแกม

พระโองการเสถามพระวราชกุมารว ทานเป็นบุตร
 ทรกุดโต มาเสศประหมศวณโต

พระวราชกุมารเสถามทูลว่า ขงพระบาทเอนหันชกษครวิ
 ธนด้านกรงมทวาลมทานศร โยศึกษากัดปลากศว ๗ กรง
 ศักกศีถ่านศร ถลธมวาระเดงพลงมาประวอชนพระนครช๗
 ฟ้าพระบาท

สมเด็จพระเจ้าพวระ มหาราชชก พวระ กษ ๗ ึ่งให้พระพฤก
 มงกถธมิเชศกัศรเสถามวราชกษิพระวราชชกาในถาดน

ครนเม อพระเจ้าพวระมหาราชเสศกัศรชกนแล้ว พระ-
 วราชกุมารกโกผานพิภพเป็นพระมหากษครชลยคชโย เชศก
 ประภษฐวณพลชงนไน ๗ กถยวาช

จำเค็มแก่พระองค์ ไกลานพิภพ โลก โขยสววิธ ... เขตกรร
 ทศพิธราชธรรม แล้วอภยาลข่าง สมณะพรหมณาจารย์ทงป่วง
 แล้วเขคชอนหม่มดุคเชฟิกระแพะแลเนอมาไว้ ณ ส่วนพระอุชยาน
 นนเป็นอันมาก แลพระทัยเรอฮาสร้างตำราประพาสมิถอาหาร
 ค้วยหม่มดุคเชฟิกระเมอโค ก็โทคชอนหม่มดุคเชฟิกระมา ณ ท้อง
 สันามโน แลแล้วเรอชนาวดกรขมมดุคพวงเฮนเจ้าส่งนน ไทปลงงซฟ
 แลแล้ว เขคชอชกรทศปรางดาไปเจ้าโหลวลกศพมทุกนน แลแล้วเขคช
 ทาณาจารย์เสกค้วยหม่มกรณมทุกนน แลแล้วชกรทศปรางดา
 เจ้าในร่างเชฟิกระเดือนเป็นเจ้ารพมนม แลแล้วคประพาสมิถอาหาร
 ค้วยหม่มกรณเชฟิกระนางแม่พระหม่มจูนน แลแล้วชกรทศปรางดา
 ประคยฐานพระองคกงเกา

ชอมาทวาวน ๓ พระมทากษตริยภทพระยาชอปราชชกหม
 ราชครุภพลเสกษชอก ประพาสยา ทมาลย ประเทศ สฉาน อนนรภช
 เชอ ไททงพลยพลราชยไวรพล ... เรอเสกษค้วยชานอพระทนง
 พระยาชอปราชคามเสกษประพาสฉงมทวาวนประเทศไทย ... ครน
 พระองคทศนากาการเทนมทุกนกรทงป่วง กนโข่งปนกันเขนชน
 ทคณนา ... คชคชโคกกระทิงโกรธรังทราชนรกมฤคคทงส้าง

จากไปถูกมาคังโวจรมยานัน วิกพระเมทากยตรขณชยู่หว่างกาย
 มฤคนน เห็นกณนระสัการกำหนคไว้ ครนเวลาราคกรสังค
 แลวกณมายงทงศฟไปถูก ึงชวคชกร่างสุวไปถูกนนชนโค ึง
 ถศกวิคปราณมาเฮาร่างสุวไปถูกนนแล้ว ชนมาถิงพระราชวง
 กอนชยปราศ ถลางชยสลค ๗ แทนส่งทณญชรทรงพระภคค
 แห่งพระราชเทว

ทุกประการ

พระราชเทวแห่งกษมแล้วกรบสุวไปถูกชยอนไว้ แลวกนเสง

ทรงประเชษฐบรมมอช

จิตชยปราศชนคชยถ ึงถศกวิคปราณมาชย ๗ ้าง

พระเมทากยตรขณน ครนเวลาร่างสุวแกชานาคชแล้วชก

จิตรงกพลเฮามาชยพระนคร ชนสลคเห็นชวราชฐาน นกพิณน

แชนสร่างคณกรกำนถ ึงแนนนชมชระณมราชเรชชชชชชชชช

ชยปราศกถาถมถิงพระราชเทวจาเทศ โคชงมโคมาชชชชช

ถกถกานถนารชยถลว ๗ พระราชเทวทรงพระประเชษฐชย ๗ จิต

ชยปราศ ึงไทแพทชมาชระณมชระกชชช พระโองสถ ถวาช พระราช

เทว ถลวงรাত্রแล้ว ึงไทถาถมาว่า ๗ วิกพระราชเทวคชชชชชช

แต่ทว่า พระราชเทวีไท่ถราชทลว่า เสด็จพระโสดพระโรค
ยังหนกตง

พระกวยก่อนจะเสด็จมาสู่สำนักพระราชเทวียังมี ไค กวยชวย
แล้วของราชมนตามมาชายางพระชวรัตนกลด จช ๑ แก

อย่างก่อนเสด็จมาแต่ข่าแล้ว เราชมพระทอในสววย พระเจ้าอุยทว
ยชมไท่ทอนหม่มตูกแลเสด็จพระเจามา ๗ ทงเดนามใน

พระองคคตัญญูหม่มตูกองเา หม่มในเสด็จแลพระองคเสด็จเขา
๗ ว่างมตูก ไคทอแลเสด็จพระทอมาจกรวมตูก ไคเทน

พระทอยเวากชานเสด็จราชอยเคยไคโรปรามดะ ๖ คนชระรอช
จรมพระเสนทานราชทลายกลดเสด็จวรมกชอน ๖ ม ไคชระพตูก

ไท่เราเห็นทาก่อน นางกานคตวามชวย ไคตามคานรานเดค

นางกานคตวพระเสวณชโยในางคคคตาง จตชปราชไค
พงคตงน ไคชวยเสนทาชระกทชในพระราชเทวี ๖ มวาชาวา

เชอ เราทากลมไค ๖ มตง ไคทอนหม่มตูก ในชุกชานเข้ามายัง
ทนาพระถานชย แลวคแกตงศรชระทวามตูกสาเข้าทนม ไค

สนชพ แลวคถอกทชปราชชอกทากวางพระมทาคคทช แลว
กชระวคเขารวมตูกคณคณชระทวณน ๖ มชระพตูกชมาคณคณ
นางมตูกในกาลน

พระราชาเทวราชเชษฐาธิราชพรหมพลาถศกวิธยธชกรวิภา
สวไปตุก เจ้าสกลขงสถานว่างแห่งพระองค์กษัตริย์อนนท
นพระโองการสั่งโยธาหาญใหญ่มาตุกใหญ่ทศพรราชสังค
ไปพิชิตแดนทวารพระนครในกาลนั้น

ทศพรราชกษัตริย์แห่งกาลกษัตริย์ราชมฤตุนัน สมเภา
พระมหากษัตริย์เชษฐาธิราช

นางคนไทรยงวิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวร
สนมกำนัลในวังหลวง กษัตริย์ราชเทวีราชเทวี และ
นางคนไทรยงวิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวร
ชาโศกเขามาเสด็จมาเสด็จพระนคร

ส่วนสมเภาพระนางไทรยงวิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวร
กลบพระทัยทนต์หาแล้ว ครั้นวันรุ่งเช้า พระท้าวเจดีย์
วิเศษมาเสด็จมาทูลถามทูลว่า ท้าวเวียงแก้วนางคนมาประตูก
การวิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวร

วิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวร ครั้นเวลาสาธิตทักท้วงแก่
นางคนไทรยงวิเศษมาของสมเด็จกรมพระนเรศวรแล้ว
ออกมาสู่กับเสนาสนมสกลกำนัล ๆ ก็เตือนว่า เชษฐาธิราชแล้ว

นนทุกปกรณเม

กชวณชกมหาพราหมณณมาเลนเขยพนนทกวน พระเจ้า

ทงทกระราชกตงชงพายแพนภกมหาพราหมณ แก่เสยส

พระราชมทพรทของพระกลองเขยอนมาก แลวชอยมาในทววน ๑

พระมหากษัตริศทวธตามชามาทชวา พราหมณณนมนสงอิน โท

เขยเสย ชชางเขยพนนหม โทปราชชพายแพนเสย

ชามาทชย ๑ ทลว พราหมณณนภรรษาคทททนมนชย

เขยเสย ชช พระทวเชยทวเสย ทททททททททททททททททททททท

มหาพราหมณ โทเสย โท

ชามาทชย ๑ ชยทวราชโองการว ๑ พระชอาสาไป

ทวราชสวเสยมหาพราหมณ

พระทวเชยทวเสย ๑๑ ทานางไปทานาณาทวทว

ภรรษามหาพราหมณ แลวทานาง โทนางประทวชกเสย

มหาพราหมณเสยชกา รง โท ๓ ทว กเขยพราหมณพระเสย

สวลงเขยพนนภรรษายแพ แลพระทวเชยทวพระราชทาน

ชองการวภรรษวคตา ๑ นางทนสาทวราชชวชช ชกทวราชทพร

แลทชกไมทาปลาทลง โทนทชามาทชน

ทวณมหาพราหมณณมาเลนพนน ทวช พระ มหากษัตริศชย

ชามาทชนทชรรษชวคมาทว ๑ ทคตา ชองการวภรรษวคตา

เล่ห์กลหลวงแดงกลับไป พยายามลาภการของมหาพรหมณ์
 ออกมาง่อย ณ วันหน้ายามนั้น ข้ามาคยงกลางปราศรัย
 กวดยายมาลาการว่า "อหุม" แม่เชื้อโตกรณาชา ภูมิไปประก-
 พิศผูกพันเสนาหาด้วยภรรยามหาพรหมณ์หนักหนา แม้ง
 เขาก่อทำยาตองกตองงไป ไท้แกนาง แม้งว่าพระราชาमार
 ไท้แกนางด้วยแลกรพิศกตองแทน เมื่อเจ้าเราก่อเมื่อ ไค
 กตองแทนชား ไท้แกนางนั้นเอง ข้ามาลาการรบเขากตองกย
 กตองจำไป ไท้แกนาง แม้งว่ากตองกยรบเขากตองกย
 เรือยว ไท้แก ไค ๗ ชะระระระระมาร ราม รัด มา ไท้แก เร
 แม่เชื้อ รบมหาพรหมณ์นั้นเองนั้นเองนั้นเองนั้นเองนั้นเอง
 ชอนแอนตายรวมกตอง กตองนั้นเองนั้นเองนั้นเองนั้นเอง
 ราชานชาน เรือเราไปกตองกตอง

นางภรรยามหาพรหมณ์ไท้แก กยไปท่งชายชานกตอง
 เสนหา การกานรบเรวรวก มกแลกเห็นกกาลชกด้วยกามารมณ
 ะ ไครวมรตัญญูเวณจวกลยตายหนามา ไคคว คชนคาสัญญา ไค
 ไป ข้ามาคยงนนักไปกระทำปรการธรรมกวดยายนนั้นเองกลาง
 ว่า เจ้าจงอณิษประหารกษัตริย์พรหมณ์ ไค ๓ ๓ พระเพทวา
 เรวรวกพรัง แลรนางจงอชวา ชาทว ไค ข้ามาคยงวา ไคพระ

เสนอว่า นางจรรยา เจริญชัยกุล นางกรรณธรรมาศ วัชโร
 เกษของ กรมราชทัณฑ์ นางจรรยาหม่อมราชวงศ์พรหมธรรมาศ ทานข่งรัก
 ชาแฉกหรือ พรหมธรรมาศลาวา ชาคมนตรีเสนาหาคกรเช่นชนของ
 เขตโคตเมืองมาเกษมชัย ฯ นางจรรยา วนนจารโคตรวราเลนโตสยาช
 พรหมธรรมาศ วราเลนเอก นางจรรยาทานข่งกระทานอแปดปาก
 เมนอกลอง จารโคตรวราเลนกลอง ฯ แลพรหมธรรมาศท้าวปากเมน
 เสียงชัย กมอเมนเสนาเสนา ฯ มีพรหมธรรมาศจเรณกรกรราย
 กระทบช่างอช่างจเรณกรราย พรหมธรรมาศจเรณกรราย เป็นโณ
 โหมวเลา นางจรรยา จเรณกรราย เมนจเรณกรรายเสียดเล็ก
 จเรณกรรายโคต พรหมธรรมาศจเรณกรรายจเรณกรรายเสียดเล็ก
 ศกนกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย นางจรรยาจเรณกรราย
 ยาง ทานหม่อมราชวงศ์พรหมธรรมาศ หม่อมจเรณกรราย
 มหาพรหมธรรมาศ โสณนาราชาจเรณกรราย พรหมธรรมาศ
 เจริญชัยกุล โหมวเลา นางจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย ชาคมนตรี
 ออกจากทเรณกรรายจเรณกรราย แลจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย
 โคต ๒-๓ ที จเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย พรหมธรรมาศ
 วัชโรหรือลาวา คอจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย
 ชกนกรราย นางจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรรายจเรณกรราย ตั้งจเรณกรราย
 กาลนน

อาณาเขตแดนไปตลอดแดนเค่งพระเจ้าทศพรราชคามซึ่ง
คนได้ทำนทุกประการ

จำเดิมแต่คนมา มหาพรหมตณเฒ่าคนพวกยิวยิว

พาชนพวกพระมหากษัตริย์ชนสิ้นทุกชนชาติไว้ลงแล

นางนภพฤตมศักดิ์กานต์ แลนางเฒ่าแมกส์รวเสรวญสาธ

การว่า เจ้าถล่าวนชายโพระเวณนถนา

นางคนไทรยงเสชชวา เสว วระเวณพรจณ แล

ชาวเขาโกลเขาม มหาพรหมตณเฒ่าคนพวกยิวยิว

โพระเวณ

วระเวณนถนา มหาพรหมตณเฒ่าคนพวกยิวยิว

สาธการสรวเสรวญวา นางคนยิวยิวเสรวญชงนิก ควระโกล

ทเชกชกรรมเทศแล

ครนทวาวนรงเจ้า ฝ่ายวระเวณวระเวณมหาพรหมตณเฒ่า

รยสัง โยระควา ท่านอย่าทานางชณเลข ส่งแก่คนไทรยงเขามา

สัทวาทมมงคลางททวนเด็ก ครนถงเวลาว่าทมงคลวาท

วาระเวณมหาพรหมตณเฒ่า ยิวยิวนางคน ไทรยงโพระเวณควชชองกค

เนาวระคนวระคร แลวถสังมาวระเวณการตามเคช แลวชชก

มาชชช ทศพรควชสร้างคนาวศักดิ์กานต์ แลคนแสนคนมกานต์

โศภิตโคจร ครอบคตสมัยเกยงคน เศรษฐีสุธรรมภรรยาภุมมธ
 ทารกนนางวางทงายเสื่อรมคจางธารามพระมหาเถรเจ้าอนนเข
 ราชารวชนน แลรคกาลขรตีสสมยวนนพพระมหามงคลเถรเจ้า
 เรอบงเกศธอนนมหคความสนวา มมหาดพล ๑ ถอสถรรพชฎม
 มาดวาช วางลงเทนอพนทคณแห่งพระมหาเถร ครนพระมหา
 เถรเจ้าคนจากไสยาภระศาจารีระสรวกนแลว ถอสถรรพลงมา
 สักถวธชวาพระพุทธรูป นอหระ กโคเสวณาการพงเสียงทกร
 ทรงโหลชจางรมค เรอบงโหลสามเถร โชนจมายงกฏสถาน โห
 โถนางนมมาถาราลเถชธารกนหม กอชสมยตฤชานภาพนแห่ง
 พระมหาเถรเจ้า โศธางเทนอพนทคณนอสมยมาว ๗ นนกวคมนา
 การจวเรอบมา มสนทรวชวรคตชเชนทกลนตามทงพระมหาเถร
 เล่มชอครนแล

ครนเจ้าส้นนภามธชายโค ๗ ขอบ เรอชโหลยรรพชา
 เป็นสำมเจรณชช ๗ กเรยนพระปรัชคธรรมาช ครนชอายุโค
 ๒๐ ปีเจ้า จวนระโคชปสมชทกรวม พระมหทานเถรชงดวาช
 พระพร แกคสมคต พระเจ้าพชณจราชวา สำนเถรสยชน อาคมะโค
 เลยงเด็นชครมา มคณมชชายจวนระชปสมชทกนแลว ทาวเชอครสว่า
 สยเนนเจ้าชงโหลเชนจระชชงโยมนเถก ทาวเชอทงพระเสนทา
 เล่มชโอรธนแห่งพระองค พระราชทานยรรพชาวยรชารคณ

เกรงประศุขนาศ น้ามาโทษปล่มมยทวยวงเป็นภิกขุแล้วพระองค์
โทมนศเซามาตฺน ในพระราชวังด้วยพระมหาเดทรทกวัน

อยูมาใน วกกาลยารสสมชาระ โกลรังอรณสรยเสง พระ

สืบภกยเกศสนนหมควา โภเพชยกยนหคณจนไซ่ยบเซากวง

พระธาคคยพระชนทรมากถากถนเสนทง ๒ กวง ทรนลวงวาท

พระสรยศทยทวากรแลว เธอรงมาทนายแก่พระมหาเดทร อช

ภถาววอ อนุเสนนเมตคยเพชชนเกนเศกมชนค ไทยทลวงชงนค

เมือเรวชาไซ่ณในพระธอทวง เหวเรอชพระมหากษทรบโท

ทวงทนายอ ทรนเวลาลงวอชกเวาไซ่รงพระราชวัง ฉนทันท

แลว เธอภถาวยพระพร ซอชทนายทอนนเมคยคทงพระสืบภกย

ทวงเออโทษทวงพงคณพระนคยประศุขลาถอยน เธอศนศนพระ

ภกทรมาโฮภายถามโพชวอ ไซ่ยวอ ทรนปไรศคสรนหมค

นคไซ่วา พระพรทเธอชอชหวมเชนค แตพระภกยเธอชงน

นาคทเรคคองงมโศสรยสมชทมนคง ฉนแลกชาาพระองค

สศยารงกงน ซอชวอยชวค ยภคทเธอคโทษทวงพง ภคสรค

พระภคชวา เธอกระนพระระมาชงสมชคทงเราเชนนคง
กระนง พระองคคโศศทพระสืบภกยเสงแลวจาไซ่ศร ใจ
ทรนทรภถวมาวน ๑ พระควมเชอภกรจาทรงค พลชาง
น้าวณนคณสณนคทนล เลกยไปประพาสเลน ๗ น้าชรวญ

ไกลกว่าไกลของนัก ท่านทั้ง ๔ ก็โทษระไประไประ ไก่ ชันนางชด
 วรรณาน เมฆระไกลประสคณน สมเด็จพระเจ้าเสด็จเทหราช
 ผู้เป็นพระชนก ทรงพระเสอนนมควา มาดณพผู้ ๑ นำเอาชอก
 ลอดมาดวาช พระท้าวเชอชยไว้ บัดใจชยาชแบบเมษร์สคณนอรส
 ผลกาเกสร์กชารทระหลยทวพระนคร ออรเชอชงครสคณนโหรา
 กกลอดวาชพยากรณ์ว่า องค์พระโอรสในพระครรรณนเช่นกษตร
 ระเมเกชร์กชยปรากทวระทวาคำทวยกริบ ๔ ทวช้น ครนประสค
 ณนเมษกรสมคักไสรว พระบรมวงศาทรงถวายพระนามชือว่า
 นางชดวรรณานะณี มีพระรังสิทระราชเนม พระพิศตรเทชม
 พระชันทร พระอังกชอนอนนเมษกรทวชเทกีสากลวช โมทศ
 ลกทวอลย พระณนยคองเทชม เสด็จพระทุมปทุมมาชวทของ
 พระทศคองประสคกชดชคณนนัก มีนางระประพาสแห่ง ไก
 ลชชอกชดณนไกชากเลช แต่พระยาสามนศรชชาน นำ
 บรณณาการมาดวาชเนองนองเพชประ โยชนาระ ไกร ไกนางชด -
 วรรณาน ก็ยังมี ไก ไชแก่ท้าวพระชยาประเทศ ไก แต่กชอนช้น
 พระนครนน ครนดงสมพรตระณนทกษตรถูกชประชชานชว
 พระนคร ราชกุมารกมารี มหามนศรเค็ชชชู้ พระชารพถูก
 พราหมณชชมประคองทวชงการาราดรณแพรสพรรณสะชาก ชาย
 ในเมณาประพาสเค็ชชชดชแล้วมาเลชแก่กุมทรสพ และนาง

โกลาหลมหันตการณ์... วิกฤตการณ์วาทมนกคดด้วยพระนางฮองถวี่

พระยาสกลประเทศอันขมของ... ครอบครองเขารมวช... พระเจ้าพญาวราชมงคลเสียดำเถา... พระยารชชคานนท์โก... กิโยกกลดคนมาของพระนครของพระองค์ทรงทุกขจรณพระ... ติยด้วยประกศทอในนางฮองถวี่... เสด็จทรงพระการ... ะโทะเราสอนไปเรียนพระมดเอวระดังสุกเพ็ด ทรงพระการแล้ว... สิ่งโทะเราสอนออกตามพระวราชมงคลเสียดำเถา... และผารค... กิมพลโทะ วาสุกเคยเจ้าสอน... ึ่งโทะเรานางฮองถวี่... ราชธิดาพระเจ้าเสดะเทศราช... ึ่งโทะเรานางโพนมาโหมกยคา... ในกาลยคน... เสด็จขึ้นกับพระวราชโองการวาระขออาสาไปรับ... นางมาถวี่โทะเรงโก... พระท้าวเอ็ดโทะเรงเควระของบรรณาการ... และพระธำมรงค์กับภษาทรงสำหรับนางโทะไปถวี่... แล้วพระ... ราชทานรางวัลเส็ดผา... เกรองประกศสำหรับเจ้าสอน... และโทะ... นายเวรทง &... เป็นมรรคนาชกนากาง... ท้าวเอ็ดโทะเรงเควระ... ถ้าโทะนางมาถวี่เสียดำเถาแล้ว... ท่านทง &... ึ่งประหารชีพเจ้าสอน... เสียดำเถก

ส่วนเจ้าสอนออกจากรกคณา... ึ่งไปหาพระธำมรงค์แห่งเศก... ึ่ง มรรคสิ่งโทะไปยงกรุงเส็ดทวราชนคร... ึ่งบรรณางฮองถวี่

มาอภิเษกเป็นนครมเหสี พระมหามงคเดวเจ้ากัโศทรวา เสด็จ
 ลงสู่เวฬุโลกชนมมโนรถยรรรณามตงเจ้าเด็ก เจ้าชอนกัถวาช
 เสด็จทางคปฺรเทศน์มถ์การรัชพร แลดวงสู่อำภวาชวเจ้าหม
 เสนาแลรนาชเวรถวาชชงคมลาแล้ว ก็ยากวาชใช้สำเภวไป
 สรคจกควาชชยญญานภาพตงเจ้าชอน ก็ยรรลงทาทอศสำเภว
 ณ กรุงสัทรราชนคร ลำเภวพระอชตางปฺรเทศน์นชงชยกับแลค
 สดชอนยทอนนเรศกกรวาชโศทรวาชเจ้าชอน เจ้าชอนชงชอนนคโกล
 เจ้าชอนรชพานาชเวรทง ๔ รณนคเจ้าชงทวงสัทรราชสลาชไป
 ตามแลวงท พระเจ้าชงทวงสัทรราชนคร ไปพบศวศรราชวามว
 ทว ๑ ชยชนคณศทอชโศทรวาช ศวศรราชวามวเห็นกัถวามว
 ทานทง ๕ มาสู่สดวงนเฑรเรณ สดชอนนปฺรเศงคสังโศ เจ้าชง
 แรจวาช จะไปชงกรุงสัทรราช พระยฆางชยลวรรณวาไปอภิเษก
 เชนพรธศกรมเทส้ตงพระเจ้าพมณวราช ณ กรุงโศสามพิ ถ้า
 ทานรณตงนทงนทกรมรรคากานางชวชชชงโศเราไป

ศวศรราชวามว นามนทงกานกตโศ เจ้าชอน
 รจแรจวาช นามชวศเจ้าชงชยชนกุมาร ศวศรราชวามรวา ชนเจ้า
 จะเจ้ากรณนชากชงนค ควชทแลลวททวชชยชลาชทหลายชน
 มนคชง ชวชชมกชงทวงเวณ ๔ กานคศอชคณนโศนเจ้าจะ
 เจ้าชง รจชชชงชย ๗ ลานกนทงเรากชอนนค กวาชระดงกอล

สมเด็จพระพนม และนางนบขอมมบุตรดอม ๕๐๐ เสกเข้ามา
สร้างสนามประพาศเกษตรดอมก เหมือนางเสกทรงมานเจ้าจงเข้าหา
เห็นจะตงนาง เจ้าสืบนักกระทำเช่นมตรสันตว ครอบด้วยเสวกวราช
วานร ๆ ถึงวา แคนไปเมอหนากก ฉาเจวมทุกถถึง ไทจงมา
หาข้า ๆ จะชังวทกษแห่งเจ้าในกาลนั้น

ครั้งถึงฤกษ์กาลสมเด็จพระพนม นางขอมมบุตรดอมกอก
ขอมมมาทวยมบุตรพหุวรรณ ถึงครบพร้อมเพราพรังชงกวย
รูป ๕๐๐ ทอมมมิตถลมาตวงเสถวนในนต เสวกวราชวานร
กแก่งแกเจ้าสืบ ๆ ลอกลกลงไปทุกหม่นว้าง ๆ กหม่นเจ้าสืบ
ค่างคนค่างมเสถวสันตกถน ไทจวราชวานรเข้าชังมญชระ เทก
อูพเพลันนวาสมาแพรวทวักป้างกอนก งามรักประภทชกชกาน
นางรงแกวงคชกขอมมตรชยพระชงกนาง ไท ๗ รชย แล้วเข้ามา
กอกประทยกษยพระทรวงนาง แล้วเข้ามาวางลงเห็นอเคษรแห่ง
เดานแกศ ๑ แล้วจงสร้างสนามในนต

เสวกวราชวานรเห็นกถน จงถามเจ้าสืบนว่า เจ้าแก่ง
ปรีคนางอนนางกระทำแล้วทช เจ้าสืบนักชยวว่า รนแล้ว ขอนนาง
แก่งคชกขอมม ๗ รชยนั้น เป็นปรีคนางนางชยชกว่าปรีคานาง
ขอมม ๗ ชิน ขอนนางกชกชกขอมมประทยกษยพระทรวงนางน

พร้อมด้วยพระยาพิชัยดาบหัก เจ้าเมืองนครราชสีมา

นางรังคธิดา โภคพลางพลางนครราชสีมา

มาด้อย่างก่อน แม่น้ำชลประทาน ประกายชุกโชกไม่อดอยาก

ทั้งความเค็มอยู่ใกล้ทะเล ว่างแล้งเราต่าง ๒ ก็สถาปนา

สถาปนา ครบถ้วนด้วยพระบารมีของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบรมราชชนกนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

เราสืบมาด้อย่างก่อน แม่น้ำชลประทาน ประกายชุกโชกไม่อดอยาก

อนึ่งพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้า

ด้วยพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้า

จึงกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทาน

โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้า

บนทุกปกฉนวน

๑๐๐

จดหมายฉบับนี้เขียนขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐

อนึ่งถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขอแสดงความยินดีที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพในการประชุมสมัชชาประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๖

ซึ่งประเทศไทยได้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองอย่างอบอุ่นและดีไมตรีจิต

ขอแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของงานนี้ และขอแสดงความหวังว่าประเทศไทยจะได้รับความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

ขอแสดงความยินดีที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพในการประชุมสมัชชาประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๑๖

ซึ่งประเทศไทยได้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองอย่างอบอุ่นและดีไมตรีจิต

ขอแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของงานนี้ และขอแสดงความหวังว่าประเทศไทยจะได้รับความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

สิงฮันโต เจ้าสี่ยักษ์แดงใจว่าเราเป็นมนุษย์ หมอส์รทวารบาล
 ก็ให้ถอดเสื้อแก้พญาอสรพิษขยาดราชว่า มนุษย์มี ๑ มนุษย์ค-
 ฤทศสัตว์อยู่บนชลอหน้าพระราชาว่า พระท้าวเอชโคตรงพงก
 ทรงทนต์ขาวอ เล็กจิ๋ววามลงมา เห็นเจ้าสี่ยักษ์มาร เอชก
 ทรส์ถามว่าท่านเป็นมนุษย์หรือเทวา นามกรชื่อใด มาสัดก
 อยุ่โดยนชลอ ท่านมฤตพรทศกฤษณ์โต เจ้าสี่ยักษ์สนองสารว่า
 เราเป็นมนุษย์ มนุษย์ก็วิธกรมนุษย์ ถ้าเอชกรส์ว่าตนต์ขาวอ
 แห่งเราณมฤตพรประเศวสันต์ ฉางประเศวศกรโต ๗ ทนจาก
 มฤตพรทนต์ขาวอแห่งเราจะไป สครตประเศวสันต์ เบงปลาอ
 อรรทนต์ขาวอจะไป สครตประเศวศกรโตแห่งคน รัตนฤต
 แห่งท่าน ไชรเปลียนนกันก็ทนต์ขาวอแห่งเราเดก เจ้าสี่ยักษ์สน
 หารว่า เราจะขอเห็นฤตศกเมจการณแห่งท่านกอน พญาตนต์ขาวอ
 กทันหมนคนพระแสงศรของชกฤตษาคณ ๑ ก็เทอวแห่งทศก
 ฤษณ์ลงทนต์โต แล้วเอชกรตรงชไปก้วยเปลียบทนต์ขาวอฤตศกา
 กนนั้นกกลยเขยวชอหมนคนกเงก เจ้าสี่ยักษ์กรสารว่า ท่าน
 ไชรมามากทงกรง เรามาสเคยว ถ้าท่านนงกล่าวเป็นสคยไชร
 ท่านจงไปส่งเราโศพนคน เราจงระเปลียนมณ โทณแก่ท่าน
 ท้าวเอชกถามส่งเจ้าสี่ยักษ์ไปดงสคคนพารา พญาตนต์ขาวอราช

ก็ส่ง ทนทวารู ไทแก่ เจ้าสุชน ๆ ก็ส่ง รัตนมณีนน ให้แก่พญา
 ทนทวารู ฤทธิพิณยก็กล่าวมาร่วมรสกลาแล้วคางคนคางกวาง
 ะลาไป เจ้าสุชนฯ กล่าววว่า ท่านจงส่งรัตนมณีแห่งขามาเถิด
 พญาเชษฐรตัว เราแลกเปลี่ยนกันแล้วเราเร ให้แก่ท่านกลไก
 เจ้าสุชนฯ ตอบว่า เรายุโกเปลี่ยนแก่ท่าน ถ้าท่านมีสิ่งคนใด
 แก่เรา ๆ ฤทธิพิณย ทนทวารู ไรมาพบเห็นลงขกับ พญาภิไทแก้ว
 แก่เจ้าสุชน ๆ ไก่ทนมณีแห่งรัตนมณีแล้ว ก็ไปดงกรงขมข
 มหานคร เจ้าก็ยุคนชนชนชิด ขาวพระนครเห็นก็เช็ดเค็ด
 รมมฤคคักแก่พระนคร ๆ ก็ทรงถือคราพระระเทียร เช็ดมา
 ทอพระเนตรเห็น ฤทธิพิณยว่า ท่านเย็นนุขหรือเพรวภา
 มฤตอ จึงมาส่งคชชนชิด งามกรมแห่งท่านชอใด ดูช
 แห่งท่านมควยชนใด เจ้าสุชนฯ แลลงว่า เราเช่นมณีนม
 มัททอฤทธิทวรัตนมณี พญาขมขฯ ึงครตัว ศัสตราพร
 กรวยของเรานมฤตอ ประสทอคตางมิตวณูญาณ ไต่ไป
 ัประหารสรพคชโค ๆ ก็โคคขปรารถนา แลวกนชคชมา
 ค้งเก่า มาเราเรแลกเปลี่ยนกันกับรัตนมณีของงาน เจ้าสุชน
 ึงคชยสารว่า เราไซรขงมิโคเห็นฤทธิแห่งศัสตราทาม ๆ ึง
 ล้างแลง ไทเราโคเห็นกอน พญาขมขฯ ทวรางศัสตราขนไป

นั้นทุกประการ

๑๐๕

โทษประหารพฤตมณฑลชดชาร คนไม่กตมกษากองชอยู่ แล้ว
 พรากรราชกว้างวักลธมาอยู่ในพระศกตธชางเกม เราสยบเทน
 ฤทธนแห่งศีลศรพรากรราชกธลปรายว่า ท่านไซรมพรวกพว
 มวกทงพระนศร ข้าไซรมมาชยณเกชวคือนาด ถ้าท่านปรารธนา
 ะเปลยอนรัตนมณแห่งเรา ก็จงไปส่งเรา โทพนมคนทวนก่อน
 ะจะเปลยอนกนโก พญาหมชคธระวาระไปส่ง ว่าแล้วกชย
 ศศีลศรานน โทนกเราสยบ ๗ ก็ส่งรัตนมณแก่โตนกพญา ๗ ก็มา
 ส่งเราสยบจนสิ้นมณ เราสยบจงว่า เราสยบคนเรารัตนมณ
 พญาหมชชากคธว่า มณพกรมราชมณเปลยอนกนกับศีลศรแล้ว
 เราม โทนกท่าน ๗ เรสยบจงกล่าววัก เราไซรมโกเปลยอนแก่ท่าน
 ท่านไซรหากมาเปลยอนก็กรวด เราสยบมีส่ง รัตนมณ คนมา
 เราะไซศีลศรพรากราย โท โทษประหาร พระศธ แห่งท่าน ยคนมณ
 พญาหมชชามว่าจว่าเราห้ายนพยรชามแห่งเราแล้ว ก็ส่งรัตนมณ
 นนคน โทนกเราสยบ ๗ ก็โครัตนมณแก่ศีลศรพรากรราชแล้ว
 ลลาไปชยชยชยชลธ ทรงทวนำกรงกนภโกกรมมหานศร
 ชาวเมืองเทนคณน ๗ กรราชกธลแก่พระนวันทรมหากุมภโกกรม
 กาวเรมพระศคธกรงง์วรรคกนภระเสกชลงมาสู่ลนนวนนา เพง
 พระนศรศุเราสยบแล้วเรศศรศธามว่า ท่านไซรมมศทอฤทธ

ควงอินทรี ทรงสดุดชยชนชลธโร ท้าไฉนเราเรารักกัน
 แห่งท่าน เจ้าสุชนกกล่าวแสดงสารว่า เราอันมีนุชชชชชชช
 ถูกชนแห่งเราไซ้ ประสพพรประเสริฐกว่าคนมด พญา
 กุมภโกธรมังครสว่า สวรรณกมลภคแห่งเรา ณ ประเสริฐของนก
 ... .. ประสพพรประเสริฐกว่าคนมด ... ..
 กุมภโกธรมังครสว่า สวรรณกมลภคแห่งเรา ณ ประเสริฐของนก
 ของท่าน เจ้าสุชนกกล่าว สารประสาธนาทโธ แต่เราเรา
 ผู้กษัตริย์ไทย ทรงแสดงธรรมเทศนาแก่คนมด แหม่นดำ
 กระไรท่าน ไปสั่งเราท่านพระพรต เคนพรธาทานก่อน เรา
 ผ่อนผันเราคนมด ออกเขลิยชนมกกัน ... .. ท้าวเธอครสว่า
 ไซ้ ไปสั่ง แล้วพรต ... .. สวรรณกมลภคแห่งเรา ณ ประเสริฐของนก
 ชนมถูก ... .. แล้วพรต ... .. ท้าวเธอครสว่า
 สักคน เจ้าสุชนกกล่าวขยดศกกว่าพรตองค์ระกตยเจ้าขงพระนคร
 แล้ว ทรงสั่งคนมดกตยคนมาโทนกเรา ๆ ไซ้เขาไปเป็นเพื่อนคน
 ท้าวเธอครสว่าเขอกกเรา เราดีเขลิยชนกกับสวรรณกมลภค
 ชาติกันแล้วไฉนจงระเขาคนเล่า เราสยนไซ้ก็ศศราพรากราย
 โทนกวงศนรชกษาย แล้วรองอกษายว่า ถ้าท่านไม่
 รัตนมณคนแก่เราไซ้ - เราเรโศกศศราพรากรายไปหมั่น

บนเคียนหงษ์ท่าในกาลยศนั้น งามลวดขวางศิลาทรายกรวยไข
 ประทลโฉมโฉมมาศ พญาอุณาโลมเมธีประสูติใน
 ทรงสถิตยศนเฝ้าตรง ถิ่นรักอันมั่นคงแห่งวิธ งาม
 ทรายกัศณพางมาซึ่งสอดเร่าสุ่น งามไภสุวรรณกุมภระแลรัตนผ่อง
 มีชัยชาญะ พญาอุณาโลม งามเช็กงามเชยาก็ประสานกลัษเฝื่อน
 กาลสน

เจ้าสุขุมภักดิ์ของเจ้าพี่องค์ใหญ่ราชพฤกษ์ กัลลามาบรรลตง
 ทรงเกรนกรมทนายศรี ถิ่นศยณบงกชอนบนทิวมาศหน้าพระตำรับ
 คูศักรวย งามพระนริศรัตนขรรค์ทอง งามประจบพระกรรณ
 พระเจ้าแก้วมุกดา งามเรณอมฤตทศกตร งามทนาย งามเสกามา
 ทศกพระนริศรัตนขรรค์ทองยศนเฝ้า งามพระวชิราดำมว่า
 งามเนเนนาศ งามยศนริศ งามวิฑู มนุษย์ งามเทวาทศกนธรรพ
 งามธรรนชงกวยดุทธอน งาม งามเสกข่างเนองงามเนเนนาศ
 งามกวยดุทธรัตนผ่องแห่งเรา งามขรรค์ไชยษะลธ พญาเถรนทร
 งามสังดุทธชวา มหัทธมมหาเถรของเรือนมฤตทูธอนนคมหมาศาคา
 งามโค มีพระปรารพณนกรโศกขรรชมัทนคเวียงชัย งามมโศ
 สู่รอลมณทวิศคนปราสาทเงินทอง ประทลกลองทนนานกึกพรอม
 งามโศมโนนถปรารพณา ถ้าประทลกรมรักษาโนน งามเกศพลนกร

แมทศกตพางพชยชาตูกัสศตราภคประภาร เภรมฤคตยประเศเรฐ
 กนก เภวเรเปเลชนกนภยรัตนมณตแห่งทงานเจาเสยงนภนารักงานไซ
 วาสวรรตภกมภระแตงเจานไซ งามยประ โยชนนระหุงโกชนระ
 เลขงโพรในสภกลพภกโก ไมร์สน ทานางประพหารภทรนทร
 เรชกโพรมาอาจรเลขงค ทญาภทรแก้ภกประพหารอนทรภเวร พดก
 นนขนยเสนมแทน เจาเสยงนภนระโกชนระกวยสวรตภกมภระเทานน
 เลขงพดภงหลายชาตวเรทอเนระวินนตย พระมหากนภทรยครสว
 ภทรนทรเรวเรเปเลชนกนภยสวรตภกมภระแห่งทงาน เจาเสยงนภ
 ธิยว ะเปเลชนกโก แมวราชวาทนภทรยสวรตภกมภระเทานน
 ถาพระลคคเสกไซสรงจโรทจกนภทรนภเวร สเวทมพ เภวนนระ
 เปเลชนกน ทาวเรชคธวโรจระ โยสรง จุระองคกษตงภเวรไซเปเลชน
 สวรตภกมภระ แลวเสกไซสรงเจาเสยงนภนเสนมคณ แลวครสวา
 โนเนยเนนแกนเมองโกสามภ เจาองไซครสวสคสคเสก เภวเร
 นวคณนภกรกตยงกรงเวนแลว เจาเสยงนภนจว ชาทเจาเรชชคน
 เขาสวรตภกมภระไซ เพชประ โยชนนระหุงโกชนระในมรรคกนคการ
 ทาวเรชคธวโรจระ เช ทานไซโรโคเปเลชนกนภยภทรนทรเรานแลว
 เรวชทอเนนระคนโทนภกทานแลย เจาเสยงนภนระยศศตราภควากนภยฤค
 ชนภกวงวารวาวววาไซ ศศตราภกประพหารพฤคภมภกนภทรนภเวรค

เจ้าสุยนาง ร้องว่าถ้าท่านเมคนสุวรรณกุ่มพระมา ศีลศรราชเปล่งชีพ
 แห่งท่านเสีย ในกาลยกคน ศีลศรราชคน แคว้งมาข้างพระคือ
 พระมหากษัตริย์เจกสกัดกั้นพระคือ ตั้งสุวรรณกุ่มพระมา ไททนต์
 ศีลศรราชตลอดทอดกอกอกอยู่ไกล ท้าวเธองทรงพระกำรว่า ชาย
 ผูนเช่น อัคร ธรรมชง อ่าง อมร เทพ นมคน มททอ ฤทธิ ราชานุโต
 เสมอมีโคเออ

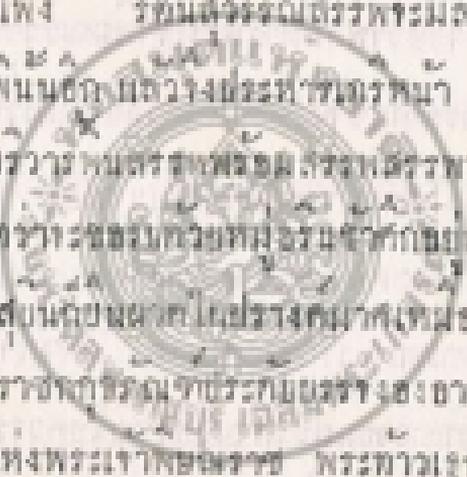

ส่วนเจ้าสุย นาง ร้องและ แลภคณาจารย์ แลศีลศร
 ทว่ากรวยแลสุวรรณกุ่ม แลเอราวัณชน เนียมทกชฤทธิมตมา
 ทาสระเสมอชเช่น อสมโค แลวิชา เจนทกแกวักดำมี ไทระทก
 ทอดคองสงครามดลามาแลเอราวัณ ราชประหารราชกัญชเนน
 ในเสกทรงทวกรรมพิ ไทอพิ ไทอเนนโคกคมนาการไปไมมีโคระ
 เป็นอริศกรูคองสุโข จนอรรดุดงกรุงโกสลามพมหานศร ก็เขาชง
 อารามพระมหามงคเเดร เจ้ามัตการโคกตามดงสูชและทกช
 ทกชระการ พระชารวชกปราศรัยคอบ แลตามดงการณไป
 แลมาว่า มีทกชแลอินศรราชขากงายเป็นโตน เจ้าสุยนังนดง
 ใจในเนอคคคามชงมมา ในลายทลงฉนวนตทุกประการ แลว
 อาศัยอช ในด้านกพระมทานเอราวัณเช่น อารวชทลาชวันมา

.....
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ในวิญญาณว่า ท่านท้าวเสกมาเอง งามเกษมทรฤทมา เขา
 ทัศนาศรีพรหรรณฐานเป็นข่างคามาสมนเทียรลพิพรคนประกย
 ระชิตแสงสว่างรัตนเครื่องประกยราชูปโลก และพรรัตนสรพ
 ราชพรทศบรขสง และส่วนชกชยานครระการก้วยผลพฤทษานานา
 ศนาแนนค้วยผลและศอก และสระโบายจรณมทาโคละรอยรอย
 รอยปรวการกำแพง รัตนสังจรณสรพหระมถวนก ๗ ชงกว่า
 ในกรุงโกสามพันนชก มีถว้างประหารนครมา ๑ เด้า นกเขา
 พลาครงควราชยวราชนครระพรธมสรพสรพพาชอ ถ้วนคชย
 บงคมถวาชยชีวราชระชธรมก้วยทสรพระชกคชยปลอน

ส่วนเจ้าสุยานนพนาท เป็นข่างคามาเหมือนท้าวอมรัตน
 โกสย มีเขญจราชภาชีรณนทชระกมบรขระชองธาต ชนฉากเพงก
 หมพลาทหนะแห่งพระเจ้าชองตรา พระท้าวเรชชกพลเสกมา
 ลงทองนาศนาชาราม ทชกพระนครเห็นข่างคปราชสาทรราชรังก
 ประหลากหลากพระทชยว ษญญาธิการโธเน สยิบตรงมาโค
 ราชรัง สหุมเจ้าชวาททหารเรงศกเขาธอมไทรชย รุมกระโจน
 รบเจ้าสุยานนพพรหรรณสน ไทเนนทลายทอน หมุชามาคย
 ราชทหารรบพระโองการปลอน ภิแลนถอมกระชนเจ้าชกกาแพง
 เพชระเมฆชชกถาลาชลง หมุททหารไทเสงงสนนฉนชองชย

ส่วนเจ้าสี่บนเห็นทหารขมขมกรรพรอ เจ้ามโคชชก

ขามขยาคทรวงราชกกัฏภณจกเสวรัตนแร องรของวังมมชวา

ฉกฉกพรากพราก มอชวอฉกฉกพรากวูเร็กกเสกฉกฉกขงทนาง

ข้างกระโหมแก้ว ๗ ประการ กอปลด้วยพลทหารอย่างเชกของฮาร

แหกหวยพาสชาญเชย ในณรงศรวกเร็ว ออกลัดคณ ฉดามทนา

ราชวง และชวยชวาพลทหารพรอเจ้าพณราชกกัฏภณ

เจ้ามารพรอมกนกรรณมราชอศ เจ้ามกนทวยงทวคคทาวอ

ชอย พลทอชองกนทาวอฉกฉกฉกฉกฉกฉก ฉกฉกฉก

พรอมททอศทรยเจวองคเคชวยมพรอมชงคชงเวร พญาจงครด

เชนมอสรสวา อคเชย เจวลยณกนทาวอ อคทวอแพชามวอฉก

เจวมลว บคชอชวอฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉก

โกโคย ในแกนจงทวคปรมณทอชฉกฉกฉกฉก ฉกฉกฉกฉก

ของเจangkสน เจวองทอชวคกนทอชกนทอชฉกฉก

เจวสี่บนเจวเจมยชวณ พระทวอเจอเสกชองประangkนาศ

ทพรคณมมเชยรลลวโตดามลงนวงชยลววรรณ ทวอเจอครสวา

บคชอชวอฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉก

กัญจนไชรยณางเสกชมาชงพระราชมณเชยรชองพอฉก บค

พระราชฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉกฉก

๑๘. นิทานเรื่องนายสาเภาะชอสูรยวาณิช

ว่าในกาลตึกตวงแล้ว มนายสาเภาะมี ๑ ชอสูรยวาณิช
ภรรยาชอชวานางอุทุมพรราช สุรยวาณิชท่านบรรพชาด้วยภรรยา
ว่า สรรพพร พยสันค่างนมมาแก่เราและสุวรรณธนูธูทสา
ทาสทั้งนี้ ก็ไต่เพราะเรา ๆ ไปค้าสาเภาะทั้งนมมี ถ้างามไปค้า
สาเภาะไหนจะไต่มัง

นางอุทุมพรราชชอชวานาง ชอชวานางแยกยกภรรยาตัวนาง
จำหน้า ก็เห็นพระเมธอนจารย์ชอชวานางไปชวนชวรายไปค้า
ถรวง แล้วความมาชอชวานาง ชอชวานางราชชอชวานางเพราะชวา
ฉายคัลลชวา รบร้อมคัลลชวา รบร้อมคัลลชวาและไต่ไต่หมัก
ทอทว ๑ แม่นรประภคชอชวานางชอชวานางคัลลชวา

สุรยวาณิชชอชวานางชอชวานางว่า เราจะมีชนเพราะเราและ
เราวามเชมส์กแลนมและกายใหม่สีกทอทว รัตกชอชวานางคัลลชวา
ฉากระนนคชอชวานางไป เราชวาชอชวานางชอชวานาง เราจะไป
สาเภาะคชอชวานาง เราชวาชอชวานางชอชวานางคัลลชวา ๑ เรา
ชวาชอชวานางชอชวานางชอชวานางว่าแล้วสุรยวาณิชชอชวานางชอชวานาง
สันค่างสาเภาะคัลลชวาชอชวานางชอชวานางชอชวานางชอชวานางชอชวานาง

ดงเกาะดอน ๑ โกลดผิง ๑๖ โขนางชนบนเกาะดอนแล้วจึงว่า เจ้า

เชษฐาเล็กชายและระทมพิศอวโชนจำแลง ๑๖ เกษไวทาเงนทอง

กเกาะแดง เมื่อกดอวังจะมารบเจ้า วันแล้วกับไซไซสำเนาไป

ส่วนนางอุทมพรราช เมื่อกวามกฮากไซ นาคาไหล

ระดมลงทั้งโศกวิหคชอกรงคอสมวลกล้วยาก ๑๖ ครนสำเนาตาด

เฉงไปโกลดผิง ๑๖ กงกรออุชลระลกดงคณแล้ววามแล้ววาชญา

ชนมา มอชชายพ่มพวยแล้ว ๑๖ มอชวาทพิศอใหม่เกษเซซงชอก

ชอนไปหลายวาศวิ ๑๖ เมื่อกดออุโชนอฮาทกร ๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

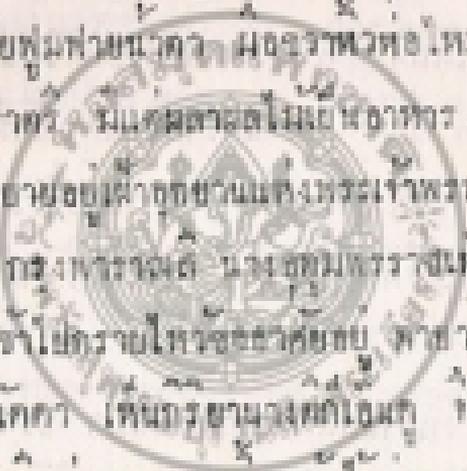
๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

๑๖ ๑๖

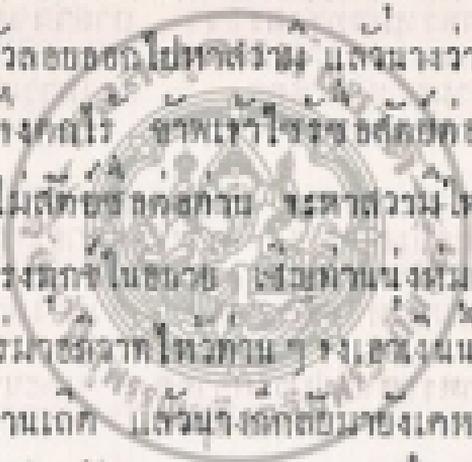
นางทรงกราบทูลว่า ขอพระฤทธานนท์พระเกษมมาฝากเกล้า ข้า
 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าพงษ์กษัตริย์สยาม มีควรรชอยู่ใน
 พระราชวัง ขณะพระองค์เสวยธรรม์อยู่แล้ว ปรมาเสวยชบาย
 ทกขเยช โกลา และชาพระทศเจ้านมดวามแล้ว สามชา
 พระบาทเจ้าไปค้าผ้าภายในมกลลมา

พระเจ้าพรหมมหาราช ครองราชย์ ถาสามของนางมาดงเมอ
 โกลา นางทรงสามมหาราชแล้ว แล้วควรรชเสกเสกกลลของ
 พระนคร

ฝ่ายนางอุทมนพรราช ครองนครราช โกลา ทรงมากหลาย
 โกลา ทรงชายสามคนคนมา แล้วนางสร้างศาลาไว้แห่ง
 ๑ นอกบ้านตำทหรอชไปมาโกลา คอย และนางให้อาหารเย็น
 ทานมิโกลา

ฝ่ายสรวิชาณชไปค้าผ้า ๗ กี่เสกในท้องมหาสมุทร เสก
 ทรงพยัคฆ์คนกัคกายัน เทลลคนคนคนเคชวเคชวเชชชมาดง
 บานนางอุทมนพรราช ทาสของนางเห็นกรชาสรวิชาณชแปลก
 ประหลาดกว่าวณพทกทั้งปวง จึงไปแจ้งแก่นาง ๗ กี่โกลา นาง
 ออาหารอย่างก็ไปให้แก่สรวิชาณช แล้วนางเสกหน้าค่างกุ่ม
 วณพทกเห็นสรวิชาณช ๗ กรณเห็น นางก็จำได้ว่า เป็นภรรยา

คนของ มีความละอายเขินอายมาก ก็อาหารแลวกรขอออกมา
 อาศัย ณ ศาลาหน้าบ้านของนางนั้น ครั้นเวลากลางคืนพระราชม
 ภิรมย์ทอดพระเนตรเห็นนางนอนหลับอยู่คนเดียวในเรือนนั้น
 ก็มีความสงสารเห็นนางนอนคนเดียวในเรือนนั้น จึงทรงพระ
 ราชโองการให้เสนาบดีไปเรียกนางมาทูลถามว่า นางนอนคนเดียว
 ในเรือนนี้ทำไม นางจึงไม่ไปนอนกับสามี นางจึงทูลตอบ
 ว่า สามีของนางนั้นเป็นคนโหดร้าย ชอบทำร้ายนางอยู่เสมอ
 นางจึงกลัวสามีจึงมาอาศัยอยู่ที่นี่ นางจึงทูลถามว่า
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นนางนอนคนเดียวในเรือน
 นี้ทำไมจึงทรงพระราชมโหฬารมาทูลถามนาง นางจึงทูลตอบ
 ว่า สามีของนางนั้นเป็นคนโหดร้าย ชอบทำร้ายนางอยู่เสมอ
 นางจึงกลัวสามีจึงมาอาศัยอยู่ที่นี่ นางจึงทูลถามว่า
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นนางนอนคนเดียวในเรือน
 นี้ทำไมจึงทรงพระราชมโหฬารมาทูลถามนาง นางจึงทูลตอบ
 ว่า สามีของนางนั้นเป็นคนโหดร้าย ชอบทำร้ายนางอยู่เสมอ
 นางจึงกลัวสามีจึงมาอาศัยอยู่ที่นี่

ครั้นเวลารุ่งเช้า นางอุทมพรราชจึงยกนักทาสาธาด์
 ทั้งปวงว่าสามีเรามาฉกแล้ว พระราชโองการให้เสนาบดีไป
 เรียกนางมาทูลถามว่า นางนอนคนเดียวในเรือนนี้ทำไม
 นางจึงไม่ไปนอนกับสามี นางจึงทูลตอบว่า สามีของนาง
 นั้นเป็นคนโหดร้าย ชอบทำร้ายนางอยู่เสมอ นางจึงกลัว
 สามีจึงมาอาศัยอยู่ที่นี่ นางจึงทูลถามว่า พระบาทสม
 เด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นนางนอนคนเดียวในเรือนนี้ทำไม
 จึงทรงพระราชมโหฬารมาทูลถามนาง นางจึงทูลตอบว่า
 สามีของนางนั้นเป็นคนโหดร้าย ชอบทำร้ายนางอยู่เสมอ
 นางจึงกลัวสามีจึงมาอาศัยอยู่ที่นี่

บรรณาการ แลวกฟ้าสรีรขวานชเขาไปเผ่าถวาชองค์มสมเด็จพระ
พระเจ้าพรหมมฤค

นางทรงกรายทูลว่า นายสุริยขวานชเขนตามชาพระบาท
ไปคำสำเนาเอาเครื่องบรรณาการมาทูลเกล้า ฯ ถวาย

สมเด็จพระเจ้าพรหมมฤคพระกษัตริย์ ทรงโปรดส่งสุริยขวานช
ไข่มุกเครื่องประดับ ณ เมืองนนทบุรี

นางเข้ามาเฝ้าสมเด็จพระเจ้าพรหมมฤคให้สาธุการแก่
นางคนโทรบ ฯ ถวายเครื่องเครื่องทูลเกล้า ฯ ถวาย

กรมขุนศรีสุทโธลธรรมาธิบดี พระเจ้าโอรสองค์โต
ก็ส่งแสนเสนาภุมมาทูลเกล้า ฯ ถวาย

ราชย์ โทษามาพร้อมกันอีกแยกนางคนโทรบเห็นองค์พระรัตน
วาศ โทษเนนเอกองค์พระรัตนวาศเห็นพระรัตนวาศใหญ่ขง เป็น

นางแก้วก้อยแก้วเชษฐกิตติยา ณ นางทรงทูลถวายอีกคนชาย
คือไป

๑๕. นทานเรื่องพระเจ้าโครวัด

ว่าขอพระราชทาน ในกาลก่อนล่วงแล้ว ยังมีพญา
นาคราชคน ๑ ทรงโอรสมีสมบัติ ณ กรุงชวากรุงนาคพิภพ

มพระราชธิดา ๑ พระนามว่านางนาคกิดชาณน ๗ นนเคยอนมา
เทยวในวงสถาน ไกลกรุงพระเจ้าโครวมทวยพรเนอง ๗

วัน ๑ พระเจ้าโครวมพระองค์เสกษเลอบพระนคร ทอก
พระเนตรเห็นนางนาคกิดชาณน ทาธนาชวรสมรทวยงคน
เกยวกระทวยทพนกันชย ทิวเรชเมอแลคแต่วังครเสวา นางนาค
กิดชาณนมี โศกคถงครทอยกวาขนทวยเป็นพญาใหญ่ในนาค
พญา ทาไรเสอพงศพน ๑ ครทกลมาค แลวพระองค์โทชามาคย
เจยคอนงูคนนออกเสอวาถอน นางนาคนถละชอยโย คค
แกคนนค ๗ งอว โยเมางเคยขงนถพระชอยกวาราชอน ไป

เลน ณ พกหมมชย โชน ทวโครวมทวยราชมาคชอยเจาเจอพาด
คราชชยชวยเชนชนมค พญาเมอค โศทรวง นางชกาทอยคน
ถกรุงพระทโรยเป็นทอช ๗ ครเสวา ทวโครวมโทเทนมค
เรอ ชมเทงบครเรารโงเรอมค ชนมชามาคชมนคร ๗

ชกพอยทวยชอน โยชงกรงทาวโครวม เจานชอยเมงชชอนชย ณ
เรชนรชอยถู แลเรชนชามาคชางทวทกเรชน ควเรารชเยาไป
เรชชย ณ ปราสาททาวโครวม ถาสหมททวย โคยนวางงชกคชค
พระมหากยครชชาย สคชทลายพรอมกนจางชากชคโพรมณาย
โทถงนคความคายสนทงเมอช เณนาคชวรชวยพระชยชย
แลวไปชชอนชชกชยทก ๗ เรชนคคพญาชากราชนชอนไปเรชชย
ชนเพกชานครนททชชวรชวยพระเจ้าโครวมคแล

ผู้ใดเลย ถ้าพระองค์ชกแกส อันเมื่อใด พระองค์ก็ระ
 สันซพเมอชนน พระเจ้าโครวคกรยบนมนครนไว พราหมณ์
 ๑๖๖ ข้าพเจ้าคนคอปญานาคราชมาสน้องคุณพระองค์ แด
 ข้าพเจ้าระชอลา ว่าแล้วก็กลยเพศเป็นนาคราชเลอชโยให้ประ
 รกษแก่พระมหากษัตริย์ ในกาลนั้นแด

ชัฏมาวัน ๑ พระเจ้าโครวคกรยราช เสด็จช้อยช้อยกับ
 พระอัครมเหสี มมหักทิว ๑ มาถนจรมช้อยแล้ววา ชานช้อย
 แห่งพระราชเทวีไซร โทษมาก แต่ชานช้อยพระมหาก
 กษัตริย์นกระไรแห่ง โนมเนวคกช้างเลอ พระราชบุตรพทง
 ๑๒ พระกลนงนสันแล้วทรวร จงเสด็จช้อยไม่วเอนชานโพเรา
 วยประทานช้าง ช้อยเลอเราวระไปทูลแก่พญาวรค โทษพทททว
 ชนมาไล่ช้างพระทงง โทษงท้ำดาชยปราสาทนเสัย ท้าวเชอโค
 ทรงพงมกว่ากงนนักทรงพระสรวล

ส่วนพระราชเทวีกทอลถามว่า พระองค์ทรงพระสรวล
 ค้วยเหตุช่าพระบาทยวราถนชอยนหรือ ๗ ว่าค้วยเหตุชอนอินโค
 ไปรคเกลาครสโใหม่จ ในกาลชคนเดก

ท้าวเชอครสว่า เราชอกไมโค นางกทอลถามค้อไป
 ทุกวันทุกเวดว่า ถ้าพระองค์มิไปรคเกลา โทษช่าพระบาทชวย

มเหศวรกายเตโช ซึ่งคนเรากายไม่กัก เป็นพระมเหศวรกาย
ตามโศภนสมยคทาตามเหตฺยสมยคทาทรอ ยศกมณครตนก
รกาย

พระเจ้าโคตรวคโคตรงพงมพระถาว ไท้ดระชายพระทชนก
ทรงพระศาววา แดศคตมเทรณานมนยงรเรเราโคกณ อชาโดย
ชาคมะระรคยชพเวกถวา รงตธวา กุระพระราชเทว ซึ่ง
เรตามพ รุมโศภนสมยคทาแล้ว แดเรารคากงคทายเดก
พระราชเทวระถกนโคตรชกในคายนล

นางคนโคตรชกถาวอชชาวคณ มณนลลคณนลคณชาน
นางในกโศภนการลวเรชชวา แดชช โศภนการลวเร
สมยคทา

สมเด็จพระเจ้าโศภนการลวเรชชวา มพระทช
โศภนสมยคทาพระชคโคตรนยมนคณ

ด้วยผู้สมรเทศ ก็ให้สาธการปรวคณแก่ชนทงคทลช
ว่า กุทรบพศร พระองคการเลชกสกลนารชนม ในโคตรกน
แตนางโคตรมปรชชชกกว่านางคนโคตรชนตามโคตรแล้ว แดพระ
องคโคตรงคทชกปรณมทง ๓ น แมนพระองคการปรวคณา
ลวเรชชสมยคทาโคตรนยมนคณ

ท้าวเชษฐางังเพชฌกษัตริย์เสวยราชย์ในกรุงเมือง
ขิงไสมนัสสารการกษัตริย์มหาราชคราภิราช ไท่รัตนเวรอันมา
แต่ศุกรกรทวย

ครั้นรุ่งเช้า ท้าวเชษฐางังเพชฌกษัตริย์เสวยราชย์ในกรุงเมือง
มาสิ้นนักษัตรหมกกันโศภนเสกนางคนโคจร ไท่ นางนงเพชช
สุวรรณธวัชวราภี เสี่ยงมะนิมางพระแม่เจ้าแม่กษัตริย์ นกรัสสร
กรายกรานสดชื่น อวยพรพรให้เกษมสุขเกษมสันต์ ไท่
กวานางสาวอวรวรรคสันต์ ไท่ ไท่ นงนงเพชชกษ
กถาวรณัน พระมหากษัตริย์ราชบุตรราชฐานแล่มโ
สร้อยสมขกิมโศภน แด่พระบรมราชานันท์นครเมษนักษ
นางคนโคจรในกาลนั้น เกษมสุขเกษมสันต์พระมหากษัตริย์
กษัตริย์ กวอนเกษมสุขเกษมสันต์นางคนโคจร

ครั้นนางโคเชนเสกอภิราชสมเสกแล้วรุ่งทวาร อัน
สมเกษมสุขเกษมสันต์ในโอรานารกโชร ช่อมทรวงสมมาคม
โคเชนนิมาราชศาสตร์น ไท่พระเจเรยสุตตวิสกนกลอกทงศราย
แต่พระนงนงเพชชอันเป็นประโชชนโค ๓๖๐ ประการ กษัตริย์
ปกรณัม ๙๐ นชาย กุมกวอนเขาตงสัน นงนงนงนงนงนง ๓๖๐
ล้วนประกอบโคลกอนโพระระงนงก พระองค์ประพุดช้อย
ให้จก

สมเด็จพระเจ้าโศภิตาภวราหะ เสด็จเสด็จ เสด็จ เสด็จ
กล่าวสดับข่าวอันมีประภตทาง ๆ นนเดก จากกันแดนนาง
ก็โศกนามปรากฏชื่อว่านางกันไทรยโลกมหาเทวแด

๒๐. นิทานเรื่องพระขรรค์ขรรค์

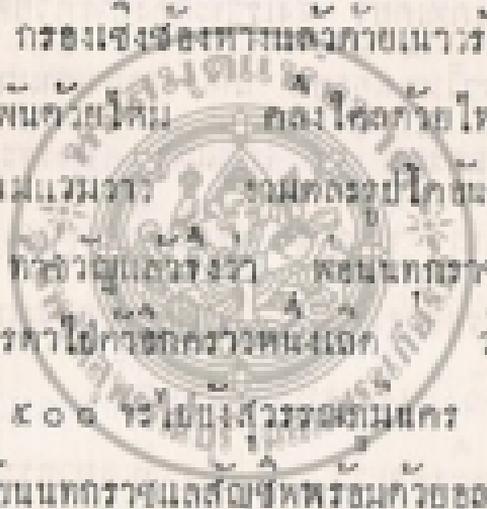
นางางกุดวา ในอศศกาดวงแก้ว มีพระมกษครย
พระองค์ ๑ ทรงพระนามพระเจ้ายธรรมนางราช โศกนามสมยัค
ณ กรุงชกโขมทานกร ๆ นนเดก ขอนัน แด
บริบูรณ์ด้วยโสมนทวารปรากฏชื่อศรี กษัตริย์นครไทรยของ
สถลมารค แดชามาตยาพลกรรชกพลยศศักดิ์ศรีรดาณา ๆ
ชเนกคณาโยธาสาธุนกรพลพลนครกรก่งกรพิน ชา
สลาญประจักษ์อินราชให้ตั้งอำนาจไคก่งประสงศ์ ท้าวเชอ็ก
จากโศภิตามย์ปรากฏมาศ อินประภคบุรุษวางด้วยสุวรรณธวั
รทินรังวงษเกษมศรัยสถิต บพิตรเชอมีพระธาดาธาดาเอก
แต่ผ่านไปไค ๑๖๐ โยชนโคยประมาณ ท้าวเชอครอง
ศฤงการทรงธรรมทศพิง บพิตรเชอมีมกษครยรอยเชอพระองค์
มาดวรายสุวรรณธวัธมาลาธอชุณนคชเนอง ๆ แด

เวยมเวงดอชยถกกลล้าถง ๑ ชย๑น๑ธ๑ระ๑หา๑โค๑ชน๑มา๑เค๑ียม๑เ๑็น๑
 ก๑ธ๑น๑ทุ๑ก๑ร๑า๑ช๑เ๑ก ๑ว๑า๑ล๑แ๑ว๑พร๑ะ๑ย๑า๑ร๑ก๑ไ๑ช๑อ๑โค๑ท๑ว ๑เ๑เ๑น๑ค๑า ๑๑๑
 ๑ถ๑ระ๑ยา๑ข๑อง ๑ม๑ธ๑ร๑ว๑ลา๑ศ๑ว๑ไ๑เ๑า๑เช๑า๑ม๑ข๑ิง๑ค๑ระ๑ถ๑ง๑ก๑อม๑ค๑ด๑
 ๑ช๑น๑ม๑ข๑ม๑ข๑ง๑แ๑ง๑เ๑ว ๑ส่ง๑ไ๑ด๑ย๑า๑ว๑อ๑ย๑า๑ง๑น๑ทุ๑ก๑ร๑า๑ช๑น๑ น๑ก๑
 ๑ม๑ท๑ภ๑พ๑ล๑ก๑า๑ง๑น๑ช๑ด๑ล๑ก๑ว ๑ศ๑ว๑พ๑ร๑ม๑ก๑า๑ม๑น๑เค๑มา๑ร๑เ๑ม๑อ๑น
 ๑น๑ล๑ร๑ก๑น ๑ไ๑น๑า๑ม๑ชื่อ๑ส๑อ๑ญ๑พ ๑ไ๑เ๑ร๑ง๑เ๑ง๑น๑ทุ๑ก๑ร๑า๑ช๑บ๑าร๑ง๑บ๑า๑ร๑
 ๑ก๑ว๑ย๑ค๑ร๑ม๑ห๑ญา๑ท๑า๑ก๑เ๑น๑เ๑อ๑ล๑ธ๑ม๑อ๑น๑ช๑น๑ก๑น ๑พ๑ร๑ย๑า๑ร๑ท๑ง ๑๒
 ๑ช๑อ๑เก๑ว๑น๑เ๑ม ๑๑๑ส๑า๑น๑เ๑น๑พ๑น๑ข๑ว๑อ๑น๑า๑เ๑ว๑เ๑ม๑า๑ก๑ถ๑า๑ช ๑ท๑า๑
 ๑ห๑ง๑ข๑า๑บ๑เ๑ล๑อ๑ค๑ม๑น๑เ๑ว๑เ๑น๑ด๑ง ๑๕๑๑ เ๑ม ๑แ๑ล๑ว๑ก๑ล๑น๑ค๑า๑ช๑อง
 ๑น ๑ช๑ก๑มา๑ช๑น๑ค๑บ๑ร๑เ๑ก๑ระ๑ธ๑ม ๑ส๑อ๑ญ๑พ๑น๑น๑ทุ๑ก๑ร๑า๑ช๑น๑เ๑า
 ๑เ๑ม๑น๑อ๑ก๑เ๑ย๑ว๑ก๑ย๑ก๑น ๑แ๑ล๑ก๑น๑ห๑ร๑เ๑า๑แ๑ล๑ด๑า๑ศ๑ษ๑า๑ค๑ศ๑ว๑ร๑ก
 ๑ม๑ร๑ง๑ช๑น๑ว๑า๑โค๑ท๑ง๑ร๑ช ๑ถ้า๑ไ๑ป๑่๑า๑น๑ค๑า๑ม๑ข๑ระ๑เท๑ศ๑ง๑ด๑ม๑เ๑น๑ไ๑
 ๑โค๑ท๑ง๑ข๑ว๑เ๑น๑เ๑ม๑ไ๑ว ๑น๑า๑ข๑ด๑ก๑น๑ทุ๑ก๑ร๑า๑ช๑แ๑ล๑ส๑อ๑ญ๑พ๑ไ๑ช๑อ๑ว๑เ๑น
 ๑จ๑น๑ไ๑ค๑เ๑น ๑ส๑ง๑ฉ๑น๑ค๑า๑โค๑ท๑ง๑ค๑า๑ก๑ย๑ท๑อ๑น๑ช๑า๑ก๑น ๑แ๑ล๑เ๑ย๑ว๑ค๑า
 ๑ทุ๑ก๑ข๑ระ๑เท๑ศ๑น๑ม๑ง ๑พ๑ร๑ย๑า๑ร๑ม๑ท๑ร๑พ๑ด๑ง ๑๔๑๑ ไ๑ก๑อ ๑เ๑ว๑น๑ด๑ง
 ๑๕๑๑๑ ท๑า๑ศ๑ท๑า๑ไ๑ช๑อ๑ย๑ก๑ล๑น๑ก๑ลา๑ก ๑ป๑ร๑า๑ก๑ญ๑เ๑ย๑ร๑ก๑ย๑ค๑า๑น๑ท๑ว๑ย
 ๑ด๑ง๑พร๑ก๑ร๑ม๑พร๑ะ๑เ๑า๑ธ๑ร๑ม๑ข๑า๑ล๑ว๑ ๑มี๑พร๑ะ๑ร๑า๑อ๑ง๑การ๑ไ๑ท๑า

พระยารทง ๒ มาถามว่า ท่านกำชายมาช้านานแล้วสมภพ
 ไว้ได้ ๔๐ โกฎิหรือหรือ พระยารทง ๒ รัยว่าจริง ท้าวเธอ
 พระราชทานกกงโทษอธรรมาคคเค็รชฎี ครอบพระยารทง ๒
 โกฎิเช่นเศ็รชฎีแล้ว แต่ของกปกประกิณนทกกราชแลศ็ญช็พทว็ย
 อภรรณพรอมนพรงพรพพวไรย ส่ายตามแลศ็อมนแกกนแปรกรทกนระ
 กายคัมภอง กวองเซงช็องทการนทวกายเนาว์กนมนศ็พทวไรย
 กงเซอช็อช็รทพนทว็ยโกฎิ กงโกฎิกว็ยโกฎิใหม่เบญจพรพณ
 สุวรรณนแมนนแมนวอว วมศ็คคช็อช็โกฎิขังฉกช็ช็น
 วรททบริรง ทกัวญแลศ็วระว พอนนทกราชแลศ็อช็ญช็พ
 เจ้าช็วช็คมารรคาโกฎิอช็กกรวทกนแกก ว่าแลวเศ็รชฎีก
 ช็รทกแกวช็น ๕๐๐ รัยเช็นเส็ววรรณนศ็ค ครอบโกฎิคม
 ถูกช็ กประกิณนทกกราชแลศ็ญช็พพรอมนทว็ยอช็องกคทกนระกง-
 ช็วงแลวช็ประกิณนทกช็ช็นแกวช็น ๕๐๐ ติลาไปถ่งวณ
 ประเทศ็ ๑ ช็อช็นทวณระวช็ช็ แลช็านนพญาราชศ็คช็งอช็
 ทว ๑ ช็อช็นทศ็งทวราช มศ็งคาลางช็อก ๒ ทว ๑ มช็วว
 ทวระ ๑,๐๐๐ ศ็งคาลทว ๑ ช็อช็งวระช็นศ็ทวทนงช็อช็วช็กช็ก
 แลศ็งคาลจ่าฝงทว ๑ มาอช็เช็นนทกทญานนทศ็งทวราชนท
 ทอมนอช็นทวทกนแกกนช็

กรมเศรษฐีนาเกษม ๕๐๐ ไปตั้งสถานประเทศกชน
กัโทยกกลางเปลงเกษม แล้วปลกนนทกรวางแลสัญญาไปผูกโ
กนทญานนา

ในกาลนนนทกรวางวาทสัญญาว่า สหายเฮย ชน
ประเทศยามาสกสนกสนานนทนา ฉาเศรษฐีปลกปละเรณเสย
ในกนแก่นนทกรทเกษว ซงเราระคองการกวยคุมคายนทองกรอง
วทนมณนเรอไมชนกทก ในกรเวทอฉาเชนเกษมมากชานาน
นเศรษฐีมงมททช ๙๐ โคนนทว กอระปลอชปละเรากย
สหายโทยากนเอวางระชอย ซงไมคกกรวดนเรว้างเลข โส
สอยเรากระโรย้างโคสอ สหายระคกประการโทย เราไซ
ไมไปก้วอแลว ะโปลเสสทกนเฮยน

สัญญาทงคองวาทกรอนสหายระคกชยงนเมชอย
เพราะเศรษฐีโศกสอยนภยาลอรงเรอชงกวาโคคณญาคันท่ง
เรา แลสหายมากคทนายชน กอแลกชกวานเศรษฐีระโกรอ
ระทักคชกรมประหาร สหายระคกชานประการโทย

นทกรวางกนรงวาท สหายไซรทงมาชอย ะเรอแลนคแรก
เรมกรทชชทวโทยมงนชนมากทลชช นมาคกกวชวอศสวาท
ทวโทยคณชโยนมา ะนโทยนเศรษฐีแลวแลระปรานเรา

แมพอนโรมาทนไกเฮนค เทนวาเวามกาดงทไทนอัมเลมเจิน
 ยากกัไต้เราเจาทนเน เวานอชนจันแมชงชงกวากน เอชนระทน
 ปรระทกไปลังโชน เราไมไต้กัวลัวแฉวระสหาย

สัญญาหางเตนอว่าเอช อันสหายซิกการมิไประใครอช
 กัางแลกัวรชชเชอชโทญูเขาคองไคดกัวชโหม ๓ เกดชวเพนชว
 นาสักไวระชอกไคโชน

นนทกรวางังเสนอว่า เราเรอชนลดีสำสรับสำสระไค
 อชชชอกทองกชแมชงแมสรงกรทวาทาย

สัญญาหางกรเสนาวา ลานอเศรณูมิทงวาสทายแมสรง
 กรทวาทาย จะไทคชชทวชทอนโนแมระแทงกัวชประฎักสหาย
 ระคิกประถารไค

นนทกรวางังคชอว่า ลากชงคชอพนนเดา กัเพราะ
 กรวมกอนเรากอไว แลระใครระชชอกกนเศรชชูจางระรูว่าเรา
 แมสรงกรทว

สัญญาหางแมคาสาสำรวา เมอสหายคองโยชเพทนาชาระ
 กอนนากวไคทวช แมนไมมิลไคชชอกกถาวเลาคกเกดชกชระชา
 กตไคเศรชชูเอช

การณมนนทกราชว่า นายชงวาเจ้ากลโหมทรวง สหาย
 ารถดำวเฒ่าเรากระซอพง
 สอูซพางกล่าวนบวาทกณ

๒๑. นิทานเรื่องกษัตริย์สรโนธมาธิราช

ว่าเมื่อกาลก่อน พระมหากษัตริย์สรโนธมาธิราชองค์ผ่าน
 สมัยคอยู่ ณ กรุงพลเทพราชธานี มีพระท้าวชายผู้ ๑ ทำนาพา
 ภรรยาและบุตรท้าวคนอยู่ ๆ ทั้ง ๒ นนตงศกนา และท้าว
 กง ๒ นนตงชอกลเล่นเล่นอยู่ พอดีพระเจ้าสรโนธมาธิราช
 เสด็จประพาสมาเห็นท้าวทง ๒ นนตงทรงพระเมตตา จึงพระ
 ราชทานพระราชทรัพย์ ให้แก่ภรรยาบุตรคนเล็ก แล้วขอเอาท้าว
 นนตงไปเลี้ยงไว้ในพระราชวังไว้ เสด็จทรงพระกรุณาเสนาหาให้วคณา
 ช่างรณนงหมกนอชหรือสมนรบรณ ครนวงคนนากาว่าเรณูมา
 กุมารผู้พานรราชกุมยของชาชวา เราอชกชชรมกษัตริย์
 ไม่สยบยัค คักะไปแห่งใด ก็ไปไม่ไคคังไชของ คอชทล
 ฤถ่าลลชธธ่าลลชนงจะไชไค ไชอชกชชทกสิ่งเราอชกช
 ยคามารกาเราไช ะไปไหนก็ไปไคคัมธ่าลลช ไชคักะ
 ไปอชกชชคามารกาเห็นจระกกว่า แล้วกุมารผู้ชนชนชชชชช
 กล่าววา พชเช ษนอชกชชชคามารกาไช ลวงคนนากูแกลน

๒๓. นิทานเรื่องตากับยายชาวชนบท

มีตาชาย ๒ คน่าชาวชนบทเป็นคนเชื่องโง่ วัน ๑ วัน
 อยู่ ในเวลาเวลาใกล้รุ่ง นึกความฝันว่าถูกเทพธิดามาบอกว่า
 ทรตชายทั้ง ๒ สวรรค์โง่ ๑ อยู่ ณ มุมเคหาแห่งทำน ๗ ๗
 ไปดูคนเดียวง่าเล็ก เราจะไม่ไว้โง่เ็นสำคัญ พจจำไ้
 อดกตคนอื่น ทวงคนกนกลนแก่กัน ครนรุ่งเช้าจะไปดูเห็นไม่
 ชักชู่ ณ มุมเคหาวัง จึงไปทขยขอขมาวางไว้ ณ ชานเรือน
 ศึกษารโถศธาตารณ ลวระงระ ไปงก คนทวักทวแล้วกลน
 ลวโรนเวลาเช้าเห็นคนแห่งคตโง่ ทวระงระ ไป ชอ ยายเฮีย
 คนนสนว่าพระนางเจ้ากนเมยธวาทธงนลนลล อยู่ ณ มุมเรือน
 บกไม่ไว้เ็นสำคัญจำขง ไปทขยขอขมาวางไว้ พจทขยขอขมาวางไว้
 นอกชาน ทวระงระไปงกกลนแลนแลนระยายเฮีย

ในขณะนั้นพอไรทตยคนกวักกัน มาเรณช่อนชยทรม
 เรณทวชาย ทขยทวาทกขยตงนน ๗ ๗ ทวักทวทวระนเรว
 ไปงกเขาเล็ก ว่านลวมีชควาโง่ชอนนชกชานแล้วชวกันไป
 ชกพยลวระงระกนเมยธวาทธงนลนลล เห็นลวนเมยชยเคมทพ.ก
 โกรจว่าเมารังไร เราเฮงไปไว้ให้ชอทวเมกทวชเล็ก ให้ลนก โง
 เมวระจลวชลวเรวเดินทวทวว่าเรวระจช ฉ่าลวงลวไปงกนชเรว

๒๔. นิกัณเฑาะว์พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา

ว่าบรรพกาลปางก่อน ครั้งพระเจ้ากรุงศรีอยุธยา

ได้ครอบครองสมัยที่ ๑๑ ครั้งกรุงศรีอยุธยา

องค์เสด็จออกปลุกเสกโดยทางออกประตูมุกขาน

โปรดเสด็จมาแห่ง ๑ ครั้งโดยเสด็จโดยเสด็จ

พระองค์ทรงอันเสด็จโดยเสด็จโดยเสด็จ

พระองค์ทรงอันเสด็จโดยเสด็จโดยเสด็จ

กษัตริย์ ๑ โฉนดด้วย การที่ทรง ๒ คนชาย ๒ ๑๖ ๑๗

ด้วย ลงเลขเลข ๑๑ ของมา การที่ทรง ๑๑

มนตรีว่า การที่ ๒ ของนครที่ ๑๑

ชาวนานอง พระมหากษัตริย์ทรง ๑๑

ยครุสมัยบรรพกาลกษัตริย์ทรง ๑๑

พระราชทานทรัพย์ โดยเสด็จโดยเสด็จ

กิดว่าทรง ๒๒ พระองค์ทรง ๑๑

ราชวัง ครั้นทรง ๑๑

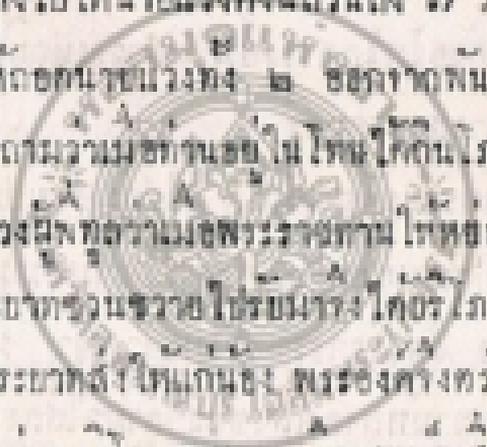
นายแก้ว ๑๑ ๒๒

วัน ๑ นายแก้ว ๑๑

ไทยเป็นราชธานีแห่ง ๑๑

ดวงศุภแลเห็นกรรณชวนชวายุไพบมาระโลกอมแล้ว ชิง
 อาหารเค็ดเล็กน้อยก็ใส่ไปโทแก่นซึ่ง กวดยกควาแก่พอโตโค
 ครองชีพไว้แต่ นายแว้งสนองกรรมาทิน อาหารสิ้นชบ นาย
 แวงฉนของกโกพระจ้ามรงค์ใน โภชนระนแกชชอนชกใจ นาย
 แวงศุภกมิโคร แต่ขรมกษครยชชนพระจ้ามรงค์คงไว้ในอาหาร
 แล้วโทหยอนลงไปโทนายแว้งคงนถนถง ๗ วัน แล้วพระ
 องค์ครตส่งโทออกนยแนวทง ๒ ชอกาทพนรนาการเขามา
 แล้ว ำงครตถนวมชกนอย ใน โทพ โทถน โภชนระเป็นฉนโค
 ข้าง นายแว้งศุภทูลว่ามอพระราชทาน โทหชอนอาหารดงไป
 ไชรี จาพระชวาทชวนชวายุไพบมาระโคร โลก ชิงอาหาร
 เหลือคืออาหารพระบาทสโโทแก่นซึ่ง พระองค์ำงครตถนนายแว้ง
 ฉนของแล้วว ทานชวโรคอาหารเหลือนเคมเห็นส่งโทข้าง นาย
 แวงฉนของทูลว่าอาหารพระบาทมโคชวนชวายุไพบ ำงโกพระราช
 ทานอาหารวันละนอย ๆ แก้วาโกพระจ้ามรงค์ในกระชานนถน
 ถวง ๆ ทูอแล้วำงฉวายุพระจ้ามรงค์แต่ขรมกษครย ๆ ก็พระ
 ราชทานคน โทแก่นนายแว้งฉนของน แต่พระวราชทานทง โท
 เป็นเสนาชก นายแว้งศุภม โทมสวามภกษคร พระองค์กมทงพระ

นันทกรวาลจึงทูลขอว่า... ๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว

๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว

นันทกรวาลว่า... นันทกรวาลว่า... ๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว

๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว... ๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว... ๒๕. นิตานเรื่องนางกระเชอรว

จะประพฤติประเดี๋ยวใด ๆ ข้าไร้อาชนโคจร นายสำเภา
เขมรกาลก่อน พังนางกล่าววาทกโคจรว่าประตงพญานาคคือ

ประตาร จึงเรียกพรานมิดามาไปเอานางราชกนิ วิทยางกระ
เชอรวนมาไว้มากัน ส่งนางบรมมศรใส่ถายพันทรงมน

ไปให้เป็นภรรยาแก่นายพรานมิดา นางก็มิดกรวนกราชยาพา
สวาม แล้วตาไปเอกรกระเชอรวนไร ส่วนพรานชอนปลาโค

ส่งมาทางขนิศกรารใส่หีบขี้ตอง ไปส่งพระแสงเมงรักอยู่
หมกโกมาเช่นพระ โขขุนแก้วตาม

กรนขมิมาศลาขทรวนางจางวาทพรานว่า ท่านชยาท
ขำณาตขาคเขมหนักหนาลอย หารอนเลียงเพศ สันชอชธรรมเดค

จึงระเกศลาถเกศผล ๒ คนก็กักทวนจวช นชวาช ไปดังขำใหญ่
เขมคอง ไมกฤษณา พรานสาขมาไว้มกว่าไมรุกท นางชม

นวลกษณรกรสกถน จึงกล่าววว่าไมนม ในประเทศ โคท่าง
ทายมาไว้โพรงตลาชชายโคราคา พรานผเคอชจวนจวชไป

เคอชทา นางอยู่เคชยานโคพราแลชวากันเลงลคเฮมคแกก
แก้ชวยชเนเฮาส์วรรณชชวไว้โคเขมขนิมาท

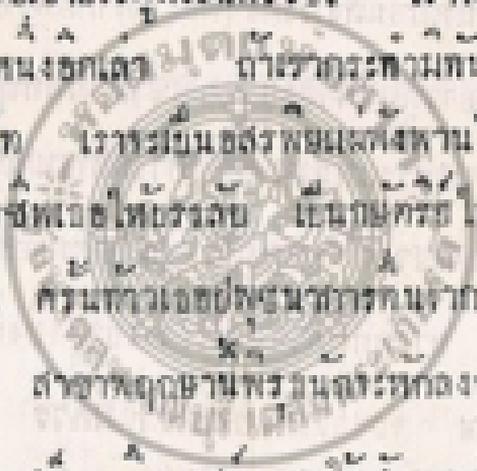
ขมิมาศลาขทรวนางกล่าวแก่พรานว่า แก้วนงไปไมชทนา
เวลาเช้า ๆ ท่างงมกทักแลนดู ไปให้สนมรรคาทาทชช ๑

แล้วทรงถลันมาบริเวณซำฮาด พรวนถั้ประพุกคามค้ำนางทกลิ่ง
 ทักองเวตาเข้า ๆ ไชว ฆนไกลโก ๓ โชนัน แล้วทรงนวกน
 ถลันมาบริเวณซำฮาด พรวนประพุกค้ำว่น ๆ ฆนถักดงอญ

กรีนกาลวัน ๑ มีคมาขรยสงขรเมศรขวงนทูกกอลฮาด

คราพรหมมาเข้า ไทพรานทงหลาย ไปคามเสกข์ออกประพาส
 มฤค ฅ รวชี่ นางมฤคชยาคันคั่งเสกข์งไลโต ไทคาคไวคย
 ควังมนคะ นางสงขำควงงมแลนคามเสกข์ ไทคณมาพรทงนง
 ตามพระโองการคามว่าขอโรไชว ฆนทงทูลวาชอฮาดุก พรวน
 รัชคานลวกไปคามเสกข์พระราชาเนน โยคณมฤคชยาคันค้ำไทคญ
 ทวงเธอทรงมาพรทงนง โยคณคณนง ฆนชวง ไลโต พระองคคเคยว
 พรวนกันแลนคามไป ๆ ทงนมาพรทงนง ทวงเธอเสกข์องจาทกลิ่ง
 ฮาซานนย เสกข์นง ไทคณมฤคชยาคันค้ำ ไทคสาชา พรวนกันนทอก
 ลันชอนมชามาถวาช ทวงเธอครสอดประพาสคามว่าคานชงโค
 ไทชนงสงโรมาคังทริช พรวนรัชพระโองการว่าคโคมา จังนง
 ไทชนงชนระ คณชง ควังมฤคชยาคันค้ำคณ นมเนชอนมม เข้ามาถวาช
 ทวงเธอทรงเสกข์ค้ำราญแล้วทริชคคามว่า นางมแห่งคานกถ ไท
 พรวนทูลวาชอฮาดุก ทวงเธอคณนชองพระองคองไลชยาคันค้ำ
 ประกาศทริชว่า เราพระเสกข์นชยไทฮาดุกฟังทนา ทริชแล้ว
 เสกข์ประทักประทนมทลยไป ในกาดอนน

ชนรเมศร์สวาทะเสถียรชายนน หม่อมมรเทพกกาโสมนัส
 สักการบณก มีภรรยาพระโขนงชาย ครนเห็นท้าวแก้วท้าวเข
 ประทมกลอยแล้วทมิธมรภักนเกศกว่า พระพรทากษครบทรสมีเส
 เทพยกาย ไถญมเทนคมมทศกักกาใหญ่กว่าทรงนงกว่า ทนเมธ
 มธากษครวธาเรชชกาภกษีสถานพฤกษ เราเรชงสาชาโศทกทย
 ตามทนกเมธเรชเจ้าประศพระนครไซเร เราเรโศโจนทวาร
 ทาลาขลงทยททนงชกเลว ถ้าเรวาทระทวมทนมเมธเรชชาก
 บรรทมกลอยสนท เราเรอินธสรพณเสกษฐาน ไถญชาวทชอน
 ลงคอกประศวาชโพธโศทวระลย เนนภษครย มีเสชาวาทชวภู
 โศทงอยู่ถถวน ครนท้าวเขยปลระนาศกรทนเรกษบรม ชาวก
 กชูลไปทนทว สาชาพฤกษานพรนลระทกขงชชเชญเสกษาง
 พถน ท้าวเขยเสกษเห็นชชานชชาโศโศญญาทวชชนพระบาท
 มากผาคโศนพณฉาชา สาชากทกนทชระถกษระเนชกพระองค
 ลงเสกษพระทยทวาท มากผาคโศนเมถนพกเคชวถถถถถถ
 พระนคร ชาวกนถนคานเสกษาทกษลสาธาโศโจนทวารเรทาลาข
 ลง ชชเชญเสกษางนพถน ท้าวเรชกษบสาชสนนทนนชเสกษญา
 ทวชชนพระบาท มากผาคโศนทวชชชเฉลย โศโจนทวาร
 ทาลาขลงชกษชวณนทนท ทชท้าวเรชระถถถถโดยถนนทถถถ

อันเศรษจุไซรเป็นนรชนปลงสนอัย หากมีอศสาทรกกระทำณแล้ว
แลผลอญฺรงโคโศทธานบ่างสกันอัยางมกรพชกณ

สญฺชพว สทาสอัย เป็รชยประเทณางชนนทกญมพิ ชง
จะเขาใจทาสกรรมกรโค

นนทกรทรวา เออ ชนนทกญมพิโณ สทาสางสำนบง
เรวระอพง

๒๖. นทานเรื่องเมอญฺเจาตลโ

วาชาทอรรททาส ส่วนเศทรนรทาสกรณกรมชราชกรร
รทนมโศสรยสนบศณ กวงเส็รระสนนศนศร ประทอชกวยสทล
อศิวทลพลโยชามาศย นนชากนรชยอระอเนกคณนา มีคาม
ชนนทอชฺประเทศฝ่ายประมมทศรอกกร โศทณ กญมพิเชน โทญฺน
นนแลมโคเชนนทนคคณนา งามโศทาส ๓ คนคนมกรองรภษา
โคทงนน กรนโคชากโลโคไซในบ่าไซริ คน ๑ นนชรูป
กญมพิสเราอามะไวกรายนชชนน คน ๑ ชนแลวประหารชก
คชชงชง คน ๑ ชนคางไวแลวเมกเมนอชฺ ทนโคชากมา
ชานเมอเชน กญมพิแลเทนแลอญฺใหเชนทูกาชชกร ชานเรอชวย
โศชนาทรวคตาดงถาร นนชชนเจาไวกรายกรณ ส่วนผลาด

นนทบุรี กรมม

๑๔๗

ชนเจ้าสถิต แด่เสนาบดีกรมมหาดเล็กสถิตเจ้าโตซึ่งส่งมาซึ่ง

ทุกวราศร ทนตั้งไว้มโถ้วรายนายเท่งกับแม็กเม็นไป คุกร

สหายนนทกรวาช แด่กฏมโหยังกาลสถิตกษณ จะช่วยกล่าวไป

โยดงเศรณฐุชนชนชบยกแดงเราพระมหากาลสถิตชาง

นนทกรวาชจงสรรเสริญว่าสุนทรโพเรวาก็ แด่ถาวรสา

ยคนเส็นนวาสพาสณาไม้มละย

สัญญาจงชาชถาวร นายเส็นนวาสพาสณาไม้มละย

นยชนเขดงชางมทรอ จงถาวรโพเรวราชชอง

นนทกรวาชจงเส็นนวาสชอง

๒๗. นันทกรวาชนายแวว ๒ คนที่นำทองพระโอง

งามบรมราชชองเศ กรงพระนามชองภูวนาลศชราชวงศ

คำรงสรอยมโหฬาร ผ่านสมชค ๗ กรงกาลสถิตนครอนชวร

วศกรวาชชองญวาทรร แด่เทรณฐุคนบรชชองเศรณฐุคคสัง มี

เศรณฐุ ๒ คน ๗ ๑ ชองคณชาชอลเศรณฐุ คน ๑ ชองมทชอล

เศรณฐุ ๗ กง ๒ นนเส็นนสนทกน มลคชชองญวาทชองถาวร ถา

เรามิชครเข็นเศกร ถานไซรเข็นบศชราชู เราเรมยกให้กรชอง

เศกรฐวณคชวชกน ถาเข็นบรชชองเศครเสมชองหมชองกนไซร

เราขอโทษเขมรบกกัน ครั้นขอมามโคขณางกรรยาทง ๒ นน
 มกรรล ประสคเขนบรยทง ๒ เกษมรูกโทครองมกรรภาพไทย
 สัญญา ธรรมพรฤคสรพหลิง โภกสมพรหมกัน จนจรกาลฉน
 มางอนกลองกพาศรมรูกศรทง ๒ นน เขาถววย โยชนนายแวง
 ชยเวร ในทองพระ โรงมชาก วรรวัน ๑ นายแวงจ่ามรราชกัน
 ๖ เรามานอนเวรเลาเวรพระมาถมพระเขาชยทวกเนนนาน
 มาถล เจ้าขอไทยนอโค โยชคณาชวาลกษณะระชะคาคกล โย
 นายแวงคน ๑ สลวรวา มอกลาหระฉนชววยเลาเนนไทยชอ
 สคชเลกทากระ โยช มอสมรชวราชระโยคทอช น ๑ ๗๔ชกวา
 ชวนชวาชแลโยคกันน มอชชวาชชววยเว้างชวาชงเลาสกน
 ทง ๑ มนทงถลวากนชววย

๒๘. นิทานเวียงจันทน์ทศบุตรเสรมฐิ

ในอศคกาล ครงสมเคจรอมพครโยคนมหาราช โย
 ราชกันแอกลาณสมยศกรงทรรพามทานคร มงคัง โยทววยชคช
 ทราทหมฉพฤคมาทชพลทกรงคองเนกคณนา
 มีเศรมฐิ ๑ ชอชนกนคเศรมฐิ มยทววยชรัตนทคชชชโย
 ๗ ชวน ๑ ชกามารทวองแก่กาดกรยา ทวสทวาสาเห่นวณเศรมฐิ

บุตรครุฑณชนก ก็กษัตริย์กันดอบดอกเอากรพอสันปลิวสทลยหน
 ไปยังประเทศอันสิ้น ซึ่งแก่เมนมมและเพลงวรัตนกช ๗ ไปสู่
 สำนักโหราพยากรณ์ไต่ถามว่า ข้าแต่อาจารย์ ๗ เองพิจารณา
 ชะตาเจ้าพี่ชายจะเป็น ประ การ ไท ข้าง พราหมณ์ไทรามา
 พเคราะห์ศุภแล้วทายว่า ยัง ๗ วันวารพระทนาน เจ้าระโกทอง
 ๗๐ ซึ่ง เราขอเข้าเฝ้าขอ รักษมนกันนมารทนต์กช โท
 ประกอบการงาน ไท บูชช ขรโศกอาทวร แล้วกันชนชอันสิ้น
 อาหารอันสำสมไว้ ครนวมท้าว ๗ นั้นอีกก็อาหารแต่ขเร่ค
 มาเทวดงยธาธากริม พระสรวอดสรกษณกช กชรัตนกชของ โกร
 ว่าโหรทนายว่าระโกทอง เราพลอยชมนมมันถึงระตคกว่าดาโค
 ๗ริงไซร์ เราพระกระทำญชคคคสมน เปื่องขคามาอรรค เมอ
 ไมโคกนมนกรมชชโค ๗งชโงชวานเข้าประหารเส้าปราสาท
 ทของนชมนน สรวรดกชกรรายลง รัตนกชกช โท ๗ชัว
 เจาเจาแระคชโยกโกทอง ๗๐ ซึ่ง

ในกาลณนนายแวงสพกสรวเรตญว่า ท่านเจ้าโพเจาเรค

แควววายญญชการทาม โคนนจาเชนณโค ท่านจงถว
 เษงชชางนชชกชน

พระราชทานวักถาวรณมาฝากสหราชอาณาจักร วัฒนคุณุปลกทั ไ วั นธ
สหราชอาณาจักรของข้ากของไว้ถมระ ๑ ข้าระฝากท่นไป สหราชอาณาจักร
เขาเขาไปดววยควยเจก วั นธวักฝากมาถคองน่นไป
กรณชามาตยไปดงจงดววยราชสำนัณแถวถววยมาถคองน่น วั
เป็นของวัฒนคุณุปลกทัทกคนชวทฝากมาถววย สมเเกะพระเจ้า
กฤณญราชธรรมนทศรคพระกษัตริย์วง พระพระเจ้าพงววยคค
ผูกตทกประกาม กอสมพระประณาวักถาวรณแถงนทอง วั
ทอมทชยพรณทศกฝากมาถววย น่นวักนชยกคแถงนชอง
ทวาทคองประสงกศัษริ์กโยมเมระแวไรว วั นธเราจะเสนชอง
คอง โถงงชวาท วั นธจะเสนชองทงนทคสมารเสนไปทมกไป
เราจะ ไทอนุศรคค ๑ เถนนเทกททจะพระเสวริวั ก วั นธเป็น
ประ โยชนนชยวไปถวาทหน้า วั นธแล้วทววธเลชกรนุไก ๑
เล่มถวณมมททชวเคช วั นธกรทชชกถอมว โทงแถววัฒนคุณุปลก วั
กรนชวมาไว้ควยคค

อยู่มาวัน ๑ กษัตริย์ทรงพระนามชอพระเจ้าอุททธาราช
ชกักรงคพลทศวรมาลชมกรงมหาธาชาวานนไวศรชช ส่วน
สมเเกะพระเจ้าทพวธราช วั นธแถนทมทศรคคคณเสนนาค
โทมทชมถนณเถกาทโดยพระนคกรททมูธรนราชชาคค สง โท

เป็นนครมหาอำนาจ

มมทัศนยศศึกษาศึกษาการเข็นหินมาก

นักแล

สัญญาหงเงอยว่า

อันชวนชวนไกกมมเหมยอ

ทุกคนแล

นบกรรราชกล่าวว่า แม้นชวนชวนไกกมมไกกมม ถ้า

แลหาญญาธิการมไกกมมเป็นการเลย

สัญญาหงเงอยว่า อธิษฐานขอพรนิยายโหราจารย์คนหรือ

สหายหงเงอยไปแล เสร็จขอพร

นบกรรราชกล่าว เสร็จแล้วอมาว่า

๓๐ นานเรื่องตราว่า สหาย

บรมชาติอาตม์ศรีและโยธมาจรรราชเจ้า ไกรราชฉะ

ฉะ กรงรมยนคร อันบรมคู่อศมกขยราชกรพิขทุกประการ

มการว ๒ สหายมาเข่นพรมอนรักยาทองพระโรมมไกกมม

กาลวณ ๑ ทารว ๒ สหายนเข้านรราชกันว่า เรามาทำ

ราชการขอของ พระมศุ พระกอนนิก นานมาแล้ว แลกรมลล

ประโยจนส่งไกคส่งหนงคหามไก เราะประพทุกขประการไกโรค

ทารวณ ๑ ว่าศคชำระเผาแหนรัช ไชยชัยโคยสศิกราง รกมคค

ระโกศกุงเกว และจากมรภควณนกรพลชวคองหนก ๑๓๕
เคหสถานกุงเกว ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
ราชภัทระเป็นประโยชน์กุงเกวแ

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕
๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕ ๑๓๕

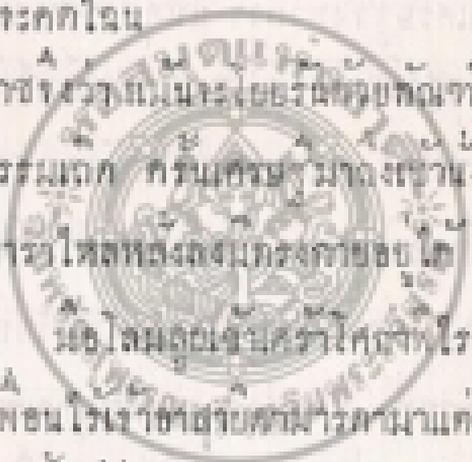

นายโคบาลเหลือบแลเห็นเจ้าทีโหวาย มาแจ้งการแก่
 ขรรษิกค์เศรษฐี ว่าเหตุการณ์อย่างไรมิได้ทราบอยู่
 บันทึกประจำวันลงจะสิ้นชีพแล้ว เศรษฐีตกประหลาดพิง
 นึกภาแล้วจึงวาระคนมาการแล่นมา

สัญญาพิงขอกว่า สหายเฮย เศรษฐีแล่นมานแล้ว

หลากนักสหายจะคิดใจ

บันทึกประจำวันว่า เมื่อนั้นเศรษฐีบอกคนาประหารประการ
 ไท่กักคามฉกรรรมกั กรินเศรษฐี มาลงชานลงลงมออุทนา
 ลอยหลัง ชัดสีขาวใสหลังลงเครื่องกายฮอโต หวากโหวะรถ
 เลทนมมกลสง เมื่อลงมออุทนาโคจากไร่ว่า พอสเฮย
 เจานบันทึกประจำวันเราเข้าสหายมาตามาเคองเจอญ โทจนโก
 เขินเศรษฐี เจามาสนชวในเข้ากลางทางทุเรศร้างนมไพร แม้น
 อยู่ใคนฤทคามนว่าสลถาน บิสามารถการแก่งสัการเจ้าโต
 ลชชา เมอมาอยู่ในกงชัญนส์กขัญญา โอินบันทึกประจำวันแม่
 แคนไปเมอหนาเมาระเทอชวทาใคร ไมมเทมอเขาแล้ว จะเห็น
 นกขอมแก้วสพายทองทงพรองลงของเขาสุวรรณ แมยจะ
 เศร้าสลกอ บิสามารถเคยส่งนำส่งทญาทุกฉวันทุกเวลาเข้าคำ
 ไท่กรรมมาทำจากพรากพลัดอกแม่ไป

นนทกรวางโคพังค้ำกำสรวลสลดใจ ค่อยชายนัยนคร
 มาแลดู ในใจให้ละห้อยคิกระ โคร่งกลับลุกอนไปกัยเศรฐ์
 แล้วคิกชายใจระอัยศันแก่สัญญาพิ ทุ ระเขาระเลินว่า เกรธาเทธาร
 แกละท่าเล่ทกลมาชอาชางงแล้วลิกกลยมาโทเงาไซ้เล้า คิก
 แล้วกัผลอนอัสสวาชอกให้ทุรนทุวรายเล่ศรวางววยชิวคิ ครน
 ววยโคกามหาเศรฐ์รูงพาทวง นนทกรวางเขาเป็นโคม่งโคชวณ
 ของเรามาเป็นอัสกนมีคัจฉน หวงกัลลุดมโคแล้ว แลระไปน
 คองโมมพชัยฉากเลช ราชระลอปโยนเกศุดานเดก ริงสัง
 ยรม ๔ คนโทชอุชยาลรชานนทกรวางว่า ภายครเราคชยเสธม
 คชยหายคลายโรคไซ้ ริงระอัยครเราคชยไปกน ภายครเรา
 นฤชพิไซ้ ถานทว ริงสังสัถลลาคคพินครเราคชยเคระองอธังการ
 ราชระณนเดก ริงแล้วเศรฐ์รูกกลลยเทวียน ๕๐๐ มายง
 คามสัดกน

ฝ่ายชรม ๔ คนซึ่งเสานนทกรวางน ครนเวลาสาชณท
 เชนลงริงปรกษากนว่า เรามาชอยู่ในกลางโพรณเข็ดชวเข็ด
 นกหนา เวลาเชนลง ทุ ระ โกลค้ำพาลมฤครายพิศคณมพิงส
 ริงทรากคณองรายการ เเราะเอาชนโกมายชงกัน นนทกรวาง
 ก็ไม่เชนทพงแก่เราโค เเราพงหลายคชอกชองกุดชอนให้ริงโพรณ

แล้วจึงพากันกลับไปเด็ก คึกพร อมใจกันแล้วก็ออกของเพลง
อันใหญ่ ลูกหญิงโพงงอนใหญ่ท่วงทวนพ้องกล่อมกตยนภา

ทาศ ปรากฏแก่ตาชนชาวบ้านธรรมิกละครรัฐ ๆ ออกมาแลดู
ไปเห็นควีนกล่อมกตยน ก็ร้องไห้คร่ำครวญว่า นนทกราชเอ๋ย

เจ้าเป็นเพื่อนซำกมาสิ้นซำพาทบคามารกาเสียรังแล้ว ส่วน
บุรุษ ๔ คนครนก็ออกของเพลงแล้ว ก็ชวนกันเก็บคอกไม้พ่าง ๆ

มาชูชาราชรอมกายนบทระราช แล้วอดทนรยกลยไปแจ้งความ
แก่เศรฐรัฐว่า นนทกราชรอนฮักแล้ว เจ้าพเจ้าโคส่งสักการ

เศรฐของประภคตามคำกลอนดังบทประจาร
ฝ่ายนนทกราชครนชรูของ ๕ โฉนแล้ว ก็เลือนลอกจาก

นอนโสมนัสชินขมา ใคสมมในรดชองเวาทงนทเพราะวรัช
ภาทความเพียร จวชระนเมกษเทษธา โทสมนลุมในรดทันทวคัง

ประสงกโค ฉำหวารอสมโคไซร ก็ระนเมกษวาชัยทุกประการ
นนทกราชโคสมคัง ชรารอนาแล้วก็วำเรงตัวแกง ถูกช ลชงกำลั้ง
แล่นไปสันตททางอันไกลจนลั้งชรรลระเชคแกจนวนนคิม
ธง
รอมปลอวก ๑ โทญมศมาคังชอชรมล่งปลุมลระศวอินเขนทันท
สังทราชโคยมาลลาคศผาคเลน นนทกราชกผาคเลนจนนชชชช
จนรอมปลอวก

วันนพอสั่งวทนต์กลาง พาทพวกโรงเชกษรवारเทอวมา
 ทาอาหาร โภคเห็นนตกรวธ ๆ ก็ผากลกขณชนทศค อาโฮยรูออก
 เยื้องสำนของนสนนณดูนาท สัจวทนต์กทหวนทวาคณะกุงคกโ
 ระยือยอนเสอของเถลา สัจกณูกคความทาถุคยศการะตั้งทวราชวค
 โทพนาศ สัจวทนต์กรบพวชววารแล่นประคองชิงกันมาแรง
 คคักแก่จนทสังทวราชว ฉายาทโยยอมพวคคยศการทว ๑ โทญ
 มทมานก ลวงเขมาลงอาณมาเสลธรงพาทพนนชานว

จนทสังทวราชว เหวทนต์โย โทพนของ โทญแลวก็โยเมน
 การคอกกรรมง
 สัจวทนต์กทหวนทว เหวทนต์โยเมนการสนนแมยอชางารค
 โยราณมมาชางไรทวช ชนเสตุเรากณุมวระเรงคาวช
 นชย โทชวาทนพชาง
 จนทสังทวราชวชชางนชยแมยอชางม เหวาระเวาโททานพง

๓๒. นิทานเรื่องสุนัขจิ้งจอกพบกลอง

ในกาลก่อนพระเจ้าเสลราช เหวยสมอชย ๗ กรุง
 วิกทวชวราณนคร อนมปรมณทงกวางชวโค ๑๒ โยชน พระ
 ชक्रमเสลกรงพระนามชยชทพกลชวณ เชน โทญชงกวาสาวสนม

๑๖.๐๐๐ พรหมด้วยเสนามทานนครพรชโยธามากช หด
ชั้วาพลพาตนระเนกนกรารคณนานมโค

กาลวัน ๑ พระเจ้าเสด็จราชเสกษชอกมาประพาสมฤคยาน
ในย่านเมฆวนาลัย ไชวคไทเลียงแสนเสนามทาพลททวทว
มัทมิงสาสรายานเขนคณ พลททวเสนามชกในกัสนกสนาน
ทองถเองเลนรานลสมสมยคคคจวกลวท มลนาชยาวโพ
ไมรจกกัน ครนเสกษกลยชวียงพรหมกคถละมกถองชยเก
ไวในยา

มสังคาวทวิ ๑ มาชทนคถองชยเกกถมกถองชยชูกราพวง
นชอโก และกลมมชองกลองชางน ในนคคชยาทมชพรณ
เลข แกถถนนาเรไชวคไทเลียง ๑ ชนคระทงานชชยชระกลาน
เขาไกล แล้วทวนถอยหลงแลนถเขามา ชกนทาเขาคระทว
กถองทชกทวคทวชระมเทงไทเลียงกรม ๗ กวัน ๗ สิงคาค
กักกไทคระทลยทล้งชอกมาเทลยวแลค ไมเห็นแลนโตมากคค
วาชระเชอสังนมแกเสยง แลระทชคคชยทชชชวชชวชชวชช
กระโจมชยไมมี แชงไทเจ้าไชอิกท ๑ แกค ๗ กม ๗ กม ๗
เงย ๗ ชองนทาจากระทงานเขาไกลนงชง ๗ กถม ๗ เลข ๗
ทจนนชอนชอนชอนชอนชกคโกท ๑ กถองกสังเสยงคังเปรชยง ๗

สังคาลสะกุงกุศลมแลวกม ๆ กม ๆ เขากกโกถนค หนงกชาก
 เห็นแค่ว่างเปล่า ถอยกำวอชกมาเทากกระชาก ๆ แลวกเพงค
 หมายถึงระมิงสะมาก แลวคนใหญ่อย่างระมิงสะมาก ควน
 กระชากหนงชากออกโกไม่มิงสะโลทคคคกค ๑ คังชากม
 ราชิงใหญ่จริงแลแต่ควมเ็นการ กุงคนพาลยักใหญ่หาควม
 วรรณภทมิโกนนแล

ศุกรสังวทนค ฐานวามลลคใหญ่คนแลวกใหญ่ มีเ็น
 การกชกกรรมง

สังวทนคกรราชชวทรา ขอเชิญเจองมวรบประเสฐ
 กวพาลมฤคเสก โยเจงเดก งามทรงพรามสังวทนคนน
 แทชวราชกษนทชวย สังคาลมวราชิงหลายพวกละ ๑,๐๐๐
 หอมตอมยชกนมาคนนทกรราช ๆ ฆากเห็นพญาพาลสังหวราช
 มีสังคาลเ็นชามาคยนทหอมตอมมา กนแผนงจากยนทศก
 กคกชกิงทวคิงสยวรบคระชกักงโยณน พญาโกรสสังหวราช
 เป็งสังหนาทประภาชดามว่า ถานนเรชชากนวมคระกุลโก
 ราชองชารสังเขามาถงงานเชคเรานทงน สังหวราชรกเงาเชาช
 ชกถามถง ๒ คิง ๓ คิง นนทกรราชกชากชางชกนนามว่า
 ชากมระชอนนทกรราชฤทธิ พงคเมาโคชานองคพระมทามเทคฉว

ผู้เขียนเจ้า โประกเถตัวโทะเวราลงมาเล็ชแด่ลูกหลานมนุษย์และ
 สรรพสัตว์ ในพณภูมิโลกทั้งปวงนี้ และสั่งโทะเวราคว่ากำหนดค
 นามแห่งผุซงกระทำยาปและบุญรักษาคงในแผ่นดินของทิพย์ นำไป
 ถวายองค์พระผู้เขียนเจ้า จนตลิ่งสรวาสโกหิงก์กำหนดในใจว่า
 เออเราไซ้รทำยาปอ้อมไต่วางเวณคองตบคั้วราชทุกศุภาเค็ชว กัก
 แลฉอฉววารระแก้ตัวกระโรหนอ ออระผุกเป็นมิตรไมตรีภย
 นนทุกราชชื้อออบุณษณะก เห็นระยิวระชื้อไม่เสอการ กัก
 แลฉอกรายเถลาปเวลคัระชื้อวี่ ท่านไซ้เริ่มบรมชื้อมาลงสถานทณ
 ชอชื้องานางชื้อยงชื้อฉอฉอมแห่งเรา งามบุญชื้อโทะระสมัน
 สักกณกอนางคชื้อผุชื้อนไซ้ นนทุกราชกัณษณผากมาฉอว
 โกลเถลฉอเถลฉอกลฉอมว่า งามบุญชื้อใหญ่พาโพรพลกตราช
 แห้หนารชะคราไซ้ชูประเทศคั้วคณ โท นามกรไซ้ระปรากอ
 พยคัช้อย่างไร สิ่งสรวาสกัระชื้อคัจฉานว่า งามคัจฉาน งามชื้อน
 มึนามชื้อระผลากว่าทณตลิ่งสรวาส เป็นมิตรชื้ออ้อมกัฉอชื้อมณูก
 ฅณวในอริยวาระสสถานทณ นนทุกราชกตลฉาชาถมหางมณก
 สสถาน ทง ๒ กตงสักขชื้ออริยวาระนเป็นมหามีศรสันทระนทานกัณ
 กัชฉวนชื้อฉอกนไซ้สุคณคุดานน งามคณคณนไซ้คาง งาม โปะท
 อหาพร ฉาสิ่งสรวาสไปฝาชื้อบุรพลศึ นนทุกราชกัไปฉอระชื้อหมกศึ

คือชายฉกรรจ์ชาวเมืองสอคนคศาศา ทั้ง ๒ ก็เสวยสุขเกษม
 รมรื่นสนทนเสนาปราศจากทรงเกยรบกวนกันแลกัน นนทุกราช
 โทษอันสืบถึงทเป็นศกโคขยก็ธรรม แก่พญาพาดมฤคราช
 กนิมนในสารภรณ์ ชอนน้อมแน่นอนในสารภรณ์ทางอกศก
 กเศียรสตร บรมเสนากรมด้วยสังคาสทั้ง ๒ คือสังวทันคแล
 วายุภักธ ชนประพุกมถนทางทรงน

ครนารกาลเนนนิทานมา ถึงวันหนึ่งก็กล่าวด้วยวายุภักธวา
 ราชแก่ทาน ก็อนกลลพญาพาดมฤคเมษะ ออกหาอาหารไร
 กียอหมผลาผลองสังคาสโคย สัตถะเสกษณกลงโชน สรรพสคว
 นอย โทษกถมพจนนโยถนนิทาน พานเสกษณแก่ควงทฤค
 แลนยเนตรขยกลเป็นฮาหรรคามประเวธ มงสะเมษกวางน
 เราทงปวงโคขยประทาน จำเริญเคมทานนทุกราชทานมาอยู่
 เป็นมิตร เรานออกหาหรร เกดอกทานไปจำงหน้าโชน นทา
 นนทุกราชทาน จะชวนสักหาไปหาคฤณชากเป็นฮาหรร ก็จรว
 เรอชไปคางกัน เออ เมษเป็นกระนนเรานออกหาหรรทวษหรร
 สทวษวายุภักธเราเรณงอชยชางนมิโค จำเราจะชุนชองชอนให้
 พญาโคขยสร์สักกันกนิมนทานนทุกราช สู่โคขยนาศโคขยโคขย
 ฮาหรรแก่เราในกถนนิ

ครั้นกาลวัน ๑ นนทการวโรไปหาอาหาร บังคับพญาบาล
 สิงทราช สิงวทนคนเดระวายุภักษเฐาเสาศิขรเพชมรังเดขมเลียบ
 ช้ระเทษชดาบว " มหาวิษ " ชำคัพระของคัมภรจวระภาพ
 ชันขงโตญ ท่านผู้สทายเป็นโณนข่าง ลัทรราชกล่าวว่ามีไค
 ปรากญประการโค

สังวทนคางทลนคณองจาอณคณนสทายมาอบุควชพระของค
 นคุสลาภอกคักรวชโณนค ความมีโคจรจวณและโคจร จมะ
 สมากมอชชชางน ช้ชระมอชชชาก

สังทราชชกถาบว มรภคจวณคโคจรนลมาสมากมอช
 มกเกภภชพนาคนบยชชองจางจรวรณนคณมคชช ๑๔ถล่าวกล
 ลยชโธราจเรารชชชง

สังวทนคกส้วคางชชโธราจคังน

๓๓. นทานเรองเรอคมาอาศัยเกิน

วักลลชนลวงมาค้ว เมชพระเรวพรหมทคคกรองราช
 ฉมยคชช ๗ กรุงพารวณค ส้มเกชพระนางสุนทรเทวเฐน
 เชกชควมเทค มพระสนม ๑๖,๐๐๐ เฐนถรวาร

ยงมีเล่นคว ๑ ช้อสนกเสน อาศัย ฅตทรรทมบรมกษัตริย
 กอชฉมเลขแมคเส็ทวง ศัพระสัคนชนนกลากตณเป็น อาทรรมา
 ชานานอง ๓ ชวี แลวมไทรระกายเคองพระทษเลย

มเรอศคว ๑ ช้อฮาสาถ อาศัยชอชทองพระ ไร่งคูกคม

โถทคแท่งพระยาพระทลวงชูนทมน เลของชพมากเนนนาน
 ฮาสาถางครกราวา โถทคแท่งตทจนฮาทลวงเทอธาธนาตรากร
 รสเสอทมกเสน ชอชคีมมบรมกษัตริย ไชรขมไทรระส

เลย ไร่ลชองคกทานตททนนชอ คมแลททคคชอชอน ไปเชาไมโค
 พระยภลกเลขวลชกทกรเน ไร่พนเสนานทเสน ทชกสันทเป็น
 มทร ไมครมถอชอชวอ ทอวยเชอ ชอชเสนทาในสทาชนท

โกมาเห็นมไครระชอชอชไปเลน ทอวยเชอ ชอชเรนอนกวีย
 ฐนทเสนชอชวาไมโค ทานไชรชอชกราย ไร่กนทคชบรมกษัตริย
 ไร่รายโคไร่เราะพลชอชวอ ไร่เนวอชมาไมมอช ไร่ไชรกนแมค

เส็ทวงศัพระสัคนชอชทอนไร่ระกายเคองพระทษ ฮาสาถางคชชวา
 ไร่แวมเสนทาสทหายนชอง ไคเนไร่โตสทหายเส็ชควเลา สทหาย
 กททาชากชวีคนไร่กททาชาก

ฐนทเสนกัวางไร่เงา เชอชงนอนเลค ไร่เราะเลาธรรมเนนชม

ส่องหา ข้าสำนักกนกนครอศวกวอญ สำนมนมนลลวากเลก
 พระเจนนชามองกัญ พยอมคานกเสณอนชุกชนเกา เขากเขา
 กวมาวาไมมีใครชนมาขลอมแปลก เขากประหารานทเสณเสย
 สันชวค

ในกาลณนสังวทนคทลวาทานสหายมาอยู่ธาศิ์ เกลลอก
 ภาชระมการธรรมเนชมคณ สัทธสกลลวากลยวา นนทกราชน
 ไมผลย เอะทงนเสตาทกเศโธภาศววง ไทกกระทักสงกรรม
 ยุตอนาคชกน ธรรมสโกตนาสไมากหมายาเท โทเณนชาทร
 ทริช กกรสังวคณศ อนุธรรมลลวากลยค ในสงสารเมณโลก
 หลงไมทนช หนนชอมมหรือพนาศชาชชว โยชนอย่างนชย
 กณ

๓๕. นทานเรื่องสุนชงจอกกทะเลสาบหน้าไม

ว่าปางยเวมณายณสัทชอกกทวาทเคน ถลชนชานหน้าไม
 โยระคามภคหมนตูกโคชวสย กภยคชสารไทญชอมารณชนศร
 เศลชนเทณภทวาทเคนกแลนโต กภทวาทเคนกชนชนลลลชช
 เทนชวมมกาทอมแปลก ๑ ไหญ กชนหน้าไมชนชากตงทาชง
 กชางเทบชชชงแปลก อรคชาคชนชชชคทวต กเขาทช ๗ สก
 ลุกเขากทวาทเคนกแลนลลวาท หน้าไมกทลลลลนจากมอพราน

กษัตริย์พรวราช เรือกตั้งสถลมนครแสนแสนออกไป เสนานอกใน
 ไตรภษาบอมลอมปราการ แลค้ายเวงเรือกศิศคราตรีพรพท
 บอังกนภษอิหฺร่านพรวราช อามาตย์หมมนครทงนฉนวนเสลาพาล
 นงนงงว: มีโคตรทวงเกทาทางกระเรงจนอปลากอขุ พระเจ้า
 กษัตริย์พรวราชตั้ง ไทแบกพระยาสาธเนก เมืองทง ๘ ซนเป็น
 ไทอนนมาปรักษาสังเคราษณณดงพาท พระยาทงข่งกันชยไป
 เพราะความแค้น ไทค้ายเบอเวา อวพระพรเจ้าย่นคน
 เมาศราทงอหมทงไปแล: อวทวงครองศิศคราทงในสงกรรม
 ารทูลไปพรอกกตวามค: อวอวรมนพทไปปรักษารานการอนน
 พทระผ่านพมไป ไท: ทวเชอพระพงอถรงมานะ ในพระทัย
 ตั้ง ไทพระเคอขมฉวไปอวทานารทกมอศิศคราสาชชาญชย

ครน ไทศักถูกอสมนดุค ทวเชอภกภพลพพชยาควาออก
 กอชานประเจอประเจอทวขพลพาทนะ พระยาอิหฺร่านพรวราชเจ้า
 วยกรราญกชานพลพาทนะ พระองค์กษัตริย์พรวพาลระคชสี
 ไทศักอศของพอง ๆ พรน ๆ หลง ๆ หลา ๆ ระดำระดำย กกลาสาช
 จรทานฉค ๆ ฉชย ๆ กำฉงพลกันชยกวาชาศิก ทวเชอแฉช
 พระทัย ปลาดฉงรากพระทงงอชชาภกลยทอกรซาชาไป
 พระองค์เคอขวสัน ไทศักอชกันจนฉงคามเนสาท

มาเลของไว้ แลเสาทโธโรโกวณฺฑคุปฺกอนฺชาพาไปเลของแลผกฺสอน
 ชาพระบาททั้ง ๒ นรวินมอฺตรเกยวกัน เทคฺสฺทวสฺมาคมคยคน
 พลาดก็ประหลุดโดยทวักพาด อนฺชาพระบาทโธโร โทมาสำมรถก
 คยคนกสฺทอมน เทคฺชนนชอพระชงคางทวาย

ท้าวเชอทองสงวนาการกยคนค แยมพระโอบูชอกประภาย
 ตามว่า ท่านเป็นกวีโรจนาศิลปในวโรโกว อยกไปในปรโลก
 ไรทงาน โทเชนมนนช มอฺตรนชวรถนช อมพระมตามนคายส
 กลยมา ท้าวเชอทวักมมาศวโรกนชช ท่านอนมสการชวตฺนถาว
 คยมอฺตรกถา

พระมตามนคยคน อสโรทวักพวักวโร โทตามว่า ธรรม
 มพิศรเสกฺรมาศทวาชาน โท มอฺตรเสกฺกวราชกาสง โท ๗

มอฺตรกถาว่า โอบมาประพุดฺทวราชกิทวนกิท ในราชฐานคย
 ประการโท ไรจะเขนคณแกกนมนกน พระอาทวราชโทเมศคทา
 คยประการกนณ

พระมตามนควราชพระทวว่า วัชรคยคฺสวไปกนชอชวช
 ธรรมพิศรชานนคิทมาถวาชโ

ท้าวเอกพระตยกิจจานง เอ็จทรงพระราชาธิกษัตรวย
 ผลตอชกชกตรศุปก แลวองคยว จิตรศุปกพอเราเงนากษ
 นไปไต่แกรราชเมเสี ณ กรง ศกาทวณกรส่อนตั้งแลว พระองค
 กษัตราชชกษตรวยพระอำรงศกษณทลวศนยกรศุปกแลวตั้งไป
 จิตรศุปกเมอไป พาพวกเพอนไป ๓ ทวี ๔ ทรงคนชือ
 วายเวหาธกวี ๑ ชือสูงผลกวี ๑ ชือชนกฤทกวี ๑

ครนลงกรงทาลเมหะ ไรตถกนถอย ณ แภยสังทญช

นน

พอนางพระยามหิตชานศรชว ลือลือไปกกรมารชช
 ณ ๗ กษัตราชชกษตรวยพระอำรงศกษณทลวศนยกรศุปกแลวตั้งไป

พระเมเสี ๗ ทรงอำรงศกษณทลวศนยกรศุปกแลวตั้งไป
 เสกษนราชไฉนรเมอชกษตรวยพระอำรงศกษณทลวศนยกรศุปกแลวตั้งไป

นางท้าวเอกสังมหาเสนา ไต่เตรียมพลจตุรงค์โอรชทว

ไต่ไปรบพระองค ทรงจตรศุปกเป็นนายนางทวชกพลไปเป็นทัพ
 หน้า นางพระยาเป็นทัพหลวงไป ครนไต่ลงพระชาศรมกษช
 ชงพลไว้นกไกล

นางพระยาชเงาไปนมีศการพระณ และนากษตรวย

บาทพระราชาสาม

พระท้าวเจ็ด มีพระโอรสการประภายตามดังราชชนพระยา
ชนทรมารยวกราณ

นางท้าวทูลว่า พระธำมณศักดิ์ ๘ ขึ้นเป็นไทยออก
ประภาย พลแห่งพระยาชนทรมารยวกราณแพทงทนต์กน
พรหมณาจารย์ ไท้พลทวารแสนแสนเศลากรรเวทษา
ออกมาเจ็ดผู้เสกฯ ขอพระธำมณศักดิ์ทศกัณฐ์แกว ธรรมกษัตริย์เจ้า
วังอ้าลาพระอุช

พระอุชางด้วยพระพรวิ ธรรมศุภราง ไท้ชนศีลามาแรง
มาก อากมะระลือชกนแลสุวรรณฉนวน ความยอดดังพลทงทนต์
ไท้ชน ศีลาคอนมฤคชังไว้ อดลธรรมธรรม พระคุณชก กุณชาพร
ชัยศีลาเป็นสุวรรณทศ ธรรมศุภรางแล้ว ถวายท้าวเจ็ดไท้พล
ทวารมาชนไปตามปรางคยา

ท้าวเจ็ดกษัตริย์กตกลดณมายังพระนคร แล้วพรหมณ
ศุภกักรวิ เวทษาพรหมณาจารย์ พรหมกนทาสัมโภชธรรม
กษัตริย์ ๗ ราตรี แล้วท้าวเจ็ดมพระโอรสการไท้พาพระยา
ธำมณศักดิ์ ๘ ขึ้นเป็นไทยมา ก็ไปรศปรานพระราชทานรางวัล
ไท้คงคนกษัตริย์ ประเล้าประโลมว่า ท่านทงทนต์ชยาอ
ไทยกณชาแลชาพรเสนลย ข้าพเจ้า ทศกัณฐ์ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑
ณชค้ำกนชนรพาด

แนวพระธำมณคณมโนมจรกถาทูลว่า ทรงนถเป็นลล
กรรมก่อนกระทำไว้ ไคลยเกษมแล้วเสวยทุกขเสลาโคโคกเศร้า
โคกกาแล้วแต่ ถลันมาเสวยสุขทรงน ถเช่นประเพณีสัตว์ในสัง-
สาร ขอเชิญพระองค์ทรงกรมโศกวิยสังคการ โคขสารทศ-
พิชกฤทราษย์อุยัค พระองค์ระอบคณาภคหน้ากระโคโดยสรวรค
นมเดก ทูลแล้วบังคมลามาครองนคณองษาเสมาณตลตง
๘ กงเกก มโนโกมวชอวณพริทวิธธมารถรานเลย

“ มหาวิธ ๑ งามคกรรชค จากอชตงหลายทูลตคทกน
พระองค ถลนเวธลชการณคกรรชคณนคองจราชชกนพรวราช
ฉรณน

๑๗๗. นทานเรื่องหงสทามเตา
กาลก่อนมสิวรวรณราชหงสค ๑ ชื่อสิวรวรณควมคว ๑
ชื่ออมรพนธช สดคชช ๗ สีดานนคคคยคกรสังชรทนชกน
ยรรพคชน ๑ แลสิวรวรณหงสนนคากนไปหาอาหารองสิดาน
สรีระ ๗ นนคเภาคว ๑ ชื่อศรมมาเป็นมครสันฉวระควยสิวรวรณ-

ทรงตั้ง กรมกัถามลงดาเถื่อนสดานทอชุกองหงส์กั้งจวสดอน
 ธิม ชาติมรสอดกนทก กษัตริสระเหนอญญอรรพทโพน ผนุก
 สยามมเบญจชอชุกมคระการกวยมกาเกสร์ สวรรพมาธวาว
 สัจจระเหินสาสัถกรมยทาดชนทรายมโก คุมกักคโงกโคโรไป
 อยางอชอนวอนวา สหายโคทวาชามาไปชอ ณ เจ้ากษัตริสระ
 นนเดก

สุวรรณทองสิงคตมว่า เซอคัถามเดก แคนวาสทวช
 บังจระสงวนท กะระระอโตโตโคแฉวครอชุมรบว่าโทมทชาก
 มะระระงอโต ะระจจวนทกชอชอช สหายมมททคานกาพ
 ชากมะไปในการชกนทวยเดก

สุวรรณทองสิงคตมว่าทอนไมสานทวย คุมกักค
 โนทามกลางทอน ในระเหทเทมมาเชนภาดา พาดสิงคตจ
 รอกทม ๑ รมา แฉทอนทอระ ในพญาทงส์มาโทคท
 นนททนา มาทาชชक्रमชนอจรรคไปกจน คุมโกชนเสอ
 สิงคตจจว่า มอชทนโตโตไมโตโคธาโอยุชอกบรภาชนา
 กทนทกคกลางมาจรรคคตงกชทนชยุท มงสะกัแกกกระเคนชอก
 ราชกกระชอง สิงคตกลอชมกนกันเชนชาทว คุมร วายภากษ
 ฎโกมรคคตาควยโตโตไมโทมทนชการทาชระ โยชนมโก ชง
 ภยพนาศ โยชงแกกมเทมชนक्रमชนมโกสิงจวนทจวชน คุมรวา
 ยภากษสิงจวทนศ ชยางจรรมนนชมโอยาณชงมคังจชก

อาหารอันชอยใจ ไปให้มณฑกก่อน จึงมากระทำกตกรทศนกาย
 หลง ทศอาหารเคียนนางมาโศกเกรวยวิโลก ซึ่งซึ่งเราน
 หนักหนา ช้าเลยเราเรากำมณฑกนเห็นอาหารโตโต ก็คนแล้ว
 กกระทำอาหารมาเอาเห็นใจมิโคยวิโลกอาหาร พราหมณถาม
 ว่า "ภตุเท" กกระทำผมศรี อาหารโรคอาหารโณางหาม
 โภชนะ นางพราหมณนางว่าอาหาร โหระแผลเลือกคนเสือก
 สลักอัยกหลากนกลโศกเรวิโลก กังนวิโลกกขหมนกงพราหมณ
 วจกล่าววว่า ทำโหระโตโศกมาชระโศกโศกเรวิโลก นาง
 นางว่า โศคน หลอกแผลอ โหชะลาหระมณฑก ททาน เลยจน
 หนักหนา กำนโคยระลอหระมณฑกโศกเรวิโลกเห็นระวาชชีพ
 พราหมณกล่าววว่ามณฑกนกระทำระกน ระกนคยของ กนระชมาแล้ว
 แผลเจระกนเลาอัน โศคน อนงเราโศรชากพราหมณาชระ
 เจาเรนากนสลวอชมชกน ผลพงศารคนเทงพราหมณ
 นางกเรง โศมนสลกภกคณทรวง โศกเศรชทนก ชาติโศนชาน
 ระโศกชชีพอชญา พราหมณเห็นภรรชากีสลกลไปลงวิคคโค
 พจนาคนามณฑกนในโศกเรวิโลกน ครนรุ่งเช้าพราหมณกไปช
 มณฑกนมาประหารกวยเทลกนเทลกนคยระมณฑก ๗ นนแลก
 พราหมณแล้วกนชช

พราหมณ์จึงถามว่า เมื่อกากระบิษยฉายด้วยคาถาพามา
 เสด็จในวังชนกทศนา บิษยเวฬุประหารทานคองธรรตลอกแล้ว
 งามไกรทองเพราะเหตุอันใด

มณฑกนางงว เมื่อกากระบิษยคาถาขามาข้ามแดนเทินทาน
 เป็นปฐมสรวณะทพวงช่วยไทรอกชวคโค ขาจรองโศกทานกรณา
 บิษยทานมเหสีทพวงประหารระดมเองแล้วระรอนทาโครชนอก
 เล่า พราหมณ์หงกกกกนักนางกรวราชกมกรเป็นพราหมณ์ระรนา
 สักวงงมชอชยเอช แล้วพราหมณ์ก็ระรอกชยโศสธโสชากมแล-
 มณฑกานน แล้วพิลาโยววงโองงทพวงประหารสภยรณช แล้วก
 กอชมาชงเคศลธาน นางพราหมณ์ระรอกชยโศสธโสชากมแล-
 มณฑกเป็นอาหารแก่เจ้า ถ้าขามโคมระรอกชยอาหารโศสธโส
 ขาจรองเลา พราหมณ์จึงคอบว่า เจาระมรณะรอกชยามผลกรรม
 ของเจ้านัดก

ถาถาณชาชชยอย่างธรรมเนชมคณแล้วกชอนวอนวาชชเจ้า
 โศกกรณาแกชชพระเจ้าคชพราหมณ์ กรณา แกมณฑกานนนัดก
 สิงทชานคกทลแกสังทราชว่า เจาระมรณชชชวณช
 ชชารณนมชชอนก เพราะในกชอนฉาชทอนระเคชมมแปลกมา
 ณะมกกระมณช

สั่งทราวิชักกว่า ช่างทางกลาวนธรรมแนยมมทวอง
กลาวไป เวารของหง
สั่งทราวิชักกว่า ช่างทางกลาวนธรรมแนยมมทวอง

๔๐. นิทานเรื่องนางหงทก

อุกกกาลดษรรมบหทรประมารราช ไกรราชางแขก ณ
กรุงฉวราชนคร มณฑลไทย สอนชาวมาตัญญู ในความนิยมฝ่าย
ปราชญ์เทศกแก่งนครนน และเนลิกานนแคอศกเทกมา ขพอน
ระเซามาเทศานเมืองหงชวระเวกเมอชวระเวกชวระเวก ในสาร
นนโกนาลองหลาย ตามมาชายในนครนน เกนพลาฆแลก
ชานเมืองหงปวงพลาฆ ทรงมมาถนอศกชวระเวกชวระเวกชวระเวก
เมมใหม่ แลกทองสาว ๆ รับร้อย ๆ วันนอ ๆ บ้างชายบ้าง
ชอชางไปมาครนเนลิกานนแคอศกเทกมลงนาลองกศกสน ทม
มกชกาถมาวระวอนวิศกคมนาฆ ส่วนศรชกาศรชกมาชน
ทมู ๆ กศคมโกศคณมกชกา วิฬารกแลนโลศรชกาสนชเทก
ทมอชเจมนแลก กศครชคาชวิฬารไป หองสาว ๆ เวารอง
วิฬารกแลนโลกสนช เวารองสนชกโลกวิฬาร เวารองเวารอกคน
เชน โกลาพลรณชานพกนคชทมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมม

ห้ามปราม ก็โดยอุทราหทัยอันไพเราะพร้อมด้วยไมตรีจิตอันมาก
 านดงกระเถิบเข้ามาหาตอมลอันระยิบ เขาก็กรอขลุ่ยมโหรี
 โด่ไพเราะขวางหน้า ท้าวพระยามหามนตรีขึ้นประชันไป านเกิด
 เป็น ไกลลาผล ไทใหญ่พลวง านบรมกษัตริย์เจ้าพลพุกปาสหุดกชอก
 ชุมนอกพระนคร ุ นนถดงซึ่งฉวยท้าว เพราะเขาวมาตคนเส้าท
 ชนบ่ทอนเคยแต่มาแต่คนงนแต่ ข้ายากทูลเคยหน้าเจ้าไทรชลา
 กนเป็นอาสาร เพราะแต่กษัตริย์บ่มีมา ุ ลลวระเกกกลยเกดชก
 ะเป็นเสกชอวางเมลวกันเจ้าทวงวงเลกึ่งฉวยท้าว

บดินทร์เจ้าราชเอกภพระยิบ สมุชากศนียากท้าวโค ุ กศ
 บกชนระเสื่อพงศ ุ ความสรวทอนระยิบระยิบ สหวนตกลดาม
 ดงธรรมเนียม

สักราชกกล่าวกลขอธรรมเนียม

๕๑. นทานเรื่องฤษฐบุสนุชเป็นราชสีห์

กรงเมธกษัตริย์ธรรมาธิบ ุ ยงทรงสมมุติชอยู่ ณ กรงพัน
 ธิราชบุรี ในแคว้นแก้วนกรงนมนคานสงนบกแห่ง ๑ ชุชโนบายชอ
 โยชนาวนา พรวนเกรนเคนชอยู่ ณ ยานนบยชมหาสุนชไปไลนช
 พยสัระชน ๑ นทกเรชบรราชธรวนลงชำระสัระกายแลวชนมา

นชนางผลบลอยุ่โศคนไม้ สุนัขแลเห็นมดุกกล่นไล่ไป ก็ละเลง
 หลงไปลงมหาวันประเทศข่าใหญ่ นายเนสาทคนชนมโกลีเสน
 สุนัขกกลอยมาเคศสถาน ส่วนสุนัขกระเงิงร ไปลงฮากรรม
 พระโศกณฤ ๆ ก็ถามสุนัขว่า มาเคศสถานทใด สุนัขแจ้งว่า
 มาทวชนายเนสาท ๆ หลงไปแห่งโคมโคมแจ้ง พระฤยงชเวน
 ชยูกวอกนแฉก จ่านกนเคจอนนไปสุนชกคามพระฤยงไปทุก
 ประเทศ

กาลวัน ๑ สุนัขไปหาอาหาร ก็พบมดุกชอกฤยงณมดุกวาง
 กชกวางกันแล่นไล่สุนัข ๆ กันแล่นทนมวสฮากรรม พระฤยงอกถาม
 ว่าท่านแล่นทนมวสฮากรรม ไฉน สุนัขแจ้งว่ามดุกวางไล่ข้าพเจ้า พระฤยง
 ถามว่าท่านจะ ไครไฉนไปถูกหรือ สุนัขก็ชี้ว่าชยวากจะเป็นมดุก
 เชอชิ่งชยสุนชเป็นมดุก ไฉนมดุกมีนามมทนคพระขงกว่าชยวากมดุก
 เกอชิ่งไปหาอาหารก็พบพาลพชกชกแล่นทนมวสฮากรรม แกกพระฤยงสท
 ว่า พชกชิ่งใหญ่ขงไล่ข้าพเจ้า พระฤยงชยมดุกโตเชนพชกช
 ใหญ่ขงกว่า พชกชกชอกไปหาอาหารก็พบพาลสทวราช ก็
 ทรนททกทนมวสฮากรรมว่า ข้าพเจ้าไปพอสทวราช ๆ ก็ไล่
 ข้าพเจ้า พระฤยงก็ชยพชกชิ่งโตเนสทวราชโตเนามชชวสสทวราช
 มหาพละเลศกกว่าชยวากสทวราช ก็ชงชยหาชยชกมโกลีเสน

กาลวัน ๓ สัสทราชไปเล่นดงข้าพระทิมพานต์ กัทย

ซาศัสทราชทั้งหลาย สัสทราชเห็นอุกรซาศราชฉิท กัมากชก

พิทขมุกคณไปกระกำมคร ถันฉวะ กัวย ซาศราช สัสทราชอนาง

ราชสัสทนน ซาศราชสัสทกลาวว่า เงามโคป่ปรากฏซาศทงศันตง

ทำนอยู่ในประเทศสณานทโค สัสทราชแจ้งว่า เป็นอุกรซาศ

ไกรสรสัสทราช อัย ณ อาศรมพระมหาคอกมณูโพธิ์ ซาศ

ราชสัสทิงกลาวว่า อากมะระทหลายระกำมพระอุษกุกอน ฉา

เออแจ้งว่าขึ้นพงศ์ซาศไกรสรสัสทราชไรระ อากมะระไทยุกรรมก

ทำน สัสทราชแจ้งทว่า เสงี่ยมไปอากมะระอุษกุกอน สัสท

ราชเฉลยวกรการว่า พระอุษไรอยู่ในศัสจาระ เมอซาศราช

สัสทระมาถามเออ ๆ ก็แจ้งว่าเราขึ้นซวคสันช เรากระโคช้าย

อัยศันกทนา อัยานระไปประหารพระอุษเสอิกอนฉนฉน อัย

ทินไทราชสัสทมาโคฉนฉนฉน ฉนฉนฉนมาสู่อาศรม พระอุษ

กัแจ้งทวชญาฉนฉนฉนว่า สัสทราชระมาท้อฉนฉนฉนฉน ๆ ก็

ส่ายสรวปรีภายว่า สันชกุกูจึงจะมาเขยโค สันชสัสทกัมีกાય

กัฉน

กรณฉน

ทวมุขรเวา ๆ ระกาคณโก สกณผว เชาชารอนโร ถา
 พระสมุทรมเกรงเราแลกรากนเกเราคงน ในเราระผญกวย
 พระสมุทระเอง นางสกณกกลอกฟองตงเหน ฮทากทรายคณ
 สกณผว กหกฟองชยถวนกาหนนแลวประสคคทร ๒ ทวี ฮช
 เมชาพระสมุทรทกวมทวาทรายชณมา ครงครระลอกทชยคต
 กวาคเฮยยกยไปกททง ๒ นนโย นางสกณกรองวาทพระสมุท
 ทาเฮยครธาไปแลว ทวมุขรเวา สกณผวเราชารอนโร
 วัเระผญกวยพระสมุทร เฮยครนทงเวามาโทรงโก นางสกณ
 วั กาดงทวน เณ แอ ฮช อช วัระผญ กวยพระสมุท
 เฮยครมาโทโร สกณผว ทเฮยมาโทรงชยคทงพราน
 ชนทกนรททงเขนณ โนเกระนค

นางสกณถามว พรวนทกนรททงเขนณนคณ โทรงกถาว

โย เราเรชอพง

สกณผวกล่าววนชยคทงน

๑๐๐. นทานเวองนายเนสาท

ว่านายเนสาทผู้ ๑ ชยแควนกรงพรวานฉนคท กาดวัน
 ๑ นายเนสาทชอกไปมสงวามตุก หลงละเลงจนสายฉนทพช
 พชคณ ๆ ก็โลเนสาท ๆ ก็คณชนมทนคทตุกชคณ ๑ มแควน

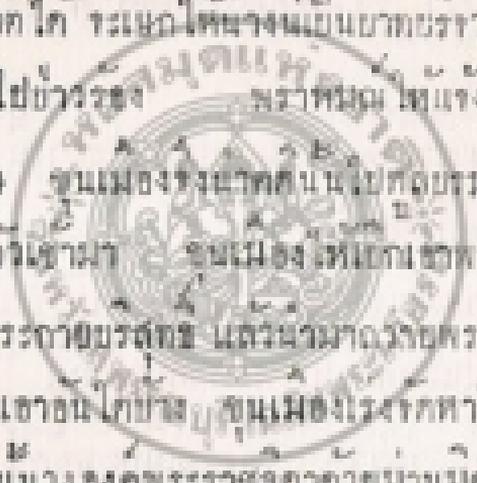
แล้วกลับไป พราหมณ์มมดูกันกว่า กระจายไซร่ของปราณ
 นำขึ้นมาได้ แดมนนชกทณ ถ้าเราเฒ่าเฒ่ามมศกโกว่าเรา
 ไซร่ชาธรรม แม่นจะผลกชอประการ ไทระเนาไว้ ไทรชกด้วย
 กนแต่ ก็คแล้วกตอกสาขกมันทลาลงไป มนชกชกโขงจน
 มาได้ พราหมณ์เงงกล่าววว่า ท่านเงงเงงไปไทพนภยพชกจน
 เดก เพราะพราหมณ์กถลวเกดชกว พชกจนเงมาประวชเง
 ระนอโยวาทามแล้วมทัง มนชกนเกดเงงว ชาไซร่เอนชาง
 ทงชอ ในนคมคานชากสนน กถเงเงระเงเงเงระระระเงเง
 ไท ๆ เงงไปหาชกเดก วจนแล้วไป พราหมณ์เงเงมาศเกหา นาง
 ภรรยาถวชนวว่า ท่านเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเง
 เม้นเคระเงเงไซเม้นทวน ไทชกชกเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเงเง
 วาพงเงเง จะไทผอนเง
 ชนคกทวนนเง
 ชางทงเง
 ประเง
 ชอเง
 เม้นเคระเง
 แล้ว พราหมณ์เง

นมแนงกตกตองแล่นมามบมมา โยธมมอังกพระราชาศากระ
 กางๆก่อนไม่ กานลกดตกรกแล่นไปทูลพระบคเรศราชมารกา ฯ
 กักระตณกตกพระทษสงขณเมอง โทศามพทชมาชกทณผญพมโก
 ๓๐๐ คน พระราชศากัมโคโคตจนคตยหาอพม พระโอง-
 การางสงขณเมองโตยาวไปนออกพระนครว่า แพทชโคทณ
 ผญพมชวคชากโค ระเนอโตทจางนเปนชาทบรารณน ชนเมอง
 รยสงออกมากไปยารวอง พระทมณ โสแรงแกชนเมองว่า
 ชาทเจารบคพม ชนเมองรงชากคณนเปกอบรมกษศรช ฯ สง
 โตรงเบกชากโตจามา ชนเมอง เทเบกชวพรทมณออกมา
 โตสนานนาชวระทษบรลชช แล่นรวมอวชชระโองการไปรค
 วาพรทมณระเชอณ โทชาร ชนเมองปรกชทาโต พรทมณ
 ริงโตชนเมองนนวนงอชพระราชาศากวชมานมกแลว โต
 ไปรบปรวชชวคชอกคานปรกษทชองชชา ริงชานความชชา
 พรทมณเรชชวคชากมาสู่บพชไปคเคชวณนทนท พระราช
 ชกาทคณพมสมตุก สมเคชพระชนกบคราชแลพระชนนัทระ
 โตมนสยบค ริงมพระโองการครลวราชชบครเจาโคมชพพราร
 พรทมณผน ทาวเชอชเชกพระราชาชบครนน โทเปนชาทบรารนค
 พรทมณแล

ครั้นชยมาธรรมกษัตริย์ศรีสงครามปราศมณว่า ท่านโค
 เกรองราชธรรมโลกมาแต่ไกล ปราศมณทูลกชโคโดยเหตุอันมีมา
 แก่กาลภายหลัง ชยมาธรรมกษัตริย์ศรีสงครามมาดาม
 สยอกระเด็นกับปราศมณกษัตริย์ศรีสงครามปราศมณ
 โองการถึง โสทรพระราชาผู้ทรงเรนเสนชย ปราศมณกษัตริย์
 ชยมาธรรมกษัตริย์ศรีสงครามไปรชชกชโคโดยเหตุอันมีมา
 แก่กาลภายหลัง

กษัตริย์ศรีสงครามมาดาม สยอกระเด็นกับปราศมณกษัตริย์ศรีสงครามปราศมณ
 โองการถึง โสทรพระราชาผู้ทรงเรนเสนชย ปราศมณกษัตริย์
 ชยมาธรรมกษัตริย์ศรีสงครามไปรชชกชโคโดยเหตุอันมีมา
 แก่กาลภายหลัง

ชยมาธรรมกษัตริย์ศรีสงครามมาดาม สยอกระเด็นกับปราศมณกษัตริย์ศรีสงครามปราศมณ

๔๕. นิทานเรื่องช่วยเสื่อตาย

กาลก่อนมีปราศมณทูลศาปาโมกข์อาหารีย์ ซึ่งพระมกุ
 ธชยในนครมทขวตย์ มีกุมารมี ๑ ชื่อทรงศักดิ์ ของทองคาโค
 ๑,๐๐๐ คำดัง โสทรพระราชาผู้ทรงเรนเสนชย แล้วเรียนนวกษัตริย์ศรีสงคราม

เพทางศิวศัตรทงปวงขบแลว ทัลาชารขยกลดขมา ชวารข
 ทัลาววา มตุคคทงพทศศตทานยอมีฮาพทศวขภยพทศ ทานขง
 เรขนคาศศทรนบคพยชวศวคไปเดก แลขระเสาศันทงชยเทศทง
 โขสศคสำหรับชวคมนน รทศกคภเรขนโคแลววิกถดขมาองชนตรา
 วด มพยคขมาขงทขลคองนาคอสรพทศง นาคอสรพยโกธธา
 ขนมาทศกพยคขมศวข ในทณน ฆรศกคภกขมาททนแกงวา
 พยคขมคชภยนวกศวข อกขมรคองคาศศทรขงชภพทศนาคก
 ทัเลชนคศวข พยคขมรควคเรศกคภเรขนโค ทัเลชนพทศน
 กทระขานเชาทกคชอสรโคทศกคภนเบนชวศว

ชรรมขาสวาทเรวว ลคภรชนสนจกแลวแต พวาทมณ
 มาทระทวาไทรอกไมมสนเคาทศกคภเรขนโคแลว ลคภรทวาโทษ
 คชยคคทวณเลว พยคขมพทศนคยคภกนคณงชยขระมาณทนอย
 ทนง เนเสาศกคภนชนชรรมขาสวาทเรวววราชระนชนขาง ทานขง
 ชภยาลรทศวณรทวค อกพยคขมทระขยชชนขางขระการโคตคภ
 ชยาศเชอพง สจแลวกนชนทลคชนทลคชอขงคขระขระเทศคทงเนเสาศ
 นนแล

พยคขมกขรชองวา คภรเนเสาศ ทานขงวางพญาวณระลค
 มา เรากนแลวทระไป ชนงทานโคทศนชวณรชอชคภยวในวคท

จึงปล่อยท่าน แลพวกพยานธรรวาร ในย่านนครนยะประมาณ
 ยมโก รังจรณชนมานาทเขาพระกัณฐกรณกันประทศประหารท่าน
 เสียเป็นแน่ เหาะเลาธรรมแนมวามรทรชนไทพง

๔๖. นทานเรื่องไหลงเป็นองครักษ์

ทรงกอนสัมเคททวกรงนาคส์วาม เสกษยกพลออก
 ประพาสมฤคยาน ในรัฐประเทก รังกอกพระเนตรเห็นเสก
 วานรกว ๑ กัมพระ โองตาสแลโยชาทหาร ไทชวามรณ ไทรง
 ไท แสนสกลโยธาตงทว ยถไลอชเรวามรณมาดวาชบรม
 กอกรช บรมกอกรชเอาไทชวามรณชวชยช

ชยมากาลวนพเนจ เสกษโยธาประพาสมฤคยานเสกษ
 ธรรมเทนชแทนมในศาลาโครมฉาชาพทล พระองคชนพระ
 ชรรกไทเสกชวามรณนถอไว สงวาทชโคมากขององคแห่งเรา
 ทานางพนาคเสกชเด็ก ครนธรรมทลชสนท มแมลงภักท ๑
 มาโดยฉายคดงไกลเฮาชาชพระสคนช ณ องคพระมหากษครช
 วานรกราทงว มรยสงไววาชยาไทชโคมากของพระองค แล
 แมลงภกรายมากของพระองคไฮสทว วานรชยกพระชรรคประ
 หารแมลงภักทของพระองคชากสละชนออก ๒ ทอน กุกรเนสาท

นนทุกปกรณัม

๑๕๕

วานรน้อยมทรชนท่านฮาใจวางใจ ประหารขรมกษัตริย์เจ้า
มพระคุณอภิบาลบำรุงอนงค์ อังกรท้าวราชแก่ทาน ๗ เร่งวาง
วางรดงมาเป็นอาหารแห่งเราแล้วเรากระไป

เนส้าทรองคชยพศกนว่า วานรน้อยมทรชนเจ้าสาว
แต่ชวกรุดก พศกนเร่งฉานแล้ว ว่าคาทานวานนมทรชนยอม
อย่างไร

เนส้าทรองคชยพศกนว่า

๔๘. นพิตามเรือนิกะระชาบคยฉง

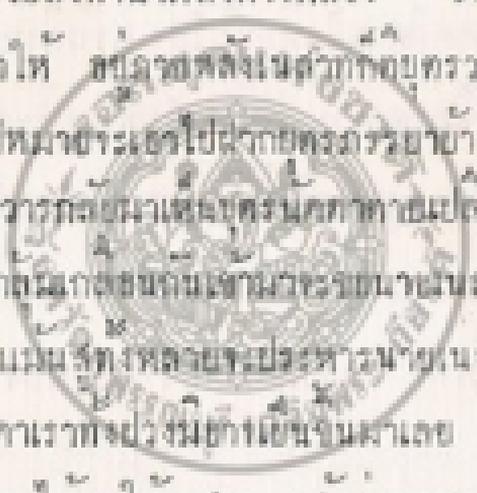
ว่าในกาลกษณมรตถนภกรวอดก สักฉนชอฉนมา
นางสักฉนชอฉนมา กวีรภวเร อมรฉนฉนพศกนฉน ฉน
บุศรชย ๒ กวี มทรชยศว ๑ มาชนมกวีศวชยคณฉน ฉน
กนมาฉนฉนฉน มวฉนฉน ๑ ฉนฉน ๒ กวี ฉนฉน ฉนฉน
ฉนฉนฉน

มาศฉน ๑ ฉนฉนฉนฉนฉน ๘ ฉน ฉนฉนฉน
ฉนฉนฉนฉน ฉนฉน ๒ ฉนฉนฉนฉนฉนฉน
ฉนฉนฉน ฉนฉนฉนฉนฉนฉนฉนฉนฉน ฉนฉน
๒ ฉนฉนฉนฉนฉนฉนฉน ฉนฉนฉนฉนฉน

เล่า เขาก็ระโหเร่าอาศัยช่วยเรา อนึ่งหอคอยมากตามถนนในวัง
 มีกาเรือนรังอยู่ และอุกสาตะมาทันท่าฝั่งอยู่ฉะฉาน วานรทั้ง ๒
 โง่พาด ท่านปราชแก่อาคมมากลยไกรธาวาถึงจุฬามณีพระมหาก
 ชากมานไซรโคขอยู่ยืนปลายพฤกษา วานรผูกพญาซากไว้ในโ
 ครมบรรพตลาหกทหาญ วานรยกเข้าชนชั้นไปเยี่ยมแย่งรังรังสถณ
 นกกระราชกษัตริย์เสด็จ ศึกษาศาสตร์จรมราชกษัตริย์คน พยัคช
 กรธองวาสีราชทรงแผ่นดินที่ ทรงเวรเวรจวนเวรจวนแทนตัวท่าน
 เด็ด เขาระกนเห็นอาหารแล้วระลึกรไป ในอาภรณ์แห่งพยัคช
 กล่าวกวโถหาร ว่าเป็นคนวางตัววางใจแล้วมา พยัคชกถวย
 โท ๗ คนคือวานร ๗ คนแห่งเมืองทวยหาญแห่งเมือง พยัคชกถวา
 เรียบกโกลนคือท่านแล้ว ของอันแย่งมาเห็นอกแล้ว วานรก็กล่าว
 ว่าเราสรวลว่าท่านโลกทนกษัตริย์ อันคนโลกในโลกนั้นเสมอ
 เหมือนพยัคชนั้นห้ามโคเดช พยัคชจึงว่า เออ เรียบกคนคือ
 ท่านจะสิ้นชีพอยู่แล้วสว่าเราโลก ซึ่งเราโลกนั้นเพราะอันโค
 วานรก็กล่าววาท่านโลกเพราะรับคนคือเราน ก็สำคัญว่าชีวิต
 เราจะตายหรือ พยัคชก็ถามว่า สำคัญชีวิตแห่งท่านอยู่ไหน
 เล่า วานรก็กล่าววว่าสำคัญชีวิตเราอยู่ทั้งปลายหางโพน พยัคช
 ก็วางศิวานรเสียแล้วขยับปลายหาง แก้วดวงตาเทวดา แล้วระกน

วานรสมัยดวงแก้วดวงดังหลอดไฟจากพหุขณ แลนหินขนคนพดุกยา
 ไท พหุขณกพหุขณแล้วกล่าววว่า เออท่านวานรโศกโลกโคจรจริง
 แล วานแล้วไป ส่วนวานรไซรมโคจรธกแกนาอนเนลาต ว่า
 วราพลโยไทล ดะเล็ง พลาศ กถอง เอง ครัน อรณรังษร โฉนทข
 ธรรมดาวานรวางกล่าววว่า พพรานชชูทากนก่อนเราธนาผลผลา
 มาไท แล้วจะไปส่งท่านไทลงทางหลวง วานแล้วพาธรรวาร
 ไปหาผลผลามาไท สบปลาสปลิงในสวนกอบุศรวานรน้อย ๆ ข้าง
 กนข้าง พ้อไปมาธะเออไปฝากยถลลววิยาาข้าง ครันธรรม
 ชาติวานรพาธรรวารกถยณนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง วานรทง
 หลายกโคจรากถมกถยณนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง ธรรมดา
 วานรทามว่า แมนธทงหลายธะประหารมาธนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง
 บกน บศรณศกาทายนเป็ดองมีธกใช้ธนธนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง
 เดก แลวเขาผลไมมาไทนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง แลวว่ามาธจะไปส่งท่านไท
 ลงทางหลวง ส่วนนเสณศรณศกาทายนเป็ดองมาธหลายธกั นนโค
 มังสะอินโคไปฝากยถลลววิยาา ขันธจะประหารเขาธรรณ
 ไททายธะสรพายไปเดก ส่วนธรรมดาธรรณมีโคจรทว ก็
 เก็นนำหน้าธนเสณศรณศกาทายนเป็ดองมาธประมาณทนชชอนง นายนเสณศรณศกาทายนเป็ดอง
 หน้า ไม ธนธะธรรณศกาทายนเป็ดองธรรณธกั โททศ ไทลงธระเวธ
 ธรรมดาธกถนชชอนง ไม ธนธรรณศกาทายนเป็ดองธรรณศกาทายนเป็ดอง

สังโค ในสําคว่าเราละเอามังสระแต่ทั้งท่าน ไปฝากชุกรภรรยา
 วานรว่าท่านก็เราตายแล้วผู้ใดจะนำท่าน ไปเล่า เราละลงไปนำ
 โดยสอดมารคไซ้ ท่านจะเรกลั่นชีพแล้วท่านจะละเลงปลง
 อยู่ในป่า พาดมฤคธารราชกักระชาก นึกงั้นท่านไปโดยสอด-
 มารคเล็ก เราที่จะไปโดยพฤคยมารคน ท่านถามรอยใดหัด
 เราไปเด็ก ในสําคักคณโคกคณไป ครนลงทางพลวงธรรม-
 ยาลกกลงมาณะชิมระกักรว ทานางโศกานมรรคานเด็ก นลค
 ทางเลข แล้วนุกในสําคักชวคักรนมาถววนนร โทส่นชีพแล้วก
 ทายเอามังสระไซ้ ครนลนมาหาหนอยหนงในนพระอรพณกนถก
 ทำลายเขน ๒ ถาก และนเรศากอชคชอนลง ไปยังมสาธเว
 นรกนนแล

เนชความนคกสกลชวาท ว่าแก่ชระองวทนคณเขนภรรยา
 ว่า ถ้าละเราเอาชครเรามิโคไซ้ ึ่งชยแป่งพรานอันคก
 นรคทงเขนนน โศกแกเรานนคองพรานคณแล ึ่งนางลคกนกว่า
 ทานางนเราชอนแล แก้วจะทากน โศกละเราจระ โศกชครเรา
 มาไซ้ และชคคชวาทกไปเคารพ โศวกักคว ๑ แล้วกัชริย
 ทุกชให้พง ว่าภรรยาของช่าไปคชชกชคชชณชจะ ณ ึ่งมพระ

สมุทรร และพระสมุทรรมาพักอาศัยอยู่ตรงที่ข้างทาง ๒ น โย ขอนำ
 กุรง ไทกรณาช่วยอยู่ด้วยมลาพระไทโดยครุธณะพระ แห่งขานนม
 ชารรทกแกทนกดแกทงานนลงธนาจแก ังการกษยกมวาทวา
 เราพนองฮยด้วยกันทุกวนน ครนทาภจนเองมิโคไซร เขาฮอม
 กุหมนศกแกสน สกงานนมเราเรพาทนไปประภาศแกบทยทงยวง
 ไทฮวยเอนก้างแกแ่งเรวกก ังกานลลชยาทกพาทนไปดง
 พญาแวงคว ๑ ังเลกคณนโคทระ พญาแวงนนักชวนกันไป
 ดงสกุดโคฏเยเรนกักรเรียน ังพาทนโดยกตลลพระฮากรทราช
 วัพระสมุทรรแกวธามเรยารโยธ และนำเชือกเขยนบักชช
 เอนธวารแกงเรา กวชกนลลชยทนามสงทรวควักพระสมุทรร
 กชนมาดกนว่า ทานมาก้างแกแพรระเทกชนโค ทราชวาสก
 กล่าวว่านกกางเชนน ไชเรเอนธวารแกงเรา และทานพา
 ธวารมาเดณ แล้วพักอาศัยอยู่ตรงที่ชงสกุดนกกางเชนไป
 นนชอยหรือ พระสมุทรรกวาชามทนร ขอนานโกกรณาแกชาร
 วัไทโย่นาฮาย ุทธณะพระแห่งสกุดนกกางเชนมาส่งให้คณ ัง
 พระสมุทรรก็ให้ช่าวแกหม่มมาตางยวงว่า ลูโคฮายุทธณะพระ
 สกุดนกกางเชนมาไว้ ไชเรงเรามาส่งให้คณ

ครั้งนั้นมหาคณิศรมาลาตัว ๑ พานชายครุฑธิดาชาย
 สักจนางเสนกลางกลอนเขาไว้ ครั้นไถย่นย่ำคังนงกทาเฮาบุตร
 แห่งสักจนางเสนมาส่ง โทนแก่พระสมุท ๗ ก็ส่ง โทนแก่ครุฑราช
 ครุฑราชกร้อเฮามาส่ง โทนแก่สักจนางเสน ๗ ก็ย คชนคันทนา
 กรายไหวครุฑราช แล้วพาเฮาบุตรของตนมา โทนแก่ภรรยา
 ซากนระแล

เจ้าคณิศรมาลาตัว ๑ พานชายครุฑธิดาชาย ๑
 ส่งว่าคณิศรไปเมษคณิศรนครทวารวดีคณิศรมาลาตัว ๑
 ไถย่นย่ำคังนงกทาเฮาบุตร ๑
 เขามาศพชชระของคณิศรมาลาตัว ๑ ไถย่นย่ำคังนงกทา
 สมุทระมาลาตัว ๑ แล้วว่าคณิศรมาลาตัว ๑
 เพราะระชาคณิศรมาลาตัว ๑ ครุฑราช ไถย่นย่ำคังนงก
 ทงปวงว่า ๑ งานทงหลายชย ๑ สำราญแลค ๑
 ประมนนชมรชส่ง ๑ ส่วนครุฑราชก็ไปชย ๑ สำราญพมาน ๑
 ในกาลนั้น

สักจนางเสนกลางกลอนเขาไว้ สักจนางเสนมาลาตัว ๑
 ทงเสนนชยทงคณิศรมาลาตัว ๑ และเมษคณิศรมาลาตัว ๑
 ทงเสนนชยทงครุฑราชมาชยแห่งพระสมุท ๗ ก็เกิดกลช ๑
 ชยชยเพราะคองแพนแก่ทญาคูทนน ๑ เทคคังนง ๑ ซากนระเจ้า ๑

กรวยทูลพระองค์ไท้พระองค์เป็นอาหารเสือกทนายมโกลี แล้ว
 สัถยานตกรวยทูลพระองค์ เวลาทวน ไช้พลกอนฐานมาและ
 ทากพานกษาศัยมโกลี และข้าพระเจ้าชกพามาถวายเป็นข้าเจ้า
 พระบาท และมคมายของระไท้พระองค์ปลงสัถยงเป็นอาหารเสือก
 คังน ขอพระองค์ทรงไท้กรณาแก่ลาควนเอก

พระชาติหราชไท้ทงคำสัถยานคมาเพียงทูลเป็น อนนทกุก
 ประการแล้วณไท้ พญาลัทธิราชอนันไช้ทงสังวทนคณน

ราชภษายาลาววอ คังน สกวลัทธิไช้ อัยำไท้วอนไท้
 ไ้พนกงานเราเอง แม้ ไ้เราย ไ้พนกง ๒ นคกนเสือก
 ไ้ไช้ เราทงเรมคความกเมอนน

อัยำมากลวน สัถยงไปสากนแล้วกั มางเล่น ใน
 ทวารรัตนคทาวายภภสังวทนคไช้แล้วสหราช แล้วกทูลว่า
 แม้กอนไช้ ข้าพระเจ้าไท้คณนทุกราชคณนสัถยง เราขอม
 กกล่าวสรรเสริญเขนยอ และว่ากานอชารอนไท้เมว่าเราดงแก่
 ซาพาง และอาหารระปรกณชัณมโกลีและชกคกชกชก และ
 ซาหารมชอชก เวามยี่รารอนาเลข กกรสังวทนคสัถย
 หมุ้ไ้เป็นอนนทพาดเทนแก่ระอมทอง ครนสันชพแล้วระไปคก
 ไ้ไมทานรอกนเคอชรอนนคทนาทากพานกษมโกลี และสังวทนค
 ครนไท้เขนสัถยงกล่าวคังนคมาอชอ อัยำ ไ้ สัถยงแล้วก

ออกไปหาทศกัณฐะว่า ทศกัณฐะ เราทศกัณฐะมาขอ
ทานบ้าง ทานด้วยความเสน่หากันก็ไม่ว่า เชิญสหายไปว่า
กล่าวถึงครั้งใด

วายุก็ตรงเข้าไปเฝ้าทศกัณฐะแล้วกล่าวว้ บัณฑิต
สหายทาน ขอมกล่าวความทศกัณฐะก็คิดพิศเนใจและเสียด
ความเสน่หากันนั้น ชนงเลาครนออกไปหาทศกัณฐะ ขอมไป
จากเขาตฤณมิตรพศกัณฐะแล้วก็คิดว่า
สหายเราสิ้นเรแล้วหรือ ถ้าพระอินทร์ไปบอกพระ
เนตรวิเศษ เนตรวิเศษจึงขอมพระอินทร์ไปบอกพระ
อินทร์เป็นเจ้าพระมาท เราทศกัณฐะจึงเป็นมนตรี
พระเนตรพระกรรณทอง ครั้นเห็นพระอินทร์แล้ว
อินทร์ เมื่อนานไปเกิดอาการผิดเพี้ยนชาวตฤณมิตร

สหายว่า สหายที่มันหนีจากเราไป ใครจะฟังสิ่ง ๆ แต่
จะพูดไว้ว่าทศกัณฐะ และการเป็นมนตรี อินทร์จะช่วย
ค้ำพระมหาภคย์ของเราจะชอบ เมื่อสุมาเยร์โศกกันดังนี้ ถ้า
หาความพาราณสีและค้อยุทศกัณฐะกับ อินทร์ สหาย
พาศักแล้วจะไปคบใหม่หาเวรกันแล้ว

ทั้งจึงวทศกัณฐะว่าวายุว่า เราว่ากล่าวทศกัณฐะ
โอราณเถาโศกสหายผู้ทั้งเราแล้ว ทศกัณฐะไปเฝ้าทศกัณฐะ

ราชเสาวนีย์ ว่าแล้วท้าวหนกน้อย ครั้นเสด็จออกใช้หาอาหาร
แล้ว และนนทกุลราชอยู่ในเรือนคฤหา สังกวทนต์ก็เข้าไปเฝ้า
นนทกุลราชแล้วทูลถามว่า เจ้าท้าวหนกน้อยเสด็จมาอย่างไรเห็นแยบ
คายประการใดบ้างหรือนนทกุลราชว่าเรามีโคปีรากลู สังกวทนต์
ก็ว่าทนต์นั้นเขาเห็นหลวาทนิก แต่ก่อนมาสหายเจ้าท้าวเสด็จ
สีกวทนต์ยั้งเป็นอาหารไซ้ ข้อมทำสังหนาคตามประเวณีขันธ์
ระชกเถย และขันธ์สหายทนต์ก็ยั้งในข้างเขาโพธิ์โพ
ทนต์ นนทกุลราชก็ว่าเราไซ้รวมโคสกรายค้อมครุสหาย และ
เมษกาลระมาถนุนนทกุลราช

สังกวทนต์ก็ว่า ข้อมเจ้าท้าวหนกน้อยจะสังสรรมเนยผอย่างแ
หรือ ข้อมเจมูทนต์ก็ว่าหรือสหายไซ้ อูระระจอหง
นนทกุลราชก็กล่าวลลนกับนนทกุลราช โดยไซ้ราชคณ

๔๘. นทานเรื่องเสฐฐูบุคหนิตาย

ในอศกกาลก่อนมีเสฐฐูบุคหนิตาย ๓ ข้อมนนทกุลราชก็
๔๐ โทฎฐและเสฐฐูบุคหนิตายครมโค ๓ ข้อมเสฐฐูบุคหนิตาย
นนทกุลราชก็ว่าหรือสหายว่า และเขาจะเมษครุมาการ
ครองทนต์ก็ไซ้ โทษาคณะสถานเวณคณโคโรโคโค ๓ รอย
เล็ก ฉาวาบุคหนิตายเมษครุมาการเวณโคโค ๒ รอย

ฉายครนจระเป็นทวนชาติไซว ึ่งเวณไกแมครชอเกยว ถาแมน
 วาหยาครมโคไซว ึ่งอย่าไทยกกลานจนเลย ครนธรรฐฐาน
 แลวนางกอมคีลานั้นชน ึ่งเวณไพรอยพระ ไทรนถกไกแม
 รอย ๑ เศรษฐีอรชยานนกลเสยไยยชันมาก ส่วนสำมนน
 ึ่งปลอชวจาระเป็นทกชณนไกนระเจ้า ึ่งจาระเป็นนไกกควมน แต
 ทวาทิมบครเลกเวรางคชอสังสอเนฮา เกษะลลปรารถนานน
 เศรษฐีกมยครชาบค ึ่งศษณไยยงระฆาฆานนเรอญโตญ
 ึ่งยากมารบครนณไกยไยยกาลังสอเนฮาจลครวาค คชแบ
 เพอนธรรพาดปรพทการโรกรวมน เขารเรอกชอขวานายโร
 เศรษฐีแลลมารคานชนเสยจาทยาน นโศเชยรภะยณไก ครน
 ทาลวน ๑ บครเศรษฐีนนรลลชววา ึ่งไครรประจกษ ในทศาย
 ของคน ึ่งคแลวโร ึ่งไยยณนเพพรศครวคญาณญชแลวโรทาม
 วา ชาพจาระชันชวคในทแห่งไก ชอพระองคางชอกชาพจา
 ึ่งโรกาณชนเกก พระฤษเอชกแกจกวชญาณณแลว ึ่งคควา
 ชาคมจระชอกกมควว จาจาโรไยยนรแกเจกมไยยนเซงเอก แลว
 พระฤษชจชอกวา ถาทานจาโรครรแมนนเก ึ่งไยยคกชยาชาก
 ถาเห็นภคชนศาย ไยย ๆ ทคนเขาชากชกคจงเสยนน ทานจ
 ลากคกนชชอกจากนระจเรอกแลว ึ่งเจาณชนชยไนนระจเรอกนน
 แลลฤคณนกาจชชกนเกทามนแล เศรษฐีบุครกเรชนเฮาณนคนนไก

มยุครทวิโย ๒ คน เมื่อกาลจะใกล้มาถึงนายไทรนั้น นาง
 ภรรยาที่แสร้งทำโงมโง่ ำพองไฟไปทุกคราว ส่วนนายไทร
 อัครเสนาบดีจึงถามว่าทำไมโงมโง่เสียเลย นางจึงแก้
 ขอดว่า ข้าพเจ้านี้คงจะมีความผิดแน่แล้ว และมาขอขานพสกนิกร
 ทวาทของญาติมิตรพี่น้องทั่วทุกบ้าน ไทรจึงร้องไห้ด้วยความ
 รกตาน นายไทรจึงว่ากระไรไปไหนกันเสีย อัครเสนาบดีจึง
 ๘๐ โอง ี พากันเดินไปหาเจ้าเมืองมาขอขานแก้
 ภัยขอขานเรา ข้าพเจ้านี้มาขอขานในคราวนี้ด้วยผิด
 ข้อมาก นางก็อ้อนวอนว่า ถ้าความผิดความเสียหายในขาน
 ฤกษ์ไชวี้ ท่านจงพรวนให้โทษเสียข้าพเจ้านั้นขอเดชะ แก
 นางกาลังวอนสงวามมาอง ๒ ครั้ง ๓ ครั้ง นายไทรจึงสาม
 นนรคมีไค่ ก็ตกแก่ไปก็เลยเป็นอริสพสามครภรรยาจะไปหา
 มารดาแห่งคน ครั้นมาดงกรมเมืองแล้ว จึงปลุกแถวชนลง
 อัครภรรยาปรีภพอุสหาหาแล้วแล้วทั้งไปเพื่อระฮาน่า ใน
 อดระนพอดศีวมารกาอศีว ไปก็กอนเป็นของพระราชกุมารน
 ทยไป จึงพระมหากษัตริย์ส่งโศราษบรมเพชวหาในขอขณชา
 เสนาปรีภพนาลพระนครกับมีไค่พ ำงหาออกไค่ดงนอกนคร
 อดระเมอนายไทรรุ่งไค่ไปอาชน่า นางกาลังซึ่งเป็นภรรยาหนัก
 กลายเป็นอริสพมารกา ส่วนอัครทัง ๒ ก็กลายเป็นอริสพไปก็ก

๓ ทิว สักวกรของอชในเรือนเกวียน

ฝ่ายราชชนนีทรงพากันเอาไปศุกรนั้นว่าเป็นมาของพระ
ราชกุมาร แล้ววกพนธนาการศุกรนั้นเอาศุกรนั้นไปถวายพระ
มหากษัตริย์ พระโองการเจตศุกรสัง โหเสียมโอรสนนเสียมโศสัน
ชวคณ

นันทกราชางว่า ศุกรสังวคณศกร และเรวราชชนนีกาลม
รอกนนิ เหตุความเขยงอชางคณ

สังวคณศกรวคณพระอชกรลวงน โหราชชงนศกร และว่า
ชวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร

นันทกราชางว่า อชกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
ชอพง

สังวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร

๔๘. นทานเรื่องปลาพยายามหนกช

เมอกาลกอนชงมมหาศกรชน ๑ มปรณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
โศชอน ๑ แดมีศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
อนนศกร มมหาศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
ศกร ๑ ชอปรศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
๑๐,๐๐๐ แดเมอกาลศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร
มมหาศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกรวคณศกร

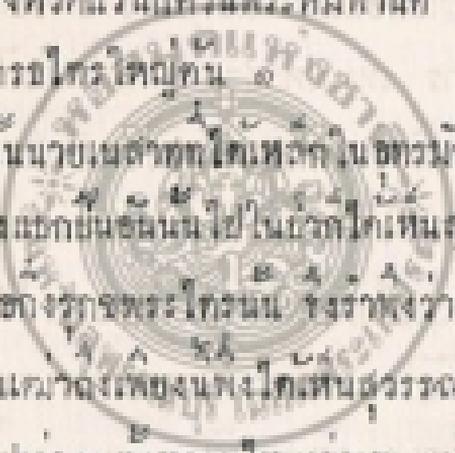

๕๐. นทานเวงท้าวทศกระวราชหนพระกาล

กาลก่อนมีพระมตาทศกัศยพระองค์ ๑ ทรงพระนาม
 ท้าวทศกระวราชเสวยราชสมัยคชย์ ณ เมืองทวารวดี ประกอบด้วย
 ศิวเสนาบดีโขยทวยหาญโหดราชพฤกษาราชย์ นางเฒ่าชาว
 สนมกรมฝ่ายหน้าหลายในทงข่วงเย็นชอนมาก แลบรรพตศกัศย
 พระองค์นั้นมอสน้ำราชพระองค์ ๑ ทรงพระนามพระพลเทพ
 โหเป็นทศุปราช แลพระอมฤตศกัศย พระองค์นั้น ทรง
 ทศพิภพราชธรรม เป็นพระอานนทท้าว พระยาในสำนัก ชุมพทวย
 ครนจกกาลนานมาเมื่อกาลวดยศระมวลงนั้น พระโหดเฒ่าทำ
 อุกาถลดวาชว่า บขชก ๗ รมยของทนาน พระกาลทะมาถึง
 พระองค์เจ้าแล้ว สมเด็จพระทศกระวราชทรงทราบ แลมีพระ
 โองการส่งพระพลเทพขึ้นพระอมฤตศกัศยว่าหากินมกนไป ๗
 วัน ทานจงรักษาพระนครแลพระทวารทงข่วง ตามอย่าให้ใคร
 เข้าออกไค พระพลเทพรับพระโองการแล้วมาทำคามรบสังน
 ทกข่วงการ ครนครบ ๗ วันพระกาลก็มาเฝ้าเมืองนมนโค
 กนรมคณโคไปกถแล้วก็แลนรชสามารถคาย่นอกพระนครน
 สมเฝ้าท้าวทศกระวราช พระองค์ ทศกัศยพระเนตรเห็นคังนทรง
 พระกรณาเป็นถาดัง ั้งครลส่งพระพลเทพไปเฝ้าพระทวาร โห
 โคไปกถนนเขามา ครนรุ่งอรุณเป็นคการขอญูวาร เชอกครล

ถามพระโหรา ว่า ยศนพระกาลอยู่ที่ใดแล้ว พระโหราทูลว่าพระ
 กาลเป็นโคไปตกเข้ามาในเมืองโกแล้ว พระองค์จึงสั่งให้ข
 โคไปตกทั้งหลายในเมืองนั้น ไปฆ่าเสีย แล้วถามพระโหรา
 พระกาลอยู่ที่ใดแล้ว พระโหราทูลว่าพระกาลไปเป็นมึงส์ไปตก
 แล้ว พระองค์ให้ขมึงส์ไปตกนั้นไปฆ่าเสีย แล้วถาม
 พระโหราต่อไป โหราทูลว่าพระกาลไปเป็นอสูว์ไปตกอยู่ใน
 เมืองนั้น พระองค์ให้ขอสูว์ไปตกนั้นไปฆ่าเสีย แล้วถาม
 พระโหราอีกแล้ว พระโหราทูลว่า ยศนพระกาลนมักเป็นเส้า
 ตกลงเส้าถันอกในหน้าพระธรรมาธิบดี พระองค์จึงพระหลเทพ
 ให้หาช่างเหล็กมาทำกลายเขี้ยว ในเส้าตลงนั้นเสีย โทสน แต่
 ช่างเหล็กนั้นนักเจียรไนไปนทาง เหล็กอยู่ประมาณเก้าเม็ด
 ผลแดง พันกระยาหม้อเขี้ยวในโค จึงเอาไปทอชเคี้ยวในกลาง
 พระสัมพุทธ ขณะนั้นมฤตาคิว ๑ มาพบเหล็กนั้นก็กลอนกัน
 แล้วก็เที่ยวไป มนุษย์ประมาณ ๑ โคมีธรรมาทวนนมาธราช ๑
 นางภรรยาชายเนสาตลิว ๑ ชื่อโคมีธรรมาทวนนมาแล้วระกาศม
 แกง จึงเอาหม้อมาแห้วอกรมีธรรมาทวนนก็โคเหล็ก นางก็เอาเหล็ก
 นนมานชนไทแกสาม ๆ ก็มาใส่ปลายขันไว้ ครั้นอัยมาสมเกิด
 ท้าวทศกัธระวราชเสก้า ณ ทิศคนยลลงกัธระพระอนุสรราชวาง
 สรรวาทโกโคศรศุงการ กงปวงน ๑ โคก็คิด ตาม ชากมา ไปใน

ปรโลกกัวยนนักทามโค   แยกองการ ส่วนกศลสิ่งเคยวอกอก
 ทากเรกักคามอชคมาไปเในปรโลกโค   เมอพระองคเห็นแจงเใน
 ชนชาลคชองระกนแลว   ก็นอบเวนเศวตฉคิรวาชาภิกษเกพระ
 พลเทพอนุชาธราชให้เสวยโอสร์ขสมยค   แลวพระองคกนวมค
 เชนสุวรรณโคธา   คชรังกวกทงออกไปทรงคิลชยบ้านทว-
 นาคชอนชอนเขนางทวคเวนแลวณพระคมหานค   เขาสดคชย
 แทบงพระนโคธโคโรโคธคน

ในกาลนนวยเนเสาคทโคเทลค   ในชวมีธาแลได้ไว้ใน
 ปลายชนน   รางคชอนชอนไป   ในชวโคเห็นสุวรรณโคธาช
 ชนชาลคชยเห็นชองระกชพระโคธน   รางพจว่าแกชคมาทชว
 ชำมาแกทนมรณแกวคชยงนง   โคเห็นสุวรรณโคธาปานกน
 ฉาธระนำเชาคคไปเลวคณทงทลายโหนเลาเชารเรชชคมา   ชย
 เลยจำมเสสุวรรณโคธาควนโศโคเกค   ระโคไปลวชชรม
 กษคชยเจานายเนเสาคคคแลวค   ปรคชยนส่งชนไปชอนชอนนไป
 คชองคณฐพญาสุวรรณโคธา   คชพระบรมกษคชยฉชคทกชย
 พนาค

นนทกราชางว   คุภรสังวกนค   ธรรมเนชมมชคกน
 ราวทจวาทเรทนกาลชยทอนจรวค   านองพระองค   ทาวคคิถรว

ราชอินประภคชวศพระชณูญามหาประเสร์วิเวคณแลว ยงหน
พระกาดมรชคโคโดย

ตั้งวทนศวรา คุชากนทณณนว กาดมยญวรว
กาดระมาถงแลว แดระทนรชคณนกมเยชชยางชยคจน

๕๑. นิทานเรอจนกยางลวงปลา

ในทอกรากถอนน มลคณคว ๑ ชอการถโกนกชาง
ไปเทยวหาอาหาร เหนมทวธระ ๑ มทมนตราชาคชอยเน
ชนมาก วจรชกชวชากนระทกรชอนชนภยาลวงกนปลา
โทรงโก กณนลวงกลงโยนทกรชางวงเทงาชาทลชคชอย
รณนลวงธระน ถมคททมนตราทงหลายชเร้าโกถศวคก ทท
ชยชชการทกรก โทคมีโคทวอนศวรายเอช แดเพชรพชยชม
ชยคจนนประมาณ ๒ วัน ๓ วัน

ผายทมนตราทงหลายเทนชการทกถท โทชการชยคจนน
กรททงว ๑ ชนชธรรมกณนยางทงทลชอนชอนเนชรภยนถลวง
เรว เทคโคนแลวณกยางคณคณนางมโคเยชคชยชนลวงปลาทง
ทลชยเอช ราชงคจนแลวราชทมนตราทงยวงกชามาโกถนลว
ถามว ชานคททนลวง เทคโคนางมาทกรชางวงเทงาชนชค
ททชโคชชยคจน กวลพโกางคชยว กุชรชุกทลชานเทคน

ทองปวงเข็ญ เราทูกอโศกอยู่ฉะฉานเพราะเมตตาท่านลูก
หลานทั้งหลาย หมิ่นมาฉาดามว่า ช่างลงเมตตาใส่ข้าทั้งหลาย
นทวยเสกดินโค กาลทโถกว่าหลานเฮย ลงนเห็นงาวชนบท
ประเทศทองปวงนเนน เขาจักมางอวนแหม่มช่อมชื่อนชานางแล้ว

เรารากันว่าเรามาเขาหมิ่นมาในสรณ ลงส่งสารลูกหลาน
ทั้งหลายจะลงแก้ความตายเสียหมกสัน ลงตรงทูกอโศกด้วย
เทศฉะฉน นนระลูกหลานทองปวงเข็ญ ลงไปเห็นมหาสรณ

๑ ไทญโคแสนสนทกรโศกรวน แก้วลัดอชุนเห็นชบชคยบรรพค
โพน ลงว่าพรานเนนแสรครานยลัทมโค โยนมาโคเลข ลงคึก
วาระหาเขาลูกหลานทั้งหลาย ไปไว้ ใน สรณน โศ เชนสง โทพน

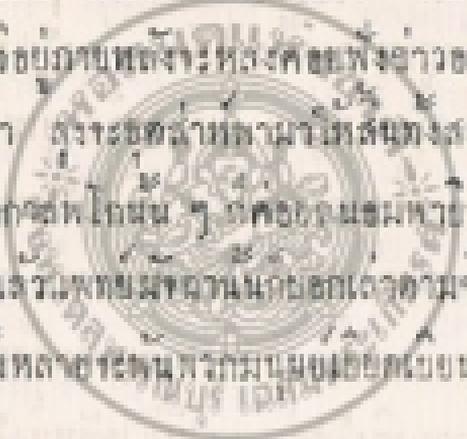
ฝูงคนเข็ญเข็ญ ลงนถลนความลูกหลานทองปวงจรมเข็ญเรา
จักรโครเห็นความแรงไซริ ริงโศล โศลหนึ่งไปทวยเรา ๆ จะ
พาไปโศเห็นประภคณแก้หลานทองปวง มีธาทองปวงโคทง

กาลทโถกว่าฉะฉน ค่างสะกุงตกโศทวยสำคัญว่าแรง ริงประภค
กันว่าธาวเราประภคณโคทงจะพนกขนทงมณชโยโค ช่าง
ลชยค่านกขางว่าสรโศลยมีชุนนชบชคยบรรพค โพนชงจะริงหรือ

จาเราทั้งหลายจะไปลชย โศเห็นแจ้งถอน คึกแล้วหมิ่นมาฉาดทองปวง
ณคตง โศนพทขมมาฉากว. ๑ ริงพามาธุนนชาง แลแพทขมาฉา

จึงว่า ข้าแก่ท่านลุง ึ่งหาหลานนี้ไปให้โตเห็นพระรัตนเจง
ก่อนเด็ก

ฝ่ายวาทกาลพโกนนางข้าปากคามมีตาดแคค้อย ๆ แล้วก
บ้นไป ครนตงแล้วกวางลงในสระขอกยรรพคนน แพทขมาต
นนครบเห็นมตาสระชนเอนกเกษมสุขคงนน กพลคพลนเจริญ
โหมไคร้ระมาเลย กาลพโกนงปดขยว่า หลานเอี่ยมมาไปเด็ก
สงสารฝังญาคขยวามหง่า หลงคองหงอวฮย หลานฮยารอน
โไรวามโกมา สวระฮยฮยหลานาเมสันหงสระนน แพทข
มตาดึงมาทากาลพโกนนี้ ๆ กคองคองมทวอยนมาตงทอขแล้ว
กวางลง แล้วพทขมตาดนคอบอกเดวตาดมชงคน ไปเห็นน
แล้ววาทนเราทงหลานเอนก ครกมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมมม
สุขคงนแล้ว

ฝ่ายฝังมตาดึงหลานหงแพทขมตาดชกเทคคงนนคชน
ชมโตมนสสำคัญวามกขางระกรงวาทึง แล้วกชงกนกลน
เกลชนเขามาทชมตอมทนาตลง แล้วกวางวอนแกนกขางว่า
ข้าแก่ท่านลุง ึ่งกรทวาทักพาทวาทเอนไปก่อนเด็ก กาลพโก
จึงว่า ลูกหลานตงหลายฮยารอนใจเลย ลุงจะฮยคสำหรับไป
โไรงสนกขวยกน แค่นนมหากาลพโกคคามบ้นไปตงคาคขไม

คน ๑ คนมอชยแทบเสงเงาแลวกถนข่าเป็นอาหารสันกาล
ทกวานหมกสนมจลาในสระน

กาลนนมขี้คว ๑ มปรีชาตลาคทลกแกลมแลมาพารวณา
คกรว กาลทโกนลวงเอาฝ่งปลาถนเขนมคก ครนชยมา
มชามาน กาลทโกกมาตสระน แลวระมวาทรว กกร
ทลานเอย ฝ่งปลาหมเป็นเพอนพวกพองของทลานลวกพาไปให้
ชยเป็นสขสันสระแลว แลวขเคตลอดบแมทลานนระคคขระการ
โค ปูางมวาทรวคชยว ชาแกลนลว อานมรทระคคถนโค
เลขนระงเอย กาลทโกกวากชารอนว เวระทำชยแลวการ
ทวาททวถน เวระอศลสาทคยเอาถนไป ทระอศเป็นสขแล
ปูางวาลวกรธวาทนนคกมลว แลทวชานมทายเป็นกระคอง
แฉง คยาระยาคทวยเพวว่าทระชยขวกทานตแฉงนถ ม่นว
พลาทลวกโคลลงมารมรณาเสยเขลว ม่นลวเขนคทลาน
แลว ทลานระชอเอาถนคยาคคทวยพชวขแฉง ทานนและ
ทลานจระเคมโร ฝ่ายกาลทโกนนโลกทลงเลงเห็นแคะโค
ลว อนงเพอผลชยทคนลลวงให้ทานทลงแลปลงชัพทาน
เสยนหมากถนเขา กยชกนชยญาไวมโคคควาถชระดงคนเลข
กยชมให้เอาถนคยาคคชแลวขนไป ครนดงคนพดุกยาไทยท
เคยอศชกนข่าถนนทขบลงเพอชระกนขเป็นอาหาร ฝ่ายปู

ชากาถาลพโลกงนนแล้ว แลเห็นกองอิฐมีดาวทองหลาย อัน
 ฝังแก่ความตายแต่กาลก่อนนนแนแนไ้ งามวาจาวจ คุกร
 นกยงผู้มีหระทองโลกโงทมิหิชายหยาช่าปค โยวีศรีทาท
 กุศล ทั้งฤๅจึงลวงลือหม่มมีดาวมากนเล่น แลว่ามีศนาชำระ
 ลวงกันเราด้วยเล่า อชายหมายเลขทวารกันเราโตกด้วยกำมเรา
 คยคอรานไวแนนถนกกกรณ ถ้าทนมพาเราไปส่งในสระก้ง
 เก่า เราจะหนยคอรอโงให้ชากทายในกอลบคน ครวงน
 กาลพโลกตลกกทวยวราชคยคอรนกรเออ จึงขอชวนชอโทยว่า
 ทานจงคล้ายกามออกเลยละหนอยดสนเอด เราจะพาทานไป
 ส่งในสระก้งเก่า ฝ่ายชกทวารคยเตตายอน นาทชามา
 กัระกางชอยชาน ราชลวงโถมพาไปส่งเดัยกอน แลวระท
 โทมนตายเมอภายหลจ ศึกแลวก็คล้ายกามออกหนอยหนง
 แลวก็คยคอรแก่เขา ๗

ฝ่ายนกยงเฒ่ากชนมากดางทางคักว่า ถ้าภูพาไปส่ง
 สระแลกามนวางรจากคอกูแล้ว กัระสยจกคยวระงชอยช่ากโห
 กัระกงนนแก่กตาย แลวก็กระกันโทหน้าโ้ ครนชนมาถงสระ
 แลวณกรงว ทานจงวางคยคอก ปลงคชยวาทานพาเราไปวาง
 โหถงกนาลกกอน นกยงกพาไปวางถงนาลกนแล้ว อยู่เทนท
 จะไปโลกกคยคอรนกให้ชากทายวราชลวงกาลครวงน

สึงวทนควา ซังซาพเจ้าวาสนมขญญากเอาควรอกโก ๓
 กขกขยเฮาซวทรอก โคนน
 นนทกราซังวา อณการมาราดงแลวยทอนารทนพนกม
 อรรถมนนขมกณ

๕๒. นทานเวองดงทศองดาบ

ในอศกกาลนนมเสาวไปกทว ๑ ซิสเศนทราช ส้มเก
 อมรันทราชราชเลองได กรนทาวเรอออกสถกทของพระโร
 เสาวไปกนนทกรขอยุตนางสังขณษรอก ๗ กรนเทพยคามา
 เมากประสมพรสมแลว สเศนทราชอกรอก โทงเทพยคากทงยวง
 พง ๓ซันซมรชอบพระทงเทพยคาก ๗ องค์ กรนมานมอเศนท
 ราชันชายนน เมอญ โทงอวพระกาล ๓กรนเห็นพระกาลมาก
 สเศนทราชใจซงทนกหนา ๗กรนเห็นเซวไซรชอนชย ๘ กลางก
 อมรันทราชราช ๗ ๗กรนทวยขญจาถามว่า คูกรเศนทราชอกรอก
 เจ้ากโงกลวอะไรทนกหนากงน สเศนทราชกุดว่า ซาพระบาท
 นกถพระกาลซงทนกหนา ออพระองกรงเขนทพงนแกชาพระเจ้า
 ๗กรนชวอชวคไว ไทรอกทวยเดก พระอนทททงพงเรอกนง
 ๗กรนทอนนเขนทพมแลว ๗กรนอเศนทราชว่า ซาอรอนโ
 ไปเดย กรนพระกาลงเข้ามาเมว พระองกรทงทรวา เราอ
 ๗กรนเศนทราชไวเดก พระกาลกุดว่าซาพระเจ้าโทพระ องค

ถึงวณทงวา ชนผมชฎญาหนกถรชกนอยคานชาย
ทงน

๕๓. นทานเรื่องวานรกับจระเข้

กาลกชนมสธรชนกวางขาวโตโยชน ๑ ทงชย ๓ พรว
วนคประเทศนตยไกลธำครมพระฤษี แลในเขตชำงธำครมนน
มพฤทษาอินทรงผลคาง ๗ ชงมีเศวทศำควำนรคน ๑ นบรวาร
๕๐๐ ธำคชชยแกถสรณน มถมถลลวำมภรรยำเป็นไทย
กวำกมถลทงป่วง มอชคธยำชวำนรภำนธำครมทกวน ๗ ครน
เศวทศำควำนรเป็นทงนน กถญวำรชงวำนรทงป่วงวำ ผโต
กนผลลวำหำรธวำ เทพลอเศยศกธง โทกมถลโถกนเทนโต ธำ
กฐลลล โถกนเทนแลวธำรชชชมถลลวำชวำทงป่วง ผำยปรกค
วำนรไซร้ มั่นวำเจำนายชฎญำชำงวำกมเศยศำรคเศย

ชยนำวน ๑ ผงวำนรโถกผลชนนหมำกนแลววังชงกน
เศยชนุนนคกถงกมถลโครบปรทำนกนทชน ๑ ครนกมถล
โถกพรสอนนแลววกเขำไปผำกภรรยำทชน ๑ ภรรยำชงถำนว
ทำนโถกนเทนโต กมถลสำมชงชอกวำวำนรทงป่วงเขำหมำกน
ทกถง เจำเห็นวำมรศชชอยเรำชงเขำมำผำก นำงกมถลค
วำทงวำ แลเศยศำหำรทวำนรกนแล เจำโถกนคชงเศยศ

ของมรสยงนิก ถาววาทองหฤทษวานรนนพระมรสณโค คักกณน
แล้วจึงว่าแก่สามวา โฉนทานะระเฮาหฤทษวานรมาให้อำกันโค
สามางวา อนุวานรนยอหมอยดงยอกพฤกษา ทำโฉนพางระ
เฮามาโค นางกมลภรรยาจึงว่าชายแสน ไทกหาญญูญามโค
วสยการทงป่วงระปรารณชาติสังโค ๗ ก้อาศัยควยลลอลวงเข็นมคร
ไมคร ไททานะเฮอแล้วเรางระสมคัก

ฝ่ายสามพวงภรรยาว่า ก้อมาชอนวอนปราศรัยทักเข็นมคร
ไมครควยเควครสาควานร แล้วจึงมวาทวาทกกรสหายหุเข็น
มหามคร อนุประเสวี ๗ กอถอน ๘ เราโคกนเคษชอนนอนุวานร
ทงหลายกนแล้วแต่ศกถองมานน เราเห็นวอลอชรูปไปก้อวรส เรา
จึงนำ ไปฝากภรรยา ๗ เศกโคกนทกนคณท แล้วสรรเสวีญดง
คณทาน แลบกนภรรยาเราจวอนกรายไทวมาดงทานหุเข็น
วรสทหาย ให้เราพาวรสทหายไปแล้งแลระโคกกรายนมหัสการ
ให้อุทธทานไวเข็นทพานกไปภายหน้า เควครสาควานรมหิต
เข็นสุภาพธรรม มีโคกกว่ากมลลลอลวงเดย จึงวาสทหาย
ภรรยาทานชู้ดงอโธภาคข้างโพ้น แลเราจระไปกลโค กุมภา
จึงว่า สทหายมาชหลังเราไปเด็ก พญาวานรกลองชหลังกนภา
กพาวรายไป ครนดงทามกลางคองคา กุมภากถรรพาทาธาต

ดวงระโหฤทานรณศกลองจากหลัง พระขวามวางถามว่า กกร
 สหาย ท่านมากระทากงนเพอเทศณโค ผ่ายกมภาณนัง
 ยอกตามควมจริงว่า ยکنภรรยาเราเร ไครกันควงหฤทัยแห่ง
 ท่าน เรานลวงมาเพอระเอาควงหฤทัยท่านเป็นภักษาฮารแห่ง
 ภรรยา

เควควมรกราทงว่า สิวกงหลายในคงคา และ
 ฮาธรรมหมอนกมภาณโคเลย ฟ้าฮอควะระกีกกลให้ฮอนก
 กมภาณเอ็ก

กรนราทงนลางว่า กุสรีฮอง ๗ นภระโรมาโลกเฉา
 นกทากงน เมอภรรยาสหายระยรรณเอกกันน โฉนท่าน
 ริงมยอกนกรเราเล่า ทานมาวเกยจนทไชนะโคควงหฤทัยเรา
 เล่า คุยเราไมเคเอากรงเพรามาควอ กมภาณถามว่า
 ควงหฤทัยท่านชุกไทนเล่า วานรก็ชกว่าหฤทัยเราชุก
 พุกยาไน้น ฝ่ายกมภาณโลกท้างอุยามโค กราทงว่า วานร
 ทงหลาย มีรคหฤทัยชุกปลายพุกยาเชวทนอ เออกรณน
 เขาทงวงไยวงนามโคพลงพลากเลย คกนลวงถามว่า สหาย
 ยงระเอาควงหฤทัยมา ไทนกรเราโคนลหรือ เควควมรกราทง
 ว่า ฉากกรณนท่านงพาเรากลัยไยก่อน เาเรเอาควงหฤทัย

มาใหม่แก่ท่าน กุมภากัพรวานรเจ้ามาส่งถึงส่ง แล้ววานรก็วง
 ขนไปยื่นพฤกษชาติ ก็หักเอาผลของมันพวง ๑ มากองไว้ที่กุมภภาแล้ว
 ร้องว่า แด่เหตุขมแห่งเรา กุมภากัพรวานรเอาไปใหม่แก่ภรรยา ๆ ก็
 กินผลของมันเช่นอาหารแล

ถึงวันทว่า อินวดียส์ก็วางยวงน ครั้นเวลากาตารมาดวง
 แล้วขอมชวนชวาชเอาควรวัด ผู้ใดทามัวยระไม่แล้ว และระ
 เขาก็งานนมเป็นประ โยชนโลก

นบทกราชจึงว่า อินเวณมีอาหารระคึกคึกความมรตภย
 ให้พันโคเลข

ถึงวันทว่า อินวดียส์ก็วางยวงน ครั้นเวลากาตารมาดวง
 จ้านรราชด้วยวาชกถสรว คุกรสหาย เรายังชวนชกตกเนย
 จ้านรราชว่ากล่าวด้วยเชนกับภรรยาต่าง ๆ นบทกราชก็ไม่เชื่อ
 พงเวณอย่างเลย

วาชกถสรวว่า สหายเอ๋ย ชยารอินใจเลยไว้ของเรา
 เองเล็ก อินเดศกระเทททเขาจะผูกกันนเราเห็นมอชแล้ว
 ครนแล้ววาชกถออกเขาไปเฝ้านบทกราชแล้วจึงชกกว่า ข้าพเจ้า
 มาเห็นเลท สหาย ของ ท่าน ประ พฤค ทก วัน น สก ทว่า แด่ กอน
 ข้าพเจ้านัดกถางตามางช่วยมชก ไทรู ทว

นนทกุลราชจึงถามว่า สหายเราประพฤตินั้น ไก่
 วายภักดีจริงหรือกว่า แต่ก่อนสหายท่านไปหาอาหารนั้น
 ก็ยอมไปโดยสุภาพธรรม ถ้าเดิมแต่ท่านมาอยู่ด้วยนั้น ครั้นจะ
 ออกไปหาอาหารก็ยอมอำมหิตจนกระทั่งเข้ามาแต่ไกล แต่กระทำให้
 คงนมโกลาฬ ถ้าว่าท่านมีเชือกเชิญท่านไปปล่อยขลุ่เด็ก แก่สัตว์
 ทั้ง ๒ ทางพระพรตชายวมซึ่งไปมาจนเนโคร นนนทกุลราช
 ลกกลงนอนหงาย จึงมีราชวาทถึงนักเฝ้าเพื่อผลกรรมแห่ง
 เรายเอง

วายภักดีถึง นนนทกุลราชว่าคงนม นนทกุลราช
 มีใจลกลง แล้วลกลงนทกุลราชออกมา จึงบอกแก่สังฆวทนค
 แล้วสังฆวทนคก็พาภักดีออกแหวกนไปเผาพิณายาธารสดี แล้ว
 ทูลว่าข้าพเจ้าเป็นอาพระองค์มา พระองค์เจ้าประคชฐานไว้
 ในที่เขื่อนมหาอำมาตย์ผู้ใหญ่ ทางพระนครพระกรรณ และ
 ไก่ทรวदनออกคือน ไกลคและชอชไซร์ ก็ควรระทูลสักเดอน
 พระองค์โตเป็นประ โขชน์ ด้วยความสามภักดีไทยแท้ แล
 เมอพระองค์มีเชือกคำอาพเจ้าทั้ง ๒ น มีควรเลย ชนง
 ข้าพเจ้าไก่ทรวदनออกคือน ไก่ ๆ แล้วมีนารายทูลให้พระองค์

เจ้าทราชม้วย นานไ้ภายหน้าลา เกลธกวาสมนทราญ
 กรรมทวาทววจเขาแมคเทศนคานนชนโค แลซาฟเทาเพน
 สหายท้านข้อมต้ามักส่งหนาท ทั้งประพฤคเ็นชวาชก่าง ๗
 ชะรทลาคทนกหนา ชาโษษุญแล้วรชงทงชโกญนาท โกงทาง
 ชนชกเคียรไวแลวกแลนระเทหใ ๗ มา ๗ ชวกแผนพสว
 ชวกไวแลวกทาลาชรพทลง เขาเคลือบเขาอชเชนคชทกว
 มโคซาก ตามคปรอดรโคกค ซาฟเทาทงชวงโคกรายทลง
 พระองค ตามพรองคมีเสอ ชอเสอพรองคดอชไปคเอก
 กะเพนแรงทกปรการนแล เมอสงวคนคแล้วชวลกนแกลงทลาว
 ชนงกจนน พญาสิงคอรชกรทพทกวา ๗เขาทง ๒ นลเวาก
 โคคงไวในกมทาแลนชายโหล เพออโคกคเทศนคคแลชช
 ทงชว่ง แลเมอเขาทง ๒ นวาทลาวคจน จาระไปลชชทโค
 รเททแลรงเอก พญาราชสีทกไปนส่งกายลชชชชชชชชชชชช
 แห่ง ๑ นน

ฝ่ายนนทกรราช ครนเวลาสาชชชชชชชชชชชช
 แลวกกลชมาถงสถานทเคชเลนนนแลวกเลนดชงเซงเลน โกง
 ทางชนชกเคียรไว วจระเทหใไปมาโคกโชนโจนแลวกมลงชวค
 พนพสวณงคดพทลงชวทชชชชชชชชชชชช แลวกรชงคควยส้านชงอนคจ

นับทุกปีกรรมนิม

พลกสนนยจนก เมธพญาราชสี่ทโคตศนาเทินนทกรราช

ประพдукกงน กิราฟงวาเซาทง ๒ นววากถาวกงนเฮนความ

จริงโคยแท

ฝ่ายนทกรราชเท็ดอเทินพญาราชสี่ มลิ่งวทนคแล

วาชภกยแหมาชาชชวาคงน นทกรราชกิราฟงวา กาลระ

มาดงเรากรงนแลว แดชากเมอเก็กมาเนนชากบรัช แดทชน

สุมรกกนนชกวระเจบ คกกแลวคชนนฝิ่งคอกขพญาราชสี่ทอช

ในทชน

ฝ่ายพญาราชสี่เทินกงนฉความโกะชเป็นกำลัง กิ่ง

ไฉนชนทกรราช กิ่งชอกอชวพญาราชสี่เสียงสนนชนลอ

ฉนชดูนาค อากาศกฉนเป็นควมคคชคอกประทลาคชงนททนา

นทกรราชมีกำลังชงกวราชสี่ ๑๐ เทา ชนระเมอ

ชทอนาการนช นทกรราชกมีคี่วระดงคชคคณยาคแหงพญา

ราชสี่ กำลังนทกรราชำงคชลงเด็มชกำลังราชสี่

ครงนนเอ็กเกรวิกโกลาทล ย้ำพระทิมพานคระทาน

ระเทอนเพงพนาศฉนไปโคโยชน ๑ สรรพศคทวงช่งกม

โศคประสาทชนแตกถาลายทาชฉน แดเมอ ๒ พญาศควศุกนช

กลอดกลดขั้วของ ไวศาณมรอนผ่นไปมา ตามตงนบกงกรมธ
กงทบทงหลายอนพลกขงนภททา

ขณรณนพทกรราชกัเมน โสณ โชนขณสงขั้วระ มาณ ๑๘
ศอกแลวก โดมเขาขั้วระพญาราชสัท กัมกรษะระงขวกทของ
ทรวงอกกัวยขั้วรายเขาอนแผลณน กัระลอกลอกกัวงทฤทช
พญาราชสัท ๓ กัแห่งนทงาย ๒ ทกคระกัายกัวยนชาอนกม
กายกังขอมแกว แลวลอกลอกสัคชะยาภเชวชอกกณ ๓ ทคค
เของชวากทชยขกัระนพทกรราช กัทลขั้วกอลมกนพลวณวก
ทเวียงวองไว ทางกนคางทชเขวคเรเขอนธาสส ๒ พญา
สัคขั้วสัณกัาลังแลวกลล่องขั้วงชั้วชวักขั้ว ในสัมรณุมพรอมกน ใน
ขณรณนแล

ฝายฝุงเทอชเงวระงลลอกชย ๓ ทพิชวมานสัวรรค กันา
เขาชชขกัวงมานลอลองมารยพญาสัควทง ๒ ขนไปเสวขสมบค
ในสัวรรคทวโตท:

สังวทนคแลวราชภกษกษยชวราชทงขั้วง กัมีสัคขั้วระสาท
แมทกัทาธายทายกัวยเสชงพญาราชสัท ไมทลลชเลลลอกขั้วยผลนยาข
ชัณคณรชชาวขงท้าน โสฬกเวรานเวรกัณนณ กันำกนไปทน
ทกชเวทนาชย ในชบายกัมทง ๔ มนทานรทเชนคณ ๓ โคเสวข
วชากแณนธาสสขงนภททา

นันทกปกรณัม

๒๓๓

น. แลพระสาธุสัปปะรณเรวาทานทั้งยวง ไท้ภัยกำนันทาน
น. แลว รณมัสการโองแลวก็กระทานาจก ไท้วรสุททองไสสีน
วาคี เมของศนาภจรมาความรุช กอสูชในพระอมคณทานคร
นฤทานนณแฉะ ๗

จบนันทก

ทิโตนุเทศวิธาน

คำอธิบาย

พระนิพนธ์

กรมหมื่นพญาลงกรณ

“ทีโคปเทศ” เป็นหนังสือซึ่งรู้จักกันทั่วไปในโลก
กำเนิดและตำนานมีมาในอินเดียอย่างไร ปรากฏในภาษาไทย
หลายแห่งแล้วไม่พียงนำมาแปลเท่านั้น

ทีโคปเทศ ในภาษาไทยมีหลายฉบับ น่าจะเห็นว่ามีมานาน
แล้ว แต่ขอพระสมุท ๗ ซึ่งไม่ขอขบขทึมากกว่าเล่มนี้

ถ้าจะพูดถึงเรื่องต้นกำเนิดทีโคปเทศมาเป็นภาษาไทยก็อาจ
แบ่งไทยเป็น ๒ ประเภท คือแบบตรงความกับภาษาสันสกฤตประ-
เภทหนึ่ง แบบเรียบร้อยแก้วอย่าง โฉมสวดคล้าย ชกประเภทหนึ่ง

เอาความมาเล่าตามไฉนของดีเรื่องเรื่อง ไม่เกินคำมร้อย
หนังสือในภาษาไทยเล่มนี้นัก เป็นแต่เพียงว่าเมื่ออ่านเทียบกันก็
พอจะเข้าใจได้เท่านั้น ทีโคปเทศที่พิมพ์ในเล่มนี้สงเคราะห์เอาใน
ประเภทหลังและมีตอนที่เรียก มัธยมภา มิชอบเทศานัน

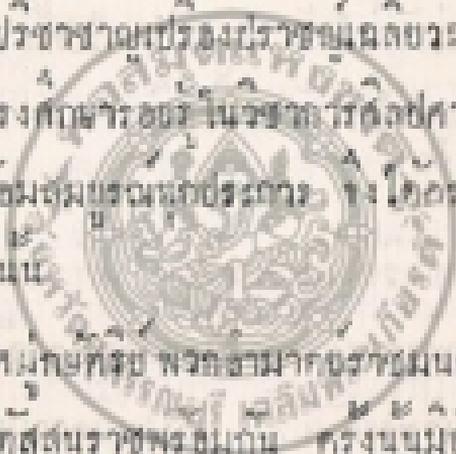
ทีโคปเทศที่พิมพ์ในงานในหอพระสมุท ๗ สอดหนังสืออินเดีย
ก็ขอขบขทึแปลจากสันสกฤต รายงานงานที่งานเริ่มตน และลง

ทายนน เนื้อเรื่องเต็มชอนกัน แคนทานแทรกในลอบนมีมาก
กว่าลอบนภาษาสันสกฤต แลลอบนทกลาชกัน แคนไม่ครงกันท
เกชวักมย้าง ล้วนชอนกันแลลลอบนทครงกันมนชช เกชช
สภายคมเกาทอเกชชวออย่างเกชวักนโค อนงเรองนำในลอบน
ไมม่แคนนคม่รวความอชองไวอ้างทาย วอเกชวักนทอ้างนคม่
ในพระชู้ครกำ ๗ ฉนวน

ที่ โทปเทศวักตูปกรณัม

ขกษารโกลกลาวเนอความ ในที่ โทปเทศวักตูปกรณัมว่า ใน
 กาลก่อน (อนลวงลขแวงแศกรวงทลข) บงมเมองตองงชอ
 กลาวกราชชาน เป็นทอาศักษชอแห่งหมกษทวยมากทลวช ชงม
 กอทรยพระองคทงนทวงพระนามสทตสันมะมหากษทวย ทรง
 พระคุณผดุงมปวีชาชาดพรอองบรารชนแลลยวฉลวากวากษทวย
 เหลอานน โททวงศทวยารอว ในวชวรทวศยาศสทสรลวาทวยพระ
 มหากษทวยทวมอสมบรณนทอระกาเว ราชโกลองกรราชสมบค
 ในเมืองกุสาวกนน

วนทงหมกษทวย พวกลอมากรอชารมณทว นชยโทยูชน
 ไปเผ่าพระเจ้าสทตสันราชชอนนถน ทรงนบมีชามาทยตตตทวค
 ทนทงโกลกลาวกาลาสถากษนทนาพระทงนง เนอความในกา
 ลานนว่า ความเคลอชนเคลงสงชยในคกทวงนทวงทอ กอ
 เนอความแลลยชอชยอนลยลทไมอวาทะชชชากโกลทลวโกลกค จอ
 ความทงชวองนน ทมชนทงชอในคมลลทธรรมศาศทวงสณ ชน
 คมลลทธรรมศาศทวงนเชนคณนกวทาชองมมชยทงทลวช กค
 บคทมิโคไมโคศททวศคชพทงพระธรรมศาศทวงนแลลย กคชคทมิ

นเป็นกษัตริย์คนรักชอบดี เหล่ายักคตทั้ง ๔ ซากนเจ้าสโต
 องพร้อมภวษพดุม ๔ ประการ กษณะคนเมษองเสียงรปทรง
 ด้งางาม ๑ มยศษรวารทงทงนชณศ่มขรณ ๑ มทรพยด้ง
 ของอกมมาก ๑ มยอญญาทอภทงมโทยนโทยงมาก ๑ เมษ
 องพร้อมภวษพดุม ๔ ประการนแลว ด้นนแลควรารเรชกวั
 เป็นมณษย์โศ ถ้าพรองไปด้วยชอโศทงนงแลวไร ผล
 ประโชนด้นนมยรชณโศนอัน ถ้าชากไปกษ ๔ แลวไร ด้
 นนระทกวานชณมณษโศโศทง ด้นนแลควรมาคาลารองอ่ามาคย
 ด้นนปราชญ์เพชง

พระมหากษัตริย์ผู้ทรงธรรม ทรงตั้งกษัตริย์ภายใต้
 นนแลว ด้งทรงพระราชาธิราชไว้ โอรสชองเวรทงทลายน ไม
 โศศกษาเลาเรชนรพระกษัตริ์ และไมมีความเพช มชากย
 ด้รชากคนช่าโศ เมษเวรระลกดงความประพดกชองโอรสเว
 ด้รนไป กษณะเครื่องรอนโศ ไมเป็นผาดกโศ แลวพระเจ้า
 ด้ทศด้นราชางครศด้นโอรส ทงทลายนนว่าชคร ด้โศ โศศกเลา
 ไมเลาเรชนโศร พระกษัตริ์ไมอศสาหระพาทเพชในกทง ด้นชย
 ด้อญชนควรมกษรชระทงท่า และไมมีความพชชามในการ
 ด้งาน ด้รเชนทเลกทรพยด้น มชากปกรชาด ไมค ด้ครเชน

อนึ่ง เหตุเครื่องจรมอบความดีใหม่แก่มนุษย์ทั้งหลาย
 มี ๖ ประการ คือ มกัรชานบนทรกเคมโ ๑ มุขครก
 สามารถระสังวงศ์โพเรณูชนไป ๑ มกัรพิษสมมุคมาก ๑
 มนัญญาผลขวลลาค ๑ ฉงพรอมทวชเกยรคคัพทเกยรคคณท
 คี ๑ ไรคโมเชยคเชน ๑ เหตุ ๖ ประการนแถยเนเครื่อง
 จรมอบความดีใหม่แก่มนุษย์ทั้งหลาย เพราะฉนั้น จัรราชคอง
 ตกเกอนประกอบโอรสของเราน ให้มยุรณทวชคณททุกม ให้
 มษรชาเปรองปรกณู ในคิงยศาศศรคาง ๗ และโศดลาครุโน
 พรคณกรไวจระชอน อคฺรของเรานหลาน เพราะโศคถายณู
 ไว้ในปางกอน จรโศคมาถกในวงคอกามารคาคคเคยคระกุด
 กษครชเชนเน แถยเชยรคณนทวชคองวระยคณทเคยคระกุด
 กษครชเชยจระค ถาลวงวระยคณเสยแลวไซโร กัระชากองค
 ไป จเรยคณทงวระกวยชคทมากรชางเคยชว โมอาชระนุค
 ลากไปกิงพระสงคโค

อนึ่ง มยุรทงหลานคองประกอบทน ให้สมมุรณทวชคณ
 ๓ ประการ คือ มัสค ๑ มนัญญา ๑ มคความเพียร ๑ คณ
 ๓ ประการนจาวระคองเจเรณูไว้ในคางจระชอน จระชอยทาวระค
 แถยบุณกรรมเชนเนนโมโค กโอรสของเรานหลาน จเรมาสำคัญ

ลธกนว่า ม ขณ ชบแลวงกงน ไมควร จารมณณใหม่ รัตตยณญา
และความเพียรจนไวโทรงโค

อนง โสโกไมโคเรียนนพระกมภรและวชาทการศัลยศาสตร์
แลว สนนเมืองเขาไปในศัประสมณมปฐชา ศูเกอเจนไมองฮา
ไมมส่าเสบ คุนทกาชงและกาชงเขาไปปลอสมประปนระคนฮอ
ตามกลางหงสธระนน เหววงดงนมารคาชคาควระระคองวากลาว
ศกเทศอนนตรองคณ เทกคณยาละเวชนไหว วชาทการศัลยศาสตร์
และ ไทโรชนพระกมภร เทกคณยาละเวชนไหว วระระชอบ ติใน
ทม นนชยทงทลวอน ทรศคคณยาละเวชนไหว วระระชอบ
ทงยวง เทกคณยาละเวชนไหว วระระชอบ ติใน
ทงยวงเอา ทรศคคณยาละเวชนไหว ติใน
รัตนไมระทมกลอย ติใน
โค ติใน
คณยาละเวชนไหว ติใน
คณนนางประเสี ติใน
สกณใหม่ ติใน
ชานสงสโดนเอา ติใน
เสาระทาณคทาชอมศาคณททาไทยประ ติใน

ของประชุมชนทั้งหลายในกาลทั้งปวง แหมเมอะเขาไซ้ในกำม
กลางแห่งบรรดาศักดิ์ท่านกษัตริย์เชอญูไท่หง ในทูลสูง และชุกกลกม
ขัญญาเฉลยขวลลาภโกเศศโคพะงมากรอวีในคัมภีร์ทงป่วงน
ถาเป็นเจอกษัตริย์นมเป็นเกกมฮาซุนอฮ ไม้ควรระทมนประมาท
ว่าเป็นเกกทามโก ะโห้ครองราชสมบัติกัควร เพราะวาม
ขัญญาคุณ สามารถเอริกรอราชอโห้คุณฮยโห้ลูกคองตาม
เขงฮฮาภษกรขโค ฮนคในขัญญาฮนคน โห้เกชถานนแม่ระ
เขงฮนเชอวงศลฮฮาภษกร ไม้ควรระทมนของทงโหวในฮสรฐาน
มขศมโก และกนชราโห้เมอขัญญาฮน เอนคทาหนงวานากมใน
มหาสมุทร ฮนนำคองในทะเลนแม่เป็นขงเกกมมาคตคน
กตปถก เป็นคณาเคมฮยในทะเล ไม้มีใครนำมาโห้สอฮโห้
สำเรจกนแห่งนามฮนคกนเป็นคนโก ขคนมนฮยทงหลายฮน
โห้สอฮนฮาฮนระนาในแม่พากเป็นพากโห้สำเรจกนแห่งนาคาม
ประสงคณโก ฮนคนคตปฐฮาปราชญูเปริฮนแม่เป็นเกกคองฮย
ในปฐมวขก ไม้ควรระทมนประมาทว่าเป็นเกก เอนคคองการ
โห้สอฮนของมนฮยทงหลายในกาลทงปวงณน

พระเจ้าสุทโธทนะราช โท พระราชทานพระราชโอรส ครัส
 สอนพระโอรสทั้งหลายกษณ แลวก็ทรงส่ง โทตามเขยนก-
 ปราชญ์ราชบัณฑิตไทยณชยชนมากเสา ใจครสว่า โอรสของ
 เรากงยงโมโตเสาเรยณร พระกมลรัตนศาสตร์ นชากปกรชา
 ศาคนชโย บคนเราประสงคระ โทผลกสอนเสาเรยณพระกมล
 รัตนศาสตร์โทมปราชยาง ทานลยงระเห็นเขยประการโต ครง
 นชยงมคร โทณลทนงชยสรวน บคทชเชน สเปรองปราชญ์ ใน
 ปกฤษณกศาสตร์ วจนราชทวงจา ชยงเสยณชยทงหลายนนม
 เกิดในกระตุลสูงาก เมชมาประสฤคคองคามคนชวคยทา
 สมากมกชคนชวคย อกงระประสฤคคองคนชวเขยคนพาล
 เขยณนโย ถ้าโคคชยาสหมกมยตามคยเขยณชยคณแลว กงระ
 ประสฤคคองคนชยณชยคคองเมชคชทากยทาน ทกคประเสวีรูแลว
 กเขยผลกชนโต กพระราชกमारทงหลายเสลาณโกทวงพระเจเรย
 แลวในกระตุลชนประเสวีรูเขยวงศกชคชย ถ้าโคเสพสมากม
 กชยชพระองคทงหลาย โททวงเสาเรยณพระกมลรัตนศาสตร์
 แลวธรรมศาสตร์โทเปรองปราชญ์นคเกมกแลว ในชระนเขย
 ชยชชทโคเสา สงกชยงโมทราชกคองระโกทราชทงเสย สโคเมช
 มากางศคชยญชยชแลว ถ้าชุนนโมคากามณชยคชยของชยชชค

เป็นคนเกียจคร้าน ไม่ อุตสาหะ สักยั้ง เล้า เรือน เขียน ชาน ทอง
 ทาน ไตร่ตรองเนอความ ไชยแยบคายแล้ว ไทจนเป็นชัณฑิต
 ไทเด้า ผันเขี่ยยเหมือนกัวยนกกาง ชนนค่างนนม
 บุคคลมาฝึกสอนให้ทศทุกภาษามนุษย์ นกช่างก็ไม่ฮารเรเรา
 ภาษามนุษย์ไคไม่เหมือนคนระกตลกสำลกา และนกสำลกา มวสัย
 เมอคนฝึกสอนให้ทศเรเราถวถนแลรภาษาชน ๆ นกสำลกา
 กตงสามารถเรเราไค พระราชกนิมวถหลายน ไคค่างใน
 วงศ์ชนประเสริฐกมอปปนสนพมตงตงนกสำลกา ถ้าไคฝึกสน
 แคเกมกบแล้ว ก็กจะเรียนพมชญวรชยรพระกมภทงชวงไค
 เพราะเทคนชชาพรองการชวยอภาสถกสอนพระ ราชกนิมวถ
 หลายเหล่าน ไคมีทวชชญาปวโรชยวชชญาชน ไคตรงไค วัฒน
 ชนชกคไคกรวบทูลรชอาสาธนะ พระเจ้าศคัสสนะเร่งศรสคชว
 แนนทงหลาย เหมือน ไคไม่เหมือนของไม่มกลนเมอมาทอ
 คชกไมทมกลนชนทอม กบเนชองมกลนทอมชนไค ชนง
 เหมือนคชกชวแกงชนคางชยชนชกชว หนหน้าชางทวชชชก
 ครนพระชากคชชนมา คชงแสงพระชากคชชแล้ว ศคชกชวแกง
 นนทชงแกงมากชนไป ฉนไคโอรสชองเราทงหลายมชงชช
 คนนชยชชชญาชกค เมอชานทงหลาย ไคฝึกสน ไทเรชน

พระคัมภีร์แล้ว ครั้งเมื่อญญาประองปราษฎโยโก กววยเทคนัน
 ทานทงหลายชววยผกสอนโตกววยเดก

ทรงนน คร วสันมาน บณชาติ ึง โทเชญุ พระ ราช กุมาร ทง
 หลายนนออกมากในทณพารหน้า ึงกล่าวสอนว่าชานคพระราช
 กุมารทงหลาย วสยบณทกสมปวีชา โท โสกรชญญาผกททาการ
 โทสวงไปกววยการกล่าวถอยคาสถายค เกรองแสงงประโยชน
 คนและผอนคามทมาโตคัมภีร์ทง ๑ ส่วนคนพาลโมมปวีชา
 นนมหกทาการ โทสวงไปกววยเทค ๔ ๒๒ คช กล่าวถอยคาคเณ
 ทภายค เกรองจะ ใหองความทนาค ๓ มกชน คในการ
 หลอนชน ๔ และมีกเพลกเหลนในกรเลนคาง ๕ ๓ และมีก
 ทธธวาททมเดองกชชาน ๖ โทค ๕ ชางเหลนณนเด เป็น
 คคเป็นวสยชชองคนพาล เพราะตคนน พระราชกุมารทงหลาย
 พงคคชาน โทนชชคชชยชประพฤคคชนเป็นคพาล พงกล่าวถอย
 คาสถายคเกรองจะโทรวกโกวเป็นไมครกน โทถูคคชองคามนชชง
 ชยชทมาในพระคัมภีร์ทงหลายเดก ๘ โทคณญญาทมนทวคกรอง
 โทชทางนชชคชชและไมลลตวงกน ๙ โทชชอกรงชชชชชชชช
 ทวางชารมณนทกน โท และรทชชความสคคชมนนททท ประ
 โยชนนทกนและกน โทสางร โท และมีกชวอนชววยเพชระเปลลชง

ปลกทกขรอน กาทจวลงของมกรสทวยโทส่าเรทโศ หุคถงพรอม
 กวยลคกษณะเชนนแล เมอโครโคคยทศเบนนมกรสทวยไวแลว
 จงระเปลลงปลกสรวททกขรแทงกันแลละกนโทส่าเร แลวจงระ
 โทชยเชนนสงพรอมกันโท เหมือนทนงกามาแลละเทนนแลละสมัน ๓
 เกษรฉานเหล่านโทคกโมคกน โทชวรนจววยปลกเปลลงทกชวย
 แทงกันแลละกน โทส่าเรนมลว โทชยเชนนสงส่าเรญครมกน
 แมพรราชกมาร ทงหลายคตพจยรพคตทอน โทเหมือน กวยสาม
 ลกวันจงระชอ พระราชกมารทงหลายจงชกถำนว สาม
 เกษรฉานเหล่านเมอนโฉนเสว วิธมนชวรายชยณจกทจงโท
 เล่านทำนว

๑. นทานเรื่องหน้แกะนคพรวนแลละกา

ในครงกอนนมแมทำนงชอโคทาวร แลคตรมลงแมน
 นน มคทนงวโทคยคต ๑ ชงกาทาชกวยคกโชเชนนพมพวงคสง่า
 งาม คตรดงเวลาคำคฝงนคทงหลายพากนมาชาคยชอนชอชค
 คทนงวนน กนโฉนงนคเหล่านชงมกาคว ๑ ชอชคชยคค
 แลคพวนนคพรวยคว ๑ ชอชคทวคว มยรวาร ๕๐๐ เกษมา
 ชาคชยชคคทนงวนนคชวย วันทนงชงมพรวนนคค ๑ โชชชช

มากกไวท ไทคคนงวนน ำงไปรยปล่ายชาวลงไวแลวไปนช
 เรนชบในทรก กาชอลกชปคนระและพญานกพราย ชอครคว
 ไทเทนกรยาของนายพรามเขนน ำงคควา สักรทงข่งนช
 กวชชชแลพนเขนชนมาก ำงมาอากษชชทคนงวนนรพากัน
 ำงความคาชเขนแมท ำรงนนำครควาพญานกพรายนวกคชม
 กวชชวารเทชวเส้ารทากกนพวระ นกพรายทงคตล่ายช่งเข
 นรวาร ำรงนเห็นปล่ายชาวอนนายพรามไปรยไว ไทคคนงวนน
 แลว ำงไครลงไปรยไทคเขนนากอาหาร พญานกพรายไค
 ทรายคงนนำงกลวทามวำ คกรทามทงทล่าย ำรงนทงกม
 บานเมองฝ่งคนค่งเรชงรยชชชชช ปล่ายช้างเทถานกมคนมา
 ไปรยไว เห็นระมเทคเขนนเครชงเลดล่งช่งนนชช ำรงนค่ง
 ลวงทลอกทาชนครายนกรทงทล่ายเขนแมท ำงไครนความ
 ไทคชไมยคชอาหารแลว ำรงนค่งระคองค่งความคาชเขนแมท
 ทานทงทล่ายชยาล่งไปกนปล่ายชาววนนเลช ฝ่งนกรทรายำง
 ำรงนทงวำ เมชพชชอาหารคมีรชชชแลว ำรงนมาทามเรนลช
 ไม ไทคนนกไมควร ำรงนเรดงไปกนปล่ายชาววนน ไทำงไค
 พญานกพรายำงกลวทวำ ำงทานทงทล่ายไมเชชทงค้ำชชองเรำ
 ชนลงไปกนปล่ายชาววนนแลว ค่งเรเชนชนครายค่งชวคเขนแมท

เหมือนอรรถโลกเขลาเป็นคนโลก อันเสื่อไกรงไค้ลวงหลอก
 กนเขินฮาหารฉรรณ ครนนภพรายทงหลายชกถามว่า เสื่อ
 หลอกขรรณโลกนเป็นโฉนเส่า วัตรควาพญานภพรายางเส่า
 นภานสาธกกว่า

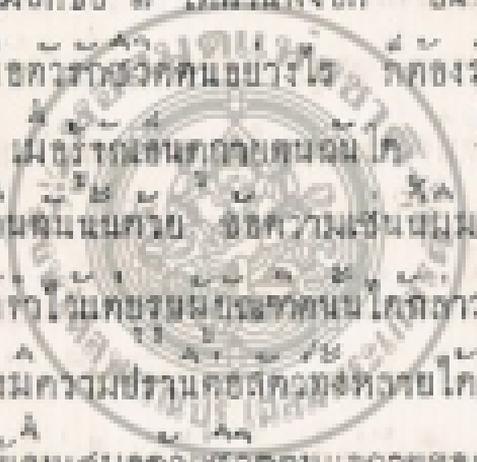
๒. นิทานเรื่องเสื่อไกรงกับคนเดินทาง

ครنگอนขงมเสื่อไกรงแก่ทว ๑ พุกง คามว นีกาดง
 กายน้อขระไปเสาะหาอาหารวกโลก ๑ ในไค้ระโค เสื่อแก่
 นนภคคะฉวงมนนชกนควอชาน วจคายเอากงไมทองกำไป
 นางเชารมอช ๑ ท โศปขณา ครนนขงมรือเกนทางคนทง
 เป็นคนโลกเขลามาดงทมน เสื่อแก่ไค้เห็นทวงว่าระฉวงขรรณ
 นนภน วจกล่าวทวขวารนออรานว่า เขินูทานเขามาน
 เราเรโศกงไมทองกำนแก่ทาน ทานางมารบเขาไปใช้ส้อยคาม
 ประสงค์เกก ขรรณนปวารณาระโค โคกงไมทองกำน ๑
 กล่าวแก่เสื่อนนว่า เสื่อกขมนนชอนมเขนชารนภนภน
 ขนวส้อยทานนเขนเสื่อนชอนภนสควทงเขนภคผลฉาญชวคสควชน
 เราไมฮาจะเขาไปไกลทานโค ชงทานเรวกโศกงไมทองกำน
 เรานน เห็นจะเขนกลอุบายทานระฉวงภนเรา เสื่อไค้ยงน

แล้วทรงขอว่า คำขงท่านวานเนเขนจงอยู่ เมอเราเขนทนม
 ขงมเรวแวงขงน น ย่อมเกนเทนเคนโลกโศกไปมารวกเว
 ว่างไว้นก แลมีใจอกเทมท้าวท้าวโลกนเทลขประมาณ
 โศกเทวครครุขศวกนทงเขน เทยผลถาญชวคศทวชนจงอยู่
 ครนขคนเวาธา ถาลงกทค ถอขทคทททง มวเรวพน กททททง
 ะไปจะมากในวขงไวเทมทงนทงนโคนถว แมภรรยาขงเวา
 ทงคายจากกัน ไปเสมแล้ว เพราะใจนข เรายความสละใจ
 ะใจโคถอดฐานพอยนมาจกถอย น ทน ขนงเมอทงนแตน
 เราโคประสงคพอยนขคนนง ขงมวธาปวองปรางญเขนคตง
 ขงในอรรณ ขรอนนถาลวสอยเวไว้วา ความซอขเขน
 เภวขงประพฤคขงศทงมคน มี ๘ ประการ คอโคสคการบธา
 ในวคตททวระชธา ๑ โศกทชวชาถารทาง ๑ โศกทคเขน
 ทานข่าเพญทานท่าถวกรคค ๑ โคจาศค ๑ มีความสคขมน ๑
 เมนคนซอขทง ๑ เขนคนอกทน ๑ มีความปวารณานอข ๑
 ความซอข ๘ ประการน เขนเภวขงประพฤคขงทานทเขนคค
 แลความซอข ๘ ประการน ๘ ขอในเขนขคนแมคทนอข
 ขงญวาทสามารถระศคษาประพฤคคามโค ๘ ขอขงปลาข
 เภวเวเนนวสขขงทานุศุคทมขงญวาทงระประพฤคโค เพราะ

มนุษย์ทั้งหลายกล่าวกันว่า เป็นลประเสริฐ ทั้งอยู่ในความดี
 งามใด เราทั้งหลายก็เห็นเด่นเด่นชัดชัด ในโลก ในธรรมเช่น
 ราชสีห์ ไททาน ชยภค คนทั้งหลายก็พากันกล่าวกันว่า เป็น
 สัตว์ที่ร้ายเข่นไปเช่นนั้น ท่านอย่ากล่าวเราตามคำเขาเถล
 เช่นนั้นเลย แม้บรรพตก็เห็นทาง ฉากนขงไม่เชื่อเราแล้ว เรา
 จะบรรยายความอภิชช ๑ ไทพวนทั้งหก อันวสันตคองชใน
 ธรรมแล้ว เมื่อคราวที่วสันตคองชไว้ ก็คงรักชวคทานอัน
 ช่างนคองช เมื่อวานสนคองชคนใด ก็คงเห็นกาย
 ของทานเหล่าอนคองชนคองช อชความเช่นขมมา ในกัมภรทเข
 ยคธรรมเราโคกโงนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 เหลคนเราจึงมีความปรารถนาคอศคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 กงกายของทานลอันเสมอชวคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 น เราปรารถนาคอศคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 โคนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 วจง ๆ อันการโศกนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 กงทาน จึงระคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 ทุระให้ เปรียบความเหมือนคนใจ อันธรรมคองชนคองชนคองช
 รมความคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองชนคองช
 เมื่อใครโคกโ

ขานแก่คนใจแล้ว ผลประโยชน์ที่ชกยาวคงจะมีแก่สมนัยแน่นอน
 แต่ คนที่ ๆ ที่ไม่มีโรคแล้วไม่ควรระโทษาตามโรค เพราะ
 ผู้ไม่เจ็บไข้นั้นเป็นผู้ไม่ต้องการความช่วยเหลือ แม้ระโทษกมผล
 ประโยชน์น้อยนัก ชนเราที่ขึ้นมาแต่ขมขื่นฉ่ำค เราจึง
 มาตรวจฉาหวงวาระโทษเป็นผลประโยชน์ไทยกชาว จึงระโทษ
 กังไมทงค้ำแก่คนชาน เสด็จตามสระโคจรยทานของเราลงไป
 ชาญนา ชำระเกล้าค้ำชานไทยาสระอาคก่อน แล้วแลมารย
 เขากังไมทงค้ำทยำอเรนแกล อรมลโศกเธลาไมทวิตรอง
 ค้วยปรีชา ครนโคยีนค้ำเสอแก่ค้ำอแระโธมหลอกหลอน
 เป็นกลอุบาย เพราะความอยากไทยสักค้ำอใจว่า เสอระโทษ
 กังไมทงค้ำแก่คนชาน ภัยเรลงไปไม่ชอนาค้วยค้ำลงแรง
 ก็ไปคค้อยทนปลงอินลคไม่อาชระลชนค้วชนโค ในทณโคณน
 เสอแก่เราชขายทำอาการกชทงนงมความเชนค แล้วรองค้วย
 วาจอันโพเราอชทวนว่า เราชช่วยทานไทยนทกช แล้ว
 ก็ค้อยเกนค้อยชองมาช่า ๆ ทาทชช่วย ครนถงค้วยรชนนแล้ว
 ก็ลวยชนมากค้ำนเป็นชาทาร ครนชนชงมกระต่ายค้ว ๑ เป็น
 ผุมปรีชาเรลงมากนนาทชอนชอนน ครนโคยเห็นเสอลงชวย
 ผู้โศกเธลาเกนเป็นภิกษาทารเชนชนโคแล้ว กระต่ายชงนว่า

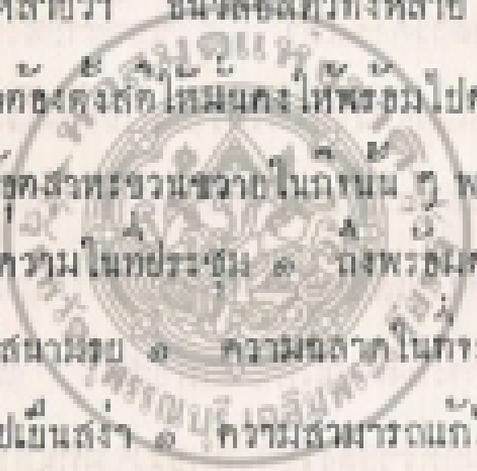

บุรุษคนหนึ่งชื่อโลกเจลา ไม่เคยยื่นมือให้ใครสักคนเลยแม้แต่
 แขนงเดียว ตลอดวงกบไม้ ถ้าเห็นใครเร้าแล้วโทษเลยเสียด่า
 ระวังงกบไม้เถา ว่าคงจะแฉกกระคายกวางเขายาไป

จิตรคิดว่าพญานกพิราบบอกกัน ทานเทียบให้ฝูงนกพิราบบอก
 ฟังคงจะแฉกบ้างแต่ขอความว่า ขอซึ่งเสียด่ากวางบุรุษเจลา
 กวดยศบาศ แล้วแฉกข้อมเข็นอวสารโศกขณา ณ กาลนั้น เรา
 ก็โทษหนักกว่าของเรา แม้กระชายผู้ฉลาดก็นกโทษออกเล่า
 แก่เรา กวดยศบาศจริงเช่นนั้น ตามทั้งหลายขยาลงไปกิน
 ปลายข้าวเหนียวแล้ว ถูกับพระสงฆ์ไปกินไซ้ ว่าเป็นเหมือนชาวคน
 โสภคองเป็นอาหารเสียด่าคนนั้น ท่านทั้งปวงกระตือรือร้น
 ชาวกรของมนษยเป็นแต่ อเนกท่านทั้งหลายฟังคำเร้าก่อน
 อนุธรรมกามนุษยทั้งหลายน พอดีเร้าจากที่ตามัก ๗ ประการ
 คือเป็นคนมักโทษความปรารถนาใหญ่ไม่รอบ ๑ มีความขยาลง
 มากขยงท่านให้แตกรวกกัน ๑ แฉกความล่อลวงฉฉฉฉท่านมาก ๑
 มีความโกรธกล้า ๑ เป็นคนเกยกรวามไม่มีความเพียร ๑
 เป็นผู้มักนอนไม่ว่ากลางวันแฉกกลางคืน ๑ มีความขยาลง ๑
 ตามัก ๗ ข้อนี้เป็นเครื่องทบขยต้นกามนุษยเสมอในการทั้งปวง

เพราะเหตุนี้ ท่านทั้งหลายจงก็กดอนความพอใจในความอยาก
 อาหาร แล้ววิ่ง่าลงไปกินปลายข้าวมันเลย ผู้หนักพราย
 ทงหลายจงกล่าวว่จวอนว่า ในประเทศที่ชนโค่นชอหนง มี
 ทรพชอนประเสริฐแลมชองกันประกอชด้วยโฮฮารส เมอโค
 มาพชประแลวแลดะเลขทงเสอ เมอไรระ โคชโรโกคชองทก ๆ
 นนเลอ ครนทกล่าวจกนแลว ผู้หนักพรายทงหลายทพากนลง
 ไปกินทสดานอนนายพรานโคโยรชปลายข้าวไว้นนสน พญา
 นกพรายโคเห็นผู้หนักพรานทงหลายลงไปเชนนแลว จงกควา
 บรวารชองเรอลงไปเสอสนแลว ครนเราระไมลงไปเลอ ผู้หนัก
 พรายเหล่านนกระดจความพนคเสอสน แลวจกามลงไป
 ควบ ครนผู้หนักพรายลงไปผจสนชระชมนกนพรชมนแลว ชาย
 ทนายพรานคกไว้นนกรวชรทหมทอผู้หนักพรายไวทงสน ครน
 นนจครควาพญานกพรายจกควา เพราะความโลภในอาหาร
 เราทงหลายนจกชองคคชายชองนายพรานมิใช่ทรอ ชดจวอน
 นายพรานนทเห็นนกพรานคคกรว กรยเคนชอกมายนควชวาทา
 พลาจวอ ชนวสยสคทงหลายเมอชมทกชรชนทกจกจวลงโค
 สู้ชนโคญจาระคชงเปลชงเปลคทกชรชนทกจกจวลงน ๆ โทพน

จนสำเร็จไปก็ จึงควรระแวกว่าผู้ใหญ่ผู้มีปัญญาควรจะเป็น
 นายท่านไว้ ถ้าผู้ใหญเปิดองปลอกไม้สำเร็จไปแล้ว ผู้ใหญนั้น
 เป็นคนโงกเขลาจนซบซึ้งปัญญา ความครตาคาจะมี สรรพทุกข์ร้อน
 กว้างไกลถึงปลวกก็เป็นภาระตกอยู่แก่ผู้ใหญผู้เขว พญานกพราย
 ผูกปราศรัยครน โศกนนายพรานขึ้นมาเช่นนั้น จึงกล่าวแก่ชน
 สกนกพรายทั้งหลายว่า อนึ่งสัตว์ทั้งหลาย เมื่อโทษทุกข์
 มาถึงแล้ว จากองค์ศักดิ์สิทธิ์พระโพธิสัตว์ไปก็อย่ากลัวอะ
 ประการ กอ โศกสวดสรรพนชวาในถน ๗ พรหมกัน ๑ แด
 ฉลาดจเรจากกลัวในบทประสม ๑ ถงพรหมก็ด้วยความแก้
 กล่าในสมรภูมิสมถะ ๑ ความฉลาดในภาระงานกบรคคพิท
 ของคน ใหลไปเป็นสง่า ๑ ความสามารถแก้ไขชงข้อปรศนา
 กาง ๗ ตามคณมาในพระคณถ ๑ ชอ ๕ ประการนเป็นเครื่อง
 หมายของทนายผู้ประเสริฐผู้ควรจะเป็นนายท่าน เพราะคังน
 เราทั้งหลายจาระคองกงอุคสาทะพรหมไปก็อย่ากลัวอะระชนแก่
 กต่า กูเขยงมกทั้งหลายเดก อนึ่งขมกทั้งหลายแม่เขนสคว
 ทวเดกเพราะมีอุคสาทะกต่าพรหมกัน แม่ของ ใหลูกสามารถ
 ะยกไปก็ อนึ่งเหมือนกยปลอแฉฉาวลชทั้งหลาย เมื่อขุคคก

หิโกลปะเทศวักฎุปกรณัม

มาควยทำโศเชนเกิดยวเกษวพรอมกน พนโศเชนเชอกนแลงนมี
 ช่างสาร โหญมกำลังมากกษกคล้องไวโศ เพราะฉะฉน
 เราทงหลายางอุคสาทรชนชนโศพรอมกนแลค ผังนภพราย
 ทงหลายกรน โศชนโโฮวาทของาครควาพญานภพรายเคอนกน
 กมีอุคสาทรชนกลาคางคนคางชนชนพรอมกน พนฮาชายชน
 โยในฮาภาคโศ ครนนายพรานโศเห็น นภพราย ทงหลายชน
 พนฮาชายโยในฮาภาคโศชนนมีแลค นายพรานกเห็นสัก
 คามโย ทวคศควาสะกดลง เม ทโศคระชนนแลยทงฉน ครน
 คามโยไมทนแลค นายพรานกเกิดมมาสัง นภพรายทงหลาย
 ริงกล่าววว่า เพราะเราทงหลายโศพรอมกนพชายามคาม
 ถอชคัพญานภพรายกล่าววก่อน แลวงโศพนจากงอมมี
 ของนายพรานมีไซทรอ เกษนทรเทวีโฉนางระอชจากชายโศ
 ชกแลค พญานภพรายทงกล่าววว่า ในหมี่ลศวทงหลายชน
 เทศเกรองโศเกกทุกชวชนโศ มี ๓ ประการ คอเมื่อเวลา
 ชนควายควมพนาศระมาลง ๑ เมื่อเวลาควมกถวชนโศ
 มาลง ๑ เมื่อเวลาชชนคยแคนกวยเทศสังโศสังชนง ๑
 เทศ ๓ ประการน เมื่อฉงควแลงนศควายทงนทงระ
 ช่วยโศ กอนสหายชนนแลคเมน ๓ ราวคก คอสทวยกเลวคว

กว่าคว ๑ ทเสมอกยคว ๑ วิเศษสูงกว่าคว ๑ เช่น ๓ จำพวก
น มทรศโภมคณไมสมคврแก้กนแม่เลวกว เมอระมก
กวงลเกกชนแล้ว ไม่ช่วยชวชวรายคามสมคврแก้ก่าลง

ชองคน มทรศนพชชวเป็นมทรคากวาคน มทรศโภมคณ
เสมอกน เมอเมกกวงลเกกชนแล้ว กช่วยชวชวรายคาม

สมคврแก้ก่าลงชองคน สหวยศนพชชวเป็นมทรเสมอกยคน
สทาศศ โคเขนศบงกาวา แม่เมอชวชวชวคณก่าลงเวชวแรง
ชงกวาคค เมอเมกกวงลเกกชนแล้วกช่วยชวชวรายโคช

สมคврแก้ก่าลงชองคน สหวยศนพชชวเป็นมทรสูงกวา แล
มทรศทวย ๓ จำพวกเทอานน แม่เมกกวงลเกกชนคณก
เมอเวดามทกชวชอนกควงลเมอชนแล้ว กคางระวานกนโคชวช

ปลคเปลชองทกชวชอนน ๆ โกคกงสน

ชงมทรศทวยชก ๓ จำพวก กอมารกวิ ๑ บคก ๑

บคค ๑ สทวย ๓ จำพวกนเขนมทรทวพนนชองกนไปร่วม
สูงทกชเสมอกน ยชมปรารกนจารโคเขน ประโชชน แกกนชช
เนชงนคช เรชกวาเป็นมทรชนสูงสค แลโนสทวย ๓ จำพวก
แรกนน เมอเมทศทกชวชอนเกกชนระตงทานนพงโคชคврฉวญค

ดงเพียงงแลถ พญานกพิราวยงคอขว่า ศกกรสหายในการขอน
 ควเราไมรัทระพูคใดแลถ อดวสยสศกทงหลายทงปวงง เมอ
 นเทค ๕ ประการ คอศวามเชยไซ ๑ ความคยแคน ๑ เถค
 วยอนศราย ๑ คอขผกเมกาธาอง ๑ ความพนาศ ๑ เมอ
 เทค ๕ ประการนมาตยคณน กเพวระอกศลคทณโตกาไว
 ในปางกอนคคคามมาโฆล สคทงหลายทงคอขดงไทยทกข
 ษนโทย แมษาคเวตงหลายนกเพวระอกศลคทณคคคามมาทณ
 ึ่งคอขคคกรางชาวมคความคทกข ความลาบถ ไทย โทยดง เพยงง
 กรนพญาทณโทยนคพรายธาโรเชชนนงษอนคอขว่า เทค ๕
 ทานวานนตรงอช ธรรมกวาสศกทงหลายเมอโศกาทกรณทเขน
 กศลอกศลไวแลถ อดวชาณแห่งกรณน ๗ กคคคามคนไป
 กรนกลาวคณนแลถ พญาทณเขาไปปวารระกคเชอกคค
 พญานกพิราย พญานกพิรายทงกลาววว่า ศกกรสหายถาทานระ
 ษนเควระทช่วยเราแลวงกคเชอกคคคคชนคพรายทงหลายทเขน
 ษวารองเราน ๗ กอนเถค พญาทณทงกลาววว่า แมะสหาย
 ควเรานชราไซแลถ นเรยวรงกนชย พนกรว่งไปเสียมาก
 แลถ กวยเทกนน เราระกคคคคทณผคยว แมะพญาทณคค
 ทานพงคาเราคชน สคทงหลายชนเมอผลยเกคชนไมรคควไม

รมจักรวงแก้ว ไผ่ม่วงรวงผ่องผัดเขนยรวารเชนนันน ไม่เ็น
 ทงชอใจของชณชาติศรพระคณภรทงปวง อนงเของ ชยงคน
 ทงหลายระใครทำโทเ็นประโฮชนแกผชนกค เพอระโคไซ
 สอຍ โหสมบรณเ็นสชแกคนกค กอง อค ส่าทะ ชวน ชวาชลา
 ทรพชสน เมอมทพชแลวกองเกยถนอมไซสอຍ ะโคเลอง
 ชวคโหชอຍชอน ะโคทากศล ชงเ็น ประโฮชน อนชคชว
 เมอศลการชอຍม ในคนชอนแล้ว เ็นเพอระ โครถงชงนนช
 สมิชตแลทพชสมชคกือเ็นในชงทกค สโคในมรวงรทษาชวค
 ชองคนแลว โครเลชระมอวรอกโหคนเลว คนกไมรทชวคคน
 แลว โคนเลชระมอวรชวคชอนแล้วคนนคกจะทากายชผลลาญชวค
 สอนเ็นแก กานผมอญชวคโควาโง ในคระ คณภร ทงหลาย
 พญานกพรชวคกลางวรา คณภรชวคผเ็นสทชวคท คารชง
 ทานกลางวเ็นความารชงชอຍแล้ว แควาเวานเมอโคเ็น
 ทกชอຍ อน ทราชแกคน แกคน ทราชทงหลาย สม่ อาศิย เว เ็น
 ชรวารชองเราชงเชนนแลว เวามโเอนค เลตช ทระชคถนโค
 อนงเรานระม โหเชนคแกในหมนทกรวมมเชชชวคสมชคกนเพอง
 นทวมโค แม ในหมนสทวเทลาชนเราก โคม โกรกโคชเชนคทวสทว
 ทวชคคทุกประเทศค้ายลทวไป ในการทงปวงโคระเ็นนาย

แล้วแลมีไปไซ้ซอมูเชนค บรวาร ของ คนเหมือน เช่น เวาน โนม
 เลข ผุโคใจบรสถอไมมวหมอง โภกอสร้างทงการกศล ผน
 ซอมโกลาภยศควมสุรทหมกทก แลโคเกยวคยศเกยวคคอง
 เลาลอไซ้ทวทศทงปวง กุกรสทหาย เวาทง ส่องน ในปาง กอน
 เพราะ โคททาการกศลควยใจหมกทก บกนเราทงหลายางโคมา
 เช่นนายฝงนภพรายและฝงทน มลาภยศอนบรวารทหมกทก
 มิไซหรือ ผุปรารตนวระโคไซ้ปรีไซ้บม แกทว ของ คนแล้ว
 ทองรักษาคณควมทวโหวโหมนคอง โสขกวารกนารชกษาย เพราะ
 วากายนเมอองควมตายแล้ว ซอมพนาศ รัญหายไมคองชยนาน
 เกยวคคณทกท โภกทวอนนเขวซอมเลวลอคอ ๆ ไปนสนกถย
 ควยเทคนน ถาตามโคแกโกลกเชลลอปละช นภพรายเสยโค
 แล้ว เกยวคคองของเวามีเรนคทศกคองนภก เกยวคคององ
 ทานผุโคกคยลชอยไปจค จะชนเมนนทาน เขากระเลกนคอ ๆ
 ไปนสนกถยน พญาทนกรยควาคแล้ว กคตรงเขาไปกค
 สายเชอชยลชอยนภพรายเสยสน แล้วจึง กล่าว สอนนภ พราย
 ทงหลายวว่า กุกรฝงนภพรายทงหลายผยเนนสพาย แมซางสาร
 ชยในบ้ำใหญ่ มนชยทงหลายชางนชเชอคคองเททเขาซาง
 บานเขาจะ โลงทพมาไซ้สอยโค แมยเลาชยในนากค นกชยใน

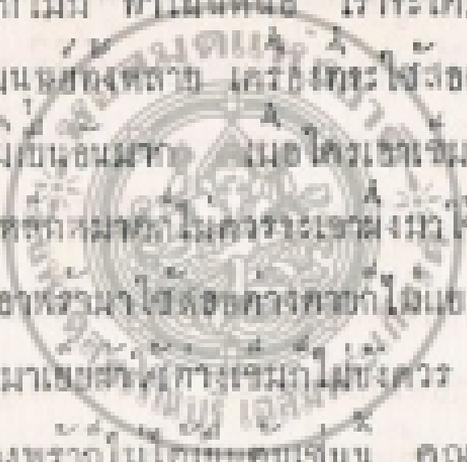

๔๙ ๕๐
 ๕๑ ๕๒
 ๕๓ ๕๔
 ๕๕ ๕๖
 ๕๗ ๕๘
 ๕๙ ๖๐
 ๖๑ ๖๒
 ๖๓ ๖๔
 ๖๕ ๖๖
 ๖๗ ๖๘
 ๖๙ ๗๐
 ๗๑ ๗๒
 ๗๓ ๗๔
 ๗๕ ๗๖
 ๗๗ ๗๘
 ๗๙ ๘๐
 ๘๑ ๘๒
 ๘๓ ๘๔
 ๘๕ ๘๖
 ๘๗ ๘๘
 ๘๙ ๙๐
 ๙๑ ๙๒
 ๙๓ ๙๔
 ๙๕ ๙๖
 ๙๗ ๙๘
 ๙๙ ๑๐๐

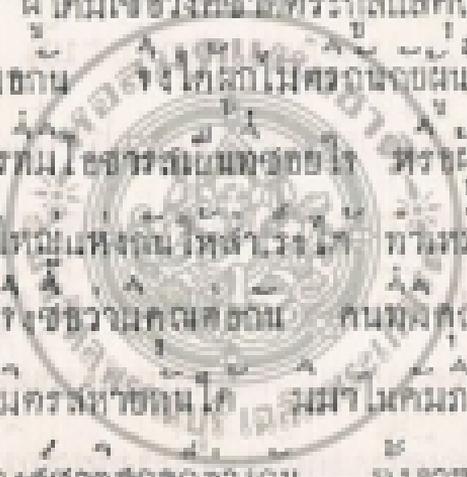

๑๐๑ ๑๐๒
 ๑๐๓ ๑๐๔
 ๑๐๕ ๑๐๖
 ๑๐๗ ๑๐๘
 ๑๐๙ ๑๑๐
 ๑๑๑ ๑๑๒
 ๑๑๓ ๑๑๔
 ๑๑๕ ๑๑๖
 ๑๑๗ ๑๑๘
 ๑๑๙ ๑๒๐
 ๑๒๑ ๑๒๒
 ๑๒๓ ๑๒๔
 ๑๒๕ ๑๒๖
 ๑๒๗ ๑๒๘
 ๑๒๙ ๑๓๐

ไทกันเนอณกพราย ณ กั้น ครนณกพรายทงหลายพาชาอลง
 ไปประชุมมอญปากฉากรกคนแล้ว กากาขอยชนคนไม้ใกล้
 ปากฉากรอแถมมอญ ครนโคเทนพญาคนออกมากก็สาขพรอก
 ชาติ ปลอชนกพรายเฝ้าสนแล้ว กาทงคควา ความกโคเทน
 ไมกรกนเนนเอนการกน กศวกมเชอชาคเสมชกน จระโคเทน
 ไมกรกนกนเรากไม ทาโณนทนอ เราจระโคมมครดหลายข้าง
 กทมิชชอนอย่างมนอชกหลาย เกรงการพรอชยทากท ให้ส่วน
 ประไซชน ไทกมกนอชมาท มอโควเรอเจมเกรงเขยคามา
 เจาเรมาไซคางเชอชกมาท ไมควระเรอจมนว ไซคางชวาก ไม
 แขนยกาย จระเออพรามาไซลอชกวงคากโคโณนเขยคาย ทระ
 เจาเทอชกมาคมาเขยคางการเจมกไมคางคว และระเออชวาม
 มวไซคางนงคางพรากไมโคเชชคนเขนน คนครองมอญ ๆ
 คางกนชยชนโค แมในฝั่งสควทงหลาย นกม ชานาชคางกน
 เทลาพวกชนมพนอชคมเขนเกรงมอชสาทรยระ โคกคเชอชกชย
 คายกวาสควเหลาชน เราเจเนนกเทชวชชนชากาศนระโคม
 พนเขนเกรงมอชกเชอชกเทมชชอนอย่างหนักไมมเลข จาเรจระ
 คองชกไมกรกนพญาคนทวนนงจระชอย ครนคักกนงนแล้ว
 กากบยลงมาทพญาคนทปากฉากรองมรชกพญาทนงา คุกร

ถานหรือกระหม่อมพญานางหงส์หลาย ถานทรงไว้เดกคงแค้น
 วนนไป เราขอฝากไมครเขนมครสหายกัยทานกวย พญาทนต์
 จงจง ตามว่า ถาน นเอนใคร จาก เชอศระกุล ของ ถานเป็น
 อยางไร ทางกอยว่า จากเขาเนนถนคชวอยในอากาศชอ
 ลกขปคนะ พญาทนต์ว่า แน่ท่านถา มนุษยเหลกถมยญญา
 โภทธารณก มี โคมเชอวงศชวศระกุลแลคณยญญาวิชาการ
 กศยศาสตรเจมถกน โสภโศปเทศวิคฤปกรณัม โศปเทศวิคฤ
 กน โสภนชาศารทมิ โสภนระณนคชวอย โสภน โศภนคชวอย แกไข
 ลกขกวงนชอ โสภนคชวอย โสภนคชวอย โสภนคชวอย โสภนคชวอย
 คน ผนน ๗ โสภนคชวอยคชวอย คนคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 จระผกไมครเขนมครสหายกัย โสภนคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 กชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 กชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 นอนไปมากไม่เหมือนกัน โสภนคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 มครสหายกันแล้ว กชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 เหตุโศปเทศวิคฤปกรณัมแล้ว ลกขกวงนชอ โสภนคชวอยคชวอย
 เชอวงศชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 ไม่ชอย กวยว่าในมนษยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย
 ไมครคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอยคชวอย

โศคนมครสหายกันรักใคร่ร่วมสุขร่วมทุกข์กันต่อไป สมชาย
 ถามว่า ท่านหรือไร มาแก้คำขัดโทษ สันชางงอกหงงอกกว่า
 เรานชื่อชานทรพทอชย ฌ ขำควอลนแคลสเกยว ไมใครเขียนมคร
 สหายเขียนที่ปรกติมา เหมือนทงเงว่าเขียนคำขบเสียดแล้วเพราะเหตุ
 นนเราขงสวามีภักคมาเขียนสหายด้วยท่าน เมื่อท่านจะรออยู่ไ้
 ฌ สดงามทโค ๆ เรากระตือรือร้นไ้ตามท่านไปกัวย ครั้นเราว
 กันเสีราแล้ว สองสตรึงนทกวางนมาดีมางามป่ากาว ฌขณะน
 ภาว่งสัพททชบชยบนคนราปชโคมทงนเงถามว่า สกกรสมัน
 ลสหาย ท่านทกใครมาช่วยไ้ สมนางบอถว่า ันททวทช
 สันชางงอกชยากเขียนมครสหายชอเวว ฌง ทศกคสยคามเว
 มาช่วย ภาว่งถลางว่า สกกรสมันสหายท่านมาสกไมครกัวย
 สันชางงอกทางชวคทระกูล กนแล แอน เซอชวค สักวราย เช่นนน
 ชวคเจาเห็นวไมควลเลข ถ้าท่านจนคยหาไ้แล้วโดยทกชกช
 ชรมมาถถึงท่านเช่นนท กจะเขียนเหมือนกถแรงแก่ชวคทวอยแวง
 ทวทงนเงแล้วคชงถลงความตายเพราะแวงนเช่นแนนท สมนาง
 ถามว่า กจะองรวางแรงนักคยหาถแวงนเช่นชยางไรถ่า ชอ
 ท่านงแล้ว ไ้พงพอไ้เขียนคค กัวยเล็ก ภาว่ง สัพททชงแล้ว
 นทานว

๔. นทานเรื่องแรงกับแมว

ครั้งก่อนแก บังมแมวคาบขดตางชื่อภาคนก กรม
 ผงมมานานมคนสะเกาใหญ่คน ๑ บังมแรงแกควตงชอ
 รอดคะมเลอและปากทงจนคอกทอกรวงเสยสนทากไมเห็น มา
 ซาคชอชยทคากขคนไมนน แดขนคนไมนนเลามฝุงนกมาทการง
 ชยเชนชนมาก นกเลตานแคตมโกเทนแรงแมกมความเชนค
 ปราน ึงโคเขาชทงมาโศกนกรวง บังมแมวทงชอ
 ทงกคณเดมาเสนลชนททอานม ะโคตมทงชอชย ึงท
 ซาการชมชมนวรงชนไปนทชไม ลกนททงหลายกรนโกเทน
 แมวกพาทนรองแคววกรววงน แรงคโคชนทงนน กคากการ
 ควากงระมคกรมาเชนมีคตง ึงรองกานมา โครมาทชนฐาน
 ชองเวานเดว แมวรงคชยว ุกรททานพญาแรง ซาพเทาแมว
 ชอชกคณเดระชอซาชพงทงานชยควย เพราะวาชคนคค
 ทคคามไลซาพเทามาไมทนทระทนไปนสอานทชนโก ซาพเทา
 ึงวงชนมาพงทงาน เพชระโทพนรากมรณชย ชอชกานงเชนค
 ชวชชวคซาพเทาชวชเดก แรงแกรงกถาวชว ันนแมว
 มงรตชนไปเสยโทพน ซาชอนมาชนคนไมนนเลช ถานงไมไป
 แลวถูระพามงเสย ฌชกคชวน แมวรงวงชชวว ุกรททาน

ย่างพวกนั้นกลางนอกรมรธาทกายจางาไม่เวยบรอยไม่สภาพ
 แกลภายในใจนเห็นสัจธรรมนกรคนทาน แมสศวกทงหลาย
 กเษน ๒ จาพวก ๒ สัดานฉนชนน เหมือนทานพญาแรงน
 ประทนางวามถชนน ไครงกายภาชนอกรูรงไม่เกดขงนยชนดา
 กวังช้อย แกลภายในใจของทานนถวนประกอชไปควยความค
 มขญญาหลักแหลม มีความเชนกลอศศวกทงขวัง แมโคระ
 มาทงพักชาคัยช้อยไม่ลาพักขงตนน ภาพรอาณภาพของทาน
 ชากรคัมครขงขงกนถวชชนคนทาน แมจและสมเครารทไท
 สมบุรณควยการกนการชอ ไมนแลธธาลลยโต ชกชอทนง
 ในชาติทงหลายนน ประเทศขงนนเกเทเกเครวชทอมคอกถุชฉนา
 กลาทกนนชชนกทาโคชาก ประเทศขงนนเกเทเกนทงหลาย
 และคนไมไมมกถนชนนมากทาไทงาย ฉนโต ในทมนศศว
 ทงหลายกเหมือนกัน ศศวกเชนศคฆญญาไมโชชอสมเชน
 ทานพญาแรงน มนชทาโคชาก ในทมนนชทงหลายเถา
 คนคฆญญาศความเชนคปรานคชานฉนชนน เขนทไปมา
 ฉมาคณคชทานและเขนททงพักชาคัยแห่งมนชทงหลาย แมจ
 ช้อย ในสถานกโต คนทงหลายกนกวสมประชมช้อย ในทนณ
 เวอนชงเขนทช้อยของสมนเขนทไปมาแห่งชนทงหลายไมชาคณช

ทางใต้สาธุการทั้งสี่ กว๊วยเทศน์ตามท่อนขณชงศกนนเวท
 เคารพบนอบนยถอของชนทุกเพศพระรณภาษากประเทศ เป็น
 คุกรวงพระรัตน ในวันเพ็ญขอมารสันตงไฟโรนร่งเรองทวไป
 ในสรรพคตทกค้ายล นมระเลงแลจนไปค่างนกก่างเท่นว
 พระรัตนนคงอชจรงควงของคณ ๗ กงสัน คนโงกยคนฉลาด
 นนค่างนเสนน ทานพญาแรงเลา กมปรีชาเปรองเปราชญ
 ๒ . . . . . ๕
 ๔ . . . . . ๕
 ๕ . . . . . ๕
 ๖ . . . . . ๕
 ๗ . . . . . ๕
 ๘ . . . . . ๕
 ๙ . . . . . ๕
 ๑๐ . . . . . ๕
 ๑๑ . . . . . ๕
 ๑๒ . . . . . ๕
 ๑๓ . . . . . ๕
 ๑๔ . . . . . ๕
 ๑๕ . . . . . ๕
 ๑๖ . . . . . ๕
 ๑๗ . . . . . ๕
 ๑๘ . . . . . ๕
 ๑๙ . . . . . ๕
 ๒๐ . . . . . ๕
 ๒๑ . . . . . ๕
 ๒๒ . . . . . ๕
 ๒๓ . . . . . ๕
 ๒๔ . . . . . ๕
 ๒๕ . . . . . ๕
 ๒๖ . . . . . ๕
 ๒๗ . . . . . ๕
 ๒๘ . . . . . ๕
 ๒๙ . . . . . ๕
 ๓๐ . . . . . ๕
 ๓๑ . . . . . ๕
 ๓๒ . . . . . ๕
 ๓๓ . . . . . ๕
 ๓๔ . . . . . ๕
 ๓๕ . . . . . ๕
 ๓๖ . . . . . ๕
 ๓๗ . . . . . ๕
 ๓๘ . . . . . ๕
 ๓๙ . . . . . ๕
 ๔๐ . . . . . ๕
 ๔๑ . . . . . ๕
 ๔๒ . . . . . ๕
 ๔๓ . . . . . ๕
 ๔๔ . . . . . ๕
 ๔๕ . . . . . ๕
 ๔๖ . . . . . ๕
 ๔๗ . . . . . ๕
 ๔๘ . . . . . ๕
 ๔๙ . . . . . ๕
 ๕๐ . . . . . ๕
 ๕๑ . . . . . ๕
 ๕๒ . . . . . ๕
 ๕๓ . . . . . ๕
 ๕๔ . . . . . ๕
 ๕๕ . . . . . ๕
 ๕๖ . . . . . ๕
 ๕๗ . . . . . ๕
 ๕๘ . . . . . ๕
 ๕๙ . . . . . ๕
 ๖๐ . . . . . ๕
 ๖๑ . . . . . ๕
 ๖๒ . . . . . ๕
 ๖๓ . . . . . ๕
 ๖๔ . . . . . ๕
 ๖๕ . . . . . ๕
 ๖๖ . . . . . ๕
 ๖๗ . . . . . ๕
 ๖๘ . . . . . ๕
 ๖๙ . . . . . ๕
 ๗๐ . . . . . ๕
 ๗๑ . . . . . ๕
 ๗๒ . . . . . ๕
 ๗๓ . . . . . ๕
 ๗๔ . . . . . ๕
 ๗๕ . . . . . ๕
 ๗๖ . . . . . ๕
 ๗๗ . . . . . ๕
 ๗๘ . . . . . ๕
 ๗๙ . . . . . ๕
 ๘๐ . . . . . ๕
 ๘๑ . . . . . ๕
 ๘๒ . . . . . ๕
 ๘๓ . . . . . ๕
 ๘๔ . . . . . ๕
 ๘๕ . . . . . ๕
 ๘๖ . . . . . ๕
 ๘๗ . . . . . ๕
 ๘๘ . . . . . ๕
 ๘๙ . . . . . ๕
 ๙๐ . . . . . ๕
 ๙๑ . . . . . ๕
 ๙๒ . . . . . ๕
 ๙๓ . . . . . ๕
 ๙๔ . . . . . ๕
 ๙๕ . . . . . ๕
 ๙๖ . . . . . ๕
 ๙๗ . . . . . ๕
 ๙๘ . . . . . ๕
 ๙๙ . . . . . ๕
 ๑๐๐ . . . . . ๕

เป็นอันมาก เกือบกว่าพระเป็นอันกรายแก่ลกันกเทส้าน เวียง
 ทองว่าแก่ท่านเช่นนี้ ใช้ว่าพระหนหงหวงอนฐานทอຍทานโก
 แมวทงกณณะ ครนโกยอนพญาแรงกล่าวลอຍคำสอนสอนสอน
 เช่นนั้น ก็มีความรุนแรงยอนเตงโยงนิก แสงทำอาการ
 ออมนมเคารพนมยอนคณานเขาไปไกลทมยอลงทเฉพารหน้า
 แรเงแก่แลวจึงทอຍว่า ขานแมวพญาแรง ขอสงทานว่าแมว
 ถึงกลายเป็นลวียกทงลวียกนลค ขุนนรังอຍ เพราะวา
 แมวเทศานนยอนวาคแมวทอลนโกย ในสำนักแห่งงานลตรง
 กิลลิกชามก แด้อาพเจานยอนคณนอຍพระพญาโกเรยอนคณน
 อกรรมศาสตร์แลรณคศาสตร์ โยภนยาคังพจนนเนองนคย ไม
 นาชีวิตทานกัน จักให้เรโกส้มาทวนพระคณนลนนโมยชามล
 ยอนชาศารเนองนคย ไมโกเขยคเขยชวคทาน ควอหวงว
 ยองหน้า แด้อากตแลวจะโกไปเกก ในสวรรค์คามโฮวาททม
 มาในพระคณนกร ใช้วาเรแก่ลกล่าวเป็นแล้ทกลลลชกลวง
 ทานนหนนโก จลคตเรแรงแก่ลโลกเขลาไมครคระอโเทเห็น
 โยขมยอคชช แลวทลงเชอคำแมวลลลวงเป็นกลอชชช
 กลลาคณนยวคณนมอຍญยามยรรคาคคก มอานภาพเขยนนนรัง
 รงกล่าววา ทานแมวพระประสงคชอຍุคณน ไมนกรงไปอຍ ในท

สมัครใจก็ แมวักตามแรงแก่เขาไปช้อนชยกไฟลงในเสลานั้น
แล้วชอนไปขายลูกนกกันทุก ๆ วัน ผู้คนที่เห็นกลายเป็นว่าลูกนก
น้อยลงไป ก็มีความสงสัยในแรงแก่ จึงพากันมาจับแถมเห็น
ชอนและกระตุกนบนเรือราชชโย โกลตชโยแห่งแรงแก่ ก็สำคัญว่า
แรงนั้นคนลูกชองคนเสียแล้วจึงกล่าวว่า แรงแกนั้นไม่คงชโย
ในเศกขในธรรม แมเราทั้งหลายโลกาอาหารมาโทกนอมหน้า
สำราญทุก ๆ วัน ชโยในเศกขมีความขี้กลัวของงมหานลูกชองเรา
เสียเล่า ผู้คนที่เห็นกลัวก็กลัวชองคน จึงพากันมาจับแถมกัน
จนถึงความตาย แมเมื่อได้ของแถมนั้นก็รีบหนีไปจากคนไม่นาน

เมื่อกายงชโยหรือใครก็ตามมาจับแถมก็มีความโหดสมันตง
เช่นกัน แล้วจึงกล่าวว่า ใครก็ตามที่จับแถมหรือขงานจะผูกไมตรี
เป็นมิตรสหายควยสันชงราชก็มิมีซากสักอศาณนไมควรเฉย
จะเบ็นเหมือนแรงแกไม่รีประมาตควมาคอยกับแอมเจ้ามาษา
แล้ววกก็ชองถึงแก่ความตายเช่นนนเช่นแก

อนงเดาศมีชโยญญาเกว ๆ ท่านกล่าวไว้ว่า สักว ๓ จำพวก
คือ สักว ๑ สันชงราช ๑ แมว ๑ สักว ๓ จำพวกนนกมา
สักวกันสัก ๆ ระโคมมีความปรานคชชวคทานนนตามโก
นทรพทชสันชงราชโคชนกาบง สัพทชกล่าวเคอนสักสมัน

เช่นนงกมีความเสียใจ จึงกล่าวแก่ภรรยาของสัพทชวา แม้ท่านภา
ควทานกตขสมัน โทเป็นมิตรสหายกันมาช้านานแล้ว ก็ท่าน
ทั้งสองนั้นมีชาติเชื้อความประพฤติก็ไม่เหมือนกัน เหตุไฉน
จึงโทเป็นมิตรสหายกับท่านโทเล่า ท่านจึงหงักราวว่าก่อน

ในกาลก่อนยังมีโพทชายลพองชื่อชกอยู่ประจำบ้านนม
เลื้อย ๓ ชื่อว่าลพยกษณะ โทเป็นมิตรสหายกับเราโทกับชก
ด้วยกันรักใคร่กันนัก และไปทำการค้าขายไปทั่วกัน ครั้นโท
อาสารแล้วกลับมาแก่บ้านภรรยา จึงมีเสื่อเป็นสหายด้วยใจ
เราชกอยู่คบหาอาชวรมณ์เสื่อ ครั้นเรียวด้วยใจแล้ว เสื่อเช่น
สหายก็ปรนนิบัติเราแล้วมาโทชก และเราทั้งสองนั้นเมือ
มี โทแก่ภรรยาว่าทักขิตฺตฺว พละอณ ชวณฺฑีรํ กอชฺพทกขรทวชา
ทามปรามปรานปรานธมฺไมเนนิตฺตวราทโท เราสองสหายโท
ชกเช่นเช่นส่งมาสิ้นกาลนาน ครั้นเสื่อสหายเราตายเสียแล้ว
เราณกลางวางอชฺชคตฺสเคชฺว ไมมีใครเป็นมิตรสหายเป็นทชกรชา
กัน จึงโทออกหากค้าขายอยู่ประจำมาลงบ้าน คบเราไม่เคอ
ผูกไมตรีกับสควเทลาชณ โททากจกเป็นประโชชนนกับมิตรสหาย
และ โทแนะนำส่งสอนสควเทลาชณ โทมีบุญญา โทเป็นนักมา
โทมาลชอยู่แล้ว ท่านชวาลาคณฺฑิกคฺวาเราณเป็นสุเลวกรรม

ข้างสารข้างตงซอกยี่ประมาอาศัยอยู่ในป่าใกล้หนองน ซงม
 สันขางจากตวตงซอกสังค มธรวารมากมาอาศัยอยู่ททของ
 นนควย วันตงสังคสันขางจากโคเทนข้างสารน วจกถาว
 แก่สันขางจากทงหลายวา ทานทงหลายระ โคกรนข้างสารน
 ทรอเราเชรคกถมาข้างสารน โททานทงหลายกน โทโพธน
 ทลชกตุกสัน ไทงโค สันขางจากทงหลายระคชยวาทวทาน
 เป็นสัตว์ควนอยเทายตวาทข้างสารน วจกถาวเชรคกชานกน
 ข้างสารน เหนวระ โทโคตงยอระสังค สันขางจากทง
 กถาววา ททโค โทโพธน โทโพธนยี่ประมาโศกถาวนคชยวาท
 เมอความฉลาทกนเมว ฌมตวอชกตงเชรคกถาวคชยวาทใหญ่
 โท ฉาทานทงหลายระคชยวาทเชรคกถาว เราตงหลายกนระ
 โทกนข้างสารนเชนแม แล้วสังคสันขางจากทงนออก ๒ พวก
 พวก ๑ โทคชชยททของโตญน พวก ๑ โทโพธน
 แล้วสังคสันขางจากทงไปทวข้างสารน หมอชกรนเข้าไป
 ชยเคชวชงคตงททวข้างสารน แล้ววจกถาววา ชานคพญา
 ข้าง ฌมคักทวเคชานคทวโตญ เจชวทนจงไปเป็นนายคชย
 คชยสังคสันทวชวาททงหลายกน ข้างสารนถาววา
 ทานนชอโร เทกโคนเิงมาวาคิงนเตว สันขางจากทงคชยวาท

จากเงาของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะเจ้าเสด็จทรงหลายทนต์
 ในบ้านโคกประชุมปรึกษาเห็นพร้อมกันว่าเราทั้ง หลายไม่มีใคร
 เย็นเจ้านายครอบครัวงาช้างคชสีน อรรคคค ปรากฏปรานอมสัง
 สอน ไม่มีใครจะเย็นโตอยู่แต่ลำพังเช่นนี้ โทนเลเฮระเย็นสัง
 โกลา ในหมื่นนัยกหลายกัมพระเจ้าแลคนครอบครัวของ
 สังสอน ทั้งโคกเย็นเย็นดี เพราะฉะนั้น สักทงหลายทนต์
 อย ในบ้านเห็นพร้อมกันว่า ในบ้านทนต์ข้างเย็นดี โทน
 กกว่าสักทงหลาย มีสกลอนงามลงงามภาพมากกว่าสัก
 ทงช่วงสมควรจะเห็นนัยโค ทั้ง โทนเราเข้ามาช่วยท่านทนต์
 ข้างไปเย็น นัย อรรถ ครอง สัง สอน สัก ทนต์ หลาย ในบ้าน เดก
 ข้างคชสีนทนต์ โทนว่านารยทนต์เย็นนัยเช่นนั้น ก็สักอุ
 วรรัง พลังชื่นชมชื่นกักรชศาวา ถ้าสักทงช่วง ในบ้าน
 เห็นพร้อมกันเช่นนั้นแล้ว เราทั้งสองจะคอยดูเจ้าสังสอนโคก
 สังคสีนขรจอก โทนอชวาศัยแห่ง ข้างสารวาออม เช่น นั้นแล้ว
 มีความคใจขงคอยว่า ถ้ากระนั้นเราทั้งสองจะลาทนต์กลับไป
 แก่สัก ในบ้านทนต์หลาย โทนรายกอน ทั้ง โทนช่วยกันกระเตรียม
 ทศทนต์ โทนมมิตพานจนเย็นนัย ทงทนต์ โทนมมิตทนต์
 แล้วสังคสีนขรจอก โทนขรจอกทนต์หลายอยู่กว่ข้าง ข้างไป

กบคนบ้าง แล้วรีบกลับมาทอนองุ่น ซ้อมเส้นข้างจากทางหนึ่ง
 ข้างแบ่ง เวียนเพื่อตรวจเช็คกาซาร์ไกลวงข้างกัน ไทงาย กัก
 เห็นเกาะแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ ในกลางต้นองุ่นนั้น มีหลุมขนาดเล็ก
 ไทงาย รังบอกแก่สุนัขเตลานั้น ไทงายไปอยู่ทุกกลางเกาะ
 แล้ววิ่งวิ่งวามะฮารามาลงแล้ว ท่านทั้งสองวิ่งพรหมกัน
 หอนเหวของ ไทกกลางนครนครพรหมกันขึ้นแล้ว และประสม
 อยู่ในเกาะนฤค ซึ่งตั้งขึ้นข้างจากนครการเสวแล้ว ก
 กลับมาหาข้างสาร รอดจว ออภพพาสังคเป็นใหญ่ บคน
 สัตว์บางหลาย ไทงายระดม รอดกันอยู่เกาะซึ่งตั้ง อยู่ใน กลาง
 หนอง ไทงายนแล้ว เกาะนั้นชื่อ ไทงายนเป็นทอของสัตว์
 ใใใหญ่มาแก้ก่อน สัตว์ระดมพวกอื่นในนระ ไทงายทางท่านท
 เรียบรายเป็นชนก ทวงว่าระดมทุกท่านขึ้นขึ้น ไทงายทการน
 บคนก็กลับมา ไทงายแก้ท่านแล้ว ความขึ้นใหญ่ในสมัยคนชากก
 สัตว์ระดม ไทงายระดมทางของแกวพิศกลาง ๆ กัระไคงาย
 กว เห็นท่านรอยไปไคงายเร็วเด็ก ซึ่ง ไทงายคำสันจรจาก
 มาทลชกลวงกงานน กวก็คววากวระ ไทงาย ไทงายจริงแล้วรมา
 บงทนอง ไทงาย ซึ่งตั้งขึ้นข้างจากภนระ วารกพากันแล้วลชม
 แห่ทอมข้างสารมา ไทงาย รันลงแล้วเส้นข้างจากทางหลาย

ชงก้อยชยทเกาะน ไทเห็นช้างสารมาลวกพากันทอนเท้า
 รองออระกรกกรนขันพร้อมกัน สังกศุนช้างชอกชยชกวางเกาะ
 ชงก้อยชกกลางทอนง โนน ข้าพเจ้าตงหลาย ไทกระเดอมจักไว
 ระดมูกทานขันเป็น ไทอยู่ ในทนน ขอเชิญทานทานนคาม
 ข้าพเจ้าตงไปเถก แล้วสังศุนช้างชอกเคนนาทนาพาช้างสาร
 ตงไปในทมหลมมอณลก ช้างโลกเจลาไม่พารณาโคไทย
 แยชคาย กชมนนลลิ่ง ไทลวกทงโยยเกาะเป็น ไทอยู่ กตง
 ไปคคชยทหลมมอณลกไม่ ช้างระดอมทนน โน ไท สังกศุนช
 ึ่งชอกชงรองชอกเกอรวรรชงเคมทงหลายช่า ทานตงหลาย
 ึ่งมาเร็ว บกนพลา ช้างระดอมชยชงเจ้าคทหลมมอชโยไม่โค
 แล้ว ึ่งตงมาช้วยทมหลมมอณลกชองเมารชนไปโคชเร็ว ช่ง
 สุนช้างชอกตงหลายกพาชาการชานประทงงวาระชวย บ้าง
 กทชนอชยชนเกาะแล้วกชนทางตงมารองชอกว่า ทานพญาชาง
 ึ่งฉคททางชองข้าพเจ้าชนมาเถก ช้างกลตงมากโคไทยเชชคตม
 บ้างกโคชชนชนทลงชางวงชน โยชนศัระแล้วกถายมทรรคชาง
 ตงทงตองชาง ช้างสารคโลกเจลาทมาทชยชอกทงดงความคาย
 ในทนน สุนช้างชอกตงหลายกลตงมากตมรุมกันกนชางสาร
 เป็นช่าชาร

ที่โตปเทศวัตถุปรณัม

๒๗๓

นทานนภมมา ในคณกรเขษทวอชาง เพราะเหตุณน

ชาวเรางเทอนทวนถมณนณเขษทวอชาทเอนคกโว จันทรพทช

สินชางอชกโคชนคณนรังกอชวา แมเทวนภา ก้าชงทวนวา

มานนรจชยแลว แทวาทวนพ้งเรวว้ากอน เพลาส์ทวอว

ทงหลายเขษหลายร้าคหลายร้ापวว วาชส์ตยเขษมฤคธาชณน

มเขชชากเขษ ๔ ทวว คชคณวร้งท ๑ บัดทล้งท ๑

คชณล้งท ๑ บัดทล้งท ๑ เขษ ๑ ทวว เขษณน โคทรอ

กถ้งท ๔ ร้ापววณน มร้าคชธมถล้งทวอชวประพทกถ้างกน

เกชร์ล้งทณน เขษล้งทวอชวเขษล้งทชวแมคล้าเนยงโ

ล้งทชนทชว แลวทวนล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

เพลชนนถกถล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

ล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

ชวคทวณน ถ้ง ๓ ร้ापววณนล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

พชประม้งสร้คเขษนทวนแลวชงกน ถ้าไมคชช้แลวล้งทล้งท

ไปล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

อาหาร แลวบัดทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

โไม่เขษเขษอาหาร แลวร้คชวคค ๕ เขษเนองนคช แมคถ้าง

กนเขษนเขษกเลาถอวาวล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งทล้งท

คงน เมฆระวาทกเมแล้วเกสรตั้งหาพวกเคชวรมณผษาชีวิต
 ทานกัน ขอบความนดินโต แม่น้ำตรงจากทางหลายเล็ก
 เหมอนกัน มีชาติตระกูลและความประพฤตกนแปลกกัน สันช
 ราชอกบ่างพวกกษัตริย์ชีวิตทานกัน บ้างพวกกกันแคแต่ชนก
 เข่นเคนทาน บ้างพวกกกันตยาและ โยไม่เข่นอาหารคงอย ใน
 กัด ๕ และเส้นตรงจากขงเป็นชาติเชื้อของเราน ไม่โกเข่า
 ชีวิตทานกัน ๗ แลก็ศิวคตยไต้ที่น อาหาร คง อยในกัด ๕
 ประการเข่นนอของคย ๖ นชาติตระกูลของเราน ไชวาระแล้ว
 ทรมนศาชาทานโต ทูลลาตนะราชอกโต-ธวาลย์ประกาศะชง
 ไทรมนคณฑาปว ไทเข่น ไทญม่นนายราชวที ช่าง เลือ
 และสมนเหลาลคยาทั้งปวงของอย ในคามาทานก่งเสน เราน
 เข่นเพลงของตีประกาศะ พญาตีบง-ราชกนนและรอย ของเวากัด
 คมและบคางของเวากัด ๗ ไทเข่าชีวิตทานนทานโต เราน
 เข่นเชื้อชาติสันราชจากเป็นสคสกกันมาชมน กงอย ในยค-
 จกรรม ไทนเลืขระณาชีวิตทานกันแล้ว ทานก่าวงพงศาวเราว่า
 กอน มนชยทั้งหลายมีชวควงกษัตริย์ตระกูลกกันและความ
 ประพฤตกนแปลกกัน แคทานกเป็นเชชอกศวริชนน เป็นผ
 ประเสริฐกว่ามนชยทั้งหลายคงอย ในยคจกรรมความสคย เมช
 ชาติตระกูลอื่น ๗ ภาสคส์เมคคชยคจกรรมแล้วก่ง ไทชคตาม

๖. นิทานเรื่องอุทุมพรกับแมลงมุม

ครั้งก่อนนี้มีพรานชื่ากัน ทรง เทพวิชา สัตว์ เลี้ยง ชก
 ของคน และผลของบวรบรรดาเป็นอาทิ ณ ท้องผุดผายมา
 ถิ่นสวนชานโรง ไทเวณไทย ในการฆ่าสัตว์ พรานชื่อนี้
 ความเลื่อมใส สัตว์ ไทเวณ ไทย ราก การฆ่า สัตว์ ๑๖ เกวของ มอ
 ต้าหรือประหารชีวิตสัตว์เสียแล้ว ก็เข้าไป ในบ้านค้าวงเพ็ชร์
 งาม ตั้งอยู่ในถิ่นสวนพรานชื่อนี้ สร้างอาศรมอยู่ ในบ้าน
 สมคามศก ที่ในถิ่นสวนพรานชื่อนี้ มีสวนชานโรง ช่างเขนทาศึก
 อยุ่ของหมกนกรชื่อชื่อนี้ ไทเวณ ไทย แมลงมุมใหญ่
 กว้างงอก ไทเวณ ไทย สัตว์ ไทเวณ ไทย สัตว์ ไทเวณ ไทย
 คนแล้วรักษาคนเป็นอาทิ ณ ท้องผุดผายมา
 ผลาหารมาลงปากถา เวลาหมกนกรชื่อชื่อนี้ ไทเวณ ไทย
 นางกนกรโคเท็นพระอุทุมพรวงฉวนไทช่วย พระอุทุมพรเทนนางกน
 ทรูปโตมงามศกมีโกลกพันในนางกนกรนั้น จึงเขาในถิ่นสวน
 แมลงมุนนค้าย แล้วรักษาคนไปองค์ของกน ไทเวณ ไทย
 สมกตรังวาสะกนนางกนกรนั้น นนทละหมนอยคงค้าย เมฆ
 ไทเวณ ไทย เซอซาคเป็นประการโคโคเคยประหตุค้อย่างไร ก็ไม่ละ
 เซอซาคค้อยของกนโคเคย ไทเวณ ไทย

๘. นิทานเรื่องลูกเศรษฐีกับโจร

ครั้งกอนยังมีเมืองหนึ่งชื่ออมครปุระ ในเมืองนั้นมี
 เศรษฐีคนหนึ่งชื่อมหาสาครและเศรษฐีอื่น มีบุตร คนหนึ่ง ๑๖
 หรือมากกว่าคงตามความก พงโจรโหดร้ายและรักยาเสพติด
 วนหนึ่งเศรษฐีบุตรนั้นพานกขณ ๕๐๐ เล่ม ไปค้าขายใน
 ประเทศอื่น ครั้นถึงนครเมืองโจรจึงพาธมาปล้นเอาทรัพย์
 เอาบุตรเศรษฐีนั้นไปขาย และเอาริงทองคำไปสักกรึงให้ไป
 เสพสุราฆ่าโค และไปปล้นพระภิกษุที่รักษาทานให้พระพุท
 ฑามคน เศรษฐีบุตรจึงกล่าวแก่โจรเหล่านั้นว่า เจ้าเช่นนี้
 ดุชชดุดชญา รังแกคนหลายครั้งแล้ว เจ้าในกิจการอันเช่น
 ชาติเช่นนี้เราไม่ทำโค เมื่อท่านเอณบุตรปล้นเราไปก็จง
 ปล้นเสียเถิด หรือจะฆ่าเราเสียก็ตามแต่จะทำเถิด โจรเหล่านั้น
 นกก็เห็นว่ามีเราจึงปล้นเศรษฐีบุตรไปแล้ว ก็อดกลัง
 จะมาดงเราเช่นแต่จ้าวรคองฆ่าเสีย ครั้นก็เห็นถึงนั้นแล้วก็ว่า
 บุตรเศรษฐีนั้นเสีย

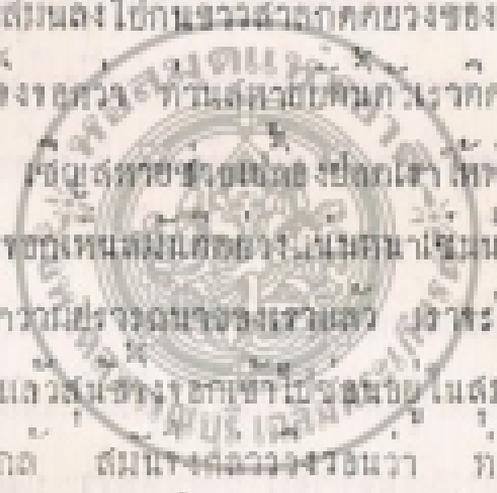

นิทานเรื่องนี้เรากล่าวไว้แล้วว่า มนุษย์ทั้งหลายตามเชื้อสาย
 และประพฤติกการเช่นประการใด ก็ไม่ละนิสัยของคนได้เสีย

กุณฺรศฺสหายทงสง ชาติเจาณฉนเจนส่นจางจอกกณเชอศาย
 เองมาแศสนจางจอกอนเจนลค มารคา บคา บิ บ่า คา
 ขายของชาติเจา ทานโคตงอชฺในยคธรรมความสคย โค
 เศยเจนนายพวกเคยวรชานชาลศศทวชา โทวทชาศล ๕ เจน
 เองนคยลคมา ๗ นคจวชาติเจานก โคตงอชฺในคศลกรชา
 ความวงศของคณมาคจแกเลคคณเมวชคณ โทวทชาศล ๕ มโค
 กางพรอยเศวาทมอ ๘ ศยทงสงอชฺโคตงอชฺในชาติเจาโดย
 มรจ ๗ นคสมนคศคโดยคณจางทวทคศนจางจอกกถาว
 เจนยคธรรมเจนนค ๗ ศยทวทวเจนนคอชฺในยคธรรม
 ๗ ๗ จงกถาวแกกางศศททว ๗ ศยทวทวเจนนคศสหาย เจา
 นก โคตงอชฺคาของสมชชาลค ๗ นคจวคคณเจนชลาเยน
 แมยคายเจนนคยเจนนคธรรมอชฺ ทานอชาสงศยเจยเวาทง ๓ ๗
 ลค ไมคกรณเจนนคศศสหายควชคณเจก เมอโทยททอสงโร
 ของโควมนเจนแลว ๗ โคตงอชฺคณเปดองชคโทยททอชคณ ๗ ก
 ๗ จคอชฺวา ทานทง ๒ ศยคยแศนคณควชคณศคแกจวเจนค
 เจก เจาเจนนคศศคคณไปนออากาศโค คจแกคณไป
 เคยวรชานศศททง ๓ นคโคตงอชฺไมคเจนนคศศสหายคณ ๗ ศยทง
 ศนจางจอกกถาวเจนนค ๗ ทานสมนคศศสหาย ในศตานก โคต

ประเทศนั้น มีอาทนต์มมวณทวชทวณนกระชาวสาสภกชกมก
 เราทง ๒ พาดิน โยกันชาวสาสภกชกนเดก ครนสมนรชวาทะไย
 แลว สันชางรชกทพาสมนไย ครนลงประเทศทนนแลว สมน
 ทลง โยกันชาวสาสภในคังนาชองชางนคตง บรชเราชองชาง
 สาสภโกเทศนรชชทพาสมนรชกชวงไวททางสมนลงไยนั้น ครน
 เวลาทถางคณสมนลง โยกันชวรสวทกชกชวงชองชวรชน สมน
 รชชชกสนชางรชวทว ทานรชชกชกมก เวลาชกชวงชกไมชว
 ารไยไยแลว สมนชวทวชชกชกชวงชกชว โยกันชวทวชชกชก
 เดก สมนรชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 วาชรานสมกวมมวณทวชทวณนกระชาวสาสภกชกมก เวลาชกชวงชก
 นเชนคท แลว สมนชวทวชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 ชงมอช ในทโกล สมนรชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 คสทชย เทค โยกันชวทวชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 ชองเราคเชนคสทชยแลว สมนรชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 ารไยไยแลว สมนชวทวชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก
 แกสทวชชก
 เย็ดชก
 เมชเวลาชวไยชงสมนรชชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชกชก

อันจวสยคนกมภรรยาคนเฒ่า เมื่อเวลาสี่มราทลาคยก็สิ้น

ทวพยสงสิ้นแล้ว จึงรโค้ววภรรยากรวงแลรวกไม่วรง

คานภกมาในกมภรณคศาสตร์ ซาพเจากยต้นซางรอกผกไม่วรง

เข่นมทรสทวทกนมานานแลวมไซ้ทรอ เหตุใดนทานจงไม่วรง

ชยในความมยคธรรมความสคย ไม่วรงกกรวให้จวกเปลอง

กวกชองซาพเจาศหลายเศสเลว รนชงรทกสนซางรอกโคยน

สมนกลดาวงวอนเข่นมย รนชองรทกวาวจว แนระสมนลศหลาย

ชองททานคกชยในมคกนแวนเคอชว เมอชอวสยกว่วรงก

โพซาคโคแลว ชนงเรอวโพซายนวชวระเสยวสำนทานพรท

กชชยในคศเข่นลพนทวทกแลว รนชองรทกว่วรงกกรวทม

เจาชองทวงแลนชยนน เวทพยโพซาคแลว กถวศลระชวกรมว

หมองไซ้ แนระสมนลศหลายเรานคกเทนวว แนระดงความตาย

กความเดก คศคชยทเข่นการกนน จารคชองรทกว่วรงก

เพวระเหตุคนนทานางอศศำทกรงชวงนน โพซาคกวยกลองคตมเดก

คตมกลดาวงนนแลว ส่นซางรอกกแอมเข่ามาชย ในทรวลชยล

ทนง ซวโกลลชยนแห่งสมน กวยคกวว่า คตมเรวระเรวไปกค

สมนกันทงเข่น ๗ คคคต ส่นจวทวงหลายภระศรททาโค้ววชวค

เพราะเหตุนี้ทรงเล็งถึงความพินาศจากสิ่งสมนัยกับของต้นไม้ กษัตริย์
จึงถามว่า ยศท่านนครพิงค์นั้นจริงหรือมีพาดินแดนไปบ้าง เหน
เสียแล้ว สมณเฑาะว์ความสนทนาร่วมแห่งอยู่ในที่รักของพระกนิ
ชาพเจ้าเป็นอาหาร กษัตริย์จึงถามว่า เมื่อก่อนนั้นเราได้อา
ทานแล้ว ว่าอย่าไปคบหากับสิ่งซึ่งเรอกษัตริย์ชาติกาชาวนน
ทานก็ไม่เชื่อคำของเรา จึงทรงเล็งดูที่ของอันคราย โศกใหญ่
ถึงเพียงนี้ กษัตริย์จึงถามว่าทำไมได้เช่นนี้ไม่ชอบตรงต่อม
คราช มากลดลงพระนครอันมีนครพิงค์ทุก ๆ ไม่จริงไม่ถูก
ของกษัตริย์ของพระเจ้าเสนาบดีไปก็ ไม่กล้าไม่คงอยู่ในช
ธรรมิก เป็นคนดีไปก็ มีเหตุให้รวมมาอีก ผู้ใดไปก็
ไม่ศรัทธาหาด้วยสิ่งใด ๆ บ้างก็ความไว้เช่น นคร สหราชแล้ว
นนักทรงความพินาศและรักกับของอันครายเช่นนี้ กษัตริย์
โศกโศกของกษัตริย์กษัตริย์ ในถิ่นถิ่นนบรุษของเราของอโศก
แล้วเห็นออกมารากฐาน ครั้นกษัตริย์เห็นชายคนหนึ่งไปช
แก่สมันว่า เมื่อชายนั้นมาดงแล้ว ท่านจงทำอาหารอันนง
บ้านประหนึ่งว่าของชราเสียแล้ว เมื่อชายคนนั้นแก่แล้ว
แล้วไปคบหาด้วยคน เราจะไม่ไปคบหากับท่านแล้วหรือเป็น
เลี้ยงกำรช น ท่านจงลดชานแล้วรับวงไปเสียให้พ้นเด็ก แล้วกา

วิชาชยชนคนไม่เคยย้าของกักรยาชายฉนน บรมเจ้าของบวงเล่า
 ครนมาถงแล้ววกเทนสัณนชนกล่งอชฺฐ มชากกรปานประตง
 วาตาย แล้ววกเทนวาสัณนชคคยวงแล้วแกเวอาทวกา ังกาย
 เสยแล้ว กัตรงเขาไปคชกุกทอชฺฐมณ เทนวาทอชฺฐนแล้วก
 สำคญวาทายทรงแล้วกแกยวงชอก ถอมกเคนไปทวงจรคค
 เถวถยมาหกร โททวเขาไปชาน ถวเทนวงชนท แล้ววงชน
 องมาถทศวสมนทรงชนชนเสยชกา สมน โทศคชนมาแล้ว
 ถลคชนวงทเขาไปนชารว โทชทงทศนชางชอกแชชชนน
 บรมนชแล้วมาเทนวาสมนชงไปเสยไกล ครนระโถคามไปกไม
 ทน ึงชามกโคทอชฺฐนชววงไปนทว ถอนกาลทมมค
 นนคกลางถุกส่นชางชอก ส่นชางชอกถลทลายทวง ไมศรกล่ง
 ความตาย กาลถยชคเน โทชกนชายนมาสาชกความ ไททระถน
 พญาทนุพงคงนชแล้ว ึงถาวววา กุกรพญาทนุผลชหาย
 ชนล โทคชระปองรายแกทานลคชชอ ในความสคชกค สชนนช
 สชหายกนกค ทรชคคประทอชฺฐรายแกยทามารคว ชฺฐ ชว ทว
 ชาย ครชชชชารชและทานลคคชกค แกสัณนชชพราทมฉท
 คชชช ในคค ในสคชกค ชนส่นนคแพคคคค ๘ ำพวคคชช

โทษ ๑๐ ประการขอโทษอย่างหนึ่งกรรมมาดงแก่คุณนทวย ฉ
 ไมดงในขณะนั้นไซ้ ในสามวันหรือสามเดือนสามยกกจระ
 มาดงแก่ผู้โทษไซ้ไมริ คณท้านนเมอโรเมอหงงเขนแก เทมชน
 ทงงานทพรทงสิ้นชางจอกผู้โทษยกก ประทงรูราช สมณมราช่า
 ลนผลเขนสทวยคองอในควมสคย โทษทงปวงนกกกลอกลาย
 โทษดงแก่คนเขมไซ้หรือ อมงคโคมชญญวริคณท้านคองอ ใน
 สคย ในอกรรมไมทวสาชไมทรไมทร ยนนารมสคยสำราชวระเขน
 ทสรวเสอญของชณทคทงปวง เทมชนทงกาทงสัพททกยสมน
 มราช่าลนน โทษทงพอนมทวสลาชกัน ไมทวสาชทางไมทร
 โทษนจากทททงกยบสรวและกลอไซ้ชอ ในชางวชิทกว โทษนรญ
 ทงไมทรพรอมกนาร โทษนเขนเขนสอชานสนชค ครนคายไป
 แลวไปเกิด ในสววรรคทงสองเขนทวชางมไซ้หรือ สคย
 ชางจอกนนครนโคเขนมทรไมทรกนแลวคมาทวสทงเสยควม
 สคย ชางเกิดชอชทวนทวรายดงควมคายแลวคองไปเกิด ในนรก
 ใหญ่ กุทรทญวสนุชอชงเขน มทรไมทร กนเขน เขนการก
 ประโยชนกมาก เพราะวามชอชมทกชอชอนชอ ใหญ่ชะโค
 ปรกษากนแลวชะโคไปมาทกน เมอชกาทวสทงหงงและสงโค
 ชะโครวมสอชรวมคอกชกนคณชางชวชุคและทลนสคกนไป อมง

วลิตฺถกนฺตโณกเจตฺตานนเมธโมรคฺคความภคฺของทาทกทวาคนฺ คตฺถ
 ชฺยในธรรมแลวความสคฺยกโมโคคชทา สมาคม เชน มทรสหาย
 กยททาน วจโมโคชฺยเชนสงฺสํารายุมชฺยอกสน ทานผลกตม
 ปฺรชานนโครชฺยรคฺคความภคฺของทาทเชนสคฺยเชนธรรมทกทวาคน
 แลวโคไปคชทาเชนมทรสหายกยททาน โคไประกชยภคฺจาวสงฺก
 เชนผระ โยชนโคชง ๆจนไประระโคชฺยเชนเชนสงฺสํารายุม
 ชฺยอกกาลกชยชนโคชทาน นมกชยเชนชเรวโรกชของมาคชทา
 ทานเชนมทรสหายกยททาน พญาหนางกชยวค แนระทาทก
 ในทมสคฺนทลทานสคฺน ๕ ราชทวค คชกค ๑๑ เชน ๑ ๑๑
 มนว ๑ สคฺนชงรชค ๑ เทวทาน เชนนชเรวโรกชตามกศุราชย ฉา
 ยโคคชทาเชนมทรสหายโคชคกรรมแลว ความฉยทหายทกชย
 ชนศุราชยภคฺจจระมาถจณนเชนแก ยฉยทคทานกชยวคมาเชนน
 ทกทชยเชนเชนชจระมทรกชยทนม โยชทรอ ยคณทานกจระมาถก
 โยคชยเชนมทรสหายกยเรานน เรวโรกชจชามททานนค เกลชก
 จระมชนศุราชย ๗ กายชยนา ครนคทาโคชยนพญาหนวาทจจณนชาง
 ทชยวคทาชจทานวามราชชย แลวทาทานจพจควเราวาทชน
 ชธรรมคทาว่าโพมเชนชจจระชนนค เมชเชนารคคจ โยคชยภคฺกชย
 เชนลงไปโคคณโค นมกชยเชนคศุรูกนเมชชกโมโคชชคชธรรม

ด้ยบุคคลอนสน ไทลูกคองคามอชยาศักกันแล้ว ก็กลยเป็นไมตรี
 กันไมประทุษรูราชคอกัน ทาสังทเป็นประ โยชนแก่กัน ไทชก
 คนนน อนงผุ ไทกลย ไปกวยวชาเปรองปราศณูเป็นก่าดงกค
 มอานาเสกคาเทศอุทธานภาพเรยวแรงเป็นก่าดงกค แมดง
 พรอมกวยคองเซินนดาไมมแยชคายทาสกวยสยไปนแล้ว ก็ไม
 สำมารถะ ไทสำเรกทนน ๆ ไท เพราะวาเทมอตนงเลอม
 เรยวแรงวองไวท่าดงกคทมิอานวระโก ทนทนนอกซังเป็นวสยชอง
 ทน ดาในนาทวสยชองตนเลมแล้ว สดกไมมอานา ไท
 ธรรมเนนเลาถาธิ ในนาธรรมวสยชองทนก็สำมารถะมีอานา
 ไท ถาชนไปนยกแล้วระมอชไมมอานา ไทองฮาววองไว
 เทมอชนเริน ในนา ไท อนอเทมอชเมกวิมบวรทกสงชองแล้วระ
 ลากไปนยกกฮาวระไป ไทคองประสงค ถาระดงไปลากเกวชน
 ในนา ไซทางแยชคายก็ไมสำเรกทคองประสงค ไท เรอเลา
 เมอชวรทกชอง แล้วระ แว ระดอ ระ พาย ระ แล่น ไซ ไซ ใน นา
 สำมารถะ ไทคองประสงค ระเซาเรอชนมาลากขนอกซังเกวชน
 ก็ไมแยชคาย ไซวสยแห่งเรอ ฉน ไทเวาท่านทงหลายชนก
 เทมอชนกัน แมระมวชาเปรองปราศณูกค มอานาอุทธานภาพ
 วองไวทค ก็สำมารถะ ไทสำเรกท ในทแยชคายทเป็นวสย

ชาวสยาม บ้านสุทนต์เมืองสุทนต์เมืองสุทนต์ ในกรุงรัตนโกสินทร์
ตั้งอยู่ทางทิศใต้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ตั้งให้ตั้งขึ้น

ท่านเจ้าอาวาสวัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

สันตโก ฉนนน อนางโหวาทกาศอนของอนชากคน เมอโกร
 โภศคยพวงแลวยอมเอนทรกโกรบนเทงใจ ระบายคความรอน
 ทรนทรายแลคความวิคกของฉนน โหสงยดง แลวงแลทำใจโห
 เป็นสุชสำราญโภ แนรทากา มครศทหายทชวณนมชช ๓
 จาพวก กอศทหายผ โภเมอทกจชอมมชนแลวงไมเอนทโหวใจ
 ปรกษากนโภ ๑ เมอเมกเอนจคคชชไมชวยกันทก ๑ เป็น
 คนโหวเทอชอนชยทโหวถายเคอช ๑ มครศทหายทชวเชน
 ชยาโภคยทหาโหวเป็นมครโหวศคชมกนโดย อนางอนวสยคน
 ทงทลายนเมอโภชนดชยศทศนนเรจรามาก ๑ ทรอโภเทน
 ชากปกรชากายทศนชปรงพฤค ๑ ทกนงนงชมเป็นคนโหวเทอชอน
 พนประมาณคนไปก ๑ ฉนปรชวชชชมวราฉนนเป็นคนชวโหวค
 เจลาไมแมชชชคชวยคชยคชแลชากปกรชชของฉนนโภ ยคน
 เวาโภทงคชยคชของทกนแลโหวเทนชากปกรชชของทกนแลคฉน
 คชชชชชชคชย ฉงพชอมกชชของคคคคฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 จะเอนไมศรทกนโภแลวง เพราะเทคนนคฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 โหวคควาชาพเชนเป็นมครศทหายของทกน ฉาพเราทจเรจำโหวว
 ทกนการเป็นมครศทหายของฉาพเราคชย ๑ ทงคฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 ทรฉฉ

หิโตปเทศวิคฤกษ์กรรม

สหายรักของคนที่สองนั้น ครั้นถึงแล้วจงว่าแก่เขาแลตมึนว่า
 กุศลสหายทั้งสองวิสัยผืนสหายรักนั้น เมื่อสหายข้างหนึ่งมาถึง
 ที่สถานของตนแล้ว จ้าระของคชนรบริษัชเชยณขื่อเลขกุกวีย
 ซาหารทมิโฮฮารสกัง ๆ ตามสีกถาลง ทำโหเษนผ่านปรรทง
 มารกาบคก ค้ำช่นนมีมาในเนคปกรง กัพญาทนสนเษน
 มิตรสหายของเราคณกคงชย ในสคยในธรรม สหายทงสองทง
 ปออยคเลยงก พญาทนนเทมอสนนชง ซาฮมารกา บคก แลคร
 ซาหารชเลค กงควมกพญาทนน นมีระสรณเสวญไปสค
 ทนปากกโมรสนสค แลควมสภยคนรเลคชควมชงพญาทน
 โทคกชย ปออยพวกนคทรวชทคควมชง ยววระ โหพน จากภย
 ชนทรวคชงแกคทนชบ เทมอสนนชงสหายนนคทรน โทคทง
 เกยรทคณควมกพญาทนศรคทรวชงนคกมาคช่นชมนนค จง
 โทคนผลโมรคคโมคมิโฮฮารสกัง ๆ มาโหพญาทนคณชมนทน
 แลว พญาทนุปรารณนเพชระ โหทชลชงชนชนทอชย โหแกคณ
 แลทนทวทระ โคไปมาโดยสระควก จงว่าแก่ทกแลทกแลตมึน
 ทง ๓ สหายนนว่า กุศลสหายทง ๓ วิสัยรชสคสมคคทรว
 เมชปรารณนเพชระ โหเมนสงชระ โคชมชสคทงชง และ
 ชนช่นชนทรวช่นช่นช่นมาแกคณ จงโคสวชงศวระคทวโห

เป็นทอชยทอชยโหมนคงแนนหนา มนํะไปไนทโกลทรอทโกล
 กค ครนถเวลาชนราชสัทหมุคฺรราชกกลขมาอนในสวรวณ
 คุกหาไมไปไนทชน ครนรงชนเชาเมอ ชวาวณนาระเสาธา
 ษาตารเลา ราชสัทหมุคฺรราชชนกออกจากสวรวณคุกหาชนชชก
 ชากดาเปลงสงหนาท ๓ ครั้ง แลวงไปยงโคจรสตามคาม
 ประสงค สควเทลาอนทอชไมถนณ ครนโคชนเสยงสงหนาท
 แลโคชนทวสงทวาว แลวคฺรสงคกมทวองกกลวชงนค กวช
 ทนไปคทวอนนระเทว สงทหมุคฺรราชกรนคทนสควทงหลาย
 กกลวเกรงชนน รงคทว อคทหมุคฺรราชทวเรากวเสาแลมาถ
 ชนทรายคาง ๆ หนน ไมควเวอ เมสสควเทลาโรมควม
 นอนชยชํกรงไนคณเสว สงทราชกมควมกรวดาโคประคช
 ประคองสควน ไทพนกชอนทราย เทลาสควทหมนประเมาท
 ไมกกลวเกรงชน สงทหมุคฺรราชกแกกนเชนสกษาตาร ครน
 ชมฉํวแรแลวกกลขมายงสวรวณคุกหาชกนโคชนยงชองพระราชา
 เจาแผนคณกเทมชนน เมอชวาวณนาระทวคกสงครามชวงชง
 เขาเขตคณขวานเมอ พระราชาเจาแผนคณอน จารคองทรง
 จกเมืองชองคนโหมนคงแนนหนา พรอมไปควอเสยงชษาตาร
 กอน แลวงไปทพารสงครามกบเมืองชน ๆ โคชชชน

โดยง่าย เพราะว่ามีไม้กระเดือยเมืองของคนใหม่คน
 ใจก่อน แล้วไปทำการสงครามด้วยท่านแล้ว ถ้าเสียไพร่ราช
 ภัยแพนแก่ข้าพเจ้าแล้ว เหล่าข้าพเจ้าก็กระตักตามมาขาย
 บ้านเมืองของคนใด ชนกรุงศรีอยุธยาจะเสียดบ้านเมือง
 ของคนแน่นหนาสมบูรณ์แล้ว ก็จะมีกศกศกพลเมืองไปในนานา
 ประเทศ จะเป็นกเถาะจามยาวกรงตยศสของแห่งท้าวพระยา
 สามนครราชทั้งยวงใด ก็จะมีกศกศกช่วยเหลือข้าพเจ้าทะเลาะถาน
 สาธกความชอบ โค่ง

๘. นพทานเรื่องพระเจ้าสุทนต์กบิลพระเจ้าสุทนต์

ทรงก่อน โทษว่า องค์พระเจ้าแผ่นดินพระองค์หนึ่ง
 ทรงพระนามว่ามหาสมุทรกบิลเมืองมธราช องค์
 พระเจ้าแผ่นดินอีกพระองค์หนึ่ง ซึ่งเ็นหลานของพระเจ้าสุทนต์
 นั้น ทรงพระนามว่าพระเจ้าสุทนต์อภัยราชในวิบูลนคร นพพล
 โยธาทวยหาญช่างมากมาก ทรงพระดำริจะยกกองทัพไปโคเมือง
 มธราช จึงทรงปรึกษากบิลเสนาชกษัตริย์อภัยราช มหาอำมาตย์
 จึงทูลว่า เสด็จอย่างพระเจ้าแผ่นดินแกก่อนเมื่อจะไปทำสงคราม
 นั้น ขอมีกระเดือยพระนครไว้ใหม่คนแน่นหนาก่อน จึง
 ยกพลไปทำการศึกกบิลเมืองอื่น ด้วยเหตุนี้ ถ้าพระองค์จะไป

ภากรรณรงคกยเมองมอราชแล้ว ึ่งทรงพระก้าวเควรมนจัก
 พระนครนใหม่คังไวคองน แลวรงคอบยกกองทพิไปทาสงคราม
 ึ่งระชอย พระเจ้าสิรคุดังครตัวในเมองเวานมรพลชางมา
 โยฮาทวยทาดูมาก ล้วนเกลวกลดากวาเมองอน ะคองกลว
 ไครเด้า ทานรบชกจรงคเส่นาไฟพรอมมรบริตณ ไคยเวเอดค
 มทาชำมาคยดเชนเส่นายคกกระเกณจกระบวนทพิโตญตามพระราช
 ัญญา เสรนแลวกไปคลพระเจ้าสิรคุดไฟจรงทราช พระเจ้า
 สิรคุดม ไคพิงคชำมาคยดเชนจก ซึ่งกรวยคุดเชนการมยชคาย
 ทรงยกคณมานะ ไคทานประฆวงนยเมองหนว แลวถยชกจรงค-
 เสนาเส่นชากร ไปทาสงครามภายนรราชันคร พระมหาสมุท
 ราชไคทราชชาวคกณน กคระเควรมนพระนครชองพระองค
 ไคมนคังแนนหนา แลวณกคเส่นวอคมมรชากเมองไคลญพิท
 พระเจ้าสิรคุด กองทพิพระเจ้าสิรคุดคานทานมไคกแกกกระชาย
 กถนมา พระมหาสมุทราชไคคแลวชกกระบวนทพิพรอมกันแลว
 ถักคคคามกระหนายไป พระเจ้าสิรคุดระเชำไปฮาคัยในเมอง
 องคณกไมมนคังคองอพิพรอชกรวทนเซาชาไป พระเจ้า
 มหาสมุท ถักกกองทพิเจามองวญตนคร ไคแลวครสงโต
 พวททพรคคคามไปชยพระเจ้าสิรคุดมาไค ค่ำชางน ไคยน
 ทานเสถากนคอ ๆ มากุกรสทหายทง ๓ ชงนทานชกเรองทนงว

ไป นกมดไถกรวยไปขงหลุมรอยเท้าโคทมกอนคนแห่งแคว
 วรรแห่งขย ขงเขนวลยทอยของคน ครนดงปากหลุมแควขง
 ร้องทาทายแก่เหยยข้ว นนระทามเหยยข้ว ถากานระดของก้างดง
 กยเวาแล้ว ทานทรงรยลงมาเร็ว ๆ เดก ครนเหยยข้วไถยนคกงน
 กไกรชนก รยลงมากยวักาลงแรงชนกล่า ทวงวาระไถย

นกมดไถน ไทคาย นกมดไถกรวยไปแอยพหลุมรอยเท้าโค
 ครนเหยยข้วไถยลงมาอถกัระดกชยคนระนทงโคความเจียข้วก
 นก กยงไกรรณากจนไถโยคคองความคยอเอย แลวงกลช
 ยนชนไปขงซากคย นกมดไถกรวยออกมากขงหลุมร้องทาทาย
 จนไปชก ครนเหยยข้วไถยนคองไกรชนก รยรยลงมาโดยชก
 เชนหลายครว ชกไกรชนกนระนทงเหยยข้วกคาย ทชกคาย
 กลงชยตปากหลุม นกมดไถไถยไถยนคองเหยยข้วขงออกมาก
 กเห็น คัระนเหยยข้ว หอยชยต ปากหลุม กยง ความชยาคชย
 เกลอชวาเชนกลชชย ครนพเควระทค ไปขงรวาเหยยข้วคาย
 เชนน นกมดไถกรวยออกมากเทยวระขงย่าวทกเพอนมากศพ
 เหยยข้วพาล แลวักพากนกันเหยยขვნนเชนอาหาร

นทานเรองน ชาวเขา ไถยน ทานแล้ว กนคช ๆ มาเชน
 กาลกชยคนระนทงกล่าวว่า กุขรพญาหนนึ่งทาย ชยอความนชย

ชงทานบรรชาขมาณชอตรงโพเวระของนท มนจาทเจ้าถระ
 ชอกถาวโศกานพียงข้าง วจสอศควกงทลายน เมอแปดกปดอม
 โยดงถนฐานลุ่มนแลว ขกแกกมานระดอศควาเยนชอระมกากลาง
 ชานภาพเยนเประมาดไมระเยนควแลว กัระดงควาพหนาคไป
 ท่าง ๆ เวาระชอเถานชายเวอชทงงโศศทวาทัง

๓๐. มินนารอชิงสังทราภิมเขยค

ในกรงกอนสิวงลอบไปแลวถน ยิงมิโกระสรสังทราภ
 ทัพนงเยนชอระนโพเวระชอชอโยนระระนคทว วนทง
 ชอกาทถาเทยนระเวระทงภาษาทวคความเนวโพเว กัโยดงชอช
 ทังโกลทนอระโทญชานคทงนงชงมกชอชอเยนชนมาก ยิงมเขยค
 นอศคทงนงชนมาเถาระชอชนไมชว เทนพญาสัทราชมาดงท
 โกลจงรชดามว ทานเนวรางทวโคโทญชอเสอชงทานชอชง
 โรเลา จงยงชอชอมาไมถนชงเถา เทญาราชสัทราชคช
 วา เราแลนเปนพญาราชสัทหุเยนโทญกวาสัศว ๕ เทาทงชงง
 เขยคชงวาทานเยนโทญกแกไนช่า ทานชอชอชอมาชอชอชอช
 ชอช
 ชอช
 มคความโกระอ จงรชงทาทวไปวา เชย เขยคมงชอชอชอชอชอชอช

วามกขรราชกล่าวชวนว่า กุศลสหายทั้ง ๒ เวรจนชายชงส์สหาย
ทั้ง ๒ โลกดาวสว่างเนอความมานชอชราชโพเราะชงนถ มมี
อาทเจ้ากจะรอดถ่านชายโพสสหายทั้ง ๒ พงข้าง

๑๑. นทานเรื่องสหาราชกบถ

ครั่งกอนโนน บังมสัระราชกัวทงเงเป็นใหญ่ในเข้า อากษ

ฮอยในสัวรรณคฤหา
จึงเที่ยวไปคามลักเนาแนวโคโร ไปตงปรุรเทศท โกลรอมปลวก
ทวนถหนง ซังเชนทเคออวักฮอยนทงถนฮอยถวทหนง ครนถกยโค
เห็นสังหาราชงถามชวนว่า ทานนเป็นสัถวพรวงโร มาแก่ไทน
สังหาราชงทอชว่า เจ้ามเมนนานแตรสัถว ๔ เทาทังช่วง ท่าน
ระททาโมเลอ ถนชชางคชอชว่า ทานนมาถงถนชองเราแล้ว
ถโมรปรุระมาถถล่าวถอยคชอชเชนน โมรชชกถเดย เมอทาน
ฮอยในดาชองทาน ทานางคชอชคคนเชนนถก ครนสังหาราช
โคยนถงนถกโกโรนถก จึงทาทาชว่า เชยถนชองถนแตรสัถว
นฮอย นวาทานถอยคชอชนถอยแหลม โมรทกคคสใหญ่เดย นง
ระโคโรสัรชกชกทอช ถนชชอชว่า แตรทานสังหาราช ถาทาน
ปรุระมาถทระมฤถกชเราแล้ว ทานางไปถองกำถงถนสังหาราช

ครองพระองค์คนโตสมบูรณ์ด้วยคุณน้ ๗ แล้ว แล้วยะศึกษาน
 ทำการสั่ง โทกโมเสสว่าทรงประสงค์โต ด้วยเหตุนี้ ๒ คน
 ชาวเขาคโกลมาอยู่ในถิ่นฐานที่ด้านนอกของถ้ำทางตอน ๒
 สหายทวักแล้ว เห็นจะเป็นสิ่งสำราญพนภยชนคราย และ
 ยานพญูการกุศลความประสงค์โตเป็นแน่ เมื่อเราอยู่ ณ ถ้ำครก
 ๒ คนของเราโน้น เราใคร่จะให้ยศนามแก่คน ๒ ประคปากถา
 ๒ ทรงทางที่จะไปทำมา แล้วยะ โทกของโทกนามนกง ทนงทนอน
 กุสลาองสะธาภิ กอห่านนิมมศรลหวยทงปอง ๗ ๒ กงแกง
 ๒ ๒ คนกัน โทเหมือนนางทอมนทวอย ครั้นนิพพิทาคนแลงทำและ
 สมนสามสหายทั้งสามไปไกลขวระหุขปรีเสกคกเป็นชัยภูมิ โท
 สร้างทออยู่ โทมนคัง แยกคาย โทชยพร้อมเพรียงกันเป็นสิ่งสำราญ
 โท ไป มา สมากม ร่วม สุข ร่วมทุกข์กันทั้งกลางวันและกลางคน
 นโทชวค

ครั้นอยู่มากาลวันหนึ่ง สามสหายจึงว่าแก่พญาทว่า
 กุศรพญาทมนุสสทวอย มนษยคิงหลายนนเมื่อ ไครมศรพชสมนค
 ๒ ๒ ศยรวารมากแลงกตชยามเซอหยงถอควมากจน ครนเสอมี
 ๒ ๒ จากลาถยศยรวารนน ๗ แลง ๒ ๒ นนกกเกกคความโศกเศราราว

กับคนในใจนึก ลากยศรवारณเช่นเครื่องงูใจทำใจของมนุษย์
โศกาเรณนถ พญาทนต์คอบว่า คำรงทาทงข่วงกล่าวณ
ชอชชชแล้ว แควธาพเทาะระชอเลานชายโศคหลายทงหลายทง

๑๒. นิทานเรื่องฤาษีกับหนู

๗ ครั้งก่อนขงมเมองคหขงอวสานคร ในเมืองนน
ฤาษี ๒ องค์ ชื่อฤาษีระ ๑ วรฤาษีระ ๑ มาอาศัยอยู่ ๗
ทศวรรษออกแห่งเมืองนน ในโกลนถ โกลนถ สองฤาษีนน
โศกาศัยเทยวภทฐาธา ระเนจวษนครนนเนนเนชงนคช วนทง
ฐาศันชระฤาษี ไปเทยวษจจธธาภโศกาศัยคพมกทเทลชยรโศก
นนโศกระธา แลวไปโศจนโศกคชพฤกาศนทง นท
ททงธาศัยชยทจอมปลอวขงม ในท โกลธาครมทงฤาษี ท
นนโศกชนถนชวศกทฤาษีแชนไว้นทุก ๗ วัน วนทงท
นนโศกชนไมโศกถลงทแลนถ ๗ เวล่านนวศาทถนธฤาษี
ลูนนศคชขงฐาศันชระฤาษีนนมาทฐาศันชระฤาษี นทวนจ
เจววถันชชในชาศครม คชนเทนทนศกถลงมาจฉามว่า ศก
ทานฐาศันชระฤาษี เทกโณนทนจจกถลงมาแล้ว ฐาศันชระฤาษี
จคชอว่า ทนุนโศกชนไปถนชวศกทเรานชวนไว้ทุก ๗ วัน

กรณมาวณทนงชนไปไม่ไค่   ตกตงกแผนคิน เช่นคนคงมเทศ
 เป็นแก   เหมอนทนงวาทัญจส่วนชอมาเป็นภรรยาชราชชรา
 ทองกำมารชา ป่านประทนงวาทัญจชราชนทศค   แมชอนกิม
 เทคชอชน   วกากฉณะฎายางชชนถามวา   ชอชจวาทัญจ
 ส่วนชอแสร่งทามารชาวาทัญจชราชชนกัน   เทคชนนเป็นไฉน
 เถา   จทคินฉณะฎายางถลาวา   เทคชนนไชอนเลขเพวระเห็นแก
 กรพยชชองฉวฉชรา   หอญจส่วนแชียงแกล่งทำชากการช่านประ-
 ทนงวาทัญจชราชชน   นมาในคนล่งเชม   เรวาระเลานทาน
 ฌาชกความโททาทอง

๑๓. นิทานเรื่องชายชราภรรยาสาว

กรงกอนชงมฉนคนฉนทนงชอโคคฉนชบค   ก็ในชนชบค
 นน   ชงมชวชฉนกรพชมากคนทนงเป็นคนชราแล   ภรรยา
 ชองชรอนนล่งแกควมคาศ   ชรอนนโกลางกมารคนทนงชอ
 นางวรวรฉนค   มรูปโฉมฉนงามมาเป็นภรรยาชอไป   นางกุมาร
 นนระโคมจค   ใจรักโคโร   ในฉวชรานนตามโค   มีใจเรารอนช่าน
 ประทนงวาทคชงค   วยฉิมฉลแสร่งพระชากคช   แดเพวระเห็น
 แกกรพยชชองชรอนน   จงทำชากการช่านประทนงวาทค   โคร
 ชงนค   ครนลยหลงแลวกทานชอใจไปคชทากชชอชนน   ฉฉน

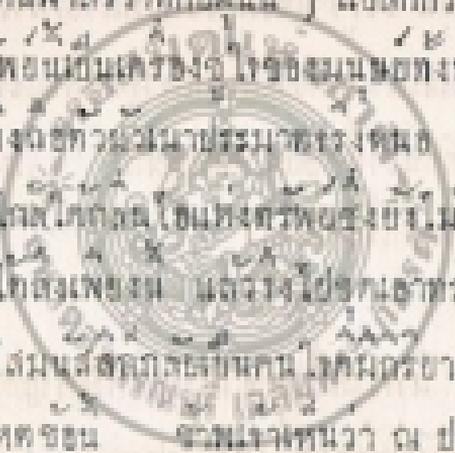
นนเกกความมอศัรขัย โหมวมกไปกวกศ มหญงขรรายมถลวคณ
 หนงเทนกรยานางกมารนนแปลกขระหลวค จงสันนขฐานตงชก
 วาเทกขอนคงขระม ในนางกมารนเนนแน กรนโตส่วนคณมมชง
 กกรเทนงว นางกมารนนนอกโกลามขรารัง แลวหญงขร
 นนจงตงชอนท้าวขยนางวรวรณนคเสช จะไมโทพทการทจรวค
 ทอไป กวขเสกน จงรววโหมขมชงหลายกรพชเชนโทยกวว
 สงชอน วทากณนงทกชอศกรนโคชนคกรวคคณนระกถาวกนน จง
 คชขว คารจทวามวณชอยกวขเสกคล แมเรากจะชอเดว
 นทานส่วนคความมอศรชงทนง

๑๘. นิทานเรื่องชายมั่งมีกับหญิงทาสี

ครังก่อนขงมเมองทงชอจ่าฝานกร กในเมองนนม
 ชายมมั่งคั่งมกรพมมากคนทงชอิมทาสีลวระ ชงมทญงนชย
 คนทงชอโตมมดัสเชนทวตัสชงขรชมทาสีลวระ โคตงไปทช
 ทกชยทโคตนเรอนทก ๗ วัน แลวทญงนชอนนเชนคนโทคม
 กรชานรชชชอย แมโคระนคถงแคะโคคกรวาทชอคชอยางไร
 ทก นางทาสีไมโคคชยทมเดชงววาทกชชอนเดช มทาสีลวระ
 โทเทนกนนแลวจกคกวว ทาสีนชยนเพราะเชนคนชากน

จึงเป็นคนใจ กลามทรพชชนแลวระเป็นโดนพมอ เเราะทกคตอง
 คุโหเทนจรง คุคณแลวมหาสวระชายมึงกงนง จงเอาทรพช
 รืออกหาปณแกลงไปผิงโจครจงเทอลงไปทนางทาสนงทอทุกอย
 นน คุกรนงเจานางทาสกลองไปผิงทอทกคามเคช แควนมนมโร
 คุกรควางคุคณทงกรชาก รนงเรง โคชนค้ำผอนพคโคคชองกน
 ชอกคณมเดียงคุคณพวอววาทกณมนน ๗ แปกกกว่าแต่ก่อน มหา
 สวระจรงววาททรพชชนเคชระจโร โขชอนมนนทงหลาย โหเมก
 โกรระโหเชชชองกนอควมวเนนระมวระจรงคณ กนางทาสนอช
 นนเชนแคโคชงโคคโคคณ โชนคิงทรพชจรงชโร โชนเชนชองคน ก
 ชนเชชชองชนโคคโคคณ แลวระไปชอกเอาทรพชชนกลอยคน
 มาเดช นางโสมนสสกลองเชนคน โหเมคชวเรชชอชองชาง
 เกา แมคควยเคชชอน ฉลพเลงทนวา ณ ประเทศเชนทอช
 ชองทนนคจระนทรพชเชนแมนมน สองคายสปรักชากนเชน
 นแลวระเอาเดชนไปชอกคองคณองทนน กโคคทรพชเชนชอนมาก
 ประมาณ ๘๐ โกฎ แลวชชอนเอามาไว้ในชวครมชองคนทงชน
 คุคณคายชองทนนนคมากนชวคคชวณไว้นนชอก กโคคชวชระ
 โคคชเชนชนไปโค แลวคคชช ๗ คคณเอามาหาชวช น
 ชวคชระกนแปกกว่านคคชน ชวชชโคโคชวคชกนคคชชชน

หาไรร ในบารุณนการะคงเสยทพรยสันเส้อมมากรัสคชญญา ไร
 ไมโคความตงในโลกเของหนา เพราะเทคนนคน ๑๐ ำพวกน
 มุมขญญาถาวรไมคยทวตย กุกรสหายทงตอง คนทมขญยง
 พรอมกวยคง ๒ ปรการ กอมนขญญา ๑ นทรพยสันวาสนา
 ๑ เหลาคณทงตองนทรพยสันวาสนานนเของไมถาวรนคง
 ขอมมขนตรายกวักย ๕ ปรการ กอพระราชา ๑ ไร ๑
 ไฟ ๑ นา ๑ คนไมเขนทรอไรพรอ ๑ ขอมสาราณะ
 ทวไปกวอขนตราย ๕ ปรการน คนนเมอเวลคพรากจากไปแล
 กคองกลตยเขนคนมาถานอนวาสนอชวตนาอ กวยเทคนนเล
 ทานทมขญญาคนเมอเวลาขมอวควทรพยวาสนายูนน ขอม
 บรโลกไซสอช ไซเขนสขสาราณ ในเขารน แลยรารากทาน ไซ
 เขนปรอไซขนคอไซในเของหนา ทรพยคอขญญานนเขนของ
 ยคยวอยงน ไมทวไปแกขนตราย ๕ ปรการ แมระไซแก
 คนทงทลาถกไมสันสคตย เมอระไซในสถานทโคกคคคาม
 คนไปไก แมระกยอนน ไซกเขนชนสขคอไซในเของหนา
 เพราะเทคเขนทนนเมอเวลาขมทรพยชูนนเมอเวรแรงมาก
 เมอทรพยสันไซนลวกลตยกาลงตง ภายสทงตองเพราะม
 ขญญาทงโคทรพยมานไซพรอ กว เทา สมน ๓ สหายโคชน

คำพิพากษาของข้าพเจ้าเห็นสมควรที่จะให้เจ้าผู้ครองนครนั้น
นั้นกาลกษัตริย์ทรงกล่าววาจาพเจ้าระชอเถื่อนทาง หิโตปเทศ
พลาตพงษ์ ๑๖๔ ๑

๑๕. บทานเรื่องวาทกับพระเจ้า

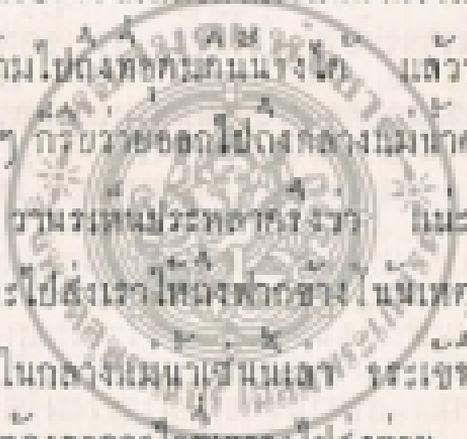
ครั้งก่อนของมจวนรควทหนึ่งไทยเทาโค ลงมากนนำใน
แมนาคงคา ของพระมมเจ้าพระเชษฐาธิราช ครั้นเห็นวาทไทย
แล้วอยากพระโคกรนกับวาทนั้น จึงบอกกรมหมื่นพระยา
อยากพระโคกรนกับวาทนั้น ไทยนั้น ถ้าไม่บอกแล้วข้าพเจ้า
นระต้องตายจากไปเช่นนั้น พระเชษฐาธิราชจึงว่า ท่านเป็น
สัจนามาขั้วรอนพระกับข้าพเจ้าจึงมอัสยคางกันนั้น ข้าพเจ้า
โคกรนอยู่ ท่านจงบอกกับพระขัติยวงษาอันเสียดเล็ก นาง
พระเจ้าวาทท่านเห็นศรัทธาอยู่ดีมาก แลคชวาทเพียงจน
ระคคเหามาโศเรากนขงไมโค ถ้าอย่างนั้นเรากคงจะตายเช่น
นั้น แล้วนางพระเจ้าแกตงทาทาการประทนต์ว่าระคายอน
นงอช พระเชษฐาธิราชท่านอย่าเพอเสียใจเลย เราจะคคคอง
เอาทอวาทนั้นมาโศเรากนโศเรากโค ครั้นวาทนั้นแล้วพระเจ้า
สมุทวงวาทจึงเข้ามาทอวาทไทย จึงแกตงกล่าวเป็นอุบายว่า

กุฏวานรผู้ประเสริฐ ท่านอยู่ในคณมะเขอนใหม่ประโยชน์เลข
 อาหารการบริโภคก็จักสันถิ ท่านจะขึ้นไปทำไม้เล้า ใน
 คณภักทากถาวไว้ว่า ประเทศทอโยโมเขคชามี ๔ สถาน คือ
 ทโมเมฎากเฉาพนธุมทรสทาศ ๑ ทโมเอศม ๑ ทโมไมโครธ
 ทามคคคณเถา ๑ ทโมเมฎากการะโทยเนประโยชน์สิ่งโสกลง
 โท ๑ ประเทศทอโย ๔ สถานใหม่ควรระช้อยเลข แม้โทยมา
 แลวกการะทอโยแปดสถาน ไทรโรก ในคณภกรรมมาเขนหมไซ
 ทโร เทกโตนางษณมคชในคชคณเขนหมเสก กุฏวานรผู้
 ประเสริฐ ฟากเมฎากการะโทยเนมส่วนทอโย ๑ เขนทอกรม
 คมผลไมรอกไมชอนประทอโยชวยโทยระสฎาก มคชไมทอม
 ชุรชอยทกเมชณมคชระนัททกคณไมทอชวย ๕ ประการ การระ
 เขนคคคชารชุนแรงชุนชารมณนิก ส่วนนเนคควรททกคณคช
 ทญวานรระโทยี ฉาทันประรณนารโทยเนลวเราระสังเคระระเท
 ทาทกนโทย โชนงเลาเรานเมเขนคคชวชในนากทรง แลวความ
 ชนททคคชคชคณทงนมาโทยเราสมาทกคช ๕ แลวส่งล่อนโทย
 เราคชชอยในชกชธรรมความสคช โทยลอกในกชททคชประโยชน์
 แลลชอน วาเขนการคคชชอนประเสริฐ เพราะเทคณนเรานทันทวา
 ทกนชอยในทนลชาทกชคชคชชวยอาหารชงนิก เราทวงวาระโทย

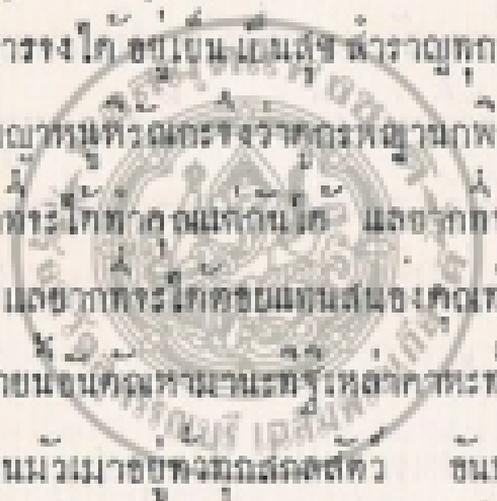
เป็นอยู่เยี่ยงคนจริง จงศกพรพาท่านไปอยู่ในถิ่นอุดมคติ วานร
 ไทใหญ่กรนโกยั้นอย่างนั้นไม่ทันจะใคร่กรวดงูถูกเชือกการระเซมา
 ลวงหลอก จงศกขยว่าแน่ท่านระเซซึ่งเราโตมาพบปะท่านผู้ใ
 ญูญูรพาทะไรจนแก่กันเช่นคนก ก็เขลาอย่างประเสริฐของ
 เรานี้เอง ท่านจงส่งเคราะห์พาท่านไปส่งให้ถึงผิงคงคาฟ้ากข้างใน
 ด้วงเดก ระเซซึ่งว่ากแล้วถวถวระเนนท่านจงส่งชตลงเราเดก
 เราพรพาท่านข้ามไปตั้งตอกบนนางโต แล้ววานรก็ลงไปใน
 ญนถลงระเซ ๗ กรวยวชออกไปถึงกลางแม่น้ำคงคา แล้วจ
 กอขยมาถวลง วานรเห็นพรพาท่านแล้ว ก็มาท่านระเซท่าน
 รมย์กันเราไว้ว่าระไปส่งเราให้ถึงผิงคงคา ในหนึ่โลกไหนท่านจงมา
 กศกตัวโตหมไปในถวถวณมนแล้ว ระเซซึ่งว่า เฮ
 วนรผู้ใใจเขลาของการระโรทเราระไปส่งท่าน เราศกระกนขย
 หัวใจของท่าน จงแกถวถวท่านชอกมาถวกลางแม่น้ำเช่นนี้ ถว
 ถานนคองเขินอาหารของเราแล้วยังไม่รู้หรือ ชิงมาถวมชกเลา
 วานรใหญ่หมขีรชาวองไว้ กรนโกยั้นถงนนั้นแล้วกศกถวถว
 คอขยระเซนนขย จงแกถวถวถวชน ๓ หนึ่ โคนนว่าท่านนเขิน
 ผู้ใดเขลาหนึ่ ด้วงวานรทงหลายเป็นหนึ่คนใดกใดกไหนไป
 มาณคนพฤกษา ถพอาคยแล้วหัวใจไว้กชควแล้ว จมข่าชอก

สั่งสำราญอุทัยกับสนครอ พญานกทรายจึงทูลว่าเราคงป่วย
 เช่นนี้ขอขมรับแล้ว บัดนี้เราขอฝากฝังศพพญาหนุมมอยู่การช่วย
 ชีวิตเราไว้ เราจึงไถมาบูชาสิ่งของคุณท่าน แล้วพญานกทราย
 จึงไปพบแก่พญาหนุมม ว่าหากเจ้าทรงพระวโรกาสขอรับศพ
 แล้ว แลไปอยู่เช่นเป็นสัจพรหมกันณโค ขอไปทำพญาหนุมม
 ฝังศพที่ตรง พระวโรกาส ขอขมรับแล้ว สั่งสำราญทุกพิพารา ครกกาล
 ฉนนนเดก พญาหนุมมจึงตรัสว่าครั้นพญานกทราย ไปถึงสัตว์
 ทั้งหลายนขาภคโรกิตกาลแก่กันโค แลอาภคโรกิตคุณท่าน
 ทักทวนแก่คนไว้ แลอาภคโรกิตขอขมรับสิ่งของคุณท่าน เพราะว่า
 หมูสัตว์ทั้งหลายนั้นอันคุณท่านมีพระศฤงคารทั้ง ๓ นัยกลุ่ม
 หมูห่อ หมูกมมแนวมาขอขมรับสิ่งของสัตว์ อันนัยกลุ่มความ
 กัญญูริ คุณท่านนั้น เช่นขอขมรับของชนนโคกลาย
 อันคราย มีสัจสมบคตการของชนนโคชาวขงชนไป ทั้งอุทธา-
 นภาพศักดาเศษกขง ไทญจน ซึ่งพระศฤงคารพญานกทรายทั้ง
 พระวโรกาสคุณญูริคุณท่าน แลไปสิ่งของคุณท่าน ไถมาขอขม
 เคารพขอขมรับนามคร ของพระวโรกาสมาใหม่เช่นน นขาภคโรกิต
 ศฤงคารเศียรเศียรญูก แลว่าครครวพญานกทรายทักทวนทั้ง

ขรवारคามบพญาทนมสมคณคามวธยเคอรณานแลวกกลบไซ ก
 เทา สมน สามสหายกโกถนของบรรดาการสมทนาสำราญ
 แลวพญาทนางวแกสามสหายเหล่านนว่า ชงพญาณกพราย
 มาทาความกไว้ พญาณกพรายนเพราะมอญญาางโกสงสอน
 ขรवारของคนพรมมเพรียงกัน ชงโกพนภยชนครายโกชยเขน
 เขนสอพรอมกันมไซทรอ เพราะเพณนวลสอคนเขนพสอคง
 พรมควยขญญาณลว เมอโคโรโคเชอพงดอชากทานสมปรชา
 พรมเพรชงกันชอแลว กชารอการากจอลทงปวง ไท
 สำเรทงประสงคเคทกประการ ฉาไมเรอชงดอชากทานม
 ขญญาไมพรมเพรชงกันแลว กไมชากทำทงโค ไทสำเร
 โทเลข เพราะเพณนสหายทงหลายบวงคง โสทงทำของเรา
 รเรอไททานทงหลายพง ๗ บกน

๑๖. นทานเรองนายสำเภากบัลลวเรอ

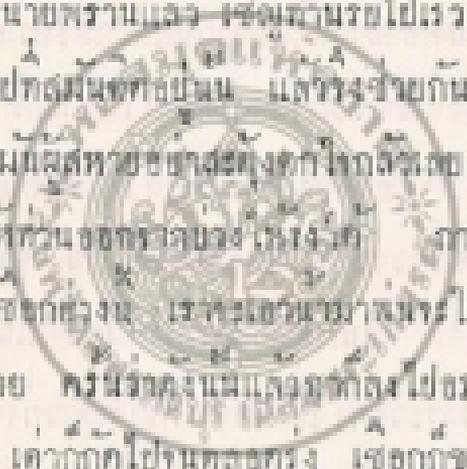
ครงกอนชงมนายสำเภากนทง ชอศครวาสอช ใน
 จำปานคร นายสำเภานนเอาทรพย ๕๐ โทอุองสำเภากพรม
 ทวยอุทเรอ ๕๐๐ คน แลวไซไบนล่นไปไมมหาสมุททก
 ันคาลไทเกกกลมมาระทสัพคณาเขนทวยไทอญ นายสำเภาทง

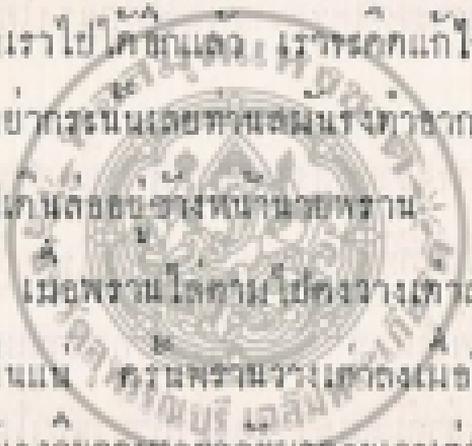
สามสหายครั้นไต่จนคำสุภาษิตของพญาหนูก้าวเช่นนั้น
 ก็พากันให้สารการว่าคแลงชอยแล้ว พญาหนู กว เต้า สมัน
 ทั้ง ๔ สหายก็ลุกไม้ครกกันไม้ไค้ทำสายทางไม้ครก ไค้ไปมา
 สماعيلพร้อมเพรียงกันทั้งกลางวันและกลางคืน ก็ไค้ช้อยเช่น
 ฝันถึงต้นกาลนาน ครั้นภายหลังพญาหนูเกิดความใจ สหาย
 ทั้ง ๓ ช่วยกันพยายามตัดไม้กลางคืนและกลางวันก็ไค้ช้อย หนู
 จึงกล่าววาทกรรมแก่เจ้าไม้มากลอบเห็นจะไม้มัน ไค้ ระวังอย่า
 ทั้ง ๓ แล้ว ก็พากันกล่าวขานไว้ว่า ไค้ช้อยกันอย่าทำสายทาง
 ไม้ครก อย่าไค้ไค้จนกันแก่แก่คนไค้กัน จึงปรึกษากิจการงาน
 ไค้พร้อมกัน ไค้จนเชยทั้งสหายความแฉะชวดลาคามาก
 ทั่วทั้งสายทางระวางตัว ไค้ทั้ง ๓ ครั้นกลางคืนแล้วพญาหนู
 ก็ตระถอดถึงความค้ำ เมื่อนั้นระเด็น ไค้ในไค้ระถอดถึงที่สุด
 ก็ทไค้ช่วยช้อยพญาหนุก็พากันทวงขรรษาเช่นคคณมิต คช
 ศึกแล้ว ไปเก็บในสวรรค์ สามสหายก็พากันสักการบูชาพ
 พญาหนุตามสมควร ตั้งแก่นนมาภาดลช้อยคนระกั เทามถัชระ
 ๔ สมันสาซากัก สามสหายเหล่านั้นก็ไค้ช้อยอยู่ในเงงชอ
 ทยประมุขความรัก ไค้พร้อมเพรียงกันต้นกาลนาน

ครั้นภายหลังนายพรานเห็นหญิงมาดงของ ไทใหญ่หนักใจ
 เห็นรอยเท้าสมนตรง เขาธวัชก็คิดว่าตามทาง ศสมันเคอไปมานั้น
 ครั้นถึงเวลาสมควรมาที่ประชุม มกคคยวงของนายพราน ของ
 นนทากมาที่ประชุมด้วย ไทเห็นสมนคคยวงของนายพรานอยู่
 ก็มีความเสียใจนัก แลร้องไปบอกกระเต่าว่า ย้กนสมันผู้สหาย
 ของเราคคยวงนายพรานแล้ว เรือลวนร้อยไปเร็ว ๆ เด็ก เค้า
 กยถากพากนไปศสมันคคยวงนั้น แลว่าจรายกนศุคธาเล่าโดย
 เขาโหววากันสมนคคยวงสหายชยาสะตงคคยวงคคยวง เรากงสอง
 ษรช่วยแกไข ไทก็วนออกจลนของ เรือลวน กายจวากกระเต่าว่า
 ทานเคาทงคคยวงคคยวงน เราคเรือลวนมาพนาย ไทเชอกกอนตง
 แลวระโคกคยวง คยวงคคยวงนแลลลคคยวงไปสมนทงนมาพน
 ลงคคยวงนน เคากคคยวงไปนคคยวงน เชอกกชยาคคยวง ๒
 เกลชยวงนเทลลคคยวงนน พอรังชนนนเวลาชยาคคยวง
 กระเต่าว่าทานสหายจระกคคยวง ไทเร็วเด็ก รังชนนแลวรณเวลา
 นายพรานระมาดงแลว เรารังชนนไปชยวงนชยวงนคคยวง ไทคคยวง
 คนายพรานระออกมา เมอเห็นนายพรานออกมาแลวระรัง
 ไทเสียใจ ไทพรอมกน ครนรังชยวงนนายพรานแอกพราโคออก
 มา ถ้าไทเห็นแลวก็ระรังชยวงนนายพรานมาแลว เคากเรงคคยวง

ซึ่งไม่ทันขาด ในทันใดนั้นพจนานายพรานมาถง สมณเห็น
 นายพรานแล้วอดจะตงตกใจคน โทกก็ด้วยความกลัวจนเชือกขาด
 แล่นหนีเอาตัวรอดได้ เค้าก็รีบคลานไปจะลงบงกัหาพื้นไม้
 นายพรานก็รีบคว้าใส่ของไว้ ครั้นกาเห็นว่าพรานจับเค้าได้
 เชนนนั้นก็มีความเสียใจนัก จึงปรกษาทอสมณว่าขอคนพรานจับ
 เค้าผู้สหายของเราไปโคกอันแล้ว เรายังอดแก้ไขปลอกเปลืองอกัน
 ซ้ำอย่างโรค อย่างจะนินเลยทานสมณเร่งท้าวอากาศรปานประตง
 ว่าชาติกแล้วไปเก็บล่ออยู่ข้างหนานนายพราน - อ้อให้ไกลนถ
 อ้อให้ไกลนถ เมื่อพรานโลกนไปตงวางเท้าสหายของเราไว้
 ในที่ โทกทงนงเป็นแน ครั้นพรานวางเท้าตงนเอโคเราะร้องให้
 เสียงไปทามสมันจางระบือครทลนถนมาช่วยเอาคำสหายของเรา
 แล้ววงทงไปนย้าโตจงโค ครั้นปรกษาสัญญาทงนคกกลงเชนน
 แล้ว สมณก็แกล่งท้าวอากาศรปานประตงงว่าชาติก ไปเก็บล่ออยู่
 ข้างหนานนายพราน ครั้นนายพรานเห็นสมณก้งนแล้วจงย่นว
 สมณกวงนคกขวงของเรมาแล้วก้งนเชือกขาด ทนไปหาคดอกไม้
 ขงทงนถมมาทงเราอก กรรมของมณแล้ว เราะโลจยสมณนแก
 แคนโทจงโค แล้วนายพรานก็เอาของเตนเขนไว้ทคาคยไม่

คนหนึ่ง จึงวิ่งตามสมัครใจ ถากขบตามสมัครใจด้วย ครั้นเห็น
 ว่าไกลนายพรานจะกลับหาไม่ทัน ก็วิ่งร้องไห้เสียงดังญุณาจน
 สมัครใจ ขยับอกกลับมาหาเขาของคนที่ซ่อนเขาของเขาก็นายพราน
 แลชวนไว้นั้นแล้วทวนเขาเข้าไป นายพรานครั้นกลับเข้ามาจะ
 เอาเท้าก็ไม่ไกลมีความเสียใจกลับไปบ้านของตน และสัตว์
 สามสหายนั้นเพราะรักใคร่พร้อมเพรียงกันจึงได้ช่วยกันไต่พัน
 ทิ้งปล่อยไป

วันหนึ่งการจะวางกลลวงสัตว์สามสหายนั้นว่าตนฐานที่อยู่ของเรา
 มันชอบมาลงโทษโลกก็ครั้นครายหนัก ครั้นจะถอยห่างไปเห็นว่า
 จะไม่รอดชีวิตได้เช่นนี้ จึงจะระหัดระหายแปรสถานไปอยู่
 ที่ตนเองจะชอบ เขาก็สมัครใจคิดว่าถ้าวานกาลไม่ช่วยต่อความ
 คึกแล้ว เราทั้งสองคงจะไม่พ้นอันตรายจึงอย่างกันว่า
 การจะพาเขากลับสมัครใจอยู่ในบ้านซึ่งมีตนของ ไต่พันสมัครใจด้วย
 อาหารเขินกโกลมันนุษย์ แม่มันนุษย์จะใช้กโกลมัน สามสหายก็
 ไต่พันหาทางไม่มีความรักใคร่พร้อมเพรียงกันอยู่ในฐานที่
 นั้นจนสิ้นชีพ ครั้นยุคแล้วเพราะถูกปล่อยทิ้งอยู่ในยุคที่ธรรมความ
 สัตว์โลกพากันไปเกิดในภพอื่น

นแลชอธสัทธาภพรอมไปควยนทาน ทงเทคอปมาขงมมา
 แมคกอนนอยางน เมอพระราชาเจากค อปราชเจากค เสนามาคย
 ราชมนตรนอยโตญกค เทลาทานญมปราชกค และเยนเศรย
 พอคามงคกควยทรพยสนกค และทมิโพรชาวไรชานวากค
 เมอโคสคยทงแลวพงจาไวโตเยนคค เยนแบชอยางไวโตแน
 นอนจางระชอย อธสคยคเทลาณโครวรรวมมาประมวลไว
 พอสัมกวร

ชาารชวิธมณระราชยเนกคโคกลนเนชความขางคณมา
 ยนชอไวเยนชช พอสังมยปลถาวสนนพระราชกमारทงทลาย
 นนวา ชาคคพระราชกमारทงทลลช เวชชราชขงโคกลถาวมา
 เทลาณ ทวงวาระโพพระราชกमारทงปลวงมปราชญาณเปรอง
 ปราชญในคณภรณคคาศศร เพชระโครวเทนแบชแผนเชชงชาง
 การกคโลกคามพระราชประสงคชองพระมหากษัตริยคคเป็นพระ-
 ราชคค และอชความทกวระจําไดไโคยชอตามอนสนชคค
 เยชงคณนนวาชคคควาพญานกพราย แมมปราชษาเปรองปราชญ
 ลวงรูเทนเทกผลในเยชงทนา เมชกลถาวตามนกพรายทงทลาย
 ทนเป็นบรวารระไมใหลางโยกินปลายจาวชองนายพราน เพราะ

กษัตริย์ราชไมตรี ในดุษฎีของคนโลกีย์ และนกกิราย
 ทั้งหลายเหมือนนกกิรายเพราะไม่ดุษฎีของ พญานกพิราลัย
 ชีร์ชารอรับนกกิราย จึงพากันตั้งทูลขอลงนกกิรายคักชายของ
 นายพรานทั้งสามไซ้หรือ ครั้นนกกิรายทูลหลายพร้อมใจกัน
 ชีร์ชารอตามคำสอนของพญานกพิราลัยผู้ชีร์ชารอรับแล้วจึงพา
 จากเงอมมอชของนายพรานไซ้หรือ เพราะเหตุนี้พระ
 ราชกุมารตั้งใจ ขู่ข่มนกกิรายพร้อมกันแล้วจึงทูลขอ
 ชีร์ชารอทั้งหลายคักชายแล้ว เพราะโศกไม่ครก
 พญานกพิราลัยผู้ชีร์ชารอคักชายในดุษฎีมากก็ไป รังโค
 พนักษรอกความตายไซ้หรือ แม้ด้วยของนงพระราช
 กุมารทั้งหลายอย่างก็ไม่คงกลับหากรรมนกกิรายทุก คนสัก
 หนึ่งผู้ใดอยู่ในยศธรรมความสัตย์ไว้งางระชอบ อนึ่งเหมือน
 พญานก พญานกพิราลัย กว เก้า สมัน สัตว์เคี้ยวถาด
 เหล่านี้ เมื่อนกกิรายนกกิรายไม่เลอกว่าชของคักชายตระกูล
 เหมือนนกกิรายคักชายสักแต่เป็นนกกิรายผู้ชีร์ชารอคักชาย
 สัตว์รังโคโศกไม่ครก แม้พระราชกุมารทั้งหลายอย่าใดเลือก
 ชีร์ชารอคักชายตระกูลคักชาย ชีร์ชารอคักชายคักชายคักชาย

พงเจ้าราชคณกษัตริย์มัญญาเปรื่องปราดอยู่คงอยู่ในความสัสซแล้ว
 คยหาใจเป็นมิตรสหายเกิด ซอหนองเหมือนพญาทนต์พญาทศพราย
 กา เกว สมน สักมกษรฉานเหล่าน เมื่อกทุกขภัยของมิตรสหาย
 เกิดมชนแล้วก็ไม่ฮาลัย ในชีวิตของคน ช่วยเปลืองปลกไทย
 ทุกขการกังวลของมิตรสหายคนไทสำเนา ไคฉนโค แม้พระ-
 ราชกุมารทั้งหลายเมื่อเกิดภัยขึ้นแก่มิตรสหายของคนแล้ว
 ซยาเพกเฉยละเลยละ ของชอนของขมเระเสียวทรพิษสันชีวิต
 คนไปก ำงช่วยของกผู้ชง โห้สำเนา ไคฉนโค นนนำงระชอย
 วลีชกรพิษสันร่างชอย ขงชีวิตนารกักคามคนชโยโคแก่ชาก
 เกยวรวชีวิตกรองว้างกายเพองสนม ยงคนชชอตรงคองมิตร
 สหายชงโคทำไว้นนเป็นชระโอะนอยชยาว แม้ระสันกลยไปก
 ไมร์สันรสีกลเลย และเป็นทสรระเสียวเยนนอยชอย่างแก่ประชเมชน
 ภายทลงงานกลชกกลป่าวสำน เหมือนจันทรทศสันชงจระชก
 สฬาล เพราะไมชชกรงคองมิตรสหายจำแก่ก้วยค ชนตราย
 คองจงแก่กความตายเบองตนเองเท่า คีรคไปกชง ไปทนทุกช ในนรก
 ไทญชก เพราะเทคนนพระราชกุมารทั้งหลายเมือชุกไมครเป็น
 มิตรสหายกชโย ชงเป็นสหายกมีความสัสซแล้ว ซยากคคค

ทาลาซล้างทางไมคร ก็ค้ประทุษรูรายมีครสหาชของคณเลข
 อนงเมอทานสุโกโกทำคุดแค้นไวแล้ว อยาลยหลู้คุดทาน อย่า
 ประทุษรูรายทานสมคุดเลข พญาศนุทวิธนระเพราะเป็นพรุสุค
 โกลศคขฟงมาทมปรัชาฎาณเประองปราษณู เมอโคฟงค้ำ
 กาลถขุปลนระกลาวกค และโคเทนชากยกรยาลกนงกค โค
 แลเทนชนทรยกาลถขุปลนระไม่วาารกค กโครวัชขณสุค แม
 นระราชกุมารทงทระอคหและเรชนคณกรวมกคาสคร อย่าโค
 ประมาทอศสาทะไรโลไรระชอสุภายคและคุดานค่าง ๆ โห
 แมนชา อตรมลนคณคณ โหเชนคณพรุสุคชนงโคไรระชอย
 ชนงวานรโหญเพราะณปรัชาฎองไวเชอองปราษณูและชวลลาค
 แมไรระเจมาทลชก ไปถงนวดถถอย โหไฟงอมมชไรระเจและถถค
 เพราะเมชญญาวองไว ไรงรอกชวคโคมิไซทระอ ดงพระราช-
 กุมารทงทลาคกคชทคชทคปรัอณคณปรัชาฎาณของคณโหรวคเร้ว
 วองไวเชนนคณวองไรระชอย อนงกขุปลนระชางกค จลคคระนระง
 แลคค เพราะมีสุคคณเชนคโคลศคชนชอยเทมอณสังครคณช
 ไรงรอกและทระกคณนระแมว มา ทลชก ลวง กโคไมครกคระองเปรัชช
 เทยชควชเรองราวมีมาณคกคชนโคชยแชนคชช ไปเชอค้ำสนุช

หิโตปเทศวักฤปกรณัม

๓๓๘

อินปกรณหิโตประเทศวักฤน ชาวราชวสันนราชชนนชาติ
โคเรชนเรชนมาสังสอนพรราชบุกรทททททททททททททททททททททททท
สุกัันราชเอนกันเคมมากอน
ขเรอรรวหิโตประเทศวักฤปกรณเพอขน

กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข
กองเวชการป้องกันโรคติดต่อ

องค์การพิพิธภัณฑสถาน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

นายกำจร สัตยกุล อธิบดีกรมศิลปากร

๒๕ เมษายน ๒๕๐๖

